

ມາດຕະຖານເປີດ ສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານອະນຸລັກ

ສະບັບທີ 4.0 | 2020

DIANE DEFTOEU / WILDLIFE CONSERVATION SOCIETY

ຄູ່ຮ່ວມງານ
ໃນການສ້າງມາດຕະການ
ສໍາລັບວຽກງານອະນຸລັກ

ກ່ຽວກັບເອກະສານສະບັບນີ້

ມາດຕະຖານເປີດສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການອະນຸລັກ ສະບັບທີ 4.0 ເປັນເຄື່ອງມືທີ່ໄດ້ມາຈາກຂໍ້ມູນຂອງອົງປະກອບຕ່າງໆ, ການທົດລອງພາກສະໜາມ ແລະ ການປຶກສາຫາລືຂອງບັນດາສະມາຊິກ ຄູ່ຮ່ວມງານໃນການສ້າງມາດຕະຖານສຳລັບວຽກງານອະນຸລັກ (CMP) ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຖືສິດສູງສຸດໃນການແກ້ໄຂບັບປຸງມາດຕະຖານການອະນຸລັກ. ສ່ວນປະກອບທີ່ສຳຄັນໃນການສ້າງເອກະສານສະບັບນີ້ຍັງໄດ້ສະໜອງມາຈາກບັນດາສະມາຊິກເຄືອຂ່າຍຄູ່ຮ່ວມງານອະນຸລັກ Conservation Coaches Network (CCNet) ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານອື່ນໆຂອງ CMP.

ຄູ່ຮ່ວມງານໃນການສ້າງມາດຕະຖານດ້ານວຽກງານອະນຸລັກແມ່ນຫຍັງ (CMP)?

CMP ແມ່ນການຮ່ວມມືກັນລະຫວ່າງອົງການຕ່າງໆທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານ (NGOs) ທີ່ແນະໃສ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ, ໜ່ວຍງານຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນທີ່ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເພື່ອໃຫ້ມີຜົນກະທົບທີ່ກວ້າງຫລາຍຂຶ້ນ. ພວກເຮົາສະແຫວງຫາວິທີທີ່ດີຂຶ້ນໃນການອອກແບບ, ຈັດການ ແລະ ວັດແທກຜົນກະທົບຂອງວຽກງານການອະນຸລັກເພື່ອພວກເຮົາຈະສາມາດຮຽນຮູ້, ບັບປຸງຄວາມພະຍາຍາມ ແລະ ປະກອບສ່ວນບົດຮຽນທີ່ຖອນຖອດໄດ້ຂອງພວກເຮົາເພື່ອໃຫ້ເປັນພື້ນຖານຂອງຖານຂໍ້ມູນທີ່ກວ້າງຂຶ້ນ.

ສະມາຊິກ CMP ປັດຈຸບັນ:

African Wildlife Foundation; Bush Heritage Australia; Conservation International; The David and Lucile Packard Foundation; Disney’s Animals, Science, and Environment; Durrell Wildlife Conservation Trust; Foundations of Success; The Gordon and Betty Moore Foundation; International Crane Foundation; International Fund for Animal Welfare; Jane Goodall Institute; Keith Campbell Foundation for the

Environment; Margaret A. Cargill Foundation; National Fish and Wildlife Foundation; The Nature Conservancy; Nature Conservancy of Canada; Nature Serve; Puget Sound Partnership; Rare; The Summit Foundation; US Agency for International Development; US Fish and Wildlife Service; Walton Family Foundation; Wildlife Conservation Network; Wildlife Conservation Society; and WWF.

ການທົບທວນ ແລະ ບັບປຸງ:

ຄູ່ຮ່ວມງານໃນການສ້າງມາດຕະຖານສຳລັບວຽກງານອະນຸລັກໄດ້ອະນຸມັດເອກະສານສະບັບນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນການເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂັ້ນຕອນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບມີການປັບຕົວ, ສະມາຊິກ CMP ຈະສືບຕໍ່ໃຫ້ການທົບທວນ ແລະ ບັບປຸງໄປເລື້ອຍໆ. ສຳລັບສະບັບປັບປຸງ, ຄູ່ມືແນະນຳ ແລະ ຂໍ້ມູນລົງເລິກກ່ຽວກັບ CMP, ທ່ານສາມາດເຂົ້າເບິ່ງໄດ້ທີ່ເວບໄຊ: www.conservationmeasures.org ແລະ ມາດຕະຖານອະນຸລັກໄດ້ທີ່ເວບໄຊ: www.cmp-openstandards.org. ພວກເຮົາຍິນດີທີ່ຈະຮັບເອົາຄຳຄິດເຫັນຈາກທຸກທ່ານທີ່ນຳໃຊ້ມາດຕະຖານສະບັບນີ້—ກະລຸນາສົ່ງອີເມວຫາພວກເຮົາໄດ້ຕາມທີ່ຢູ່ນີ້: CMPinfo@conservationmeasures.org

ຄະນະກຳມະການປັບປຸງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສະບັບ 4.0:

ບັນດາບຸກຄົນຕໍ່ໄປນີ້ໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເພື່ອຜັດທະນາ ແລະ ກັນກອງເນື້ອຫາທີ່ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນໃນມາດຕະຖານການອະນຸລັກສະບັບນີ້. CMP ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນເປັນຢ່າງສູງຕໍ່ທຸກທ່ານທີ່ໄດ້ເສຍສະລະເວລາ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ມູນລົງເລິກສຳຄັນ.

Annette Stewart (Bush Heritage Australia), Ari Cornman (California Fish and Game Commission), Arlyne Johnson (Foundations of Success), Ashleigh Baker (Foundations of Success), Brad Northrup (Conservation Coaches Network), Caroline Stem (Foundations of Success), Catherine Payne (Durrell Wildlife Conservation Trust), Diane Detoef (Wildlife Conservation Society), Clair Dougherty (Bush Heritage Australia), Dan Salzer (The Nature Conservancy), Felix Cybulla (Independent, Conservation Coaches Network), Gustavo Gatti (Conserve Brazil), Hui Shim Tan (WWF-Malaysia), Ilke Tilders (Foundations of Success), Irina Montenegro (WWF Chile), John Morrison (WWF US), Judy Boshoven (Foundations of Success), Kerry Morrison (Endangered Wildlife Trust), Lydia Gaskell (WWF International), Marcia Brown (Foundations of Success), Mariano de la Maza (CONAF Chile), Mariella Saenz (Pronatura), Nick Salafsky (Foundations of Success), Oscar Maldonado (Independent, Conservation Coaches Network), Patrick Crist (PlanIt Forward), Philippa Walsh (Community Solutions), Sandra Andraka (UNDP), Thomas Miewald (US Fish and Wildlife Service), and Will Beale (WWF-UK).

ນອກຈາກນີ້, ທາງ CMP ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນມາຍັງທຸກທ່ານໃນກຸ່ມທີ່ນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ທີ່ໄດ້ທົບທວນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສະບັບຕ່າງໆ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນເພື່ອກັນກອງ ແລະ ບັບປຸງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກສະບັບນີ້ໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ການນຳໃຊ້ເອກະສານສະບັບນີ້: ມາດຕະຖານນີ້ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ນຳໃຊ້ຜ່ານໃຕ້ສິດທິບັດສາກົນ [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) ພາຍໃຕ້ສິດທິບັດນີ້ ທ່ານອາດນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ຫຼື ບັບປຸງ ຫຼື ແກ້ໄຂ ຕາມທີ່ທ່ານຕ້ອງການ, ໃຫ້ທ່ານສາມາດ ກ່າວອ້າງອີງກັບມາດຕະຖານການອະນຸລັກຕົ້ນສະບັບ (ແຕ່ບໍ່ແມ່ນບັນລັກສະນະໃດໆທີ່ຊື່ວ່າ CMP ອັບຮອງຜົນງານທີ່ມີການຕັດແປງບັນນັບ) ແລະ ຂ) ນຳໃຊ້ຜົນງານທີ່ມີການຕັດແປງບັນນາຍໃຕ້ສິດທິບັດການນຳໃຊ້ສາມັນທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ຫຼື ທຽບເທົ່າ. ທ່ານຍັງສາມາດປະກອບສ່ວນການແກ້ໄຂຕ່າງໆຂອງທ່ານໃຫ້ແກ້ CMP ຢ່າງເປັນທາງການໄດ້, ເຊິ່ງພວກເຮົາຈະມາລະບາດປະກອບຂໍ້ແກ້ໄຂຫຼືບັນເຂົ້າໃນມາດຕະຖານສະບັບທີ່ເປັນທາງການໃນອານາຄົດ. ຂະບວນການນີ້ເປັນການຮັບປະກັນວ່າ ມາດຕະຖານມີການພັດທະນາຜ່ານຂໍ້ມູນປະກອບຈາກຜູ້ປະຕິບັດທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ເຊິ່ງສາມາດປັບປຸງໃຫ້ເຂົ້າກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງແຕ່ລະອົງກອນ, ແລະ ຍັງເປັນມາດຕະຖານສາກົນທີ່ມີການພັດທະນາຢ່າງຮອບຄອບຄຸມສຳລັບວຽກງານອະນຸລັກ.

ສາລະບານ

ຄຳນຳ	1
ຄວາມເປັນມາ	2
ຈຸດປະສົງຂອງມາດຕະຖານການອະນຸລັກ	3
ຂະບວນການພັດທະນາມາດຕະຖານການອະນຸລັກ	4
ຄວາມສຳຄັນຂອງມາດຕະຖານການອະນຸລັກຕໍ່ກັບແຜນຍຸດທະສາດສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈອື່ນໆ	5
ການນຳໃຊ້ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ	6
ການສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານການອະນຸລັກ....7	7
ຫຼັກການທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາ	9
1. ປະເມີນ	12
1ກ. ກຳນົດຈຸດປະສົງ ແລະ ກຳນົດທິມງານໂຄງການ	13
1ຂ. ກຳນົດຂອບເຂດ, ວິໄສທັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ	14
1ຄ. ລະບຸໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ຮ້າຍແຮງ	19
1ງ. ປະເມີນສະຖານະການຂອງການອະນຸລັກ	21
2. ວາງແຜນ	25
2ກ. ສ້າງແຜນປະຕິບັດວຽກງານທາງການ: ເປົ້າໝາຍ, ຍຸດທະສາດ, ສົມມຸດຖານ ແລະ ຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍ	27
2ຂ. ສ້າງແຜນການຕິດຕາມກວດກາ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຖອດຖອນບົດຮຽນຕາມທາງການ	38
2ຄ. ສ້າງແຜນດຳເນີນງານ	44
3. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	46
3ກ. ສ້າງແຜນວຽກໄລຍະສັ້ນໂດຍລະອຽດ ແລະ ວາງລຳດັບເວລາປະຕິບັດການ	47
3ຂ. ສ້າງ ແລະ ບັບປຸງແຜນງົບປະມານໂຄງການຂອງທ່ານ	49
3ຄ. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການຂອງທ່ານ	50

4. ວິເຄາະ ແລະ ບັບປຸງ	54
4ກ. ການກະກຽມຂໍ້ມູນຂອງທ່ານເພື່ອການວິເຄາະ	55
4ຂ. ວິເຄາະ ແລະ ທົບທວນຄືນຜົນໄດ້ຮັບ	56
4ຄ. ບັບປຸງແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ	58
5. ແປງປັນ	60
5ກ. ບັນທຶກເກັບກຳສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້	61
5ຂ. ແປງປັນບົດຮຽນທີ່ທ່ານຖອດຖອນໄດ້	61
5ຄ. ສົ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມການຮຽນຮູ້	63
ບົດວົງຈອນ	65
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ	67
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ1. ຄຳແປສັບ	68
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ2. ຄຳນິຍາມ ແລະ ເກນສຳລັບຄຳສັບສຳຄັນ	73
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ3. ບັນດາຫຼັກການທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ຄວນການພິຈາລະນາ	74
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ4. ສະຫຼຸບມາດຕະຖານປະຕິບັດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ	78

ຄວາມເປັນມາ

ຄວາມເປັນມາ

ອົງການ ແລະ ສະມາຄົມອະນຸລັກໃນທົ່ວໂລກ ກຳລັງຮັບມືກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ໃຫຍ່, ຊັບຊ້ອນ ແລະ ຮີບດ່ວນເຊິ່ງມີການວາງເຕີມຜັນທີ່ສູງ. ຄົນທົ່ວໂລກຫວັງເພິ່ງພວກເຮົາ; ພວກເຂົາເຊື່ອໝັ້ນພວກເຮົາ, ພວກເຂົາເຮັດວຽກຄຽງຂ້າງກັບພວກເຮົາ ແລະ ພວກເຂົາໃຫ້ຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳເປັນໃນການປະຕິບັດວຽກງານຢ່າງມີປະສິດທິພາບເພື່ອປົກປັກຮັກສາໂລກໜ່ວຍນີ້. ພວກເຮົາມີສັກກາຍະພາບພຽງພໍທີ່ຈະສ້າງຜົນກະທົບທີ່ຍືນຍົງ ແລະ ແນ່ນອນວ່າ, ພວກເຮົາໄດ້ສ້າງບາດກ້າວທີ່ເປັນແຮງບັນດານໃຈແກ່ວຽກງານອະນຸລັກ. ເຖິງຢ່າງນັ້ນກໍຕາມມີພຽງອົງການອະນຸລັກ ຫລື ຕົວແທນໃນການອະນຸລັກຈຳນວນບໍ່ຫຼາຍທີ່ສາມາດສະແດງຫຼັກຖານຂໍ້ມູນວ່າສິ່ງໃດໃຊ້ການໄດ້, ສິ່ງໃດຕ້ອງປັບປຸງ ແລະ ສິ່ງໃດຄວນປ່ຽນແປງ.

ຖ້າປາສະຈາກການວັດແທກປະສິດທິພາບຂອງວຽກງານທີ່ສົມບູນຖືກຕ້ອງ ແລະ ການຕິດຕາມການເຮັດວຽກຂອງພວກເຮົາຢ່າງເປັນລະບົບເພີ່ມຂຶ້ນ, ພວກເຮົາຈະຮູ້ໄດ້ແນວໃດວ່າຈະກ້າວໄປໃຫ້ຖ້ວງທັນກັບຄວາມຕ້ອງການເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ? ພວກເຮົາຈະເຮັດວຽກໃຫ້ມີປະສິດທິພາບເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້ແນວໃດ? ພວກເຮົາຈະຮຽນຮູ້ຈາກກັນ ແລະ ກັນໄດ້ແນວໃດ? ແລະ ພວກເຮົາຈະສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນສຳເລັດຂອງພວກເຮົາ ແລະ ສ້າງເຈດຈຳນົງຂອງສາທາລະນະຊົນ ແລະ ທາງການເມືອງທີ່ຕ້ອງການເພື່ອເພີ່ມມູນຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຮັບມືກັບຄວາມທ້າທາຍທີ່ກຳລັງຜະເຊີນໜ້າຢູ່ໄດ້ແນວໃດ?

ອົງການ ແລະ ສະມາຄົມອະນຸລັກຕ້ອງການລະບົບທີ່ເຂັ້ມແຂງຢ່າງຮີບດ່ວນ ເພື່ອການວາງແຜນ, ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການຮຽນຮູ້. ພວກເຮົາຕ້ອງອົງວຽກງານຂອງພວກເຮົາໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ໃນວຽກງານໃດກໍຕາມທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ນຳໃຊ້ວິທີການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວຢ່າງຮອບຄອບເມື່ອເຮົາຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດວຽກງານທີ່ຮີບດ່ວນພາຍໃຕ້ຂໍ້ມູນທີ່ຈຳກັດ. ໃນທຸກກໍລະນີພວກເຮົາຕ້ອງມີການປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບຂອງພວກເຮົາຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນເພື່ອຮຽນຮູ້ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນວ່າສິ່ງໃດໄດ້ຜົນ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ຜົນ.

ເພື່ອບັນລຸເຖິງຈຸດປະສົງເຫຼົ່ານີ້, ຄູ່ຮ່ວມງານໃນການສ້າງມາດຕະຖານສຳລັບວຽກງານອະນຸລັກ (CMP) ຈຶ່ງເຮັດວຽກຕັ້ງແຕ່ປີ 2002 ເພື່ອຮວບຮວມເອົາຫຼັກຖານ ແລະ ແນວທາງປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດຈາກການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ, ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວ ແລະ ວິທີການອື່ນໆເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈໃນການສ້າງມາດຕະຖານເປີດສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກ¹ (ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສະບັບຕ່າງໄປ). ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ໄດ້ຮວບຮວມເອົາບັນດາແນວຄວາມຄິດ, ແນວທາງ ແລະ ຄຳສັບທາງວິຊາການທີ່ເປັນເອກະພາບກັນໃນໂຄງການການອະນຸລັກ ແລະ ການອອກແບບໂຄງການ, ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໂຄງການ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາເພື່ອທີ່ຈະຊ່ວຍປັບປຸງແນວທາງປະຕິບັດໃນການອະນຸລັກ. ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ແມ່ນສາມາດເອົາໄປນຳໃຊ້ໃນຫຼາຍຂົງເຂດ: ຂະໜາດແງ່ ມູມສາດ, ຂະໜາດແງ່ເວລາ ແລະ ຂະໜາດໂຄງການ.

ວິໄສທັດຂອງ CMP

CMP ຕັ້ງໜ້ນກັບວິໄສທັດທີ່ວ່າ ຄວາມພະຍາຍາມຂອງການອະນຸລັກທົ່ວໂລກຈະກ້ອງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະສິດທິຜົນເພີ່ມຂຶ້ນເມື່ອພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຮູ້ໃນການຍົກລະດັບ ຫຼື ລົ້ມຄົນສິ່ງທີ່ປາກົດຜົນສຳເລັດ ແລະ ຫຼີກລ່ຽງສິ່ງທີ່ບໍ່ປາກົດຜົນສຳເລັດ, ຫຼັກຖານອ້າງອີງສິ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຮູ້ ໂດຍນຳໃຊ້ເປັນຖານຂໍ້ມູນ, ການວັດແທກປະສິດທິພາບທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືຂອງພວກເຮົາ ແລະ ການແປງປັນປັດຮຽນຢ່າງເປີດກວ້າງ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸວິໄສທັດເຫຼົ່ານີ້ບັນດາອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງພວກເຮົາມຸ່ງໝັ້ນທີ່ຈະ:

- ປະເມີນສະຖານະການການອະນຸລັກ ແລະ ລະບຸບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຜ່ອມທັງຊອກຫາແນວທາງໃນການແກ້ໄຂຕາມຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ, ຄວາມຊຳນານ ແລະ ປະສິບການທີ່ມີຢູ່.
- ລະບຸຜົນໄດ້ຮັບທີ່ເຮົາຕ້ອງການໃນແງ່ຂອງສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບໃນການອະນຸລັກທີ່ບໍ່ແມ່ນການປະຕິບັດ
- ຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າໃນການບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບທີ່ພວກເຮົາຕ້ອງການ
- ການປັບປ່ຽນຍຸດທະສາດໂດຍອີງໃສ່ສິ່ງທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຮຽນຮູ້
- ແປງປັນຜົນທີ່ພວກເຮົາໄດ້ຮັບດ້ວຍຄວາມເຄົາລົບ, ຢ່າງກົງໄປກົງມາ ແລະ ໂປ່ງໃສເພື່ອສະດວກໃນການຮຽນຮູ້ ແລະ ປະກອບໃສ່ ໃນລະບົບຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ

ສຳລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມທີ່ສະມາຊິກຕ້ອງປະຕິບັດ, ກະລຸນາເບິ່ງຕາມລິ້ງນີ້ [ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງ CMP](#)

¹ຄຳວ່າ "ມາດຕະຖານເປີດ" ມີຜົນຖານມາຈາກ ຂະບວນຂັບເຄື່ອນເພື່ອໃຫ້ເກີດແຫຼ່ງຂໍ້ມູນເປີດ (Open Source) / ສິດນຳໃຊ້ສາມັນ (Creative Commons) ແລະ ກໍໝາຍເຖິງມາດຕະຖານທີ່ຖືກຜັດທະນາຂຶ້ນໂດຍການຮ່ວມມືສາທາລະນະ, ເປີດກວ້າງໃຫ້ທຸກຄົນໄດ້ຊົມໃຊ້ ແລະ ບໍ່ເປັນຊັບສິນຂອງບຸກຄົນໃດບຸກຄົນໜຶ່ງ ຫຼື ຂອງອົງກອນໃດອົງກອນໜຶ່ງ. ໃນມາດຕະຖານສະບັບ 4.0, CPM ໄດ້ປ່ຽນມາໃຊ້ຄຳສັບທີ່ສິ້ນກໍຄຳວ່າ "ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ" ເຊິ່ງສື່ເຖິງເຈດຈຳນົງຂອງມາດຕະຖານນີ້ໄດ້ດີກວ່າ. ຊື່ເຕັມກໍຍັງຮັກສາໄວ້ເຊັ່ນເດີມ.

ຈຸດປະສົງຂອງ

ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ

ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ທີມງານອະນຸລັກໄດ້ຮັບຮູ້ວິໄສທັດນີ້, ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ໄດ້ສະໜອງຊຸດຂໍ້ປະຕິບັດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການການອະນຸລັກ ໃຫ້ປະສິບຜິນສຳເລັດ ², ໂດຍສຸມໃສ່ຮອບວຽນໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ 5 ບາດກ້າວ.

ເລີ່ມຕົ້ນທີ່ບາດກ້າວທີ່ເໝາະສົມສຳລັບວຽກງານຂອງທ່ານ

ແຕ່ລະທີມງານອາດຈະບໍ່ເລີ່ມຕົ້ນຈາກບາດກ້າວທີ່ 1 ຂອງມາດຕະຖານການອະນຸລັກສະເໝີໄປ. ແຕ່ລະທີມງານຄວນພິຈາລະນາວ່າວຽກງານໃດທີ່ພວກເຂົາເຮັດສຳເລັດແລ້ວ ແລະ ພວກເຂົາດຳເນີນຢູ່ຂັ້ນຕອນໃດຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຂອງພວກເຂົາ. ທີມງານສາມາດນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ຂອງພວກເຂົາສ່ວນໃຫຍ່ເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນປະກອບເຂົ້າສູ່ຂະບວນການພັດທະນາ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ. ພວກເຂົາອາດພົບວ່າມັນເປັນສິ່ງເໝາະສົມທີ່ຈະເຂົ້າສູ່ຂະບວນການໃນບາດກ້າວທຳຢູ່ແລ້ວຈຶ່ງກັບໄປຫາບາດກ້າວອື່ນໆກ່ອນໜ້າເມື່ອພວກເຂົາປະຕິບັດວຽກໄປຕາມຮອບວຽນ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສະຖານະການທີ່ພວກເຂົາພົບຜູ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ບໍ່ແມ່ນສູດຕາຍຕົວທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມທຸກຢ່າງ. ແຕ່ຫາກວ່າ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ມີໄວ້ເພື່ອເປັນແນວທາງໃນການຕັດສິນໃຈສຳຄັນໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໂຄງການຮ່ວມກັບເຄື່ອງມືສະໜັບສະໜູນໃນການຕັດສິນໃຈອື່ນໆ, ໃນຂະນະທຽວກັນກໍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນ ແລະ ເປັນພື້ນຖານທີ່ໄປໃສ່ສຳລັບການຕັດສິນໃຈ ແລະ ຮຽນຮູ້ຮ່ວມກັນ. ພວກເຮົາຫວັງວ່າທີມງານຈະນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ເປັນຫຼັກເມື່ອພວກເຂົາຕ້ອງກຳນົດວ່າສະຖານທີ່ ຫຼື ຫົວຂໍ້ສຳຄັນໃດທີ່ພວກເຂົາຈະຕ້ອງດຳເນີນການ, ໂດຍການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືໃນການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນເຊັ່ນ: ການວາງແຜນອະນຸລັກທາງດ້ານພື້ນທີ່. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ມາດຕະຖານການອະນຸລັກອອກແບບເພື່ອຊ່ວຍເຕີມເຕັມຂະບວນການ ແລະ ໜ້າວຽກຕ່າງໆໃນການບໍລິຫານ,

ບໍ່ແມ່ນເພື່ອປ່ຽນແທນ, ເຊັ່ນວ່າ: ການບໍລິຫານຈັດການສັນຍາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ. ເອກະສານສະບັບນີ້ຕັ້ງໃຈເນັ້ນໃສ່ມາດຕະຖານ ແລະ ຫຼັກການຕ່າງໆ, ບໍ່ແມ່ນຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບ “ວິທີການ”, ເຊິ່ງຫາໄດ້ຈາກແຫຼ່ງຂໍ້ມູນຮູບແບບຕ່າງໆທີ່ສະມາຊິກ CMP ໄດ້ພັດທະນາຂຶ້ນ (ເບິ່ງກ່ຽວກັບການສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານການອະນຸລັກໃນພາກຕໍ່ໄປ). ພວກເຮົາຍິນດີທີ່ຈະຮັບເອົາຄຳຄິດເຫັນຈາກຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ມາດຕະຖານການອະນຸລັກເຫຼົ່ານີ້ (ສົ່ງອີເມວຫາພວກເຮົາທີ່ CMPIinfo@conservationmeasures.org).

² ຄວາມພະຍາຍາມໃນການອະນຸລັກທັງໝົດໃນຂອບເຂດໃດກໍຕາມສາມາດອະທິບາຍຢ່າງກວ້າງແຈ້ງ ຫຼື ແນ່ນອນ ວ່າເປັນ “ໂຄງການ” - ຊຸດການປະຕິບັດທີ່ດຳເນີນໂດຍກຸ່ມນັກປະຕິບັດ - ລວມທັງຜູ້ຈັດການ, ນັກຄົ້ນຄວ້າ, ສະມາຊິກສະມາຄົມ, ຫຼື ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ - ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ກຳນົດໄວ້. ໃນເອກະສານນີ້, ພວກເຮົາໃຊ້ຄຳວ່າ “ໂຄງການ” ເພື່ອເປັນຕົວແທນຂອງທັງສອງໂຄງການ ແລະ ກຸ່ມໂຄງການ (i.e., “ແຜນການ”) ໃນທຸກກໍລະນີ (ເຊັ່ນ, ຕັ້ງແຕ່ການຄຸ້ມຄອງຂອງຂະໜາດນ້ອຍໄປຫາຂະໜາດສະໜູນທັງໝົດ).

ຂະບວນການພັດທະນາ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ

ມາດຕະຖານເປີດສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກ ເປັນເຄື່ອງມືທີ່ໄດ້ມາຈາກການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນຂອງຄູ່ຮ່ວມງານໃນການສ້າງມາດຕະການສຳລັບວຽກງານອະນຸລັກ. ມາດຕະຖານເປີດສະບັບທີ 1.0 (2004) ໄດ້ມາຈາກການຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກຜົນໄດ້ຮັບຂອງແຜນລິເລີ່ມວັດແທກຜົນກະທົບຂອງການອະນຸລັກ, ເຊິ່ງເປັນບົດສຶກສາໃນປີ 2002 ທີ່ໄດ້ທົບທວນປະສົບການຕ່າງໆຜ່ານເຈັດຂົງເຂດ, ລວມເຖິງການອະນຸລັກ, ເພື່ອກຳນົດແນວທາງຮ່ວມໃນການອອກແບບ, ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານ ແລະ ການກວດກາຕິດຕາມໂຄງການທີ່ດີ.

ສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບປະກອບດ້ວຍໝວດໝູ່ຂອງຂໍ້ຫຼັກການຕ່າງໆເພື່ອການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງວົງຈອນໂຄງການແບບມີການປັບຕົວ. ໃນຊ່ວງເວລາດຽວກັນ, CMP ຍັງໄດ້ຈັດການຝຶກອົບຮົມທີ່ມີຊື່ວ່າ “Rosetta Stone” ເພື່ອຈັດວາງລະບົບການວາງແຜນທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍສະມາຊິກຈາກອົງການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ຈຳແນກສິ່ງທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ແລະ ສິ່ງທີ່ແຕກຕ່າງກັນກ່ຽວກັບວິທີການ ແລະ ຄຳສັບຕ່າງໆ. ໂດຍເຄື່ອງມືເຫຼົ່ານີ້, ສະມາຊິກ CMP ແຕ່ລະອົງໄດ້ປະກອບສ່ວນແບ່ງປັນປະສົບການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຂອງຕົນເພື່ອພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ແລະ ສຸມມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ໃສ່ການອະນຸລັກຊີວະນາໆຜັນເປັນພິເສດ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ເປັນຂະບວນການຂັບເຄື່ອນທີ່ມີລັກສະນະຕໍ່ເນື່ອງ, ເຊິ່ງກວມເອົາການພັດທະນາມາດຕະຖານໃຫ້ສອດຄ່ອງທີ່ສຸດສະເພາະແຕ່ລະອົງກອນ, ການສ້າງຄູ່ມືແນະນຳຢ່າງລະອຽດໃນແຕ່ລະບາດກ້າວ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ກັບທີມງານຂອງໂຄງການທົ່ວທຸກມຸມໂລກ. ອົງການທີ່ເປັນສະມາຊິກ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມມືຂອງ CMP ຈຳນວນຫຼາຍໄດ້ເຮັດວຽກຢ່າງໜັກເພື່ອດຳເນີນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ. ຄວາມພະຍາຍາມຂອງພວກເຂົາເປັນແຮງຂັບເຄື່ອນທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ກາຍມາເປັນ ການປະຕິບັດທີ່ເປັນເອກະພາບ ແລະ ຖືກຍອມຮັບພາຍໃນສະມາຄົມນັກອະນຸລັກ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ເຄື່ອຂ້າຍຄູ່ຝຶກການອະນຸລັກ (CCNet) ກຳລັງເຮັດໜ້າເປັນກົນໄກລະດັບໂລກຫຼາຍຂຶ້ນເພື່ອສົ່ງເສີມ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ແລະ ສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້. ການນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ໃນວົງກວ້າງໂດຍຜ່ານກົນໄກຕ່າງໆເຮັດໃຫ້ CMP ໄດ້ຮັບຄຳຄິດເຫັນທີ່ເປັນປະໂຫຍດເພື່ອການປັບປຸງຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ໃນກ່ອງພາບທີ 1 ໄດ້ສະແດງການປັບປຸງເປັນສາລະສຳຄັນໃນສະບັບທີ 4.0

ກ່ອງອະທິບາຍທີ 1: ມີສິ່ງໃດໃໝ່ໃນມາດຕະຖານການອະນຸລັກສະບັບທີ 4.0?

ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສະບັບທີ 4.0 ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງການຮວບຮວມຂໍ້ມູນປະກອບ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມຮ່ວມກັນຂອງສະມາຊິກ CMP ແລະ ສະມາຄົມຜູ້ນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ທີ່ກວ້າງຂຶ້ນ. ບຸກຄົນເຫຼົ່ານີ້ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເພື່ອສະເໜີຂໍ້ປັບປຸງ ທີ່ໄດ້ຖອດຖອນມາຈາກປະສົບການຕົວຈິງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ເຊິ່ງປະເດັນສຳຄັນປະກອບດ້ວຍ:

- ໃຫ້ພາບລັກ ແລະ ຄວາມຮູ້ສຶກແປກໃໝ່, ແຕ່ຍັງອັດແໜ້ນດ້ວຍເນື້ອຫາວິຊາການທີ່ດີທີ່ສຸດ.
- ໃຫ້ລາຍລະອຽດຫຼາຍຂຶ້ນໃນບາດກ້າວທີ 3-5.
- ອະທິບາຍວິທີ ທີ່ມາດຕະຖານການອະນຸລັກໃຊ້ສະໜັບສະໜູນບັນດາຫຼັກການລວມທັງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວ ແລະ ການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ.
- ອະທິບາຍຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ແລະ ຂອບເຂດທີ່ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈອື່ນໆ.
- ການກັນກອງເນື້ອຫາຂອງຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.
- ການປ່ຽນໃຊ້ຄຳສັບເພື່ອສື່ສານແນວຄວາມຄິດສຳຄັນໃຫ້ດີຂຶ້ນ.
- ການຮວບຮວມຂໍ້ປັບປຸງຈາກຄູ່ມືແນະນຳ CMP ກ່ຽວກັບອົງປະກອບທາງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ.
- ການອະທິບາຍທີ່ຈະແຈ້ງຂຶ້ນກ່ຽວກັບວິທີການດຳເນີນໂຄງການໃນຫົວຂໍ້ສະເພາະດ້ານຕ່າງໆ.
- ການຮັບຮູ້ເຖິງບັນດາອົງປະກອບທາງດ້ານພື້ນທີ່ ທີ່ຜິວພັນກັບຫຼາກຫຼາຍບາດກ້າວ.
- ເນັ້ນໜັກກ່ຽວກັບມາດຕະຖານຫຼັກເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບ “ວິທີໃນການປະຕິບັດ”, ເຊິ່ງວິທີການເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຖືກລະບຸໄວ້ໂດຍລະອຽດກວ່າໃນປຶ້ມຄູ່ມືປະກອບສະບັບອື່ນ.

ຄວາມສຳພັນຂອງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ຕໍ່ກັບ ແຜນຍຸດທະສາດສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈອື່ນໆ

ມາດຕະຖານເປີດສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກ ເປັນໜຶ່ງໃນຫຼາຍແຜນຍຸດທະສາດ ຫຼື ຂະບວນການທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈໃນວຽກງານການອະນຸລັກ. ຕົວຢ່າງອື່ນໆປະກອບມີການປະຕິບັດທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ, ການຕັດສິນໃຈແບບເປັນຂັ້ນຕອນ, ການຄາດຄະເນລ່ວງໜ້າຢ່າງມີຍຸດທະສາດ, ການວາງແຜນ ການອະນຸລັກຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ການທົບທວນຢ່າງເປັນລະບົບ (ເບິ່ງຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມໄດ້ທີ່ [Schwartz et al 2012](#))

ໃນຂະນະທີ່ແຜນຍຸດທະສາດເຫຼົ່ານີ້ມີຫຼາຍສິ່ງທີ່ຄືກັນ, ແຕ່ແຜນຍຸດທະສາດເຫຼົ່ານີ້ເໝາະສົມທີ່ຈະເປັນວິທີການເສີມຍ້ອນມີຈຸດແຂງທີ່ແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ. ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ໄດ້ລວມເອົາຫຼັກການສຳຄັນຫຼາຍປະການຈາກແຜນຍຸດທະສາດເຫຼົ່ານີ້ໄວ້ຢ່າງຊັດເຈນ. ເພື່ອໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຕ່ລະບາດກ້າວສະເພາະໃນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ທີມງານອາດຕ້ອງໄດ້ປະສົມປະສານເຄື່ອງມື ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບແຜນຍຸດທະສາດອື່ນໂດຍກົງຫຼາຍຂຶ້ນ. ເຊັ່ນຕົວຢ່າງໜຶ່ງ, ຕາຕະລາງຜົນທີ່ຕາມມາເຊິ່ງເປັນເຄື່ອງມືທີ່ໃຊ້ໃນການຕັດສິນໃຈແບບເປັນຂັ້ນຕອນສາມາດຊ່ວຍໃນການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນ ແລະ ການເລືອກເຟັ້ນຍຸດທະສາດຕ່າງໆ. ໃນທຳນອງດຽວກັນ, ແບບຈຳລອງສະຖານະການ ແລະ ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ (ເຄື່ອງມືທີ່ເປັນຫົວໃຈຂອງມາດຕະຖານການອະນຸລັກ) ສາມາດສະໜັບສະໜູນແຜນຍຸດທະສາດອື່ນໆດ້ວຍການສະແດງຮູບພາບຂອງຄວາມສຳພັນທີ່ຊັບຊ້ອນໃຫ້ມີຄວາມກະທັດ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ.

PHOTO: FELIX CABALLA / CIBULU.ORG

ການນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ

ການນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ມີອົງປະກອບ ລວມທັງວິທະຍາສາດ ແລະ ຈິນຕະນາການ. ທ່ານ ແລະ ທີມງານຂອງທ່ານອາດພົບວ່າມັນຕ້ອງຝຶກ ຝົນ ແລະ ທ່ານຕ້ອງໄດ້ມີການປັບຕົວ ແລະ ຄວາມຕື່ນຕົວເພື່ອນຳໃຊ້ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ກັບສະຖານະການຕົວຈິງຂອງທ່ານຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ເຖິງແມ່ນວ່າ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ມີລັກສະນະເປັນບາດກ້າວ ຫຼື ຂັ້ນຕອນຕາມລຳດັບ, ທີມງານບໍ່ຄ່ອຍຈະປະຕິບັດຕາມຂະບວນການໃນຮູບແບບເສັ້ນຊື່ແຕ່ຕົ້ນຈົນຈົບ. ແຕ່ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວທີມງານຈະເຮັດວຽກກັບ ໄປ-ມາຕາມບາດກ້າວຕ່າງໆຂອງວົງຈອນການອະນຸລັກ. ໃນທຳນອງດຽວກັນບໍ່ແມ່ນມາດຕະຖານ ຫລື ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບທັງໝົດຈະມີຄວາມເໝາະສົມກັບທຸກເງື່ອນໄຂ ແລະ ທຸກໂຄງການ, ດັ່ງນັ້ນທ່ານອາດຈະຕ້ອງໄດ້ຕັດສິນໃຈວ່າ, ຈະປັບປຸງມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ໃສ່ກັບບໍລິບົດຂອງທ່ານໄດ້ແນວໃດ.

ສຳລັບທຸກໆບາດກ້າວໃນ 5 ບາດກ້າວຂອງວົງຈອນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ (ຮູບທີ 1), ເອກະສານສະບັບນີ້ສະໜອງຄຳອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້

ຂອງມາດຕະຖານການປະຕິບັດ (ບາດກ້າວຍ່ອຍ) ແລະ ສິ່ງທີ່ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບຈາກການປະຕິບັດບາດກ້າວເຫຼົ່ານັ້ນ (ເບິ່ງທີ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 4 ສຳລັບລາຍການສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບທັງໝົດ). ຂັ້ນຕອນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກອາດມີຄວາມຊັບຊ້ອນ ຫຼື ສັບສິນແຕ່ທ່ານອາດໄດ້ປະຕິບັດຫຼາຍໆບາດກ້າວທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນທີ່ນີ້ໄປແລ້ວ. ເມື່ອທ່ານດຳເນີນໄປຕາມແຕ່ບາດກ້າວ, ທ່ານບໍ່ຄວນຕັ້ງເປົ້າວ່າຜົນທີ່ອອກມາຈະບໍ່ມີທີ່ດີ. ແຕ່ຫາກວ່າ, ມັນຈະເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະຄຳນຶງວ່າສິ່ງນີ້ເປັນຂະບວນການທີ່ມີລັກສະນະວິນຊ້າເຊິ່ງໃນນັ້ນທ່ານຈະປະຕິບັດຕາມແຕ່ລະບາດກ້າວຢ່າງຮອບຄອບໂດຍບໍ່ຮີບຮ້ອນ, ສ້າງຮ່າງຜົນທີ່ອອກມາທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື, ແລະ ຕໍ່ຈາກນັ້ນກໍແກ້ໄຂວຽກງານຂອງທ່ານຢູ່ເລື້ອຍໆເມື່ອໂຄງການຂອງທ່ານມີການປ່ຽນແປງ ແລະ ເຕີບໂຕ. ໃນທຳນອງດຽວກັນ, ເມື່ອທ່ານປະສົບກັບຊ່ອງຫວ່າງທາງຂໍ້ມູນ, ຈິ່ງຢ່າຢຸດ - ຈິ່ງສະແດງຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງທ່ານ, ດຳເນີນການຕໍ່ໂດຍໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ມີຢູ່ ແລະ ຈິດບັນທຶກບັນດາການຕັດສິນໃຈ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ສຳຄັນ.

ຫາກຕ້ອງການຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ

[Conservation Standards website library](#) ເປັນຜູ້ດູແລປ່ອນເກັບກຳແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ເຊິ່ງໄດ້ຖືກທົບທວນ ແລະ ໃຫ້ຄະແນນຈາກຄະນະກຳມະການຮ່ວມສະຖາບັນຂອງ ສະມາຊິກສະມາຄົມຜູ້ຕິບັດມາດຕະຖານການອະນຸລັກ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນໃໝ່ຈະຖືກເພີ່ມເປັນປະຈຳເມື່ອມີຂໍ້ມູນໃໝ່ເກີດຂຶ້ນ.

[Conservation Coaches Network website](#) ສາມາດເປັນຂົວຕໍ່ລະຫວ່າງທ່ານກັບບັນດາຄູຝຶກ, ຜ່ອມທັງເຄື່ອງມືທີ່ມີຄວາມສະເພາະຈະຈົງຫຼາຍຂຶ້ນເພື່ອຊ່ວຍໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກແກ່ທີມງານຂອງທ່ານໃຫ້ດຳເນີນໄປຕາມບາດກ້າວຕ່າງໆໃນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ.

PHOTOS: DAN WALKER, THE NATURE CONSERVANCY

ຮູບພາບທີ 1.

ວົງຈອນໂຄງການ ມາດຕະຖານເປີດສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານການອະນຸລັກ

1. ປະເມີນ

- ວັດຖຸປະສົງ & ໂຄງການ
- ຂອບເຂດ, ວິໄສທັດ & ເປົ້າໝາຍ
- ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ຮ້າຍແຮງ
- ສະຖານະການດ້ານການອະນຸລັກ

2. ວາງແຜນ

- ເປົ້າໝາຍ, ຍຸດທະສາດ, ຂໍ້ສົມມຸດຖານ & ຈຸດປະສົງ
- ແຜນຕິດຕາມກວດກາ
- ແຜນດຳເນີນງານ

5. ແບ່ງປັນ

- ບັນທຶກບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້
- ແບ່ງປັນບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້
- ຊຸກຍູ້/ສົ່ງເສີມການຮຽນຮູ້

3. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

- ແຜນວຽກ & ຕາຕະລາງເວລາ
- ງົບປະມານ
- ແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

4. ວິເຄາະ & ປັບປຸງ

- ກະກຽມຂໍ້ມູນ
- ວິເຄາະຜົນໄດ້ຮັບ
- ປັບປຸງແຜນງານ

ການສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ

ມີຫຼາກຫຼາຍວິທີທີ່ ທີມງານໂຄງການສາມາດໄດ້ຮັບການຝຶກຝົນຕົວຈິງ ແລະ ຄຳແນະນຳໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານ ແລະ ຫຼັກການລະດັບສູງທີ່ ກຳນົດໃນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສະບັບນີ້.

ຄູຝຶກ

ເນື່ອງຈາກການນຳໃຊ້ ວິທີການທີ່ອີງໃສ່ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນເພື່ອການວາງແຜນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງຜົນໃຫ້ເກີດການປ່ຽນແປງໃນດ້ານວິທີຄິດ ແລະ ການເຮັດວຽກຂອງທັງອົງກອນ ແລະ ບຸກຄົນ ຈາກໜ້າມີເປັນຫຼັງມີຢູ່ເລື້ອຍໆ, ເຊິ່ງການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຄູຝຶກຂອງທີມງານທີ່ຍັງໃໝ່ກັບ ມາດຕະຖານອະນຸລັກ ແມ່ນຈະມີປະໂຫຍດຕໍ່ພວກເຂົາຢ່າງຍິ່ງ. ບາງອົງການມີຄູຝຶກໃນສັງກັດຂອງຕົນທີ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກຝົນກ່ຽວ

ກັບ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ແລະ ເຕັກນິກໃນການອຳນວຍຄວາມສະດວກທີ່ສຳຄັນເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ທີມງານສາມາດດຳເນີນໄປຕາມແຕ່ລະຂັ້ນຕອນໄດ້. ນອກຈາກນີ້, ອົງການ ແລະ ທີ່ປຶກສາບາງແຫ່ງທີ່ມີຄວາມຊຽວຊານໃນການສະໜອງຄູຝຶກ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກທີ່ເນັ້ນໃສ່ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ. ບຸກຄົນເຫຼົ່ານີ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ເຄືອຄ້າຍຄູຝຶກອະນຸລັກ (CCNet) , ເຊິ່ງເປັນຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ໃກ້ຊິດຂອງ CMP ທີ່ມີຈຸດປະສົງເພື່ອສົ່ງເສີມກຸ່ມຄູຝຶກທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນແຕ່ລະທະວີບເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອທີມງານທີ່ເຮັດວຽກປົກປັກຮັກສາບັນດາຜູ້ທີ່ຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນກວ່າໝູ່ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ທ້າທາຍທີ່ສຸດໃນພາກພື້ນຂອງພວກເຂົາ. CCNet ຍັງໃຫ້ການຝຶກອົບຮົມ, ການແນະນຳ, ແລະ ອອກໃບຢັ້ງຢືນໃຫ້ສຳລັບຜູ້ປະຕິບັດຕົວຈິງທີ່ຕ້ອງການເປັນຄູຝຶກ.

ຄຳແນະນຳ ແລະ ເຄື່ອງມືຕ່າງໆ

ບັນດາຄູ່ຮ່ວມມື ແລະ ອົງການທີ່ເປັນສະມາຊິກຂອງ CMP ໄດ້ພັດທະນາຄູ່ມື ແລະ ເຄື່ອງມືຫຼາກຫຼາຍຊຸດທີ່ປະກອບໄປດ້ວຍຄຳແນະນຳສຳລັບແຕ່ລະບາດກ້າວ ຫຼື ລາຍລະອຽດທີ່ລົງເລິກກວ່າໃນຫົວຂໍ້ທີ່ສຳຄັນຕ່າງໆ. ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຮູບພາບທີ 2, ບັນດາແຫຼ່ງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຫຼັກການ ແລະ ວິທີການພາກປະຕິບັດ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ປະກອບມີເອກະສານຄູ່ມືຕ່າງໆເຊັ່ນ: ຄູ່ມືວິທີປະຕິບັດສະເພາະຂອງອົງກອນ, ລະບົບການຈຳແນກທີ່ຖືກພັດທະນາຮ່ວມກັນໂດຍຫຼາຍສະຖາບັນ (ຕົວຢ່າງ: ການຈຳແນກໄຟຂົ້ມຊຸ່ ແລະ ວຽກງານຕ່າງໆໃນການອະນຸລັກ), ບັນດາຫຼັກສູດອອນລາຍ, ບົດສຶກສາ, ວິດີໂອ ແລະ ຫຼັກສູດການຮຽນການສອນ

ຕ່າງໆ. ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ມີຢູ່ໃນ ເວັບໄຊ (www.cmp-openstandards.org), ກັບເອກະສານຄູ່ມືສ່ວນຫຼາຍຖືກກວດແກ້ ແລະ ໃຫ້ຄະແນນໂດຍຄະນະກຳມະການຮ່ວມສະຖາບັນເຊິ່ງເປັນຕົວແທນຂອງສະມາຊິກ CMP ແລະ CCNet. ນອກຈາກເອກະສານຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ແລ້ວ, ແລະ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ກ່ອນໜ້ານີ້, ຍັງມີແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສະໜັບສະໜູນການຕັດສິນໃຈທີ່ຫຼາກຫຼາຍຢູ່ນອກເໜືອຈາກຊຸດເຄື່ອງມືແບບດັ້ງເດີມຂອງ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* (ເຊັ່ນ: ເຄື່ອງມືຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານພື້ນທີ່, ການວາງແຜນດ້ວຍສະຖານະການ ແລະ ຕາຕະລາງຜົນຮັບທີ່ຕາມມາ) ທີ່ທ່ານອາດຕ້ອງການນຳໃຊ້.

ຮູບພາບທີ 2
ຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ແລະ ບັນດາແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ລັກສະນະທົ່ວໄປຂອງຫຼັກການປະຕິບັດທີ່ເໝາະສົມ
ມາດຕະຖານເປີດສຳລັບການຈັດຕັ້ງວຽກງານການອະນຸລັກ

ທີ່ມາງານຕອນຈະ
- ກຳນົດອອບເຊດ, ວິໄສທັດ, ເປົ້າໝາຍ
- ປະເມີນໄພຂົ້ມຊຸ່...

ຄູ່ມືແນະນຳ ແລະ ເຄື່ອງມືນຳໃຊ້ສະເພາະ ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕະຖານເປີດໃນການອະນຸລັກ

Definition	Definition	Definition
1.1 Planning & Assessment	1.2 Monitoring, Reporting & Evaluation	1.3 Threats & Assessment
1.4 Threats & Assessment	1.5 Planning & Assessment	1.6 Monitoring, Reporting & Evaluation

Deciding what the Plan is all about

Threats   Problems and their causes

Targets   ← Problems ← Causes

Problems: How the health of targets
→ e.g. erosion, mangling

Causes: The thing that makes the problems happen
→ e.g. cows in the stream

Identify & Rate Critical Threats

ຊອຟຕ໌ແວຣ໌ໂມຣາດີ

ຫຼາຍໆໂປຣແກຣມຊອຟຕ໌ແວຣ໌ ສາມາດໃຊ້ ຫຼື ປັບປຸງເພື່ອສິ່ງເລີ່ມ ໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍບາດກ້າວ ຂອງ ມາດຕະຖານດ້ານການອະນຸລັກ. **ຊອຟຕ໌ແວຣ໌ໂມຣາດີ** (ມີຫຼາຍພາສາໃຫ້ນຳໃຊ້) ໄດ້ຮັບການອອກແບບມາສະເພາະເພື່ອໃຫ້ຜູ້ນຳໃຊ້ຕົວຈິງສາມາດປະຕິບັດຜ່ານບາດກ້າວສຳຄັນຂອງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ. ຊອຟຕ໌ແວຣ໌ເຮັດໜ້າທີ່ເປັນເຄື່ອງມືເພື່ອສະແດງແຜນວາດ ແລະ ບັນທຶກໃນສິ່ງທີ່ທ່ານຕ້ອງການອະນຸລັກ, ບັນດາໄຟຂົ້ມຊຸ່ທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໂອກາດທີ່ເໝາະສົມ, ຍຸດທະສາດທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ ແລະ ວຽກງານສະເພາະ, ຜົນທີ່ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຕໍ່ກັບຜົນໄດ້ຮັບ. ໂດຍການນຳໃຊ້ສີ ແລະ ຮູບຊົງລັກສະນະຕາມມາດຕະຖານ, ໂມຣາດີຍັງຊ່ວຍສັນສ້າງການສື່ສານຜ່ານຮູບພາບເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການຕິດຕໍ່ສື່ສານລະຫວ່າງຜູ້ທີ່ມີຄວາມຄຸ້ຍຄືຍກັບ ມາດຕະຖານດ້ານການອະນຸລັກ.

ນອກຈາກນັ້ນ, ໂມຣາດີຍັງສະໜອງພື້ນທີ່ອັນຫຼາກຫຼາຍເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການບັນທຶກການປົກສາຫາລື, ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ການຕັດສິນໃຈທີ່ສຳຄັນ, ມີຄຸນສົມບັດທີ່ສຳຄັນເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບໂຕ, ການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ, ແລະ ໃຫ້ການຮຽນຮູ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງຫຼາຍຂຶ້ນ.³ ເມື່ອໂມຣາດີຍ້າຍໄປສູ່ ຄລາວດ໌ (ຜ່ານ **ໂມຣາດີແຊຣ໌**), ຈະສ້າງຄວາມອາດສາມາດເພີ່ມເຕີມສຳລັບການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເປັນທີມ, ແລະ ການຮຽນຮູ້ລະຫວ່າງໂຄງການ ແລະ ລະຫວ່າງອົງກອນ. ໂມຣາດີແຊຣ໌ຍັງອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ **ຫ້ອງສະໝຸດການປະຕິບັດ ແລະ ວັດແທກການອະນຸລັກ (CAML)**, ເຊິ່ງເປັນຫ້ອງສະໝຸດຂອງບັນດາແມ່ແບບ ແລະ ຕົວຢ່າງທີ່ຜ່ານການກວດສອບສຳລັບການກຳນົດທິດສະດີການປ່ຽນແປງ ຫຼື ຜົນທີ່ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຍຸດທະສາດໃນການອະນຸລັກ. ເຖິງວ່າຈະມີປະໂຫຍດດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາກໍຕາມ, ໂມຣາດີອາດບໍ່ເໝາະສົມໃນທຸກບໍລິບົດ, ດັ່ງນັ້ນທ່ານຂອງທ່ານຈະຕ້ອງຝຶກຈາລະນາວ່າສິ່ງນີ້ເໝາະສົມກັບຜວກທ່ານຫຼືບໍ່.

3 ເບິ່ງນິຍາມຂອງຄຳສັບທີ່ຂີດກ້ອງໄດ້ທີ່ໝວດຄຳແປສັບ

ມີຮາດີ ແລະ ມີຮາດີແຊຣ ເວັບໄຊ ແລະ ຊ່ອງຢຸທູບ ຂອງມີຮາດີເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນທີ່ຫຼາກຫຼາຍ, ລວມເຖິງມິວິດີໂອ, ຄຳແນະນຳສັ້ນໆໃນຫົວຂໍ້ສະເພາະຕ່າງໆ ແລະ ການນຳສະເໜີຜ່ານເລື່ອງລາວ.

ຫຼັກການທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາ

ມີຫຼັກການ ແລະ ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາຫຼາຍປະການທີ່ສຳຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບທຸກບາດກ້າວໃນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 3 ມີຂໍ້ມູນລະອຽດທີ່ສຳຄັນກ່ຽວກັບປະເດັນເຫຼົ່ານີ້, ໃນຂະນະທີ່ກ່ອງອະທິບາຍທີ 2 ມີບົດສະຫຼຸບໂດຍຫຍໍ້.

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາຂໍ້ສຸດທ້າຍໃນກ່ອງອະທິບາຍທີ 2, ການຖືກຖຽງກັນທີ່ບໍ່ຈົບບໍ່ສິ້ນຕໍ່ກັບຄວາມໝາຍທີ່ພົວພັນເຖິງບັນດາຄຳສັບດ້ານວິຊາການເຊັ່ນ: ເປົ້າໝາຍລວມ (Goals), ຈຸດປະສົງ, ຍຸດທະສາດ, ກິດຈະກຳ, ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ (Targets), ບາດກ້າວສຳຄັນສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບ ແລະ ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະບໍ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈກົງກັນທີ່ເປັນສາກົນ, ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ຍືນຍັນວ່າມັນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນຫຼາຍທີ່ສະມາຊິກໃນທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ກຸ່ມຄົນທີ່ທ່ານເຮັດວຽກຮ່ວມກັນຈະຕ້ອງເລືອກໃຊ້ຄຳສັບທີ່ມີຄວາມໝາຍຈະແຈ້ງ ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນ. ດ້ວຍເຫດຜົນນີ້, ຄຳສັບວິຊາການໃນເອກະສານສະບັບນີ້ຈຶ່ງໄດ້ຖືກເລືອກໃຊ້ຢ່າງລະມັດລະວັງ, ເຊິ່ງຂີດກ້ອງໄວ້ເມື່ອຄຳສັບນັ້ນຖືກໃຊ້ເປັນຄັ້ງທຳອິດ, ແລ້ວມີການນຳໃຊ້ທີ່ສະໝໍ່າສະເໝີຕໍ່ຈາກນັ້ນ ແລະ ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຢູ່ໜວດອະທິບາຍສັບໃນຕອນທ້າຍ. ເມື່ອ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ພັດທະນາໄປພວກເຮົາອາດພົບວ່າບາງຄຳສັບຈຳເປັນຕ້ອງມີການດັດແກ້ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບໃນການສື່ສານ ແລະ ການນຳໃຊ້ບັນດາຫຼັກການ ແລະ ບາດກ້າວຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນ. ໃນຄວາມຈິງແລ້ວ, ມາດຕະຖານສະບັບທີ 4.0 ໄດ້ຮວບຮວມເອົາຈຸດປັບປຸງຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ການອະທິບາຍຄຳສັບໃຫ້ຊັດເຈນຂຶ້ນ (ຕາຕະລາງທີ 1

ກ່ອງອະທິບາຍທີ 2: ບົດສະຫຼຸບຫຼັກການ ແລະ ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາທີ່ສຳຄັນ

ເມື່ອນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ, ສິ່ງສຳຄັນຄືຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງສິ່ງຕໍ່ໄປນີ້ (ລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 3):

ຫຼັກການ

- ຮ່ວມງານກັບຄູ່ຮ່ວມມື
- ໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າມາມີສ່ວນຮ່ວມ
- ນຳໃຊ້ຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ປະກອບສ່ວນຫຼັກຖານຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນລະບົບ
- ນຳໃຊ້ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວເມື່ອພົບກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ
- ເອກະສານເຫດຜົນການຕັດສິນໃຈຂອງທ່ານ
- ສິ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມເພື່ອການຮຽນຮູ້

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາ

- ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ຈະປ່ຽນແປງຕະຫຼອດ.
- ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ສະແດງເຖິງ “ແນວຄິດອຸດົມຄະຕິ”
- ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ຕັ້ງສົມມຸດຖານວ່າມີການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນເຫດການເກີດຂຶ້ນແລ້ວ.
- ມີໂຄງການພຽງຈຳນວນໜ້ອຍທີ່ນຳໃຊ້ມາດຕະຖານການອະນຸລັກຈາກບາດກ້າວເລີ່ມຕົ້ນໄປຫາບາດກ້າວຕໍ່ໆໄປໃນການວາງແຜນຂອງພວກເຂົາ.
- ແຕ່ລະໂຄງການມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ດັ່ງນັ້ນຈະຕ້ອງດັດປັບວິທີການນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ຕາມຄວາມເໝາະສົມຂອງພວກເຂົາ.
- ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ນຳໃຊ້ກັບໂຄງການທີ່ມີຂະໜາດພື້ນທີ່ ແລະ/ຫຼືຊ່ວງໄລຍະເວລາສັ້ນ ຫຼື ຍາວ ເທົ່າໃດກໍ່ໄດ້.
- ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ສຸມໃສ່ການອະນຸລັກເປັນເປົ້າໝາຍຫຼັກ ແຕ່ສາມາດປັບປ່ຽນໄດ້.
- ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສາມາດນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ໂດຍການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືຫຼັກຫຼາຍ.
- ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ພະຍາຍາມກຳນົດຄວາມໝາຍຄຳສັບທີ່ນຳໃຊ້ໃຫ້ຊັດເຈນ ແລະ ມີຄວາມໝາຍທີ່ສະໝໍ່າສະເໝີ.

ຕາຕະລາງທີ 1.

ປັບປຸງ ຄຳສັບໃນສະບັບທີ 4.0

ຄຳສັບ/ແນວຄວາມຄິດເກົ່າ	ຄຳສັບ/ແນວຄວາມຄິດໃໝ່	ເຫດຜົນທີ່ຕ້ອງປັບປຸງ
ມາດຕະຖານເປີດ	ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ	“ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ” ຈະອະທິບາຍເຈດຈຳນົງຂອງມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ດີກວ່າ. ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການສື່ສານກັບຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຄົນໃໝ່ໆ ແລະ ການຄົ້ນຫາຂໍ້ມູນທາງອິນເຕີເນັດ. ຊື່ເຕັມຈະຍັງຄົງແມ່ນ “ມາດຕະຖານເປີດສຳລັບການປະຕິບັດວຽກງານການອະນຸລັກ”
ແບບຈຳລອງແນວຄວາມຄິດ	ແບບຈຳລອງສະຖານະການ	“ແບບຈຳລອງແນວຄວາມຄິດ” ອາດຈະມີຄວາມໝາຍທີ່ກວ້າງເກີນໄປ. “ແບບຈຳລອງສະຖານະການ” ໃຫ້ການເຊື່ອມໂຍງຫາຂະບວນການໃນການວິເຄາະສະຖານະການທີ່ຊັດເຈນກວ່າ (ເຊິ່ງສາມາດສະແດງໃນຮູບແບບແຜນວາດຂອງແບບຈຳລອງສະຖານະການ).
ຂໍ້ສົມມຸດຖານ/ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ	ທິດສະດີການປ່ຽນແປງ	ພວກເຮົາຈະບໍ່ຍົກເລີກການນຳໃຊ້ຄຳສັບ “ຂໍ້ສົມມຸດຖານ” ຫຼື “ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ” ແຕ່ຈະເພີ່ມຄຳສັບ “ທິດສະດີການປ່ຽນແປງ” ເພື່ອໃຫ້ແປເປັນພາສາໃນການປະເມີນທີ່ເປັນເອກະພາບກັນໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ. ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບແມ່ນແຜນພາບສະແດງທິດສະດີການປ່ຽນແປງ.
ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ	ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ຫຼື ແຮງກົດດັນ	“ແຮງກົດດັນ” ເປັນຄຳທີ່ຄ້າຍຄືກັນກັບ ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ທີ່ໃນປະຈຸບັນນຳໃຊ້ຢ່າງເປັນທາງການຕາມມາດຕະຖານການອະນຸລັກ (CS). ເພື່ອຫຼີກລ່ຽງບັນຫາໃນການລະບຸວ່າຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມບາງຈຳນວນເປັນ“ໄພຂົ່ມຂູ່”
ຍຸດທະສາດ	ຍຸດທະສາດ ຫຼື ການເຂົ້າແຊກແຊງ	ໃນປະຈຸບັນຄຳວ່າ “ການເຂົ້າແຊກແຊງ” ແມ່ນຄຳສັບຄ້າຍຄືກັນກັບ “ຍຸດທະສາດ.” ການປ່ຽນແປງຄັ້ງນີ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າຄຳວ່າ ຍຸດທະສາດອາດມີຄວາມໝາຍກວມລວມໂດຍລັກສະນະຂອງມັນ (ຕົວຢ່າງ: ສົ່ງເສີມການບໍລິໂພກອາຫານທະເລແບບຍືນຍົງ) ຫຼື ສະເພາະເຈາະຈົງຫຼາຍຂຶ້ນ (ຕົວຢ່າງ: ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ການຊື້ສິນຄ້າຂອງຜູ້ຄຳລາຍຍ່ອຍມີການປ່ຽນແປງ). ໃນຂະນະທີ່ທິມງານອາດນຳໃຊ້ຄຳອະທິບາຍເຊັ່ນວ່າ “ຄວາມໝາຍກວມລວມ” ຫຼື “ສະເພາະເຈາະຈົງ” ເພື່ອອະທິບາຍລັກສະນະຂອງຍຸດທະສາດ, ພວກເຂົາອາດນຳໃຊ້ຄຳວ່າ “ການເຂົ້າແຊກແຊງ” ເຊິ່ງມີການຍອມຮັບວ່າເປັນຄຳຄ້າຍຄືກັນສຳລັບແນວທາງດຳເນີນງານທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງ ແລະ ຕົງເປົ້າໝາຍຫຼາຍກວ່າ.
ວຽກງານ (ບໍ່ໄດ້ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງ)	ວຽກງານການອະນຸລັກ	ໃນປັດຈຸບັນຄຳວ່າ “ວຽກງານການອະນຸລັກ” ເປັນຄຳສັບທີ່ລວມເອົາ ຍຸດທະສາດ ແລະ ກິດຈະກຳ. ພວກເຮົາໃຊ້ຄຳນີ້ໂດຍທົ່ວໄປໃນອາດິດ (ຕົວຢ່າງ: ຄັງຄວາມຮູ້ໃນວຽກງານ ແລະ ມາດຕະການຂອງການອະນຸລັກ ຫຼື ຫຼີກການຈຳແນກໝວດໝູ່ວຽກງານການອະນຸລັກ) ແຕ່ວ່າພວກເຮົາຍັງບໍ່ໄດ້ມີການກຳນົດຢ່າງຊັດເຈນວ່າມັນກວມລວມເອົາທຸກລະດັບ.
ລາຍຊື່ແຕ່ລະບາດກ້າວ: 1. ສ້າງແນວຄວາມຄິດ 2. ວາງແຜນວຽກງານ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ 3. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາ 4. ວິເຄາະ, ນຳໃຊ້, ປັບປຸງ 5. ເກັບກ່ຽວ ແລະ ແບ່ງປັນ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້	ລາຍຊື່ແຕ່ລະບາດກ້າວ: 1. ປະເມີນ 2. ວາງແຜນ 3. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ 4. ວິເຄາະ & ປັບປຸງ 5. ແບ່ງປັນ	ບາດກ້າວໃໝ່ນີ້ນຳໃຊ້ຄຳສັບງ່າຍກວ່າ ແລະ ນຳໃຊ້ຄຳສັບວິຊາການໜ້ອຍລົງ. ຊື່ທີ່ສັ້ນລົງຈະເຮັດໃຫ້ສາມາດຈຶ່ງາຍຂຶ້ນ ແລະ ໄປນຳກັນໄດ້ດີກັບຮູບພາບວົງຈອນທີ່ສະແດງພຽງລາຍຊື່ຫຍໍ້.
ຮູບໄຂ່ສີນ້ຳຕານ = ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ	ຮູບໄຂ່ສີຂຽວເຂັ້ມ (ແລະ ນ້ຳຕານ)	ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານຮູບແບບຄັ້ງນີ້ແກ້ໄຂຄວາມກັງວົນກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ສີນ້ຳຕານສຳລັບເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ. ສີນ້ຳຕານຍັງຄົງສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ (ເນື່ອງຈາກສີຂຽວເຂັ້ມໃນມິຣາດີບໍ່ທັນໄດ້ຖືກເພີ່ມເຂົ້າຈຶ່ງຍັງເຫັນການໃຊ້ສີນ້ຳຕານຢູ່ໃນເອກະສານສະບັບນີ້), ແຕ່ສີຂຽວເຂັ້ມຄືຕົວເລືອກໃໝ່ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າເປົ້າໝາຍທັງໝົດຄ້າຍຄືກັນແຕ່ໃນຂະນະດຽວກັນກໍແຕກຕ່າງກັນ.

ການລວມເອົາ ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເຂົ້າໃນ

ມາດຕະຖານດ້ານການອະນຸລັກ

ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດກຳລັງເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຈະດຳເນີນຕໍ່ໄປໃນອານາຄົດອັນໃກ້. ອຸນຫະພູມສະເລ່ຍຂອງໂລກແມ່ນຄາດວ່າຈະເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ 2.0°C ໃນທົດສະວັດທີ່ຈະມາເຖິງ. ເຊິ່ງກ່ຽວພັນກັບການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລະດັບນ້ຳທະເລ ແລະ ລະດູການທີ່ມີການປ່ຽນແປງ, ກ່ຽວພັນກັບເຫດການລົມພາຍຸ ແລະ ກ່ຽວພັນກັບບັນຫາປະລິມານນ້ຳຝົນ ແລະ ຊ່ວງເວລາທີ່ຝົນຕົກ.

ເຖິງແມ່ນວ່າການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດແມ່ນຢູ່ນອກຄວາມສົນໃຈຂອງບັນດານັກອະນຸລັກຈຳນວນຫຼາຍໃນຊ່ວງເວລາຂອງການຮ່າງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສະບັບທຳອິດ, ປະຈຸບັນການແກ້ໄຂບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດກາຍເປັນບຸລິມະສິດຂອງການອະນຸລັກລະດັບໂລກ ແລະ ເປັນບັນຫາທີ່ຜູ້ປະຕິບັດງານຕ້ອງພິຈາລະນາໃສ່ໃນການອອກແບບ ແລະ ບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໃນໂຄງການອະນຸລັກໃດໆກໍຕາມ. ດ້ວຍເຫດຜົນນີ້, ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ຈຶ່ງລວມເອົາກອງຂໍ້ຄວາມການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດທີ່ສຸມໃສ່ເລື່ອງການປັບຕົວເຂົ້າກັບດິນຟ້າອາກາດເຊິ່ງເປັນວິທີກົງກັນຂ້າມກັບການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງດິນຟ້າອາກາດ. ທັງສອງວິທີເປັນການຕອບໂຕ້ທີ່ສຳຄັນ, ແຕ່ວຽກງານໃນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບແມ່ນສອດຄ່ອງຢ່າງຍິ່ງກັບຂອບຂ່າຍ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມການກຽມພ້ອມສຳລັບການປັບຕົວ, ຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງມີການພັດທະນາເຄື່ອງມືໃໝ່ໆ ຫຼື ການປັບປຸງເຄື່ອງມືທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ໃນເອກະສານສະບັບນີ້, ພວກເຮົາຈະນຳໃຊ້ກອງສີຂຽວແບບນີ້ເພື່ອຊີ້ໃຫ້ເຫັນຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາສະເພາະດ້ານດິນຟ້າອາກາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບາດກ້າວຕ່າງໆ. ໂດຍທົ່ວໄປ, ພວກເຮົາຈະເນັ້ນໜັກໃສ່ການຈຳແນກ ແລະ ການທຳຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງຜົນກະທົບຂອງດິນຟ້າອາກາດຕໍ່ກັບຊະນິດຜັນ ແລະ ລະບົບນິເວດຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ, ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຄົນເຮົາ ແລະ ຜົນກະທົບທາງອ້ອມຈາກການຕອບໂຕ້ຂອງຄົນເຮົາຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດທີ່ມີຕໍ່ຊະນິດຜັນ ແລະ ລະບົບນິເວດທີ່ສຳຄັນ. ເນື່ອງຈາກຄວາມບໍ່ແນ່ນອນກ່ຽວກັບດິນຟ້າອາກາດໃນອານາຄົດ ແລະ ແບບຈຳລອງທີ່ນຳໃຊ້ທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງສະພາບດິນຟ້າອາກາດທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນອານາຄົດພວກເຮົາແນະນຳໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ສະຖານະການຈຳລອງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຮູບແບບຕ່າງໆເພື່ອຈຳກັດຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຂອງທ່ານ.

ປະເມີນ

ປະເມີນ

ສຳລັບບາດກ້າວປະເມີນໃນວົງຈອນ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ນີ້ແມ່ນປະກອບດ້ວຍການກຳນົດຫຼັກເກນພື້ນຖານສຳລັບ ໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ການປະເມີນສະພາບໂຄງການຂອງທ່ານ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ບາດກ້າວນີ້ກໍຍັງປະກອບດ້ວຍການ ກຳນົດຈຸດປະສົງຂອງການວາງແຜນ, ການກຳນົດຜູ້ທີ່ຈະມາເປັນພາກສ່ວນລິເລີ່ມຂອງທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ກຳນົດຂອບເຂດຜື່ນທີ, ຫົວຂໍ້ຂອງໂຄງການ, ວິໄສທັດຂອງທ່ານຕໍ່ກັບສິ່ງທີ່ຕ້ອງການບັນລຸຜົນສຳເລັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍ ການອະນຸລັກທີ່ທ່ານຕ້ອງການສຸມໃສ່ໃຫ້ຈະແຈ້ງ. ນອກຈາກນີ້ຍັງລວມເຖິງການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບສະພາບໂຄງ ການຂອງທ່ານ, ເຊັ່ນວ່າ: ການກຳນົດໄຟຂົ່ມຂູ່, ໂອກາດເໝາະສົມ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສຳຄັນ.

1ກ. ກຳນົດຈຸດປະສົງ ແລະ ກຳນົດທີມງານ ໂຄງການ

ກຳນົດຈຸດປະສົງຂອງວຽກງານ *ມາດຕະຖານການ ອະນຸລັກ*

ທ່ານສາມາດລິເລີ່ມດຳເນີນ ວົງຈອນ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ຢູ່ບາດ ກ້າວໃດໜຶ່ງຂອງຂະບວນການກໍາໄດ້. ບາດກ້າວໃດກໍຕາມທີ່ທ່ານລິເລີ່ມດຳ ເນີນງານ, ທ່ານຄວນເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍການທົບທວນ ແລະ ແຈກແຈງຈຸດປະ ສົງວຽກງານຂອງທ່ານ, ເຊັ່ນວ່າ ການຕັດສິນໃຈທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງ ແລະ ຜູ້ ມີອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈໃນການສະໜັບສະໜູນວຽກງານຂອງທ່ານ. ໃນສ່ວນຂອງການທົບທວນນີ້, ທ່ານອາດຈະເຫັນວ່າມັນເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະ ທົບທວນຄືນດ້ານກິດຈະກຳ ແລະ ບຸລິມະສິດໃນປະຈຸບັນຂອງອົງກອນຂອງ ທ່ານເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງກ່ຽວກັບການຕັດສິນໃຈທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ, ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ມີອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈ, ຊ່ວຍເຫຼືອຂອງການ ຕັດສິນໃຈ ແລະ ຂໍສິມມຸດຖານກ່ຽວກັບການສະໜອງທຶນ ແລະ ຊັບພະຍາ ກອນອື່ນໆ. ເມື່ອທ່ານກຳລັງເຮັດວຽກຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມງານ, ທ່ານຄວນສົມ ທຽບດ້ານກິດຈະກຳ ແລະ ບຸລິມະສິດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຕອນທີ່ລິເລີ່ມ ແລະ ກຳນົດເປົ້າໝາຍທີ່ຕ້ອງການຜ່ານຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບໃຫ້ສອດຄ່ອງກັນ ແລະ ບັນ ຫາທີ່ຂັດແຍ່ງກັນ. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ຖ້າຫາກວ່າທ່ານຈະປະຕິບັດວຽກງານກັບຜູ້ ໃຫ້ທຶນໃດໜຶ່ງ, ທ່ານອາດຕ້ອງຜັກກັນໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ *ມາດຕະຖານການ ອະນຸລັກ* ເປັນຂະບວນການພື້ນຖານ ຫຼື ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດໃຫ້ນຳໃຊ້ຄຳສັບ ແລະ ບາດກ້າວຕ່າງໆຈາກມາດຕະຖານນີ້ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສັບສົນ.

ທ່ານຄວນຖອດຖອນເອົາສິ່ງທີ່ທ່ານ ແລະ ຄົນອື່ນໆໄດ້ຮຽນຮູ້ຈາກການດຳ ເນີນງານແບບວິນຊ້າໄປກ່ອນໜ້າໃນໂຄງການນີ້ ແລະ/ຫຼື ໂຄງການທີ່ຄ້າຍຄື ກັນ. ການທົບທວນນີ້ຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານສາມາດຕັດສິນໃຈໄດ້ວ່າທ່ານຄວນ ທຸ່ມເທຄວາມພະຍາຍາມຫຼາຍໜ້ອຍເທົ່າໃດໃນຂະບວນການນີ້ ແລະ ບາດ ກ້າວໃດທີ່ຂ້ອນຂ້າງສຳຄັນຫຼາຍກວ່າບາດກ້າວອື່ນໆ (ຕົວຢ່າງ, ຖ້າຫາກມີ ການກຳນົດເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ (Targets) ແລະ ເປົ້າໝາຍລວມ (Goals) ແລະ ມີການປະເມີນໄຟຂົ່ມຂູ່ແລ້ວ, ຫຼັງຈາກນັ້ນທ່ານຈຶ່ງສາມາດ ທົບທວນສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນແລ້ວຈຶ່ງກ້າວໄປຫາການສ້າງການວິເຄາະສະຖານະການ ແລະ ວາງແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ).

ທີມງານໂຄງການ

ໃນທ້າຍທີ່ສຸດແລ້ວໂຄງການຖືກອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍ ຫຼາຍໆຄົນທີ່ປະກອບມາເປັນ ທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານ. ສະມາຊິກໃນ ທີມງານມັກຈະປະກອບດ້ວຍບຸກຄະລະກອນທີ່ເປັນພະນັກງານຈາກອົງກອນ ຂອງທ່ານເອງ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານສຳຄັນອື່ນໆ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ສະມາຊິກ ໃນທີມງານໜຶ່ງຄົນຈະເຮັດໜ້າທີ່ເປັນຜູ້ນຳໂຄງການ, ຮັບຜິດຊອບການປະ ສານງານໂຄງການໂດຍລວມ ແລະ ນຳພາທີມງານກ້າວໄປທາງໜ້າ. ໃນບາງ ອົງກອນ, ທ່ານອາດມີຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ຫຼື ເຈົ້າຂອງໂຄງການທີ່ຢູ່ ໃນລະດັບສູງກວ່າທ່ານເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ທີມງານຕ້ອງລາຍງານວຽກງານ. ທ່ານ ຄວນມີຄວາມຊັດເຈນວ່າໃນທີມງານຈະປະກອບມີໃຜແດ່ ແລະ ແຕ່ລະຄົນມີ ບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຫຍັງແດ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃຈຄວາມ ສຳຄັນແມ່ນເພື່ອໃຫ້ຮັບຮູ້ຜ່ອມທັງນຳໃຊ້ທັກສະ ແລະ ປະສົບການທີ່ມີຢູ່ ແລະ ລະບຸສິ່ງທີ່ຍັງຂາດ/ຊ່ອງວ່າງເພື່ອຮັບປະກັນວ່າໂຄງການຈະດຳເນີນໄປ ໄດ້ໂດຍນຳໃຊ້ປະສົບການທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ມີຢູ່. ອົງປະກອບຂອງທີມງານອາດມີ ການປ່ຽນແປງເມື່ອທ່ານດຳເນີນຜ່ານວົງຈອນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ. ຖ້າ ທ່ານຮູ້ວ່າໃຜແດ່ທີ່ຈະຊ່ວຍໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ, ທ່ານຄວນໃຫ້ ພວກເຂົາມີສ່ວນຮ່ວມຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ. ນອກຈາກທີມງານໂຄງ ການແລ້ວ, ທ່ານອາດຍັງຕ້ອງໄດ້ກຳນົດທີ່ປຶກສາຄົນໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຄົນມາ ເປັນທີມງານຫຼັກທີ່ສາມາດປະກອບຄຳຄິດເຫັນ ແລະ ໃຫ້ຄຳແນະນຳທີ່ກົງໄປ ກົງມາໄດ້ ແລະ ເປັນຜູ້ທີ່ຈະປຶກສາປ້ອງເອົາຫຼັກການເຫດຜົນຂອງທ່ານ. ເມື່ອ ທ່ານວິເຄາະຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມສຳເລັດແລ້ວ (ບາດກ້າວທີ 1໘), ທ່ານຄວນ ກັບໄປພິຈາລະນາທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານອີກຄັ້ງ ແລະ ຕັດສິນໃຈວ່າຜູ້ມີ ສ່ວນຮ່ວມຖືກລະບຸໄວ້ນັ້ນແມ່ນໃຜ /ມາຈາກພາກສ່ວນໃດຄວນນຳມາເປັນ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງໂຄງການຂອງທ່ານ ຫຼື ບໍ່. ໃນການປະຕິບັດຮູບແບບນີ້ທີມ ງານຂອງທ່ານຕ້ອງມີຄວາມຍືດຍຸ່ນ ແລະ ເປີດໃຫ້ມີການຮັບສະມາຊິກໃໝ່ ຖ້າຫາກຈຳເປັນ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ການກຳນົດ ຈຸດປະສົງ, ຜູ້ມີອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການຕັດສິນໃຈທີ່ຈຳເປັນ ທີ່ວຽກງານນີ້ຈະຊ່ວຍສະໜັບສະໜູນ
- ◆ ການເລືອກເຝັ້ນເອົາທິມງານລິເລີ່ມຂອງໂຄງການ ເຊັ່ນ ຜູ້ນຳໂຄງການ, ສະມາຊິກຫຼັກ ແລະ ສະມາຊິກທີ່ປຶກສາ
- ◆ ການລະບຸທັກສະທີ່ມີຢູ່ຂອງສະມາຊິກໃນທິມງານ ແລະ ທັກສະສຳຄັນທີ່ຍັງຂາດ/ຊ່ອງວ່າງ ທີ່ທ່ານຄວນຫາມາເພີ່ມໃຫ້ທິມງານ
- ◆ ການກຳນົດບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ

1ຂ. ກຳນົດຂອບເຂດ, ວິໄສທັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍ ການອະນຸລັກ

ຂອບເຂດ

ກ່ອນທີ່ທ່ານຈະຄິດເຖິງສິ່ງທີ່ທ່ານຈະປະຕິບັດ (ບັນດາຍຸດທະສາດ ແລະ ກິດຈະກຳ ຕ່າງໆທີ່ທ່ານຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ), ທ່ານຄວນມີຄວາມເຂົ້າໃຈເປັນຢ່າງດີເຖິງສິ່ງທີ່ທ່ານ ຄາດຫວັງທີ່ຈະບັນລຸ, ເພາະວ່າສິ່ງນີ້ຈະເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ວຽກງານການວາງແຜນທັງ ໝົດຂອງທ່ານ. **ຂອບເຂດ** ຂອງໂຄງການບົ່ງບອກເຖິງສິ່ງທີ່ໂຄງການຕັ້ງໃຈຈະປ່ຽນ ແປງແຕ່ບໍ່ຈຳເປັນທີ່ຈະຈຳກັດສະຖານທີ່ ທີ່ບັນດາວຽກງານທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຂອບເຂດ ຈະດຳເນີນການ. ສາມທາງເລືອກທີ່ໄປໃນການກຳນົດຂອບເຂດປະກອບມີ:

- **ບັນດາຂອບເຂດອີງຕາມພື້ນທີ່** ມີການສຸມໃສ່ໃນດ້ານພື້ນທີ່ ແລະ ລວມໄປ ເຖິງຄວາມພະຍາຍາມໃນການອະນຸລັກ ຫຼື ຜົນກະທົບຂອງການບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງ, ລະບົບນິເວດ, ພື້ນທີ່ບຸລິມະສິດ, ຫຼື ພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນໃຫ້ມີປະສິດ ທິພາບ. ຂອບເຂດອີງຕາມພື້ນທີ່ອາດຖືກກຳນົດໂດຍຄວາມຄ້າຍຄືກັນຂອງ ປະເພດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງລະບົບນິເວດ, ຄວາມຄ້າຍຄືກັນຂອງໄພຂົ່ມຂູ່, ໂຄງ ສ້າງດ່ານນິເວດວິທະຍາສັງຄົມ, ລັກສະນະພູມສາດສະເພາະໃດໜຶ່ງ ແລະ/ຫຼື ອຳນາດທາງການເມືອງ ແລະ ໜ່ວຍງານບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ. ຕົວຢ່າງໜຶ່ງຂອງ ຂອບເຂດອີງຕາມພື້ນທີ່ແມ່ນປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ທີ່ກວມເອົາລະບົບນິເວດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນທີ່ແຕກຕ່າງກັນໂດຍການອາໄສຢູ່ຮ່ວມກັນພາຍໃນພື້ນທີ່ປ່າ ສະຫງວນ.
- **ບັນດາຂອບເຂດອີງຕາມເປົ້າໝາຍ** ສຸມໃສ່ຊະນິດພັນ ຫຼື ລະບົບນິເວດ ໃດໜຶ່ງສະເພາະ. ຂອບເຂດອີງຕາມຊະນິດພັນອາດປະກອບມີພາກສ່ວນ ໃດໜຶ່ງ ຫຼື ທັງໝົດຂອງປະຫວັດຊີວິດຂອງຊະນິດພັນນັ້ນໆຕາມພື້ນທີ່ ຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ຕົວຢ່າງຂອບເຂດອີງຕາມຊະນິດພັນອາດເປັນໂຄງ ການອະນຸລັກເສືອໂຄງໂດຍທົ່ວໂລກໄດ້ສຸມໃສ່ກ່ຽວກັບເສືອໂຄງໃນທຳມະ ຊາດຢູ່ຫຼາຍພື້ນທີ່ ທີ່ມີເງື່ອນໄຂທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດໃນການເພີ່ມຈຳນວນ ປະຊາກອນເສືອໂຄງ. ຕົວຢ່າງ ຂອບເຂດອີງຕາມລະບົບນິເວດອາດເປັນ ເຂດປ່າໂຄງກາງໃນອາຊີ ຫຼື ທົ່ງຫຍ້າທົ່ວໂລກ.

- **ບັນດາຂອບເຂດອີງຕາມຫົວຂໍ້** ປະກອບມີການສຸມໃສ່ຄວາມພະຍາຍາມໃນ ການປະຕິບັດຕໍ່ກັບບັນດາໄພຂົ່ມຂູ່ສະເພາະໃດໜຶ່ງ, ໂອກາດເໝາະສົມ ຫຼື ເງື່ອນ ໄຂທີ່ເອື້ອອຳນວຍ. ຕົວຢ່າງຂອບເຂດອີງຕາມຫົວຂໍ້ອາດເປັນໂຄງການທີ່ສຸມໃສ່ ການລັກລອບຕັດໄມ້ທີ່ຜິດກົດໝາຍໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນໄມ້ທ່ອນນຳ ເຂົ້າຜິດກົດໝາຍທີ່ເຂົ້າໄປສູ່ສະໜາພາບເອີໂຣບ ຫຼື ໂຄງການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາ ກາດທີ່ຫາວິທີທາງໃນການຫຼຸດຜ່ອນຂອງການປ່ອຍອາຍາກາກໂບນິກ (CO₂) ຈາກການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ, ອາຫານ ແລະ ການຜະລິດ ພະລັງງານພາຍໃນປະເທດ.

ເຖິງແມ່ນວ່າຂອບເຂດທີ່ທ່ານກຳນົດຈະເປັນແບບໃດ, ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງ ຂະໜາດທີ່ເໝາະສົມເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຜົນກະທົບທີ່ຕ້ອງການ (ຕົວຢ່າງ, ທ່ານອາດຈຳ ເປັນຕ້ອງເຮັດວຽກໃນຫຼາຍໂຄງການທີ່ກ່ຽວກັບພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນທີ່ຈະປະກອບ ສ່ວນເຂົ້າໃນເຄືອຂ່າຍພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນໂດຍລວມ. ທ່ານຄວນຄຳນຶງອີງປະກອບ ໃນດ້ານໄລຍະເວລາຂອງວຽກງານຂອງທ່ານ, ເຊິ່ງຈະເປັນໂຕກຳນົດວ່າທ່ານຈະສາ ມາດບັນລຸວຽກງານໄດ້ຫຼາຍໜ້ອຍເທົ່າໃດ. ໃນກໍລະນີສ່ວນໃຫຍ່, ໂຄງການໜຶ່ງປີ ຫຼື ຫ້າປີອາດຈະບໍ່ສາມາດປ່ຽນແປງສະພາບຄວາມສົມບູນຂອງລະບົບນິເວດ ຫຼື ຊະນິດພັນໄດ້. ແຕ່ມັນອາດຊ່ວຍປ່ຽນຜິດຕິກຳຂອງມະນຸດ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ຈະ ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສະພາບຄວາມສົມບູນຂອງລະບົບນິເວດ ຫຼື ຊະນິດພັນໃນທ້າຍທີ່ ສຸດ.

ໃນໂຄງການໃດກໍຕາມທີ່ມີຜົນກະທົບໃນດ້ານພູມສາດ, ໃນຫຼາຍໆຄັ້ງມັນຈະ ເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະສ້າງແຜນຜັງພື້ນທີ່ ທີ່ປະກອບດ້ວຍໜ່ວຍງານບໍລິຫານຄຸ້ມ ຄອງການອະນຸລັກ ແລະ/ຫຼື ເຂດການປົກຄອງ. ແລ້ວຕໍ່ຈາກນັ້ນອາດຊ່ວຍ ແນະນຳຄູ່ຮ່ວມງານ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ເພີ່ມເຕີມທີ່ຕ້ອງໄດ້ຝຶກຈາລະນາ ພາຍໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ.

ວິໄສທັດ

ນອກຈາກການກຳນົດຂອບເຂດໂຄງການ, ມັນເປັນສິ່ງຈຳເປັນທີ່ຈະຕັດສິນໃຈເລືອກ ວິໄສທັດທີ່ມີຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນ - ຄຳອະທິບາຍເຖິງສະຖາ ນະທີ່ຄາດຫວັງ ຫຼື ສະພາບເງື່ອນໄຂສູງສຸດທີ່ທ່ານລົງມືປະຕິບັດເພື່ອໃຫ້ບັນລຸ. ທ່ານສາມາດສະຫຼຸບວິໄສທັດຂອງທ່ານໃນຄຳຖະແຫຼງການວິໄສທັດເຊິ່ງປະຕິບັດ ຕາມຫຼັກເກນການປະເມີນຄືຂ້ອນຂ້າງທົ່ວໄປ, ສະແດງວິໄສທັດກວ່າໆໄກ ແລະ ສັ້ນ ກະທັດຮັດ (ເບິ່ງທີ່ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ສຳລັບ ຄຳອະທິບາຍບັນດາຫຼັກເກນ ປະເມີນເຫຼົ່ານີ້). ວິໄສທັດໂຄງການຄວນສອດຄ່ອງກັບສະພາບຂອງພາລະກິດ ໂດຍລວມຂອງທິມງານອົງກອນ

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຂໍ້ທີ 1

ຂອບເຂດ

ໃນການກຳນົດຂອບເຂດຂອງທ່ານ, ໃຫ້ພິຈາລະນາວ່າທ່ານກຳລັງສຸມໃສ່ການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນຢູ່ຫຼືບໍ່ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງຄຳນຶງວ່າການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງທ່ານແນວໃດ ຫຼື ວ່າຈຸດສຸມໃສ່ຂອງທ່ານແມ່ນການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດຕໍ່ກັບມະນຸດດ້ວຍການປົກປັກຮັກສາ ແລະ ພື້ນຜູ້ລະບົບນິເວດ (ຕົວຢ່າງ “ການປັບຕົວໂດຍອົງຕາມລະບົບນິເວດ”).

ການຕັດສິນໃຈໃນພາບລວມແບບນີ້ອາດສົ່ງຜົນຕໍ່ການກຳນົດຂອບເຂດທາງດ້ານມູມສາດຂອງທ່ານ. ໃນຂະນະທີ່ກຳນົດຂອບເຂດຂອງທ່ານ, ທ່ານຄວນເບິ່ງໄປເຖິງອະນາຄົດ ແລະ ພິຈາລະນາສະຖານະການແບບຕ່າງໆຂອງດິນຟ້າອາກາດທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ. ທ່ານຄວນຄຳນຶງວ່າຂອບເຂດທາງດ້ານລະບົບນິເວດ ແລະ ຊະນິດພັນມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະປ່ຽນແປງ (ຕາມລວງຂະໜານ ຫຼື ລວງຕັ້ງ) ຫຼື ວ່າການກະຈາຍໂຕຂອງຊະນິດພັນໃນລະບົບນິເວດໃດໜຶ່ງມີທ່າອ່ຽງຈະປ່ຽນແປງ. ຖ້າຫາກມີການປ່ຽນແປງ, ທ່ານອາດຈະຕ້ອງຂະຫຍາຍຂະໜາດຂອງຂອບເຂດໂຄງການ.

ທ່ານຄວນອ້າງອີງຂອບເຂດຂອງທ່ານໃສ່ກັບຂໍ້ມູນທາງວິທະຍາສາດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດທີ່ໄດ້ຢູ່ເປັນປະຈຳ, ເຖິງຢ່າງໃດ ຜົນກະທົບຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ກໍຍັງເປັນສິ່ງທີ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ຍາກ. ດ້ວຍເຫດນີ້, ການຕິດຕາມກວດກາຈະກາຍເປັນຫົວໃຈສຳຄັນ ໃນການທົດສອບຂໍ້ສົມມຸດຖານ ແລະ ເປັນການກຳນົດວ່າ ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງປ່ຽນແປງຂອບເຂດໂຄງການຂອງທ່ານຕະຫຼອດເວລາຫຼືບໍ່.

ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ

ທຸກໂຄງການຄວນເລືອກເອົາຈຳນວນທີ່ຈຳກັດຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ (ທີ່ຍັງເອີ້ນອີກຊື່ວ່າ ເປົ້າໝາຍຊີວະນາໆພັນ).⁴ ເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານີ້ເປັນສິ່ງທີ່ຈັບຕ້ອງໄດ້ມີຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງເປັນສິ່ງທີ່ໂຄງການຈະດຳເນີນງານເພື່ອອະນຸລັກທີ່ສະແດງເຖິງ ແລະ ກວມເອົາບັນດາຈຸດມຸ່ງໝາຍສູງສຸດຂອງໂຄງການ. ເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານີ້ເປັນຜູ້ຖານໃຫ້ແກ່ການກຳນົດເປົ້າໝາຍ, ການລະບຸວຽກງານ ແລະ ການປະເມີນປະສິດທິພາບ. ຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຈະແຕກຕ່າງກັນໄປຕາມຂອບເຂດ ແລະ ປະເພດຂອງໂຄງການ:

- **ສຳລັບໂຄງການທີ່ອີງຕາມຜູ້ທີ່ ແລະ ເປົ້າໝາຍ,** ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກແມ່ນບັນດາລະບົບນິເວດ/ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ/ຫຼື ຊະນິດພັນສະເພາະໃດໜຶ່ງທີ່ຖືກເລືອກເຜື້ອເປັນຕົວແທນ ແລະ ກວມເອົາກຸ່ມຂອງຊີວະນາໆພັນທັງໝົດໃນຂອບເຂດນັ້ນໆ. ສຳລັບໂຄງການທີ່ອີງຕາມຜູ້ທີ່, ຕາມທິດສະດີແລ້ວ ການອະນຸລັກເອົາກຸ່ມເປົ້າໝາຍທີ່ຖືກເລືອກຄວນຮັບປະກັນເອົາການອະນຸລັກລະບົບນິເວດ ແລະ ຊະນິດ

ພັນທັງໝົດທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດຂອງໂຄງການ. ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ໂຄງການທີ່ອີງຕາມຜູ້ທີ່ອາດມີການອະທິບາຍຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນມາເປັນຢ່າງດີຜ່ານເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ຖືກຄັດເລືອກມາເປັນຢ່າງດີແປດເປົ້າໝາຍ ຫຼື ໜ້ອຍກວ່ານັ້ນ. ບັນດາໂຄງການທີ່ອີງຕາມສະຖານທີ່ ທີ່ມີຂະໜາດກວ່າກວ່ານັ້ນອາດມີເປົ້າໝາຍຫຼາຍກວ່າເລັກນ້ອຍ ຫຼື ມີເປົ້າໝາຍທີ່ກວມລວມຂຶ້ນ (ຕົວຢ່າງ, ແທນທີ່ເປົ້າໝາຍຈະເປັນນົກສາຍພັນໃດໜຶ່ງທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງກໍເປັນກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ປະກອບດ້ວຍນົກຫຼາກຫຼາຍສາຍພັນ). ບັນດາໂຄງການຕ່າງໆອາດມຸ່ງເນັ້ນໄປທີ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກດຽວ ເຊັ່ນ: ຊະນິດພັນທີ່ໂດດເດັ່ນສຳຄັນ (ເສືອໂຄ່ງໃນທຳມະຊາດ) ຫຼື ລະບົບນິເວດ (ເຂດປ່າໂກງກາງ).

ໂຄງການທີ່ອີງຕາມຫົວຂໍ້ ສຸມໃສ່ແຄບລົງຕື່ມທາງດ້ານປັດໄຈສະເພາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ, ເຊັ່ນໄຟຊົມຊູ່, ປັດໄຈຂັບເຄື່ອນ, ຫຼື ການບໍລິການທາງລະບົບນິເວດ. ທີ່ມຸງງານອາດລະບຸລັກສະໜະທາງລະບົບນິ

⁴ ພວກເຮົາຮັບຮູ້ວ່າ ຄຳວ່າ "ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ(Target)" ອາດສ້າງຄວາມສັບສົນ, ແລະ ບາງຄົນໃຊ້ຄຳນີ້ເພື່ອອ້າງເຖິງຄຸນຄ່າຂອງເປົ້າໝາຍ (Goal) ຫຼື ຈຸດປະສົງອັນໃດອັນໜຶ່ງ ທີ່ພວກເຂົາພະຍາຍາມບັນລຸ. ສຳລັບມາດຕະຖານສະບັບທີ 4.0, ພວກເຮົາພະຍາຍາມຢ່າງຍິ່ງໃນການກຳນົດຄຳສັບທາງເລືອກອື່ນ ແຕ່ກໍບໍ່ບັນລຸການຕົກລົງເຫັນດີກັນໄດ້. ມີບາງຄຳສັບທີ່ມີຜູ້ທີ່ເຫັນດີຫຼາຍຜູ້ສົມຄວນ (ແຕ່ກໍຍັງມີບາງຈຳນວນທີ່ຍັງເປັນທີ່ຖືກຖຽງກັນຫຼາຍ) ລວມມີ "ສຸມໃສ່ (Focus)", "ຄຸນຄ່າ(Value)" ແລະ "ຄວາມສົນໃຈ(Interest)". ທີ່ມຸງງານຂອງທ່ານອາດຕ້ອງນຳໃຊ້ໜຶ່ງໃນຄຳສັບເຫຼົ່ານີ້ ຖ້າວ່າຄວາມໝາຍຂອງຄຳສັບເຫຼົ່ານີ້ເໝາະສົມກວ່າໃນບໍລິບົດຂອງໂຄງການທ່ານ.

ເວດ ຫຼື ຊະນິດພັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສະເພາະ ຫຼື ອາດພຽງແຕ່ລະບຸໃຫ້ກວມລວມ ຍິ່ງຂຶ້ນວ່າ "ຊີວະນາໆພັນ" ຫຼື "ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ" ໃດທີ່ເປັນເປົ້າ ໝາຍການອະນຸລັກຂອງພວກເຂົາ.

ໃນຈຸດທີ່ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ, ມັນຈະເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະສ້າງແຜນທີ່ ຂອບເຂດທາງພູມສາດໃນປະຈຸບັນຂອງເປົ້າໝາຍ. ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວການ ເລືອກເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຈະຕ້ອງມີຂໍ້ມູນປະກອບຈາກບັນດາຜູ້ຊ່ຽວ ຊານ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນທາງດ້ານພື້ນທີ່ໃຫ້ລະອຽດໃນຫຼາຍດ້ານ. ການ ສ້າງແຜນທີ່ຂອບເຂດຂອງເປົ້າໝາຍໃນອະດີດ ແລະ/ຫຼື ທີ່ຄາດການໄວ້ໃນ ອະນາຄົດ (ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໃນບາດກ້າວ 1ຄ) ພາຍໃຕ້ສະຖານະການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ (ຮູບພາບທີ 4 ໃນພາກສ່ວນດັ່ງກ່າວ ມີຕົວຢ່າງປະກອບ) ກໍຈະເປັນປະໂຫຍດເຊັ່ນກັນ. ນອກຈາກນີ້, ຖ້າເປົ້າ ໝາຍການອະນຸລັກຂອງທ່ານມີຂອບເຂດທີ່ກວ້າງ, (ຕົວຢ່າງ: ຊະນິດພັນ ຕ່າງໆຂອງນົກໃນຂອບເຂດເປົ້າໝາຍ ຫຼື ຂອບເຂດທັງໝົດຂອງລັກສະນະ ລະບົບນິເວດໃດໜຶ່ງ), ການແບ່ງເປົ້າໝາຍອອກເປັນເປົ້າໝາຍຍ່ອຍທີ່ມີ ຄວາມຊັດເຈນໃນດ້ານພື້ນທີ່ (ຕົວຢ່າງ: ປະຊາກອນຂອງຊະນິດພັນນົກສະ ເພາະໃດໜຶ່ງ ຫຼື ອົງປະກອບໃນດ້ານປະຫວັດຊີວິດ, ເຊັ່ນ ການຂະຫຍາຍພັນ , ການອົບພະຍົບ, ການຂາດການສືບພັນ) ກໍຈະເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງ.

ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ທ່ານຄວນກຳນົດສະຖານະພາບປະຈຸບັນຂອງແຕ່ລະເປົ້າ ໝາຍການອະນຸລັກ. ໃນຂັ້ນພື້ນຖານນັ້ນ, ຈຸດນີ້ຈະປະກອບມີການນຳໃຊ້ ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ເພື່ອພັດທະນາການປະເມີນໂດຍລວມຂອງຄວາມສົມ ບູນ ຫຼື "ຄວາມສາມາດມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້" ຂອງແຕ່ລະເປົ້າ ໝາຍອະນຸລັກ. ການປະເມີນສະຖານະພາບທີ່ລະອຽດຕື່ມປະກອບມີການ ກຳນົດ ຄຸນລັກສະນະທີ່ສຳຄັນ ຂອງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍອະນຸລັກ, ການກຳນົດ ຕົວຊີ້ວັດສຳລັບແຕ່ລະຄຸນລັກສະນະ, ເຊິ່ງເປັນການກຳນົດຂອບເຂດຂອງ ການປ່ຽນແປງທີ່ຍອມຮັບກັນສຳລັບແຕ່ລະຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ສຸດທ້າຍກຳນົດ ສະຖານະພາບໃນປະຈຸບັນ (ຕົວຢ່າງ: ຄາພິນຖານ ຫຼື ແນວໂນ້ມ) ຂອງຄຸນ ລັກສະນະໃນການອ້າງອີງເຖິງຊ່ວງການປ່ຽນແປງນີ້. ຂໍ້ມູນຈະນີ້ກຳນົດພື້ນ ຖານສຳລັບການພັດທະນາເປົ້າໝາຍທີ່ເໝາະສົມສຳລັບເປົ້າໝາຍການ ອະນຸລັກຂອງທ່ານ, ການຕິດຕາມກວດກາສະຖານະພາບເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ສຳຄັນຕໍ່ກັບເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນບາງກໍລະນີອາດຈະຕົກວ່າ ທີ່ຈະລະບຸຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຂອງເປົ້າໝາຍໃນຂະບວນການ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ພາຍຫຼັງ, ໂດຍ ສະເພາະຖ້າທ່ານຕ້ອງການຜູ້ຊ່ຽວຊານເລື່ອງນັ້ນໆ ແລະ/ຫຼື ທ່ານຍັງຄົງກຳລັງ ກັນກອງເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານຢູ່.

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາໃນການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ ຂໍ້ທີ 2

ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ

ເມື່ອທ່ານພິຈາລະນາຜົນກະທົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໃນຂະບວນການພາຍຫຼັງ, ທ່ານຈະໄດ້ຮຽນຮູ້ເພີ່ມເຕີມວ່າລະບົບນິເວດ, ທີ່ຢູ່ອາໄສ ແລະ ຊະນິດພັນຕ່າງໆ ຈະຍັງຄົງຢູ່ໃນຂອບເຂດພື້ນທີ່ໂຄງການຂອງທ່ານໃນອະນາຄົດທີ່ຈະມາເຖິງຫຼືບໍ່. ທ່ານຍັງຈະໄດ້ຮຽນຮູ້ວ່າ ການປ່ຽນແປງ ດິນຟ້າອາກາດ ອາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຄວາມສົມບູນຂອງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍແນວໃດ ແລະ ອີງຕາມການປ່ຽນແປງທີ່ຄາດການເອົາໄວ້ ວຽກງານໃນໂຄງການ ຂອງທ່ານຈະຍັງມີປະສິດທິພາບໃນການຮັກສາ ແລະ ປັບປຸງສະພາບຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຢູ່ຫຼືບໍ່. ເມື່ອທ່ານວິເຄາະຜົນກະທົບຈາກດິນຟ້າອາກາດ ທີ່ ອາດເກີດຂຶ້ນກັບເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງທ່ານເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍ, ພວກເຮົາແນະນຳໃຫ້ກັບໄປຫາເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ (Targets) ແລະ ເປົ້າໝາຍ ລວມ (Goals) ຂອງທ່ານຄືນອີກ.

ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ

ຍັງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າວຽກງານການອະນຸລັກຂອງທ່ານມີຜົນກະທົບແນວໃດຕໍ່ມະນຸດ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ສຳລັບບາງທີມງານຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ອາດເປັນຈຸດສຸມສຳຄັນທີ່ທຽບເທົ່າກັນ. ຕໍ່ກັບກໍລະນີສຶກສາດັ່ງກ່າວ, ທາງທີມງານຄວນເພີ່ມ ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ⁵ເຂົ້າ. ໃນສະພາບຂອງໂຄງການດ້ານການອະນຸລັກ, ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດສຸມໃສ່ບັນດາອົງປະກອບຂອງຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກສະຖານະພາບຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງເຖິງ ການບໍລິການຂອງລະບົບນິເວດ.

ອົງປະກອບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍສະເພາະຂອງຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດອາດຈະປະກອບມີຊີວິດການເປັນຢູ່, ສຸຂະພາບ, ຄວາມສາມັກຄີທາງສັງຄົມ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ການປົກຄອງ, ໂດຍສະເພາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເປົ້າໝາຍການພັດທະນາສັງຄົມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ (ກ່ອງອະທິບາຍທີ 3). ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດສາມາດເພີ່ມເຂົ້າໃນພາກສ່ວນຂອງບາດກ້າວປະເມີນ, ໃນເວລາທີ່ມີການກຳນົດເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ຫຼື ເມື່ອສຳເລັດການວິເຄາະສະຖານະການຂອງທ່ານ (ຮູບພາບທີ 3 ສະແດງຕົວຢ່າງທົ່ວໄປຂອງການພົວພັນກັນລະຫວ່າງເປົ້າໝາຍດ້ານການອະນຸລັກ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ)

PHOTO: DAVID WILLIAMS / AMERICAN WILDLIFE FOUNDATION

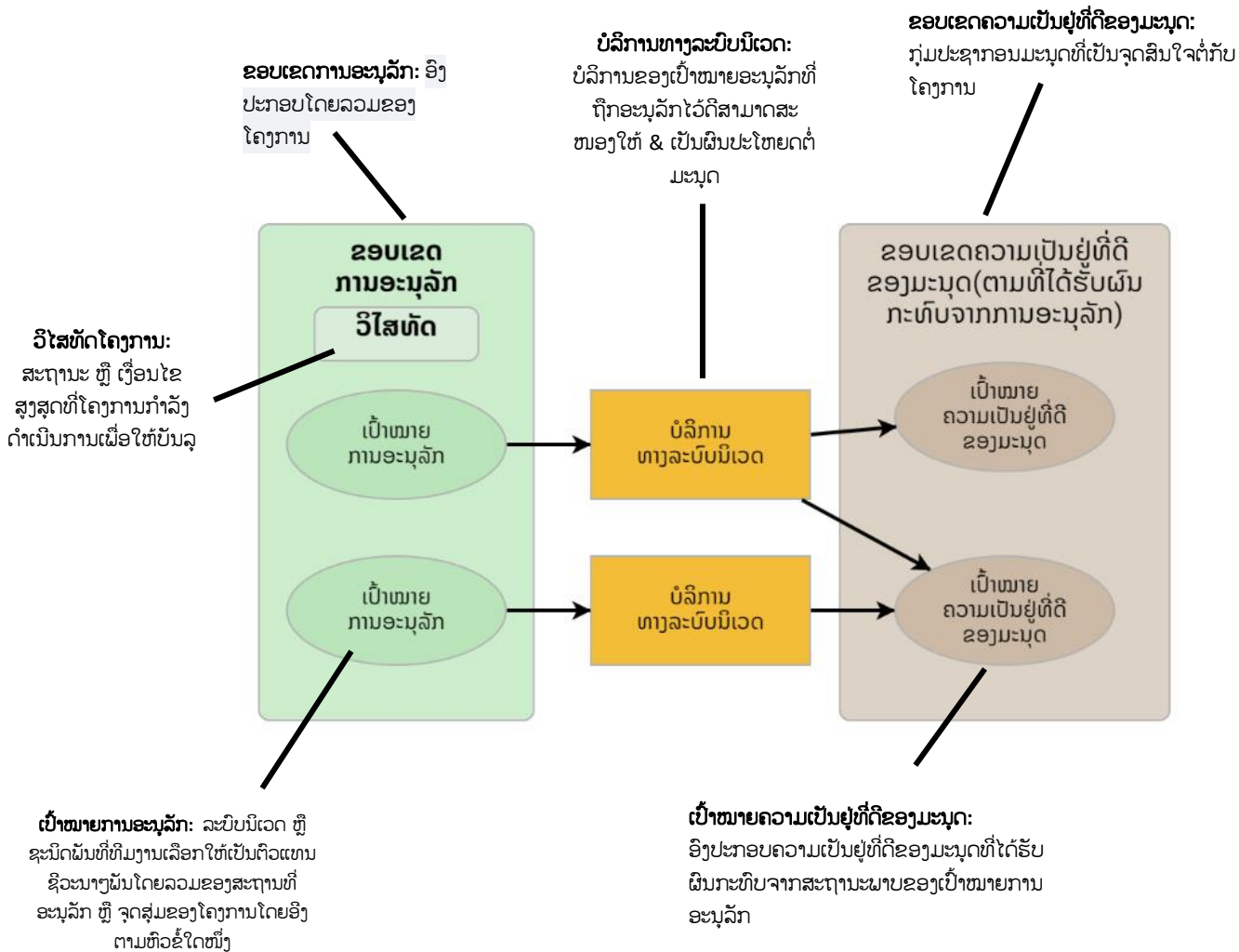
ກ່ອງອະທິບາຍທີ 3: ການນຳໃຊ້ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDG) ເພື່ອຊ່ວຍໃນການວາງກອບຈຸດເຊື່ອມໂຍງຂອງຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ.

ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (SDGs) ແມ່ນຈຸດມຸ່ງໝາຍທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອຮັບມືກັບຄວາມທ້າທາຍໃນລະດັບໂລກ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນອະນາຄົດທີ່ຍືນຍົງຂຶ້ນຂອງມະນຸດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ໂດຍລວມແລ້ວ, SDGs ວາງອອກເປັນ 17 ເປົ້າໝາຍທີ່ພິຈາລະນາການບັນລຸຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ, ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເສື່ອມໂຊມທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂເພື່ອບັນລຸ ແລະ ສ້າງຄວາມສົມດູນຂອງທັງສອງຢ່າງ. ຍ້ອນເປັນແຜນການເພື່ອບັນລຸຄວາມຍືນຍົງຂອງໂລກໃນໄລຍະຍາວ, ບັນດາເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານີ້ຈຶ່ງພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ສາມາດສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃນການຄຳນຶງກ່ຽວກັບເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ແລະ ຊີວະນາໆພັນໃນໂຄງການອະນຸລັກ. ທີມງານທີ່ເຮັດວຽກໃນໂຄງການອະນຸລັກທີ່ຫາວິທີທາງເພື່ອຮັບມືກັບຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດອາດຕ້ອງທົບທວນລາຍລະອຽດການຂອງ SDGs ເພື່ອຄັດເລືອກເອົາເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ແລະ ເປົ້າໝາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈພ້ອມທັງອະທິບາຍການປະກອບສ່ວນຂອງໂຄງການຕໍ່ກັບເປົ້າໝາຍລະດັບໂລກເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ດີຂຶ້ນ.

⁵ ເປົ້າໝາຍເຫດອະທິບາຍເນື້ອຄວາມກ່ອນໜ້າ

ຮູບຜາບທີ 3.

ຕົວຢ່າງ ແບບຈຳລອງສະຖານະການໂດຍສັງເຂບທີ່ສະແດງ ຂອບເຂດ, ວິໄສທັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ຄຳອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້ຂອງ ຂອບເຂດໂຄງການ, ລວມເຖິງແຜນທີ່, ຖ້າຫາກເໝາະສົມ
- ◆ ຖະແຫຼງການວິໄສທັດຂອງໂຄງການ
- ◆ ການເລືອກເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ, ລວມເຖິງການອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້ເຖິງເຫດຜົນທີ່ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວຖືກເລືອກ ແລະ ຄຳອະທິບາຍ/ຫຼື ແຜນທີ່ສະແດງເຖິງທີ່ຕັ້ງຂອງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ, ຖ້າເໝາະສົມ.
- ◆ ຄຳອະທິບາຍກ່ຽວກັບສະຖານະພາບຄວາມສາມາດມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ ຂອງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ
- ◆ ການເລືອກເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ແລະ ການກຳນົດບໍລິການທາງລະບົບນິເວດ, ລວມເຖິງຄຳອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້ເຖິງເຫດຜົນທີ່ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວຖືກເລືອກ, ຖ້າຫາກມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ

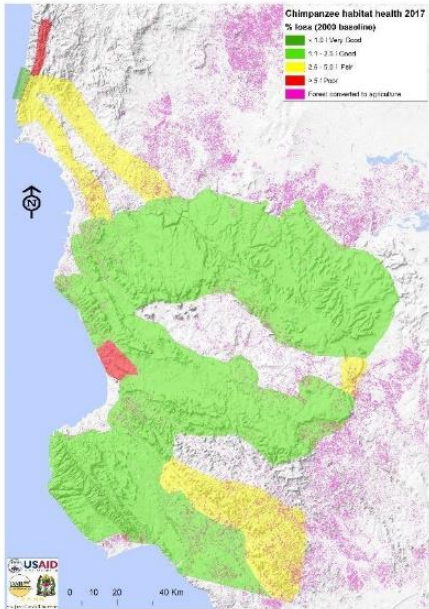
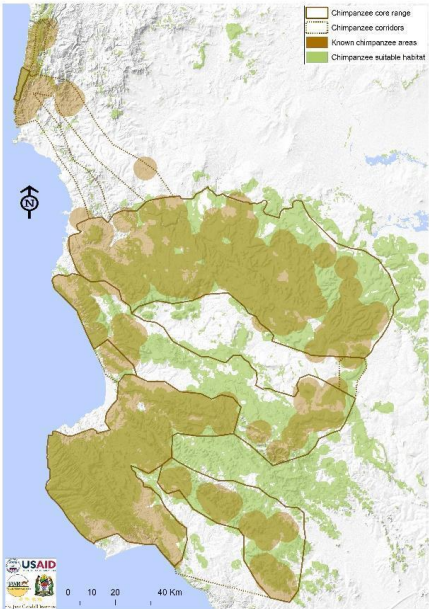
1ຄ. ລະບຸໄພຂໍ້ມູນທີ່ຮ້າຍແຮງ

ເມື່ອທ່ານໄດ້ກຳນົດບັນດາເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ເປັນບຸລິມະສິດແລ້ວ, ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ຫຼັກການຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ເພື່ອລະບຸ ໄພຂໍ້ມູນທາງກົງ (ເຊິ່ງມັກເອີ້ນກັນວ່າ ແຮງກົດດັນ)⁶ ທີ່ມີອິດທິຜົນຕໍ່ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ (ແລະ ຕົວກະທຳທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫລັງໄພຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນ). ໄພຂໍ້ມູນທາງກົງ ຕົ້ນຕໍແລ້ວແມ່ນ ມາຈາກບັນດາ ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງມະນຸດ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກເຊື່ອມໂຊມລົງຢ່າງໄວວາ (ເຊັ່ນ: ການປະມົງທີ່ບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງ, ການລ່າສັດທີ່ບໍ່ມີຄວາມຍືນຍົງ, ການຂຸດເຈາະນ້ຳມັນ, ການກໍ່ສ້າງຖະໜົນ, ນໍ້າເສຍຈາກອຸດສະຫະກຳ ຫຼື ການນຳເຂົ້າສາຍຜັນຮຸກຮານຈາກຕ່າງຖິ່ນ), ໄພຂໍ້ມູນທາງກົງຍັງສາມາດເປັນ ປະກົດການທາງທຳມະຊາດ ທີ່ປ່ຽນແປງໄປຍ້ອນກິດຈະກຳຂອງມະນຸດ (ເຊັ່ນ: ເຫດການລົມພະຍຸທີ່ຮຸນແຮງ ຫລື ການລະເຫຼີຍຂອງນ້ຳທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຍ້ອນການປ່ຽນແປງດິນຜ້າອາກາດຂອງໂລກ) ຫລື ໃນກໍລະນີທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍຍາກ

, ແມ່ນມາຈາກ ປະກົດການທາງທຳມະຊາດທີ່ມີຜົນກະທົບເພີ່ມຂຶ້ນ ເນື່ອງຈາກກິດຈະກຳອື່ນໆອີກຂອງມະນຸດ (ຕົວຢ່າງ ເຫດການສິນາມິທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນທີ່ຈະນະທົບ ຕໍ່ປະຊາກອນຂອງແຮດອາຊີກຸ່ມສຸດທ້າຍທີ່ຍັງເຫລືອຢູ່). ເບິ່ງທີ່ CMP ຂອງ ການຈຳແນກໄພຂໍ້ມູນດ້ານການອະນຸລັກ ສຳລັບຕົວຢ່າງເພີ່ມເຕີມ. ໃນຈຸດທີ່ເໝາະສົມ, ການຮ່າງແຜນວາດຂອບເຂດທາງຜືນທີ່ຂອງໄພຂໍ້ມູນອາດມີປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງ. ການເຮັດສິ່ງນີ້ສາມາດຊ່ວຍທ່ານລະບຸໄພຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນລວມໄປເຖິງປັດໄຈຂັບເຄື່ອນທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫລັງໄພຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນ (ເບິ່ງທີ່ ຮູບພາບທີ 4 ສຳລັບຕົວຢ່າງຈາກໂຄງການລົງຊົມແປນຊີ ທີ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ).

ຮູບພາບທີ 4.

ແຜນທີ່ສະແດງດ່ານຜືນທີ່ ທີ່ຊື່ໃຫ້ເຫັນຈຸດເປົ້າໝາຍ ແລະ ໄພຂໍ້ມູນຂອງລົງຊົມແປນຊີ ແບບທີ່ເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ

ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງລົງຊົມແປນຊີ

ໄພຂໍ້ມູນຈາກການຫັນປ່ຽນເປັນຜືນທີ່ກະສິກຳ & ການສູນເສຍທີ່ຢູ່ອາໄສ

ທີ່ມາ: ປັບໃຊ້ເຂົ້າໃນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ໂດຍ ລິລຽນ ບິນເທິຍ, ສະຖາບັນ ແຈນ ກູດ໌ລ໌
ໃນການຈຳແນກໄພຂໍ້ມູນ, ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະລະບຸຜູ້ກະທຳ (ຕົວຢ່າງ ຊາວປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ຜູ້ລັກລອບລ່າສັດ, ບໍລິສັດສະເພາະເຈາະຈົງ). ທີມງານຂອງທ່ານອາດຈຳເປັນຕ້ອງລວມ ຫຼື ແຍກບາງໄພຂໍ້ມູນ ໂດຍຂຶ້ນຢູ່ກັບວ່າຜູ້ກະທຳແມ່ນຜູ້ດຽວກັນຫຼືບໍ່ (ຕົວຢ່າງ ທ່ານອາດຈະແຍກ “ການລັກລອບລ່າສັດ” ເປັນ “ການລັກລອບລ່າສັດ ໂດຍກຸ່ມອາດຊະຍາກຳ ທີ່ຕຽມການຢ່າງເປັນລະບົບ” ແລະ “ການລັກລອບລ່າສັດໂດຍຊາວບ້ານ”).

ຄວາມຊັດເຈນກ່ຽວກັບຜູ້ກະທຳສາມາດຊ່ວຍທຳມາດຊ່ວຍທຳມາດຂອງທ່ານໃນການວິເຄາະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການພັດທະນາຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ.

⁶ ຄຳວ່າ “ແຮງກົດດັນ” ທີ່ເປັນຄຳຄ້າຍຄືກັນ ອາດຈະເປັນປະໂຫຍດໃນກໍລະນີທີ່ຄຳວ່າ “ໄພຂໍ້ມູນ” ອາດບໍ່ສາມາດສື່ສານໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມເຂົ້າໃຈໄດ້ດີ (ຕົວຢ່າງ: ເຈົ້າຂອງຝາມສັດ ຫຼື ຄົນຕັດໄມ້) ເຊິ່ງການກະທຳ ຫຼື ວິຊາຊີບຂອງຄົນເຫຼົ່ານັ້ນ ອາດຈະຖືກຈັດໃນກຸ່ມທີ່ເປັນ “ໄພຂໍ້ມູນ”. ມັນຍັງເປັນປະໂຫຍດໃນການໃຊ້ຄຳຄຸນນາມເຊັ່ນວ່າ “ບໍ່ຍືນຍົງ” ຫລື “ຜິດກົດໝາຍ” ເພື່ອອະທິບາຍລັກສະນະຂອງໄພຂໍ້ມູນ (ຕົວຢ່າງ: ການເຮັດຝາມລ້ຽງສັດທີ່ບໍ່ຍືນຍົງ)

ໃນພາກການວິເຄາະສະພາບໂຄງການຂອງທ່ານ, ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງທ່ານ ເພື່ອໃຫ້ທ່ານສາມາດສຸ່ມວຽກຂອງທ່ານໃສ່ຈຸດທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດ. ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ, ທ່ານຄວນພະຍາຍາມລະບຸ ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ຮ້າຍແຮງ ຂອງທ່ານ - ທີ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂ, ເຊິ່ງທ່ານສາມາດໃຊ້ເຄື່ອງມືການຄະແນນ ແລະ ການຈັດລຳດັບໄພຂົ່ມຂູ່ເພື່ອຊ່ວຍທ່ານໃນການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງໄພຂົ່ມຂູ່. ເຄື່ອງມືສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະເມີນຂອບເຂດຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ຄວາມຮຸນແຮງຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ກັບເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ. ເມື່ອນຳເອົາເກນວັດສອງສິ່ງນີ້ມາໃຊ້ປະເມີນລວມກັນ, ເກນວັດທັງສອງສິ່ງນີ້ຈະປະເມີນລະດັບຄວາມຮຸນແຮງຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ໂດຍລວມ. ສ່ວນເກນທີ່ມັກໃຊ້ໃນການປະເມີນອື່ນໆ

ປະກອບດ້ວຍຄວາມຄົງທົນຖາວອນປ່ຽນແປງບໍ່ໄດ້ ແລະ ຄວາມເລັ່ງຕ່ວນ. ບາງຕົວເລືອກທີ່ມັກໃຊ້ສຳລັບການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ປະກອບດ້ວຍ: ການຈັດລຳດັບໄພຂົ່ມຂູ່ແຍກສະເພາະແຕ່ລະອັນ ເນື່ອງຈາກມັນກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ການຈັດລຳດັບໄພຂົ່ມຂູ່ຕາມຄວາມເຄັ່ງຕຶງທີ່ໃຊ້ປະເມີນຜົນກະທົບຂອງ ຄວາມເຄັ່ງຕຶງ (ປ່ຽນແປງຄຸນລັກສະນະສຳຄັນ) ຕໍ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ແຕກຕ່າງກັນຕໍ່ກັບຄວາມເຄັ່ງຕຶງ ແລະ ການຈັດດັບຄວາມສຳຄັນທີ່ປຽບທຽບລະຫວ່າງໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງທັງໝົດ ແລະ ບໍ່ຈຳກັດການວິເຄາະໄວ້ສະເພາະແຕ່ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ທົນຖາວອນ ຫຼື ອົງກອນຂອງທ່ານມີຄວາມຊ່ຽວຊານ ຫຼື ມີຊັບພະຍາກອນໃນການຄາດການ ແລະ ແກ້ໄຂ.

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຂໍ້ທີ 3 ການປະເມີນໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ພາວະຄວາມສ່ຽງ

ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດນຳເອົາໄພຂົ່ມຂູ່ໃໝ່ມາສູ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ແລະ/ຫຼື ມີສ່ວນຜົວຜັນກັບໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ມີມາແຕ່ເດີມ. ມັນຍັງອາດເຮັດໃຫ້ໄພຂົ່ມຂູ່ຫລື ແຮງກົດດັນທີ່ມີຢູ່ມີຄວາມເຄັ່ງຕຶງເພີ່ມຂຶ້ນ.

ການປະເມີນພາວະຄວາມສ່ຽງ ເຊິ່ງເປັນການວິເຄາະຜົນກະທົບດ້ານລົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດເປັນເຄື່ອງມືທີ່ເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງ. ລາຍລະອຽດໃນການປະເມີນພາວະຄວາມສ່ຽງ ອາດມີລະດັບທີ່ແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ ໂດຍຂຶ້ນກັບສະພາບພື້ນທີ່ນັ້ນໆ. ໃນຂະນະທີ່ປະເດັດສ່ວນໃຫຍ່ຈະມີລັກສະນະທີ່ຂ້ອນຂ້າງທົ່ວໄປມັນກັບເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ການປະເມີນພາວະຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະສຸມໃສ່ເປົ້າໝາຍໂຄງການທີ່ຍັງເປັນທີ່ສົງໄສຢູ່. ການປະເມີນລັກສະນະນີ້ປະກອບມີການລະບຸການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດສະເພາະໃດໜຶ່ງທີ່ຄາດການເອົາໄວ້ (ຕົວຢ່າງ: ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸນຫະພູມ, ການປ່ຽນແປງການຕົກຂອງຝົນ, ເຫດການທີ່ຮຸນແຮງເຊັ່ນພະຍຸ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງ, ຄວາມເປັນກົດໃນມະຫາສະໝຸດ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລະດັບນ້ຳທະເລ) ແລະ ການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານັ້ນຈະກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານແນວໃດ, ກະທົບໂດຍທາງກົງ (ຕົວຢ່າງ, ໄພແຫ້ງແລ້ງເພີ່ມພາວະຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການເກີດໄພປ່າທີ່ຮຸນແຮງ) ຫລື ກະທົບໂດຍທາງອ້ອມ (ເຊັ່ນ ໄພແຫ້ງແລ້ງຈະເກີດຕິດຕໍ່ກັນຫຼາຍຂຶ້ນ ສະນັ້ນຄົນເຮົາຈຶ່ງຕ້ອງສ້າງເຂື່ອນເພື່ອເກັບກຳນ້ຳເຊິ່ງສົ່ງຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ກັບການເຊື່ອມຕໍ່ກັນຂອງແຫຼ່ງນ້ຳຈືດ). ທ່ານຈະຕ້ອງປະກອບຂໍ້ມູນສ່ວນນີ້ເຂົ້າກັບຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການຂອງທ່ານ (ຂັ້ນຕອນ 1໓).

ເນື່ອງຈາກມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຫຼາຍໆຢ່າງວ່າສະພາບດິນຟ້າອາກາດຈະປ່ຽນແປງໄປແບບໃດ, ມະນຸດເຮົາຈະຕອບໂຕ້ຕໍ່ການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້ແນວໃດ ແລະ ຊະນິດຜັນ ແລະ ລະບົບນິເວດຕ່າງໆຈະເປັນຢ່າງໃດຕໍ່ໄປ, ຈຶ່ງເປັນການດີທີ່ຈະສ້າງສະຖານະການຈຳລອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດໃຫ້ໄດ້ຢ່າງນ້ອຍສອງສະຖານະການ (ໂດຍປົກກະຕິຈະໄດ້ມາຈາກການນຳໃຊ້ຮູບແບບຈຳລອງສະພາບອາກາດຫຼາຍໆແບບ) ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈຂອບເຂດຂອງສິ່ງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ການກຳນົດໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ແລະ ແຜນທີ່ສະແດງຂອບເຂດທາງດ້ານພື້ນທີ່ຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ແຕ່ລະອັນຕາມທີ່ໄພຂົ່ມຂູ່ເຫຼົ່ານັ້ນມີເປົ້າໝາຍຊ້ອນທັບກັນ, ຖ້າຫາກກ່ຽວຂ້ອງ
- ◆ ການປະເມີນພາວະຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໂດຍມີລາຍລະອຽດໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມກັບສະພາບພື້ນທີ່ນັ້ນໆ
- ◆ ການໃຫ້ຄະແນນ ຫຼື ການຈັດອັນດັບໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງເພື່ອລະບຸໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ຮ້າຍແຮງ

1໘. ປະເມີນສະຖານະການຂອງການອະນຸລັກ

ບາດກ້າວຢ່າງຍ່ອຍນີ້ມີພື້ນຖານມາຈາກສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ເຮັດຜ່ານມາເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບບໍລິບົດໂຄງການຂອງທ່ານ (ຂອບເຂດ, ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ). ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຄືອົງປະກອບທັງໝົດຂອງ ການວິເຄາະສະຖານະການ - ເຊິ່ງເປັນຂະບວນການທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານ ແລະ ທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານມີຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ເປັນເອກະພາບກັນກ່ຽວກັບບໍລິບົດຂອງໂຄງການຂອງທ່ານ, ເຊິ່ງກວມເອົາການອະທິບາຍຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງບັນດາລະບົບທາງສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ, ການເມືອງ ແລະ ສະຖາບັນ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ທ່ານຕ້ອງການອະນຸລັກ. ໂດຍຂຶ້ນຢູ່ກັບຂະໜາດຂອງໂຄງການ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ໂຄງການມີ, ການວິເຄາະສະຖານະການອາດເປັນບົດທົບທວນເຈາະເລິກຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ການສຶກສາກ່ຽວກັບພື້ນທີ່/ບັນຫານັ້ນໆຢ່າງເປັນທາງການ ຫຼື ເປັນຄຳອະທິບາຍທີ່ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຈາກຜູ້ທີ່ຄຸ້ນເຄີຍກັບພື້ນທີ່/ບັນຫາດັ່ງກ່າວທີ່ມີຄວາມເປັນທາງການໜ້ອຍກວ່າ. ໃນບາງຄັ້ງບັນດາບາດກ້າວທີ່ກ່າວມາກໍ່ຖືກເບິ່ງຂ້າມເຊິ່ງເປັນບາດກ້າວທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດໃນຂະບວນການວາງແຜນ. ເມື່ອເຂົ້າໃຈບໍລິບົດຂອງໂຄງການ, ທ່ານຈະມີຄວາມພ້ອມຫລາຍຂຶ້ນໃນການອອກແບບວຽກງານໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ວັດຖຸປະສົງໃນການອະນຸລັກຂອງທ່ານ.

ໃນບາດກ້າວຢ່າງຍ່ອຍນີ້ທ່ານຄວນທົບທວນຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ເພື່ອດຳເນີນການວິເຄາະສະຖານະການຂອງທ່ານໃຫ້ສຳເລັດ, ໂດຍການລະບຸ ປັດໄຈ ທີ່ສຳຄັນທີ່ຂັບເຄື່ອນໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ຄວາມສາມາດມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດ້ອຍປະສິດທິພາບ ແລະ ສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງທ່ານໃນທ້າຍທີ່ສຸດ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ປະກອບມີ ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງອ້ອມ (ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ ສະເຫດຕົ້ນຕໍ ແລະ ປັດໄຈຂັບເຄື່ອນ), ໂອກາດເໝາະສົມ ແລະ ເງື່ອນໄຂອຳນວຍ. ປັດໄຈເຫຼົ່ານີ້ອາດມີຂອບເຂດດ້ານຂະໜາດຕັ້ງແຕ່ລະດັບທ້ອງຖິ່ນໄປຈົນເຖິງລະດັບໂລກ. ເພື່ອໃຫ້ຍັງຢູ່ໃນເກນທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ເກີດປະໂຫຍດ, ທ່ານຄວນລະບຸຕົວກະທຳທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງປັດໄຈສຳຄັນເພື່ອຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ວັດຖຸປະສົງທາງຍຸດທະສາດ.

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ປະກອບດ້ວຍບັນດາບຸກຄົນ, ກຸ່ມ ຫຼື ສະຖາບັນທີ່ໄດ້ຮັບສິດຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ສິ່ງຜົນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ ແລະ ຫຼື ທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ແລະ ໄດ້ຮັບຫຼື ສຸນເສຍບາງສິ່ງ. ການມີຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ດີຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນເປັນສ່ວນໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການວິເຄາະສະຖານະການ.

ການວິເຄາະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສາມາດຊ່ວຍອະທິບາຍ ແລະ ຈຳແຍກຈຸດແຕກຕ່າງກັນຂອງບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຫຼັກ, ບົດບາດຂອງພວກເຂົາ, ຜົນປະໂຫຍດພື້ນຖານ, ລະດັບອິດທິພົນ ແລະ ໂອກາດໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ. ສິ່ງສຳຄັນຄືຕ້ອງພິຈາລະນາທັງຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີອຳນາດ ແລະ ອິດທິພົນ ແລະ ຜູ້ທີ່ຖືກເອົາປຽບ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ. ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ, ທີມງານຄວນພິຈາລະນາວ່າຂະບວນການຂອງພວກທ່ານອາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ການເປັນຕົວແທນ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມາຈາກຫຼາຍໆກຸ່ມວ່າຈະມີການຕັດສິນໃຈແນວໃດ ແລະ ທ້າຍທີ່ສຸດແລ້ວຂະບວນການດັ່ງກ່າວຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງເຂົາເຈົ້າໄດ້ແນວໃດ.

ເມື່ອທ່ານທົບທວນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທ່ານ, ຈົ່ງຄຳນຶງໄວ້ວ່າຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມພາກສ່ວນໃດທີ່ໜ້າຈະເປັນຄູ່ຮ່ວມງານທາງຍຸດທະສາດສຳຄັນຂອງໂຄງການ (ຂັ້ນຕອນ 1໗). ທ່ານຍັງຕ້ອງຄຳນຶງຕື່ມອີກວ່າທ່ານ ແລະ ທີມງານຂອງທ່ານກໍ່ເປັນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວນຈະຖືກລວມຢູ່ໃນການວິເຄາະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມນັ້ນດ້ວຍ.

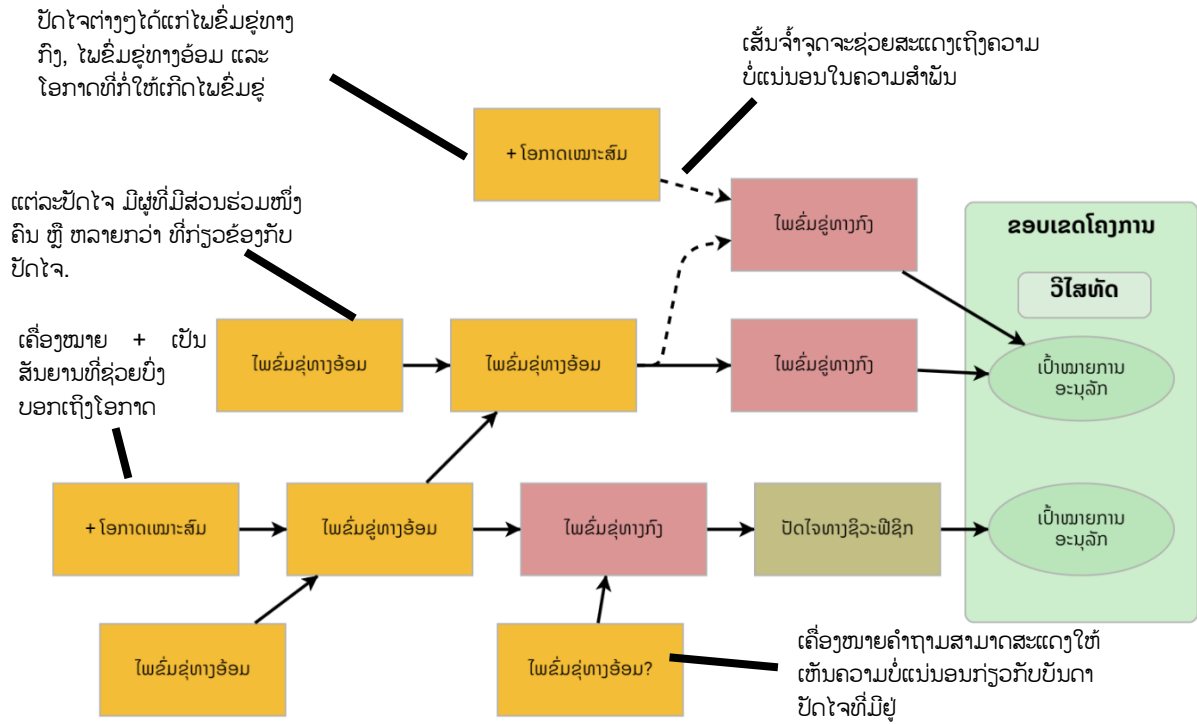
ທ່ານຄວນໃຊ້ການວິເຄາະຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທ່ານເພື່ອເລືອກກຸ່ມຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຜູ້ທີ່ທ່ານຕ້ອງການໂນ້ມນ້າວພິດຕິກຳຂອງພວກເຂົາ. ບໍ່ວ່າທ່ານຈະຕ້ອງການມີອິດທິພົນຕໍ່ກັບການສ້າງນະໂຍບາຍ, ແນວທາງປະຕິບັດຂອງອົງກອນ ຫຼື ທາງເລືອກຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ, ທັງໝົດນີ້ລ້ວນແລ້ວແຕ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປັບປ່ຽນທັດສະນະຄະຕິ ແລະ/ຫຼື ພຶດຕິກຳ. ການເຂົ້າຫາບຸກຄົນເຫຼົ່ານັ້ນໂດຍກົງກໍ່ບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ຈະສາມາດເຮັດໄດ້ຢູ່ສະເໝີ, ໂດຍສະເພາະຖ້າພວກເຂົາເຂົ້າຮ່ວມໃນກິດຈະກຳທີ່ຜິດກົດໝາຍໂດຍເຈດຕະນາ. ໃນກໍລະນີລັກສະນະນີ້, ທ່ານອາດຕ້ອງໄດ້ເຮັດວຽກຮ່ວມຄົນອື່ນໆ ແລະ/ຫຼື ສະມາຄົມໃດໆກໍ່ຕາມທີ່ອາດມີອິດທິພົນຕໍ່ກັບພິດຕິກຳຂອງຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ເປັນເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານ. ການວິເຄາະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທ່ານຈະເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ສຳຄັນໃນການລະດົມສະໝອງກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດ (ຂັ້ນຕອນ 2໗)

ວິທີໜຶ່ງທີ່ຈະຊ່ວຍສະແດງເຖິງໄພຂົ່ມຂູ່, ໂອກາດເໝາະສົມ ແລະ ຜູ້ກະທຳຫຼັກໆທີ່ລະບຸໄວ້ໃນການວິເຄາະສະຖານະການຂອງທ່ານແມ່ນການສ້າງ ແບບຈຳລອງສະຖານະການ (ຫຼື ເອີ້ນວ່າ ແບບຈຳລອງແນວຄວາມຄິດ). ແບບຈຳລອງສະຖານະການເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນພາບຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງປັດໄຈຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນການວິເຄາະສະຖານະການຂອງທ່ານ (ເບິ່ງທີ່ຮູບພາບທີ 5 ສຳລັບແບບຈຳລອງທົ່ວໄປ ແລະ ຮູບພາບທີ 6 ສຳລັບຕົວຢ່າງ ຈາກໂຄງການຕົວຈິງທີ່ອີງຕາມພື້ນທີ່). ແບບຈຳລອງທີ່ດີຈະສະແດງຄວາມສຳພັນດ້ານເຫດ ແລະ ຜົນສຳຄັນໆທີ່ປະກົດໃນພື້ນທີ່ ຫຼື ຫົວຂໍ້ຂອງໂຄງການ ແລະ ຜູ້ກະທຳຫຼັກ, ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ມັນຄວນຈະປະກອບມີລາຍລະອຽດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດແຕ່ຕ້ອງລຽບງ່າຍເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍນີ້, ແບບຈຳລອງສະຖານະການສຳລັບໂຄງການທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງມີເນື້ອໃນທີ່ກວມລວມກວ່າແບບຈຳລອງທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍກວ່າ.

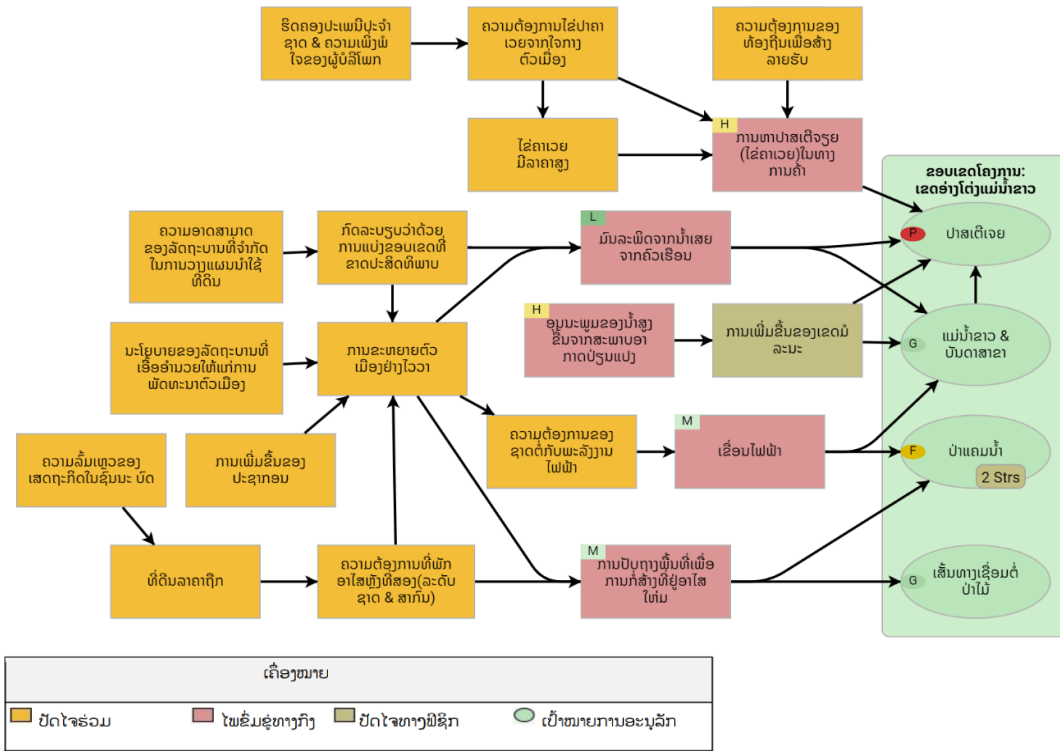
ຮູບພາບທີ 5.

ແບບຈຳລອງສະຖານະການໂດຍສັງເຂບທີ່ສະແດງສະພາບຂອງໂຄງການ

ຮູບພາບທີ 6.

ຕົວຢ່າງ ແບບຈຳລອງສະຖານະການ ຂອງພື້ນທີ່ເຂດອ່າງໂຕ່ງ

ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າແບບຈຳລອງສະຖານະການຂອງທ່ານສາມາດເປັນຕົວແທນສະແດງເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງທ່ານທີ່ມີຕໍ່ສະພາບຂອງໂຄງການ, ອາດຈະເປັນການດີທີ່ທ່ານຈະສ້າງແບບຈຳລອງສະຖານະການນັ້ນຮ່ວມກັນເປັນທີມ ແລະ ອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ໃຫ້ຫຼາຍທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້. ນອກຈາກນີ້, ອາດຈະຍັງເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະພັດທະນາແຜນທີ່ເຊິ່ງພື້ນທີ່ (spatial map) ກ່ຽວກັບສະຖານະການຂອງໂຄງການທ່ານ. ເຊັ່ນດຽວກັນນີ້, ເປັນການດີທີ່ສຸດທີ່ຈະທົດສອບຄວາມຈິງພາກສະໜາມ ຫຼື ພາກສະໜາມທົດສອບແບບຈຳລອງສະຖານະການ ແລະ ແຜນທີ່ເຊິ່ງພື້ນທີ່ (spatial map) ກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານຫຼັກທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກທີມງານໂຄງການ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ຮູບແບບຈຳລອງ ແລະ ແຜນວາດນັ້ນໄດ້ສະທ້ອນເຖິງຄວາມເຂົ້າໃຈຮ່ວມກັນຂອງສະຖານະການຂອງໂຄງການ.

ໃນການສ້າງແບບຈຳລອງສະຖານະການຂອງທ່ານ, ໃຫ້ສັງເກດວ່າບັດໄຈສະໜັບສະໜູນທີ່ມີໄວ້ສຳລັບການເຊື່ອມໂຍງທີ່ທ່ານສ້າງຂຶ້ນລະຫວ່າງບັນດາອົງປະກອບທີ່ແຕກຕ່າງກັນນັ້ນມີຫຼາຍໜ້ອຍເທົ່າໃດ. ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນໃຊ້ສຳລັບການເຊື່ອມຕໍ່ເຫຼົ່ານັ້ນອາດຢູ່ໃນຮູບແບບທີ່ແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ - ຍົກຕົວຢ່າງ, ເອກະສານທີ່ຕີພິມ, ຂໍ້ມູນຈາກນິກວິໄຈ, ຄວາມຄິດເຫັນຂອງຜູ້ຊ່ຽວຊານ ຫຼື ຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ອີງຕາມປະສົບການຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ. ເຊັ່ນດຽວກັນນີ້, ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນອາດມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນດ້ານຄວາມໜັກແໜ້ນຂອງການສະຫຼຸບໃຈຄວາມ, ໂດຍເລີ່ມຈາກຄວາມແນ່ນອນໄປຈົນເຖິງທີ່ຄາດເດົາບໍ່ໄດ້.

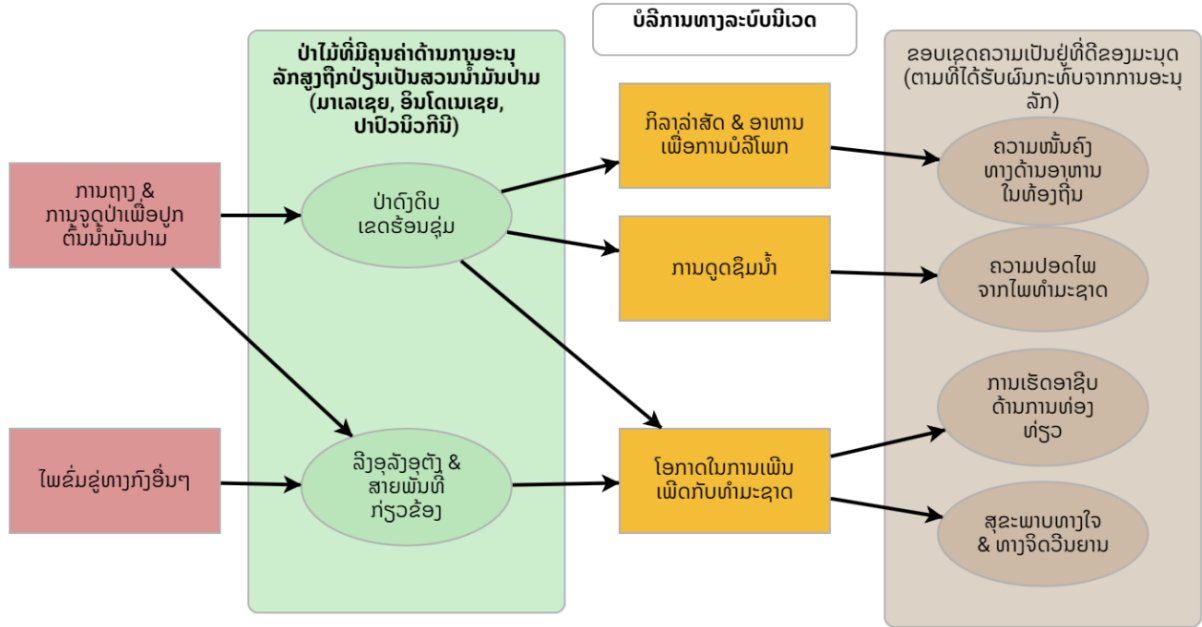
ສະນັ້ນ, ຈົ່ງຢາກສິນໃຈສະເພາະສິ່ງທີ່ທ່ານເຂົ້າໃຈແລ້ວເທົ່ານັ້ນ. ໃນຂະນະທີ່ທ່ານສ້າງ ແລະ ກວດສອບຂໍ້ມູນຕົວຈິງຂອງແບບຈຳລອງສະຖານະການຂອງທ່ານ, ທ່ານຄວນຕິດຕາມໃນສິ່ງທີ່ທ່ານບໍ່ຮູ້ໄປພ້ອມ (ຕົວຢ່າງ, ຊ່ອງວ່າງທາງດ້ານຄວາມຮູ້ ຫຼື ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຄວາມຂັດແຍ່ງກັນ) ແລະ ສິ່ງທີ່ອາດຕ້ອງມີເພື່ອການຄົ້ນຄ້ວາ ຫຼື ວິເຄາະເພີ່ມເຕີມ - ໃນທ້າຍທີ່ສຸດ, ສຳລັບຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການເຫຼົ່ານີ້ອາດຈຳເປັນຕ້ອງມີການນຳໃຊ້ກິນລະຍຸດ ຫຼື ກິດຈະກຳສະເພາະເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາ. ການວາງຄວາມເຊື່ອມໂຍງຂອງແຕ່ລະອົງປະກອບ ແລະ ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຈະຊ່ວຍທ່ານຂອງທ່ານກຳນົດ ແລະ ຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງຍຸດທະສາດ, ລວມທັງຈຸດປົກຜ່ອງໃນແບບຈຳລອງສະຖານະການ ແລະ/ຫຼື ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ (ຂັ້ນຕອນ 2ກ).

ຖ້າທ່ານຂອງທ່ານລວບລວມເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດໃສ່ໃນແບບຈຳລອງສະຖານະການ, ທ່ານຄວນສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າລັກສະນະທາງດ້ານຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດນີ້ໄດ້ຮັບອິດທິພົນແນວໃດຈາກສະຖານະພາບຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ແລະ ການບໍລິການທາງລະບົບນິເວດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ຮູບພາບທີ 7 ສະແດງຕົວຢ່າງສະເພາະຂອງເປົ້າໝາຍນີ້, ຢູ່ເບື້ອງຂວາຂອງຮູບແບບຈຳລອງ). ຄວນຄຳນຶງໄວ້ວ່າທ່ານອາດຕ້ອງມີການນຳສະເໜີຄວາມເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ແລະ ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດໃນຮູບແບບອື່ນເພື່ອໃຫ້ແຜນພາບຂອງທ່ານສອດຄ້ອງກັບຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ⁷ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ

⁷ ເບິ່ງ CMP (2016) ການລວມເອົາລັກສະນະດ້ານສັງຄົມ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດເຂົ້າໃນໂຄງການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ([Incorporating Social Aspects and Human Well-being in Biodiversity Conservation Projects](#)) ເພື່ອເປັນຄຳແນະນຳເພີ່ມເຕີມ

ຮູບຜາບທີ 7.

ຕົວຢ່າງ ການຈຳແນກແບບຈຳລອງສະຖານະການໂດຍສັງເຂບ ຜ່ອມດ້ວຍເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ

ເຄື່ອງໝາຍ	
 ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ	 ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ
 ບໍລິການທາງລະບົບນິເວດ	 ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ການກຳນົດ ແລະ ວິເຄາະໄພຂົ່ມຂູ່ທາງອ້ອມ ແລະ ໂອກາດເໝາະສົມ
- ◆ ການປະເມີນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂັ້ນພື້ນຖານຂອງພວກເຂົາ
- ◆ ແບບຈຳລອງສະຖານະການໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ຄຳອະທິບາຍເນື້ອເລື່ອງ ແລະ/ຫຼື ການສະແດງແບບອື່ນໆ ກ່ຽວກັບຄວາມສຳພັນໃນດ້ານເຫດ ແລະ ຜົນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ຂອງບັດໄຈຕ່າງໆທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສະພາບໂຄງການຂອງທ່ານ
- ◆ ການກວດສອບຂໍ້ມູນຕົວຈິງ ແລະ ການປັບປຸງແກ້ໄຂຮູບແບບຈຳລອງຂອງທ່ານ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສຳລັບ ບາດກ້າວປະເມີນ:: <http://cmp-openstandards.org/resources/assess/>

ຕົວຢ່າງ ຕົວຈິງຂອງອົງປະກອບຕ່າງໆຕາມ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ: <http://cmp-openstandards.org/cs-examples/>

A woman with dark hair, wearing a yellow top, is shown in profile from the chest up. She is pointing her right hand towards a whiteboard. The whiteboard is covered with a complex flowchart consisting of various colored boxes (blue, yellow, purple) connected by lines. Below the flowchart, there is handwritten text in a non-Latin script. A blue and white marker is held in her right hand. The background is slightly blurred, focusing attention on the woman and the whiteboard.

2 ການວາງແຜນ

ວາງແຜນ

ບາດກ້າວນີ້ໃນວົງຈອນຂອງ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ແມ່ນປະກອບດ້ວຍການກຳນົດ ແລະ ພັດທະນາເປົ້າໝາຍ, ຍຸດທະສາດ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ການກຳນົດຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງທີມງານທີ່ວ່າພວກທ່ານເຊື່ອວ່າຍຸດທະສາດຂອງພວກທ່ານຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນລຸບັນດາເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການຂອງພວກທ່ານໄດ້ແນວໃດ. ເປົ້າໝາຍ, ຍຸດທະສາດ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານພື້ນຖານຂອງໂຄງການລວມເຂົ້າກັນເປັນແຜນປະຕິບັດວຽກງານຂອງໂຄງການທ່ານ. ບາດກ້າວນີ້ຍັງກ່ຽວຂ້ອງກັບການສ້າງແຜນຕິດຕາມກວດກາ ຂອງທ່ານ, ເຊິ່ງເປັນພາກສ່ວນທີ່ທ່ານຈະຕ້ອງກຳນົດວ່າທ່ານຈະຕິດຕາມກວດກາຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ຈັດການດ້ານຂໍ້ມູນສຳຄັນອື່ນໆທີ່ຕ້ອງການແນວໃດ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການສ້າງແຜນດຳເນີນງານຂອງທ່ານ, ເຊິ່ງກໍເປັນພາກສ່ວນທີ່ທ່ານຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາວ່າ ບັດໄຈທາງດ້ານໂຄງສ້າງ ແລະ ບັດໄຈຂອງສະພາບການຕ່າງໆຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ຄວາມສາມາດຂອງທ່ານໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດວຽກງານ ແລະ ແຜນຕິດຕາມກວດກາໄດ້ແນວໃດ. ແຜນປະຕິບັດວຽກງານ, ແຜນຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ, ພ້ອມທັງແຜນວຽກຂອງທ່ານ (ທີ່ອະທິບາຍໄວ້ໃນບາດກ້າວທີ 3), ຈຶ່ງກາຍມາເປັນແຜນຍຸດທະສາດໂດຍລວມຂອງທ່ານ (ຮູບພາບທີ 8).

ຮູບພາບທີ 8.

ການພົວພັນກັນລະຫວ່າງບັນດາແຜນການຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດແປງມາຈາກ ສເຕວາດ (Stewart) 2016. ການດຳເນີນມາດຕະຖານເປີດສຳລັບການປະຕິບັດເພື່ອການອະນຸລັກ

ເຊັ່ນດຽວກັນກັບຫຼາຍບາດກ້າວ ແລະ ບາດກ້າວຍ່ອຍຂອງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ, ສິ່ງທີ່ທ່ານເຮັດໃນບາດກ້າວນີ້ ສ່ວນໃຫຍ່ຈະມີລັກສະນະວິນຊ້າ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ເຖິງແມ່ນວ່າທ່ານພັດທະນາແຜນດຳເນີນງານໃນບາດກ້າວທີ 2ຄ, ທ່ານອາດຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຄວາມຍືນຍົງ, ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ແຜນສິ້ນສຸດວຽກງານ ໃນຂະນະທີ່ທ່ານຈະເລືອກຍຸດທະສາດຂອງທ່ານໃນບາດກ້າວ ທີ 2ກ. ອີງປະກອບເຫຼົ່ານີ້ອາດຊ່ວຍທ່ານ ແລະ ຜູ້ບໍລິຫານຂັ້ນເທິງຂອງທ່ານຕັດສິນໃຈວ່າຈະສືບຕໍ່ດຳເນີນຕາມຍຸດທະສາດສະເພາະໃດໜຶ່ງ ຫຼື ສືບຕໍ່ດຳເນີນທັງໝົດໂຄງການຫຼືບໍ່.

2ກ. ສ້າງແຜນປະຕິບັດວຽກງານທາງການ: ເປົ້າໝາຍ, ຍຸດທະສາດ, ສົມມຸດຖານ ແລະ ຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍ

ການສ້າງແນວຄວາມຄິດກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ທ່ານຕ້ອງການເຮັດໃຫ້ສຳເລັດໃຫ້ມີຄວາມຊັດເຈນ ແມ່ນເປັນພາກສ່ວນສຳຄັນລຳດັບທຳອິດໃນການສ້າງແຜນປະຕິບັດວຽກງານຂອງທ່ານ. ເປົ້າໝາຍ ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກໃນໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ບົ່ງບອກເຖິງສະຖານະພາບຂອງເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານັ້ນ ທີ່ທ່ານຕ້ອງການໃຫ້ເປັນໃນໄລຍະຍາວ. ເປົ້າໝາຍເປັນຄຳຖະແຫຼງການທີ່ເປັນທາງການ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບສູງສຸດທ່ານຄາດຫວັງໃຫ້ບັນລຸ. ເປົ້າໝາຍທີ່ດີຕ້ອງໄປຕາມແກນ “SMART”: ສະເພາະເຈາະຈົງ (Specific), ສາມາດວັດຜົນໄດ້ (Measurable), ສາມາດບັນລຸໄດ້ (Achievable), ມຸ່ງເນັ້ນຜົນໄດ້ຮັບ (Results-oriented) ແລະ ມີຂອບເຂດເວລາທີ່ຈຳກັດ (Time-limited) (ເບິ່ງທີ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2 ແລະ ກ່ອງອະທິບາຍທີ 4)

ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ເປົ້າໝາຍໂຄງການຂອງທ່ານ ຄວນສອດຄ່ອງ ແລະ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ກັບເປົ້າໝາຍຂອງແຜນງານທີ່ກວ້າງຢິ່ງກວ່າ ແລະ/ຫຼື ເປົ້າໝາຍຂອງອົງກອນ. ໃນບາງກໍລະນີ, ສິ່ງທີ່ໂຄງການຂອງທ່ານຄາດວ່າຈະບັນລຸອາດຖືກລະບຸໂດຍອົງກອນຂອງທ່ານ ແລະ/ຫຼື ໂດຍຂໍ້ກຳນົດທາງກົດໝາຍ. ໃນທ້າຍທີ່ສຸດຜົນທະພາຍນອກເຫຼົ່ານີ້ ອາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງວຽກງານໃນທີມງານຂອງທ່ານ. ໃນຈຸດທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມ, ທີມງານຂອງທ່ານຈຶ່ງຍິ່ງຄວນພິຈາລະນາ ຫາໂອກາດທີ່ຈະວາງເປົ້າໝາຍຂອງພວກທ່ານ (ພ້ອມທັງບັນດາຈຸດປະສົງ – ເຊິ່ງຈະກ່າວເຖິງພາຍຫລັງ) ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຄວາມພະຍາຍາມອື່ນໆໃນລະດັບຊາດ, ລະດັບພາກພື້ນ, ແລະ/ຫຼື ລະດັບສາກົນ (ເຊັ່ນ: ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງ, ອະນຸສັນຍາວ່າດ້ວຍຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງຊີວະນາໆຜັນ) ແລະຄວນລະບຸວ່າໂຄງການຂອງທ່ານມຸ່ງໝັ້ນທີ່ຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຄວາມພະຍາຍາມໃນລະດັບກວ້າງຂຶ້ນເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ແນວໃດ. ທ່ານບໍ່ຄວນຜິນເຜືອໃຫ້ເກີດການເຊື່ອມໂຍງກັນໃນລັກສະນະນີ້ ແຕ່ຄວນເບິ່ງຫາໂອກາດທີ່ເໝາະສົມ ທີ່ເປັນຈຸດທີ່ມີຄວາມທັບຊ້ອນກັນ (overlap) ແລະ ມີທ່າແຮງເພື່ອໃຫ້ເກີດຄວາມສອດຄ່ອງກັນ.

ຖ້າທ່ານເຮັດການປະເມີນການຄວາມສາມາດມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ຈະລິນເຕີບໂຕໄດ້ຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກໃນບາດກ້າວທີ 1ຂ, ຈະຖືວ່າທ່ານໄດ້ກຳນົດອົງປະກອບຕ່າງໆຂອງເປົ້າໝາຍທີ່ໄປເປັນຮຽບຮ້ອຍແລ້ວເນື່ອງຈາກທ່ານຈະຮູ້ຈັກຄຸນລັກສະນະສຳຄັນ ທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການເຮັດໃຫ້ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກມີສະພາບທີ່ສົມບູນ, ທ່ານຈະຮູ້ຈັກວ່າເມື່ອໃດທ່ານຈະຕ້ອງບັນລຸສະຖານະພາບທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ທ່ານຈະຮູ້ຈັກວ່າສິ່ງໃດຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ວັດແທກເພື່ອໃຫ້ສາມາດປະເມີນສະພາບຄວາມສົມບູນຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກນັ້ນໄດ້. ການສ້າງເປົ້າໝາຍເປັນພຽງພາກສ່ວນຂອງການປ່ຽນຂໍ້ມູນຈຳນວນນີ້ໃຫ້ໄປຢູ່ໃນ

ຮູບແບບຂອງຄຳຖະແຫຼງການເປົ້າໝາຍ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ເປົ້າໝາຍຕາມຮູບແບບ SMART ຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ເປັນທາງເຊື່ອມຕໍ່ປ່າໄມ້ໃນຮູບພາບທີ 6 ອາດຈະເປັນ: ພາຍໃນປີ 2030, ຄວາມກວ້າງຂອງທາງເຊື່ອມຕໍ່ປ່າໄມ້ລະຫວ່າງສັນແມ່ນ້ຳຂາວ ຫາ ລອສ໌ ກຣິວລ໌ລອສ໌ (Los Grillos) ແມ່ນກວ້າງຢ່າງໜ້ອຍ 5 ກມ ແລະ ຍັງບໍ່ເປີດເສຍຫາຍ.

ຖ້າວ່າໂຄງການມີເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ແລະ ມີການເພີ່ມເຕີມວ່າຕ້ອງປັບປຸງຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ, ມັນກໍເປັນສິ່ງທີ່ເໝາະສົມ ທີ່ຈະກຳນົດເປົ້າໝາຍກ່ຽວກັບຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດຂຶ້ນມາ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸສິ່ງດັ່ງກ່າວ, ທີມງານອາດຕ້ອງກຳນົດຄຸນລັກສະນະສຳຄັນຂອງເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ. ຄຸນລັກສະນະເຫຼົ່ານັ້ນຄວນມີຄວາມຕິດພັນກັບສະຖານະພາບຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ແລະ/ຫຼື ບໍລິການທາງລະບົບນິເວດທີ່ເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານັ້ນສະໜອງໃຫ້ຢ່າງຊັດເຈນ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ທີມງານອະນຸລັກອາດຈະບໍ່ມີເປົ້າໝາຍຕໍ່ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຫຼຸດລົງຂອງລະດັບຄໍລ໌ເລສ໌ເຕີລ໌ລ໌(cholesterol levels), ເຖິງແມ່ນວ່າສິ່ງນີ້ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ກັບສຸຂະພາບຂອງມະນຸດກໍຕາມ. ແຕ່ວ່າ ໂຄງການອາດມີເປົ້າໝາຍຕໍ່ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງອາຫານ ເນື່ອງຈາກວ່າ ເປົ້າໝາຍທາງຊີວະພາບທີ່ຖືກອະນຸລັກ ແມ່ນກຳລັງຊ່ວຍປັບປຸງບໍລິການໃນການປະສົມເກສອນຂອງຜິດ.

ກ່ອງອະທິບາຍທີ 4. ການກຳນົດເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ດີ

ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ດີຄວນເປັນໄປຕາມແກນ SMART ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ສະເພາະເຈາະຈົງ (Specific) - ກຳນົດຢ່າງຊັດເຈນເພື່ອໃຫ້ທຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນໂຄງການມີຄວາມເຂົ້າໃຈເປັນເອກະພາບກັນວ່າສິ່ງທີ່ລະບຸໄວ້ໃນເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງໝາຍເຖິງຫຍັງ

ສາມາດວັດແທກໄດ້ (Measurable) - ສາມາດລະບຸເປັນການຄຳນວນທີ່ເປັນມາດຕະຖານບາງຢ່າງໄດ້ (ຕົວເລກ, ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ, ເສດສ່ວນ ຫລື ທັງໝົດ/ບໍ່ມີເລີຍ)

ສາມາດບັນລຸໄດ້ (Achievable) – ສາມາດປະຕິບັດໄດ້ ແລະ ມີຄວາມເໝາະສົມໃນສະພາບຂອງຜົນທີ່ໂຄງການ ແລະ ຕາມຄວາມເປັນຈິງຂອງສະພາບທາງການເມືອງ, ສັງຄົມ ແລະ ການເງິນ (ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຈຸດປະສົງ; ເປົ້າໝາຍ ທີ່ອາດສະແດງເຖິງຄວາມມຸ່ງຫວັງຫຼາຍຂຶ້ນ)

ມຸ່ງເນັ້ນຜົນໄດ້ຮັບ (Results-Oriented) - ສະແດງເຖິງການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບເງື່ອນໄຂຂອງເປົ້າໝາຍ, ການຫຼຸດຜ່ອນໄພຂໍ້ມູ, ແລະ/ຫຼື ຜົນໄດ້ຮັບສຳຄັນອື່ນໆທີ່ຄາດການໄວ້.

ມີຂອບເຂດເວລາທີ່ຈຳກັດ (Time-Limited) - ສາມາດບັນລຸໄດ້ໃນໄລຍະເວລາທີ່ກຳນົດສະເພາະເຈາະຈົງ, ໂດຍທົ່ວໄປ ຈຸດປະສົງຈະມີໄລຍະເວລາ 1-10 ປີ ແລະ ເປົ້າໝາຍຈະມີໄລຍະເວລາ 10-20 ປີ.

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ຂໍ້ທີ 4 ການຕັ້ງເປົ້າໝາຍ

ເມື່ອທ່ານປະເມີນຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຕັ້ງເປົ້າໝາຍ, ທ່ານຄວນຮັບປະກັນວ່າເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານຈະສາມາດບັນລຸໄດ້, ໂດຍພິຈາລະນາເຖິງການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນທີ່ທ່ານໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນການວິເຄາະສະຖານະການຂອງທ່ານ.

ຍຸດທະສາດ

ໃນການກຳນົດສິ່ງທີ່ທ່ານຕ້ອງການຈະບັນລຸ (ເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານ), ທ່ານກໍຄວນຄຳນຶງເຖິງສິ່ງທີ່ທ່ານຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການ (ບັນດາຍຸດທະສາດ ແລະ ກິດຈະກຳ). ການວາງແຜນຍຸດທະສາດທີ່ດີປະກອບມີການລະບຸຜູ້ທີ່ທ່ານຕ້ອງການໂນ້ມນ້າວ ແລະ ການກຳນົດວ່າທ່ານຈະແຊກແຊງໃນຈຸດໃດ ແລະ ດ້ວຍວິທີໃດ, ລວມໄປເຖິງຈຸດທີ່ທ່ານຈະບໍ່ແຊກແຊງອີກດ້ວຍ. ການວາງແຜນຍຸດທະສາດທີ່ດີນັ້ນຍັງສົ່ງຜົນຕໍ່ອົງປະກອບທາງດ້ານຜືນທີ່ ແລະ ເວລາຂອງວຽກງານຕ່າງໆອີກດ້ວຍ.

ການເລືອກປັດໄຈທີ່ທ່ານຕ້ອງການປ່ຽນແປງ (ມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ)

ໃນການສ້າງຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ, ທ່ານຈະຕ້ອງຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງບັນດາປັດໄຈທີ່ທ່ານຕ້ອງການປ່ຽນແປງເພື່ອແກ້ໄຂສະຖານະການຕາມທີ່ລະບຸໄວ້ໃນການວິເຄາະສະຖານະການ ແລະ/ຫຼື ແຜນວາດສະຖານະການ - ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນ ມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ. ໃນການກຳນົດບັນດາມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ, ທ່ານຕ້ອງປະເມີນປັດໄຈທັງໝົດ ແລະ ໃຊ້ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອກຳນົດວ່າປັດໄຈໃດມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຫຼາຍທີ່ສຸດ ແລະ ປັດໄຈໃດທີ່ສະແດງເຖິງທ່າແຮງອັນເໝາະສົມທີ່ສາມາດເປັນການຍົກລະດັບເປົ້າໝາຍໃນການບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ. ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາໃນການປະເມີນສັກກະຍະພາບທີ່ມີຄວາມ

ໄດ້ປຽບຈຳນວນໜຶ່ງປະກອບມີການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຫລຸດຜ່ອນໄພຂີ້ມຸຊ້, ຄວາມສາມາດໃນການສ້າງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຫຼາຍໆປັດໄຈໃນຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການ, ແລະ ຄວາມເລັ່ງດ່ວນໃນການແກ້ໄຂປັດໄຈນັ້ນໆ (ຫລື ບັນດາປັດໄຈຮອງລົງມາ)

ໃນທາງທິດສະດີແລ້ວ, ປັດໄຈໃດໆກໍຕາມໃນແບບຈຳລອງສະຖານະການຈະເປີດໂອກາດໃຫ້ມີການແຊກແຊງໄດ້. ໃນບາງກໍລະນີ, ຈຸດສຳຄັນໃນການເຂົ້າແຊກແຊງທີ່ເຫັນຈະແຈ້ງທີ່ສຸດແມ່ນໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງເອງ (ຕົວຢ່າງ, ການຫລຸດຜ່ອນການນຳສາຍຝັນຈາກຕ່າງຖິ່ນເຂົ້າມາ) ຫລື ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ (ຕົວຢ່າງ, ການຜື້ນຜູ້ລະບົບນິເວດ). ແຕ່ໃນອີກຫຼາຍໆກໍລະນີ, ທ່ານຈະມີຄວາມໄດ້ປຽບຫຼາຍກວ່າຖ້າຫາກທ່ານແຊກແຊງໃນຈຸດທີ່ເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ທາງອ້ອມ ຫຼື ຈຸດທີ່ເປັນທ່າແຮງທີ່ເປັນພາກສ່ວນຂອງຕ່ອງໂສ້ຂອງປັດໄຈຕ່າງໆ ທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ (ຕົວຢ່າງ, ການປ່ຽນແປງນະໂຍບາຍ ຫຼື ການສົ່ງເສີມວິທີປະຕິບັດທີ່ເໝາະສົມສຳລັບບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ). ຮູບພາບທີ 9 ສະແດງເຖິງຕົວຢ່າງຂອງມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ.

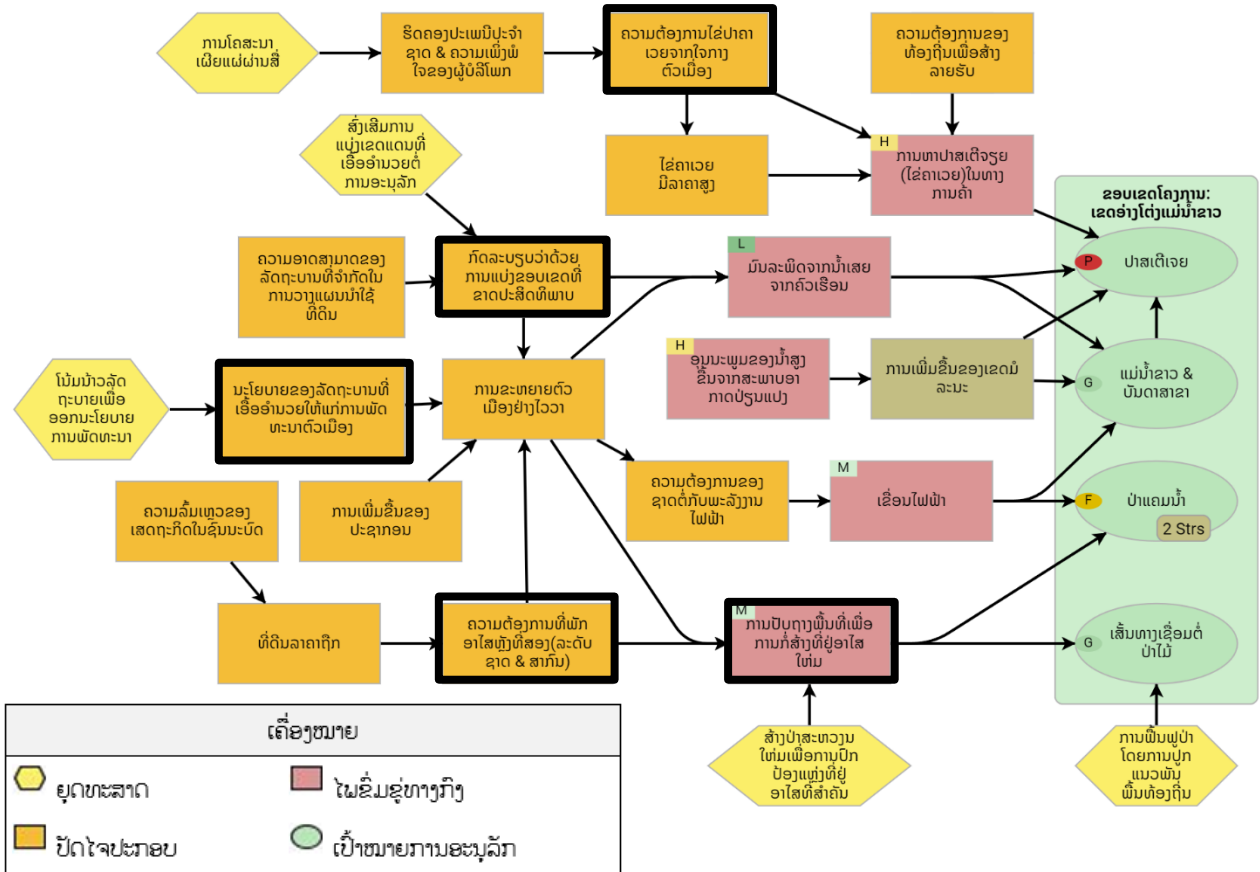
ຂະບວນການກຳນົດ ແລະ ການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ ພ້ອມທັງການສ້າງ ແລະ ການເລືອກຍຸດທະສາດຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັນຢ່າງຍິ່ງ, ແລະ ການປະຕິບັດຕາມຂະບວນການເຫຼົ່ານີ້ແບບລັກສະນະວິນຊຳກໍຈະເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ກັບການຕັດສິນ.

PHOTO: TORRES STRAIT REGIONAL AUTHORITY

ຮູບພາບທີ 9

ຕົວຢ່າງຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການ ຜ່ອມດ້ວຍມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ(ເປັນສີເຂັ້ມ) ແລະ ບັນດາຍຸດທະສາດທີ່ກຳນົດໄວ້

ການຕັດສິນໃຈວ່າທ່ານຈະແຊກແຊງດ້ວຍວິທີໃດ ແລະ ໃນຈຸດໃດ ຍຸດທະສາດ ແມ່ນຊຸດຂອງກິດຈະກຳໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍກິດຈະກຳທີ່ມີຈຸດສຸມໃສ່ ອັນດຽວກັນເຊິ່ງດຳເນີນໄປຮ່ວມກັນເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງ ສະເພາະ ໂດຍການກຳນົດເປົ້າໝາຍຈຸດມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ, ດຶງເອົາ ທ່າແຮງຕ່າງໆເຂົ້າມານຳໃຊ້, ແລະ ຄວບຄຸມບັນດາຂໍ້ຈຳກັດ. ຍຸດທະສາດ ຄວນເປັນໄປຕາມຕາມຕໍ່ໄປນີ້: *ມີຄວາມເຊື່ອມໂຍງ, ມີຈຸດສຸມໃສ່, ມີຄວາມ ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ມີຄວາມເໝາະສົມ* (ເບິ່ງທີ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2)

ບັນດາຍຸດທະສາດອາດກວມເອົາສາລະພິດວຽກງານການອະນຸລັກ, ເຊັ່ນ ການ ຝຶນຝຸດຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງສັດ, ການປົກປັກຮັກສາທີ່ດິນ, ການປັບປຸງທາງ ດ້ານນະໂຍບາຍ, ຫຼື ການເຂົ້າເຖິງຊຸມຊົນ (ເບິ່ງທີ່ກ່ອງອະທິບາຍທີ 4 ແລະ ການຈັດປະເພດວຽກງານການອະນຸລັກ ຂອງ CMP ສຳລັບຕົວຢ່າງເພີ່ມ ເຕີມ). ໂດຍການໃຊ້ການວິເຄາະສະຖານະການຂອງທ່ານເປັນຖານ, ທ່ານຈະ ສາມາດສ້າງລາຍການບັນດາຍຸດທະສາດທີ່ມີສັກກະຍະພາບ ແລະ ເລືອກເອົາ ສະເພາະຍຸດທະສາດທີ່ມີສັກກະຍະພາບທີ່ດີທີ່ສຸດ (ໂດຍພິຈາລະນາຫຼັກຖານຂໍ້ ມູນທີ່ດີທີ່ສຸດທີ່ມີຢູ່ໃນຂະນະນັ້ນ) ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງ ຂອງໂຄງການຂອງທ່ານ (ເບິ່ງທາງດ້ານລຸ່ມສຳລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມກ່ຽວ ກັບຈຸດປະສົງ). ກ່ອງອະທິບາຍທີ 5 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງວິທີການທົ່ວໄປໃນ ການພິຈາລະນາຍຸດທະສາດໃນການປັບປຸງຜິດຕິກຳຂອງຄົນ.

ກ່ອງອະທິບາຍທີ 5. ຍຸດທະສາດໃນການ ປ່ຽນແປງຜິດຕິກຳ

ຍຸດທະສາດຫຼາຍຢ່າງຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບການປັບປຸງຜິດຕິກຳມະນຸດ. ໃນ ຫຼັກວິທະສາດກ່ຽວກັບຜິດຕິກຳມະນຸດ ແລະ ເສດຖະສາດ, ຍຸດທະສາດໃນ ການປັບປຸງຜິດຕິກຳມະນຸດສາມາດຈັດແບ່ງອອກເປັນຫຼາຍໝວດໝູ່ໄດ້ ໂດຍການແບ່ງອອກເປັນປະເພດຕ່າງໆທີ່ສາມາດໃຊ້ຮ່ວມກັນໄດ້ ເຊັ່ນດັ່ງຕໍ່ ໄປນີ້:

- ກົດລະບຽບ - ຈຳກັດທາງເລືອກໂດຍໃຊ້ອຳນາດທາງກົດໝາຍ
- ແຮງຈູງໃຈ - ຈຳກັດທາງເລືອກໂດຍໃຊ້ຕົ້ນທຶນທາງເສດຖະກິດ ແລະ ຜົນຕອບແທນ
- ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ - ບໍ່ຈຳກັດເສລີພາບໃນການເລືອກແຕ່ແຈ້ງຂໍ້ມູນໃຫ້ ຮັບຮູ້ ແລະ ໂນ້ມມ້າວແນວຄິດແທນ
- ການກະຕຸກຊຸກຍູ້ - ຄ່ອຍໂນ້ມມ້າວແນວຄິດ, ຮັກສາເສລີພາບໃນ ການເລືອກ ແຕ່ຍັງເຮັດໃຫ້ຜົນໄດ້ຮັບບາງຢ່າງເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ

ການດຳເນີນການສ້າງ ແລະ ເລືອກໃຊ້ຍຸດທະສາດໂດຍທົ່ວໄປຈະເປັນຂະບວນການທີ່ມີສາມພາກສ່ວນເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍການສຶກສາວິໄຈຍຸດທະສາດທີ່ມີຢູ່, ການສ້າງຍຸດທະສາດໃໝ່, ແລະ ການເລືອກໃຊ້ຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດໂດຍອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່. ການສຶກສາວິໄຈຍຸດທະສາດທີ່ມີຢູ່ປະກອບມີການຄົ້ນຫາວິທີທີ່ພາກສ່ວນ ອື່ນໆນຳໃຊ້ເພື່ອເຂົ້າແຊກແຊງໃນສະຖານະການ ຫຼື ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ເປົ້າໝາຍທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ແລະ ຄົ້ນຫາວ່າຍຸດທະສາດເຫຼົ່ານັ້ນປະສົບຜົນສຳເລັດຫຼືບໍ່ ແລະ ຍ້ອນສາເຫດອັນໃດຈຶ່ງເປັນແບບນັ້ນ. ການສ້າງຍຸດທະສາດໃໝ່ເປັນຂະບວນການທີ່ລວມເອົາສິ່ງທີ່ທົ່ວໄປໄດ້ຮຽນຮູ້ໃນການວິເຄາະສະຖານະການ ແລະ ການສຶກສາວິໄຈຍຸດທະສາດເຂົ້າໄວ້ນຳກັນເພື່ອດຳເນີນການຄົ້ນຫາຫຼາກຫຼາຍວິທີການທີ່ມີສັກກະຍະພາບໃນການແກ້ໄຂບັນຫາໄດ້ຢ່າງສ້າງສັນ. ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອກຳນົດຍຸດທະສາດທີ່ສາມາດບັນລຸເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງໂຄງການ, ໃນຂະນະດຽວກັນກໍຝົນຈາລະນາເຖິງທ່າແຮງ, ຂໍ້ຈຳກັດ, ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ບາງຍຸດທະສາດມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍ ຫຼື ນ້ອຍກວ່າ. ຖ້າມີຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນທີ່ສາມາດບົ່ງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າຍຸດທະສາດໃດໜຶ່ງມີປະສິດທິພາບໃນສະພາບຂອງໂຄງການ, ທ່ານສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວໄດ້ທັນທີຕາມຂະໜາດທີ່ເໝາະສົມ. ຖ້າຫາກຫຼັກຖານຂໍ້ມູນບໍ່ຊັດເຈນ ຫຼື ບໍ່ອ່ານວຍ, ທ່ານອາດຕ້ອງທົດລອງນຳໃຊ້ຍຸດທະສາດນັ້ນ ພ້ອມທັງນຳໃຊ້ວິທີການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບມີການ

ປັບຕົວເພື່ອຄົ້ນຫາປະສິດທິພາບຂອງຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວຕໍ່ກັບສະພາບໂຄງການຂອງທ່ານ. ຖ້າທ່ານສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ຍຸດທະສາດໂດຍຂາດຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ພຽງພໍກ່ຽວກັບປະສິດທິພາບທີ່ມີຕໍ່ກັບສະພາບໂຄງການຂອງທ່ານ, ມັນອາດເປັນວິທີທີ່ຊາບສະຫຼາດທີ່ຈະພິຈາລະນາເຖິງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໂຄງການຂອງທ່ານທີ່ກຳລັງເນີນຢູ່ ແລະ ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນກໍເຮັດໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ທ່ານຈະມີການຕິດຕາມກວດກາຍຸດທະສາດນັ້ນຢ່າງໃກ້ຊິດ.

ທີມງານຂອງທ່ານຄວນເກັບກຳຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດທີ່ມີສັກກະຍະພາບຂອງພວກທ່ານໄວ້ ແລະ ຄັດຈ້ອນເອົາໝວດໝູ່ທີ່ດີທີ່ສຸດຈາກບັນດາຍຸດທະສາດທີ່ເປັນທາງເລືອກທັງໝົດ ໂດຍການນຳໃຊ້ຫຼັກຖານ ຫຼື ຫຼາຍວິທີການໃນການຄັດເລືອກ (ກ່ອງອະທິ ບາຍ ທີ6). ຕາມຫຼັກຖານແລ້ວ, ການເລືອກໃຊ້ຍຸດທະສາດຂອງທີມງານຂອງທ່ານຄວນສຸມໃສ່ວິທີການທີ່ດີທີ່ສຸດສຳລັບສະພາບໂຄງການຂອງທ່ານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທ່ານຈະຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງບັນດາຂໍ້ຈຳກັດຂອງອົງກອນ ແລະ ຂະບວນການໃນການຕັດສິນໃຈຢູ່ສະເໝີ. ຫາກເປັນໄປໄດ້, ມັນຈະເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະແຕ້ມແຜນວາດຍຸດທະສາດ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າທ່ານມີການດຳເນີນງານທີ່ເໝາະສົມທີ່ຈະສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ຂອງທ່ານ (ຮູບພາບທີ 10).

ກ່ອງອະທິບາຍທີ 6. ການເລືອກໃຊ້ຍຸດທະສາດ

ການເລືອກໃຊ້ຍຸດທະສາດກ່ຽວຂ້ອງກັບການເບິ່ງຫາທາງເລືອກພາຍໃຕ້ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ມີ. ໃນໂລກທີ່ມີຊັບພະຍາກອນຢ່າງຈຳກັດ, ທີມງານໂຄງການຈະຕ້ອງຕັດສິນໃຈ ແລະ ສື່ສານອອກມາວ່າຍຸດທະສາດໃດທີ່ພວກເຂົາຈະດຳເນີນການ ແລະ ຍຸດທະສາດໃດທີ່ຈະບໍ່ດຳເນີນການ.

ການເລືອກຍຸດທະສາດມີຢູ່ໃນຫຼາຍບາດກ້າວໃນຂະບວນການ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ*, ພ້ອມທັງມີຂະໜາດທີ່ແຕກຕ່າງກັນໄປ. ຊ່ວງທຳອິດ, ທ່ານອາດມີການປະເມີນຢ່າງໄວວາ ແລະ ຄັດຈ້ອນລາຍການທີ່ຍາວຍຽດຂອງບັນດາຍຸດທະສາດທີ່ໃຊ້ຮັບມືກັບໄພຂົ່ມຂູ່ໃດໜຶ່ງຕາມການວິເຄາະສະຖານະການທີ່ໄດ້ຈາກການລະດົມສະໝອງຂອງທີມງານ. ໃນຈຸດນີ້, ທ່ານຈະຕ້ອງພະຍາຍາມກຳນົດວ່າຍຸດທະສາດໃດທີ່ທ່ານຈະນຳໃຊ້ຕໍ່ໄປໃນການວິເຄາະເພີ່ມເຕີມ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດການປະເມີນແຕ່ລະຕົວເລືອກໃນເບື້ອງຕົ້ນພຽງເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນລຳດັບຕໍ່ມາ ທ່ານອາດຕ້ອງພະຍາຍາມກຳນົດເອົາຍຸດທະສາດສຸດທ້າຍຂອງທ່ານ ແລະ ອາດຕ້ອງທຸ່ມເທໃຫ້ກັບການສົມທຽບບັນດາຍຸດທະສາດທີ່ມີສັກກະຍະພາບ ຢ່າງເຂັ້ມຂົນ ແລະ ລະມັດລະວັງຢູ່ຂຶ້ນ.

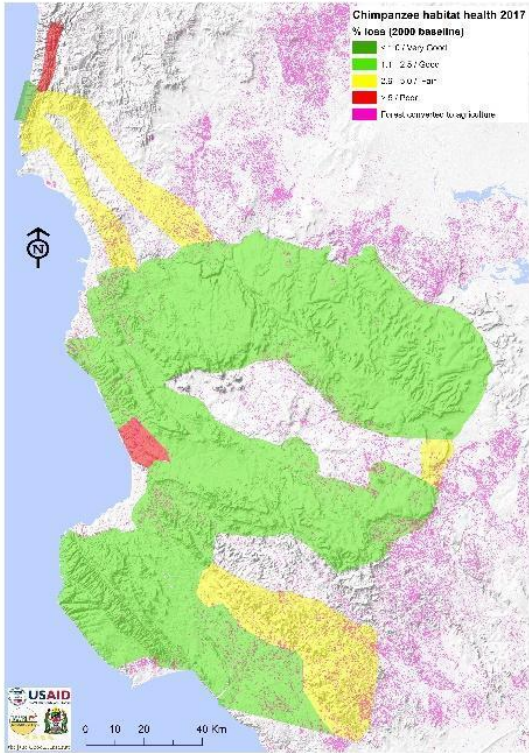
ມີເຄື່ອງມືຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈທີ່ແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍຢ່າງ ເພື່ອຊ່ວຍທີມງານຮວບຮວມເອົາບັນດາຍຸດທະສາດຕ່າງໆຈາກລາຍການຂອງບັນດາຕົວເລືອກທີ່ສະເໜີມາ. ວິທີການທີ່ຖືກນຳໃຊ້ຫຼາຍທີ່ສຸດຈຳນວນໜຶ່ງປະກອບມີ:

- **ການສົມທຽບຢ່າງລະອຽດ** (ຕົວຢ່າງ, ຕາຕະລາງຈຸດດີ-ຈຸດດ້ອຍ)- ເປັນການອະທິບາຍຈຸດແຂງ ແລະ ຈຸດອ່ອນຂອງແຕ່ລະຍຸດທະສາດທີ່ຖືກສະເໜີ, ເຊິ່ງມັກຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບການວິເຄາະສະຖານະການ, ເກນຊີ້ວັດ ຫລື ຈຸດພິຈາລະນາບາງໝວດ, ແລະ/ຫຼື ສົມທຽບລະຫວ່າງຍຸດທະສາດນຳກັນເອງ.
- **ການສົມທຽບອີງຕາມເກນຊີ້ວັດ** (ຕົວຢ່າງ, ຕາຕະລາງຈັດອັນດັບແບບສົມບູນ ຫລື ສຳພັນ, ຕາຕະລາງລະບຸຜົນທີ່ຕາມມາ). ໃຫ້ຄະແນນກັບຍຸດທະສາດທີ່ຖືກສະເໜີແຕ່ລະອັນ ຕາມໝວດໝູ່ຂອງເກນທີ່ກຳນົດໄວ້. ເກນຊີ້ວັດທົ່ວໄປອາດປະກອບມີ ຜົນກະທົບທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ, ຄວາມສ່ຽງ, ຄວາມເປັນໄປໄດ້ (ທາງດ້ານການເງິນ, ດ້ານວິຊາການ, ດ້ານສິນລະທຳ), ຄວາມເໝາະສົມ, ແລະ ຊ່ອງວ່າງ. ທີມງານຂອງທ່ານອາດຈະນຳໃຊ້ເກນເຫຼົ່ານີ້ໃນການໃຊ້ການຈັດອັນດັບຄວາມສຳພັນ, ການໃຫ້ຄະແນນໝວດໝູ່ ຫຼື ການຈັດອັນດັບທີ່ສຳຄັນ. ທ່ານອາດເລືອກທີ່ຈະໃຫ້ນ້ຳໜັກເກນບາງຢ່າງຫຼາຍກວ່າເກນອື່ນໆ.
- **ການສົມທຽບຕົວເລືອກທີ່ຈຳກັດ** (ຕົວຢ່າງ, ການລົງຄະແນນໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງຈຳ/ຈຸດ ຫຼື ຕາຕະລາງຄັດອອກ)- ການເລືອກໃຊ້ບັນດາຍຸດທະສາດໂດຍມີຂໍ້ຈຳກັດຜູກມັດເຊັ່ນ ຈຳນວນເງິນທັງໝົດ ຫຼື ເວລາທີ່ມີ.
- **ການສົມທຽບທີ່ອີງຕາມແບບຈຳລອງທາງດ້ານປະລິມານ** (ຕົວຢ່າງ, ການກຳນົດຮູບແບບທີ່ເປັນເສັ້ນຊື່)- ການສ້າງຊຸດຄຳສັ່ງທີ່ຊ່ວຍໃນການກຳນົດຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມ, ໂດຍບັນດາຕົວກຳນົດ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດທີ່ລະບຸໄວ້.

ທີມງານຂອງທ່ານຄວນກຳນົດເອົາວິທີການ ຫຼື ການປະສານປະສານວິທີການຕ່າງໆທີ່ເໝາະສົມໃຫ້ແກ່ບໍລິບົດຂອງທ່ານ

ຮູບພາບທີ 10

ຕົວຢ່າງແຜນວາດທາງພື້ນທີ່ແບບງ່າຍ ທີ່ສະແດງພາບຍຸດທະສາດເຂດປ່າສະຫງວນຂອງລົງຊິມແປນຊີ

ໄຟຂີ້ມຊຸ່ຈາກການປ່ຽນແປງພື້ນທີ່ກະສິກຳ & ການສູນເສຍຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ

ຍຸດທະສາດພື້ນທີ່ປ່າສະຫງວນເພື່ອຈຳກັດການປ່ຽນແປງພື້ນທີ່ໃນອານາຄົດ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ປັບປຸງເພື່ອການນຳໃຊ້ມາຕະຖານການອະນຸລັກໂດຍ ລິລຽນ ປິນທິ (Lilian Pintea), ສະຖາບັນ ເຈນກູໂດ (Jane Goodall Institute)

PHOTO: ADAM BEAN / THE JANE GOODALL INSTITUTE

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາສຸດທ້າຍ ແຕ່ມີຄວາມຄຳຄັນ ແມ່ນການຮັບປະກັນວ່າໂຄງການຂອງທ່ານໄດ້ກະກຽມມາດຕະການປ້ອງກັນທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ. ສິ່ງນີ້ປະກອບມີການປະເມີນຜົນຮ້າຍຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກບັນດາຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງ ຄວາມມີກຽດ, ສິດທິມະນຸດ, ມູມປັນຍາດັ້ງເດີມ, ຄວາມເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ, ແລະ ມໍລະດົກທາງວັດທະນະທຳ ແລະ ວິຖີປະຕິບັດຂອງກຸ່ມຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຕະຫຼອດຈົນເຖິງຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຕາມມາທີ່ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈໃຫ້ເກີດຂຶ້ນ.

ໃນຂະນະທີ່ການທົບທວນມາດຕະການ ປ້ອງກັນທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຕະຫຼອດວົງຈອນຂອງໂຄງການ ແມ່ນມີປະໂຫຍດ ແລະ ສະແດງເຖິງຄວາມຮອບຄອບຢູ່ແລ້ວ, ມັນກໍມີຄວາມສຳຄັນເປັນພິເສດໃນບາດກ້າວຂອງການອອກແບບຍຸດທະສາດ, ເນື່ອງຈາກບັນດາຍຸດທະສາດອາດຕ້ອງມີການປັບປຸງ ຫຼື ການພິຈາລະນາເພື່ອຫຼີກລ່ຽງ, ຫຼຸດຜ່ອນ, ຫຼື ບັນເທົາຜົນກະທົບທາງລົບທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດທີ 5 ການກຳນົດຍຸດທະສາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດ

ເມື່ອທ່ານລະເກີມສະໝອງກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດ ໃນການຮັບມືກັບສະພາບດິນຟ້າອາກາດຢ່າງສະຫຼຽວສະຫຼາດ, ໃຫ້ພິຈາລະນາບັນດາແນວທາງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ທີ່ຍຸດທະສາດໃດໜຶ່ງສາມາດໃຊ້ຮັບມືກັບບັນຫາການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນ:

- **ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເຄັ່ງຕຶງຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ** ທີ່ມີຕໍ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກໂດຍການຈັດການກັບໄພຂົ່ມຂູ່ດັ້ງເດີມເຊິ່ງມີສ່ວນຊ່ວຍເພີ່ມເຄັ່ງຕຶງດັ່ງກ່າວຂຶ້ນ (ເຊັ່ນ: ຫຼຸດຜ່ອນການຕັດຕົ້ນໄມ້ແຄມຝັ່ງແມ່ນ້ຳເພື່ອການກະສິກຳເພື່ອໃຫ້ລຳທານຍັງຄົງມີຮົ່ມເງົາໄວ້ປົກຄຸມ ແລະ ຖືກປົກປ້ອງຈາກອຸນຫະພູມທີ່ມີການເພີ່ມຂຶ້ນໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ)
- **ປົກປ້ອງຜູ້ລີ້ໄພຈາກສະພາບດິນຟ້າອາກາດ** ໂດຍການປົກປ້ອງ ແລະ/ຫຼື ການຝຶນຝຸກການຄົງຢູ່ຂອງເປົ້າໝາຍທີ່ອາດປະເຊີນກັບການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດໜ້ອຍກວ່າ (ຕົວຢ່າງ, ທາງນ້ຳບາງແຫຼ່ງທີ່ຍັງຄົງມີນ້ຳໃຕ້ດິນທີ່ມີອຸນຫະພູມເຢັນໄຫຼຜ່ານ ເພື່ອເປັນຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສໃຫ້ແກ່ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດທີ່ອາໄສໃນນ້ຳທີ່ມີອຸນຫະພູມເຢັນ ເນື່ອງຈາກຝື່ນທີ່ອື່ນມີອຸນຫະພູມອຸ່ນຂຶ້ນ).
- **ຮັກສາ ຫຼື ເສີມຄວາມສົມບູນ** ຂອງເປົ້າໝາຍ ແລະ ເພີ່ມຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ (ຕົວຢ່າງ, ການປົກປ້ອງທີ່ດິນເພື່ອຕອບຮັບຕໍ່ການເຄື່ອນຍ້າຍເຂົ້າສູ່ຝັ່ງຂອງຝື່ນທີ່ຮາບລຸ່ມທີ່ນ້ຳຂຶ້ນເຖິງ ເມື່ອລະດັບນ້ຳທະເລສູງຂຶ້ນ)
- **ຝື່ນຜູ້ເປົ້າໝາຍ**, ເຊິ່ງກວມເອົາການຝື່ນຜູ້ດ້ວຍສາຍພັນທີ່ທົນທານຕໍ່ການປ່ຽນແປງທີ່ຄາດວ່າຈະເກີດຂຶ້ນໄດ້ຫຼາຍກວ່າ (ຕົວຢ່າງ, ຊະນິດພັນທີ່ທົນຕໍ່ໄພແຫ້ງແລ້ງ)
- **ສ້າງຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສທຽມ** ເພື່ອທົດແທນ ຫຼື ເສີມໃສ່ທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ຫາຍໄປ (ຕົວຢ່າງ, ການຈົມເຮືອເກົ່າເພື່ອສ້າງຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສທຽມໃຫ້ແກ່ປະກາລັງ)
- **ສະກັດກັ້ນການປັບຕົວທີ່ຜິດວິທີຂອງມະນຸດ** ຫຼື ການກະທຳທີ່ເພີ່ມພາວະສຽງ (ຕົວຢ່າງ, ການສະກັດກັ້ນການສ້າງກຳແພງທາງທະເລເພື່ອຮັບມືກັບຄື້ນພາຍຸຊັດເຂົ້າຝັ່ງ).

PHOTO: PAULINA ARROYO / GARDEN AND BETT MANN FOUNDATION

ຂໍ້ສົມມຸດຖານ / ທິດສະດີການປ່ຽນແປງ

ເມື່ອທຶມງານຂອງທ່ານເລືອກຍຸດທະສາດຂອງພວກທ່ານແລ້ວ, ພວກທ່ານຄວນມີຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ຊັດເຈນວ່າ ທ່ານຄິດວ່າແຕ່ລະຍຸດທະສາດຈະຊ່ວຍທ່ານໃຫ້ບັນລຸທັງຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະກາງ ແລະ ບັນດາເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກໄລຍະຍາວ ແລະ ຕໍ່ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດແນວໃດ. ນີ້ແມ່ນເປັນທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງພວກທ່ານ, ເຊິ່ງສາມາດສະແດງໃນຮູບແບບໂຕໜັງສື, ແຜນພາບ, ຫຼື ຮູບແບບອື່ນໆ. ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບແມ່ນເຄື່ອງມືແຜນພາບທີ່ສະແດງທິດສະດີການປ່ຽນແປງ ໃນຮູບແບບລຳດັບເຫດ-ຜົນ (“ຖ້າເຮັດສິ່ງນີ້-ກໍຈະເກີດສິ່ງນີ້”) ຂອງຜົນໄດ້ຮັບລະຫວ່າງທາງໃນຊ່ວງໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະຍາວທີ່ໄດ້ຄາດການເອົາໄວ້ ເຊິ່ງຈະນຳໄປສູ່ຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະຍາວຂອງການອະນຸລັກ⁸ ຍ້ອນລັກສະນະຖ້າເຮັດສິ່ງນີ້-ກໍຈະເກີດສິ່ງນີ້ຂອງຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ, ເຄື່ອງມືດັ່ງກ່າວຈຶ່ງຍິ່ງສາມາດສະແດງລັກສະນະທາງດ້ານເວລາຂອງຜົນໄດ້ຮັບທີ່ຄາດໄວ້ໄດ້ອີກດ້ວຍ.

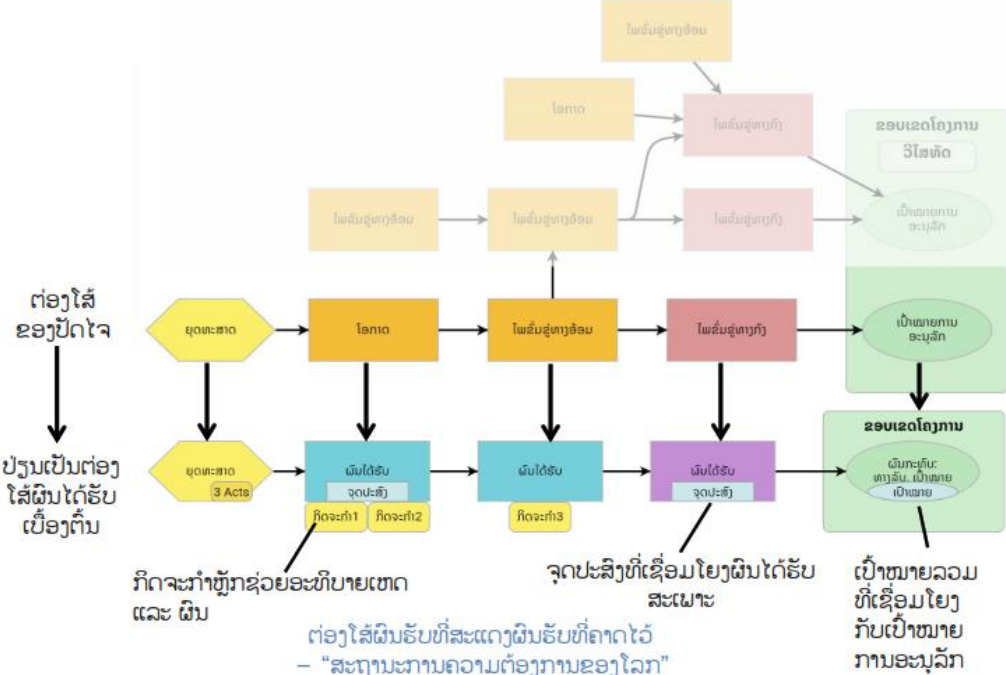
ເມື່ອທຶມງານຂອງທ່ານເລືອກຍຸດທະສາດຂອງພວກທ່ານແລ້ວ, ພວກທ່ານຄວນມີຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ຊັດເຈນວ່າ ທ່ານຄິດວ່າແຕ່ລະຍຸດທະສາດຈະຊ່ວຍທ່ານໃຫ້ບັນລຸທັງຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະກາງ ແລະ ບັນດາເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກໄລຍະຍາວ ແລະ ຕໍ່ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດຖ້າຫາກທ່ານອະທິບາຍການວິເຄາະສະຖານະການຂອງທ່ານໃສ່ໃນຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການ, ທ່ານສາມາດໃຊ້ສິ່ງນັ້ນເປັນພື້ນຖານໃນການສ້າງຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ (ຮູບພາບທີ 11 ສະແດງເຖິງຕົວຢ່າງທີ່ໄປ, ສ່ວນຮູບພາບທີ 12 ແມ່ນສະແດງ

ເຖິງຕົວຢ່າງທີ່ອ້າງອີງຈາກຮູບພາບທີ 9). ການເຮັດແນວນີ້ຈະຊ່ວຍທ່ານສະແດງໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນວ່າຍຸດທະສາດຂອງທ່ານແນໃສ່ທີ່ຈະສົ່ງຜົນຕໍ່ກັບສະພາບການປະຈຸບັນແນວໃດ (ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການຂອງທ່ານ) ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານບັນລຸຜົນສະພາບການຕາມທີ່ຕ້ອງການ (ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ). ໃນຫຼາຍໆຄັ້ງ, ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ (ແລະ ໃນພາບທີ່ກ່າວຂຶ້ນ, ກໍແມ່ນທິດສະດີການປ່ຽນແປງ) ຈະປະກອບດ້ວຍ ບັນດາກິດຈະກຳ ຫຼັກທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດຂອງທ່ານໃຫ້ປະສິບຜົນສຳເລັດ. ການລວມກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ເຂົ້ານຳຈະຊ່ວຍອະທິບາຍໃຫ້ຊັດເຈນວ່າໂຄງການຂອງທ່ານຈະກ້າວຈາກຜົນໄດ້ຮັບໜຶ່ງໄປສູ່ຜົນໄດ້ຮັບຕໍ່ໄປໄດ້ແນວໃດ.

ໃນຂະນະທີ່ຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານໃນທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານຄວນອ້າງອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່, ບາງຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງຂໍ້ມູນອາດຂາດຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ໃຊ້ສະໜັບສະໜູນ. ເມື່ອເປັນແບບນັ້ນ, ທຶມງານຂອງທ່ານອາດມີບັນຫາຂອງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ສຳຄັນກ່ຽວກັບວ່າຜົນໄດ້ຮັບທີ່ຄາດໄວ້ຂອງທ່ານຈະສາມາດບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບທີ່ຖືກ ແລະ ຈະມີຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບບໍ່ເປັນໄປຕາມທີ່ຕ້ອງການຫຼືບໍ່. ມັນຈຶ່ງເປັນເລື່ອງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະລະບຸໃຫ້ຊ່ວຍວ່າທາງຫຼັກຖານຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ ເປັນຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ຈັດລຳດັບຄວາມຄວາມສຳຄັນຂອງຫຼັກຖານຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ, ການຕິດຕາມກວດກາ, ການປະເມີນຜົນ ແລະ ການຖອດຖອນບົດຮຽນ (ຕົວຢ່າງ, ເສັ້ນຈຳເັດຢູ່ຮູບພາບທີ 12 ສະແດງເຖິງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຂອງຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງທຶມງານ).

ຮູບພາບທີ 11

ຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການທີ່ໄປກ່ຽວກັບ “ປັດໄຈຕ່າງໆ” ພ້ອມດ້ວຍຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

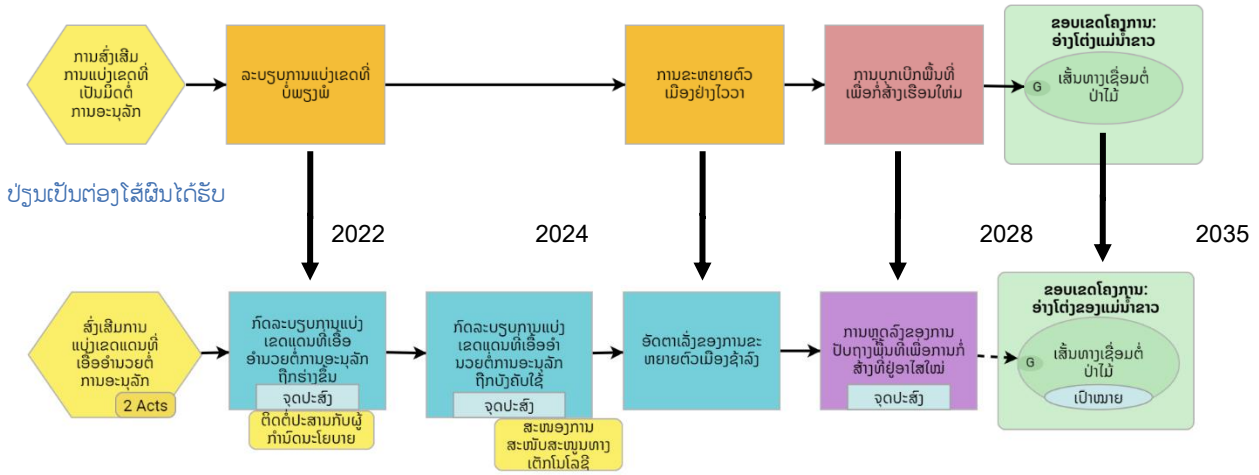

⁸ ໃນຂະນະທີ່ບາງຄົນອາດ ຄິດວ່າຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບກັບ ໂຄງຮ່າງວຽກງານທີ່ຖືກຕ້ອງ (logframes) ຫຼື ຮູບແບບຕະກະ ແມ່ນສິ່ງດຽວກັນ, ສອງສິ່ງນີ້ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຢ່າງສຳຄັນ. ກອບເຫດຜົນສຳຜັນມີວິທີການຈັດລອງເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ຮຽບຮ້າຍ, ແຕ່ຕ່າງຈາກຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ບໍ່ໄດ້ເຊື່ອມໂຍງກັບຍຸດທະສາດ, ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຢ່າງຊັດເຈນ. ຮູບແບບຕະກະ ແມ່ນມີຄວາມຄ້າຍຄືກັບຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຫຼາຍກວ່າ, ແຕ່ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ ມີຄວາມຍືດຍຸ່ນໃນການສະແດງລາຍລະອຽດ ແລະ ຄວາມສຳຜັນໂດຍກົງລະຫວ່າງຜົນໄດ້ຮັບໜຶ່ງ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບອື່ນ

ຮູບພາບທີ 12

ຕົວຢ່າງຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບໃນການສົ່ງເສີມການແບ່ງເຂດແດນທີ່ເອື້ອອຳນວຍຕໍ່ການອະນຸລັກໃນພື້ນທີ່ອ່າງໂຕ່ງ

ຕ່ອງໂສ້ຂອງປັດໄຈ

ປ່ຽນເປັນຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ

ຕົວຢ່າງ

ຈຸດປະສົງ & ເປົ້າໝາຍ

ຝ່າຍໃນທ້າຍປີຂອງ 2022, ສະພາແຫດສະບານເມືອງອະນຸມັດລະບຽບການແບ່ງເຂດທີ່ລວມເຖິງການຢຸດດຳເນີນການສ້າງອາຄານໃໝ່ຊື່ວ່າຄາວໃນເຂດສະຫງວນພື້ນທີ່ຂອງລັດ.

ຝ່າຍກາງປີ 2024, ໃບອະນຸຍາດກໍ່ສ້າງໃໝ່ທັງໝົດຈະຫຼີກເວັ້ນການພັດທະນາໃນພື້ນທີ່ສະຫງວນຂອງລັດ.

ຝ່າຍໃນປີ 2028, ບໍ່ມີການດຳເນີນການອະນຸຍາດ ຫຼື ວາງແຜນການກໍ່ສ້າງບ້ານໃໝ່ໃນພື້ນທີ່ສະເພາະຂອງລັດທີ່ສະຫງວນໄວ້.

ຝ່າຍໃນປີ 2035, ຄວາມກວ້າງຂອງເສັ້ນທາງໃນປ່າທີ່ເຊື່ອມລະຫວ່າງຕົ້ນນ້ຳແມ່ນ້ຳຂາວ ຫາເມືອງໂລສ ກຣີໂລສ (Los Grillos) ຈະມີຄວາມກວ້າງຢ່າງໜ້ອຍ 5 ກິໂລແມັດ ແລະ ບໍ່ເປັນເສຍຫາຍ.

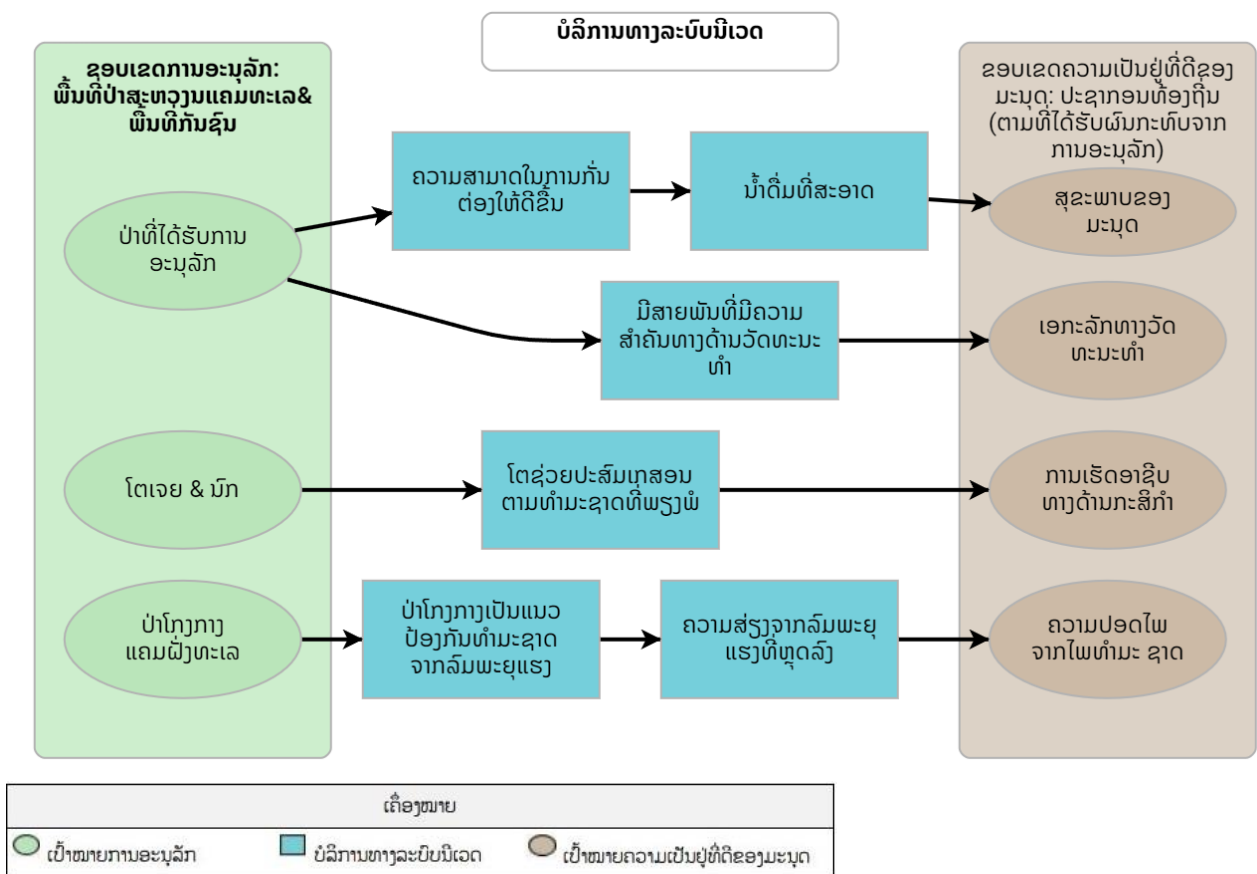
PHOTO: NICO BOBINSKI / FOS

ຖ້າຫາກທີມງານຂອງທ່ານກຳນົດເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດໃນຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການຂອງພວກທ່ານ, ພວກທ່ານສາມາດນຳໃຊ້ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ (ແລະ ທິດສະດີການປ່ຽນແປງ ທີ່ມັກຈະໃຊ້ກັນຫຼາຍກວ່າ) ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງພວກທ່ານສະໜອງບໍລິການທາງລະບົບນິເວດທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດໄດ້ແນວໃດ (ຮູບພາບທີ 13 ສະແດງເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ຢູ່ທາງດ້ານຂວາຂອງຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ).

ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ມັນເປັນສິ່ງທີ່ເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງຫາກມີຄວາມຊັດເຈນວ່າ ເມື່ອໃດວຽກງານການອະນຸລັກຂອງທ່ານຈະປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດຜ່ານບໍລິການທາງລະບົບນິເວດ ແລະ ເມື່ອໃດທີ່ວຽກງານການອະນຸລັກຈະປະກອບສ່ວນໂດຍກົງຫຼາຍຂຶ້ນຜ່ານວຽກງານການອະນຸລັກເອງ. ທີມງານອະນຸລັກມັກດຳເນີນງານໃນຫົວຂໍ້ທາງ **ຮູບພາບທີ 13.**

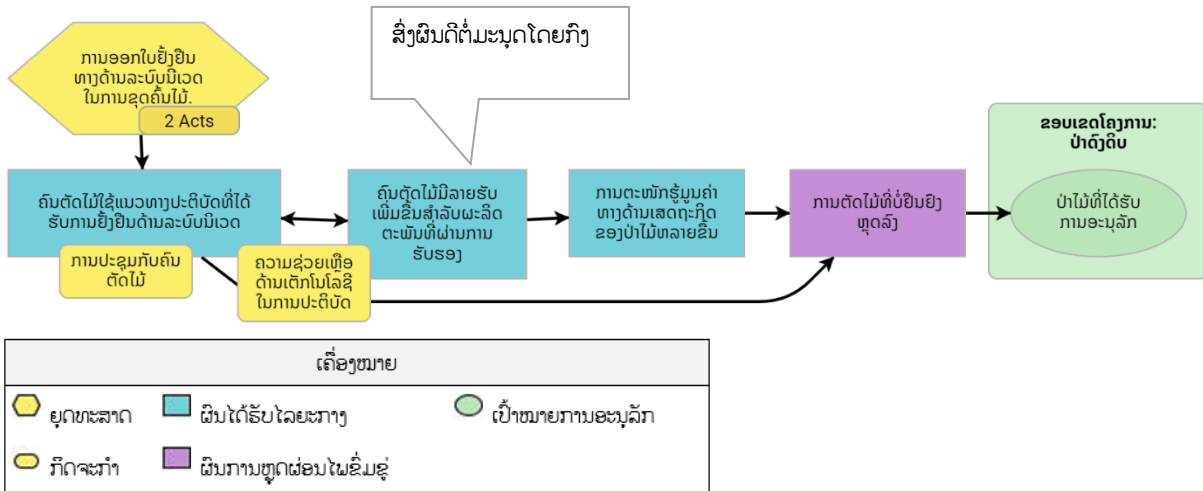
ດ້ານສັງຄົມສຳຄັນທີ່ມີຄຸນປະໂຫຍດ ແລະ ແກ້ໄຂປະເດັນຕ່າງໆທີ່ນອກເໜືອຈາກການອະນຸລັກ (ຕົວຢ່າງ, ການສ້າງຄວາມອາດສາມາດໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ຫຼື ການສົ່ງເສີມການດຳລົງຊີວິດທີ່ຍືນຍົງ). ໃນກໍລະນີແບບນີ້, ຍຸດທະສາດການອະນຸລັກຈະສະໜອງຄຸນປະໂຫຍດທາງດ້ານສັງຄົມຜ່ານການດຳເນີນງານການອະນຸລັກ. ຮູບພາບທີ 14 ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຕັ້ງໃຈຂອງທີມງານໃນການເພີ່ມລາຍໄດ້ຂອງຄົນຕັດໄມ້ເພື່ອໃຫ້ເປັນແຮງຈູງໃຈໃຫ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ປະຕິບັດທີ່ມີການຮັບຮອງ ແລະ ເພີ່ມປະສິດທິພາບໃນການອະນຸລັກຮັກສາປ່າໄມ້. ລາຍໄດ້ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເປັນຜົນທາງກົງ (ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນ) ຂອງຍຸດທະສາດສະເພາະໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ມະນຸດ. ຈົ່ງຈື່ໄວ້ວ່າຮູບພາບນີ້ຍັງປະກອບດ້ວຍເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ (ເຊັ່ນ ການລ້ຽງຊີບໂດຍອາໄສປ່າໄມ້) ທີ່ມີກາເຊື່ອມໂຍງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງລາຍໄດ້ ໄປຍັງເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ

ການແຈກແຈງຕົວຢ່າງຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ ຮ່ວມກັບບໍລິການທາງລະບົບນິເວດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ

ຮູບພາບທີ 14.

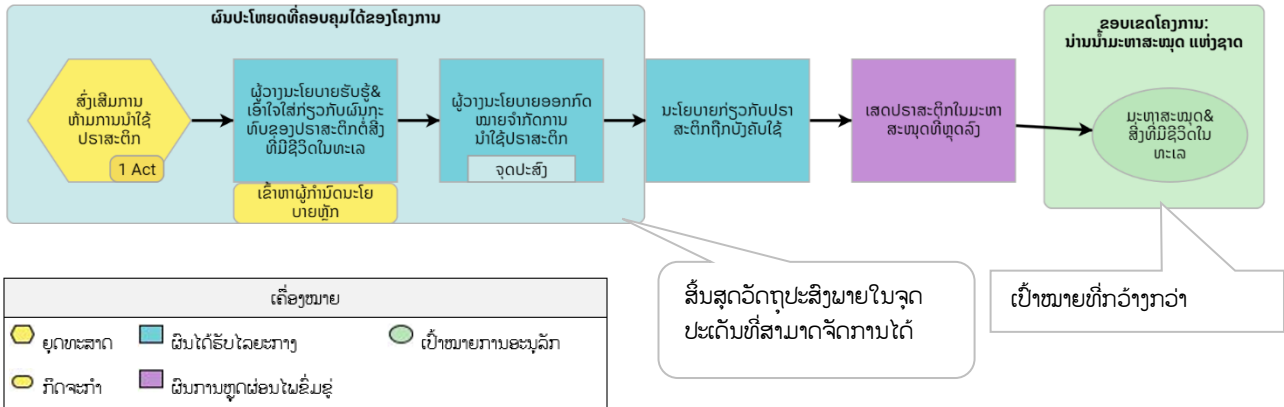
ຕົວຢ່າງຍຸດທະສາດໃນການອະນຸລັກທີ່ມີປະໂຫຍດຕໍ່ມະນຸດໂດຍກົງ

ຕ່ອງໂສ້ຜົນຮັບສາມາດນຳໃຊ້ ເພື່ອສະແດງວຽກງານສະເພາະໃດໜຶ່ງຂອງໂຄງການ, ພ້ອມທັງສິ່ງໄດ້ຮັບໃນໄລຍະຍາວທີ່ອາດຢູ່ນອກເໜືອຈາກຂອບເຂດຄວາມສົນໃຈທີ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ ແລະ/ຫຼື ກອບເວລາ ຂອງໂຄງການ. ບາງໂຄງການອາດຕັ້ງຄວາມຫວັງ ເພື່ອບັນລຸການປ່ຽນແປງທີ່ດີຂຶ້ນຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງພວກເຂົາ, ໃນຂະນະທີ່ບາງໂຄງການອາດມີຈຸດປະສົງພຽງເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຂອງການຫລຸດຜ່ອນໄພຂໍ້ມູນ (ຕົວຢ່າງ, ການຫລຸດຜ່ອນເສດຂີ້ເຫຍື້ອພລາສະຕິກໃນມະຫາສະໝຸດ, ຮູບພາບທີ 15) ຫຼື ອາດຈະເປັນຜົນໄດ້ຮັບລະຫວ່າງທາງ (ຕົວຢ່າງ, ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍອອກກົດໝາຍເພື່ອຈຳກັດຖົງຢາງພລາສະຕິກ). ໃນກໍລະນີຢ່າງຫຼັງນີ້, ຜົນການຫຼຸດຜ່ອນໄພຂໍ້ມູນ ແລະ/ຫຼື ຜົນການອະນຸລັກສູງສຸດອາດມີລັກສະນະເປັນນັ້ນຍະຫຼາຍກວ່າທີ່ຈະລະບອບອອກມາຢ່າງຊັດເຈນ.

ຮູບພາບທີ 15.

ຕົວຢ່າງຂອງໂຄງການ ພ້ອມດ້ວຍຂອບເຂດຄວາມສົນໃຈທີ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ທີ່ບໍ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຊີວະນາໆພັນໂດຍກົງ

ຈຸດປະສົງ

ຈຸດປະສົງ ແມ່ນຄຳຖະແຫຼງຢ່າງເປັນທາງການຂອງຜົນທີ່ໄດ້ຮັບ (ຫຼື ຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະກາງຂອງຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ) ທີ່ທ່ານເຊື່ອວ່າຈຳເປັນຕໍ່ການບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງທ່ານ. ຈຸດປະສົງລະບຸການປ່ຽນແປງຂອງປັດໄຈຕ່າງໆ (ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ ແລະ ໂອກາດທີ່ເໝາະສົມ) ທີ່ທ່ານ ງານຂອງທ່ານຖືວ່າມີຄວາມຈຳເປັນຕໍ່ການບັນລຸຜົນໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະກາງ. ຈຸດປະສົງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງທ່ານຄວນມີຄວາມຊັດເຈນກ່ຽວກັບຜູ້ທີ່ມີບົດບາດ ແລະ ພຶດຕິກຳທີ່ທ່ານຕ້ອງການໃນຈຸດທີ່ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບຂອງທ່ານມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ຂຶ້ນຢູ່ກັບຜູ້ທີ່ມີບົດບາດສະເພາະ. ຈຸດປະສົງ (ແລະ ເປົ້າໝາຍ) ທີ່ດີຕ້ອງເປັນໄປຕາມແຜນ “SMART”: *ມີຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງ, ສາມາດວັດແທກໄດ້, ສາມາດບັນລຸໄດ້, ມີຄວາມກ່ຽວ ຂ້ອງກັນ, ແລະ ຊ່ວຍໄລຍະເວລາທີ່ຈຳກັດ* (ກ່ອງອະທິບາຍທີ 4 ຢູ່ດ້ານລຸ່ມຂອງພາກເປົ້າໝາຍ).

ດັ່ງທີ່ສະແດງໃນຮູບພາບທີ 12, ຈຸດປະສົງຂອງທ່ານມີຄວາມຕິດພັນກັບຜົນໄດ້ຮັບທີ່ຈຳເປັນສຳລັບທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານທີ່ຕ້ອງມີໄວ້. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ມັນເປັນແນວທາງການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ຈະມີຈຸດປະສົງສຳລັບໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ (ເວັ້ນແຕ່ວ່າສິ່ງນີ້ຢູ່ນອກເໜືອຈາກຂອບເຂດປະເດັນທີ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ຂອງທ່ານ, ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງໄວ້ໃນຮູບພາບທີ 15). ຈຸດປະສົງຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງນີ້ (ພ້ອມທັງ ຄຸນຄ່າໃນອານາຄົດທີ່ຕ້ອງການ) ຄວນບົ່ງບອກໃຫ້ຮູ້ຜ່ານເປົ້າໝາຍທີ່ທ່ານຕັ້ງໄວ້ ສຳລັບເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງທ່ານ. ສິ່ງສຳຄັນຄືຈະຕ້ອງດຳເນີນການຕາມແຕ່ລະຈຸດປະສົງເພື່ອກຳນົດວ່າສິ່ງໃດທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າເປັນໄປຕາມແຜນຂອງຈຸດປະສົງທີ່ດີ. ຕາມປົກກະຕິ ສິ່ງນີ້ເປັນຂະບວນການທີ່ມີລັກສະນະວິນາຍຊຳທີ່ຕ້ອງໄດ້ມີການທົບທວນ ແລະ ຊີ້ແຈງຈຸດປະສົງຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ, ເມື່ອມີຂໍ້ມູນໃໝ່ເພີ່ມເຂົ້າມາ. ນອກຈາກນີ້ ມັນຍັງກວມເອົາການດັດປັບເອົາຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຜົນໃນຈຸດປະສົງເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ/ຫຼື ກວມເອົາການດັດປັບທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານ. ກ່ອງອະທິບາຍທີ 7 ປະກອບມີຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາເພີ່ມເຕີມໃນການຕັ້ງຈຸດປະສົງ.

ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ລະບຸໄວ້ໃນທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານສະແດງເຖິງສິ່ງທີ່ທ່ານຕ້ອງການບັນລຸ. ພ້ອມກັນກັບການນຳໃຊ້ທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານ, ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງເຫຼົ່ານັ້ນກໍ່ຊ່ວຍຊີ້ແຈງບັນດາຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງທ່ານວ່າ ຍຸດທະສາດຂອງທ່ານຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານບັນລຸຜົນສຳເລັດເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ແນວໃດ ແລະ ວ່າທ່ານຈະມີວິທີການປະເມີນຄວາມຄືບໜ້າໂຄງການຂອງທ່ານແນວໃດ.

ທ່ານຄວນລວບລວມເອົາການວິເຄາະສະຖານະການ, ເປົ້າໝາຍ, ຍຸດທະສາດ, ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ, ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງທ່ານເຂົ້າໃນແຜນປະຕິບັດວຽກງານຢ່າງເປັນທາງການຂອງທ່ານ (ກະລຸນາເບິ່ງຍ້ອນກັບໄປທີ່ຮູບພາບທີ 8 ເພື່ອເບິ່ງວ່າແຜນການແຕ່ລະແບບກ່ຽວຂ້ອງກັນແນວໃດ)

ກ່ອງອະທິບາຍທີ 7. ຂໍ້ຄວນພິຈາ ລະ ນາອື່ນໆໃນການຕັ້ງຈຸດປະສົງ

ບາງຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາທີ່ສຳຄັນໃນການຕັ້ງຈຸດປະສົງ (ນອກເໜືອຈາກແຜນ SMART) ໄດ້ແກ່:

- ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່ເພື່ອພັດທະນາຈຸດປະສົງຂອງທ່ານ. ຫາກເປັນໄປໄດ້, ມັນຖືວ່າເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງໃນການທຳຄວາມເຂົ້າໃຈເງື່ອນໄຂໃນຂະນະນັ້ນ ຫຼື ເງື່ອນໄຂທີ່ເປັນຜືນຖານເພື່ອພິຈາລະນາວ່າຈຳເປັນຕ້ອງມີການປັບປ່ຽນຫຼາຍໜ້ອຍເທົ່າໃດ.
- ໃນຈຸດທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້, ໃຫ້ນຳໃຊ້ແບບຈຳລອງທາງທິດສະດີ, ຂໍ້ມູນປະກອບຈາກຜູ້ຊ່ຽວຊານ ແລະ ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນອື່ນໆທີ່ມີຢູ່ ເພື່ອກຳນົດຄ່າຕົວເລກໃນຈຸດປະສົງ (ແລະ ເປົ້າໝາຍ) ຂອງທ່ານ.
- ໃຫ້ມີຄວາມຊັດເຈນວ່າທ່ານຕ້ອງສ້າງການປ່ຽນແປງຫຼາຍພຽງໃດ ຈຶ່ງຈະເຫັນຜົນຂອງການອະນຸລັກ. ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ທ່ານຄວນທຳທາຍຕົນເອງໂດຍການເຮັດວຽກຍ້ອນກັບຈາກເປົ້າໝາຍ ແລະ/ຫຼື ຜົນຮັບລະຫວ່າງທາງຂອງທ່ານເພື່ອກຳນົດວ່າ ຈະຕ້ອງບັນລຸຜົນຂອງແຕ່ລະຈຸດປະສົງກ່ອນໜ້າຫຼາຍໜ້ອຍພຽງໃດ ເພື່ອໃຫ້ສາຍຂອງຕ່ອງໂສ້ສາມາດດຳເນີນຕໍ່ໄປໄດ້.
- ໃຫ້ເຂົ້າໃຈຄວາມເຊື່ອມໂຍງ ແລະ ອິດທິຜົນຂອງຈຸດປະສົງ ແລະ ຍຸດທະສາດອື່ນໆ. ຈຸດປະສົງຂອງທ່ານໃນໜຶ່ງສາຍຂອງຕ່ອງໂສ້ດຳເນີນໄປຢ່າງເປັນເຫດເປັນຜົນ ຈາກອັນໜຶ່ງສູ່ອັນຕໍ່ໄປ. ນອກຈາກນີ້, ຈຶ່ງຈື່ໄວ້ວ່າ ຍຸດທະສາດອື່ນໆ (ປາກົດໃຫ້ເຫັນໃນຕ່ອງໂສ້ທີ່ຕ່າງກັນ) ອາດຈະມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນໄດ້ຮັບຮ່ວມກັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ໜຶ່ງຈຸດປະສົງອາດຈຳເປັນຕ້ອງສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງອິດທິຜົນຂອງຫຼາຍຍຸດທະສາດ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ເປົ້າໝາຍສຳລັບເປົ້າໝາຍໃນການອະນຸລັກແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ແລະ ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ (ຫາກເໝາະສົມ)
- ◆ ການລະບຸມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ ແລະ ແບບຮ່າງຍຸດທະສາດ
- ◆ ການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງແບບຮ່າງຍຸດທະສາດ
- ◆ ທິດສະດີການປ່ຽນແປງທີ່ອະທິບາຍກ່ຽວກັບຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງທີມງານ ແລະ ບັນດາກິດຈະກຳຫຼັກສຳລັບຍຸດທະສາດສຳຄັນ
- ◆ ຈຸດປະສົງຂອງຜົນໄດ້ຮັບລະຫວ່າງທາງທີ່ສຳຄັນ
- ◆ ແຜນວຽກລຳດັບສຸດທ້າຍທີ່ໄດ້ຮັບການຕົກລົງເຫັນດີ

2ຂ. ສ້າງແຜນການຕິດຕາມກວດກາ, ການ ປະເມີນຜົນ, ແລະ ການຖອດຖອນບົດຮຽນ ຕາມທາງການ

ບາດກ້າວຍອຍນີ້ ປະກອບມີການສ້າງແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ການປະເມີນຜົນ, ແລະ ການຖອດຖອນບົດຮຽນ (ແຜນຕິດຕາມກວດກາ). ແຜນຕິດຕາມກວດກາຂອງທ່ານຈະຊ່ວຍທ່ານຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າໄປສູ່ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ກຳນົດໄວ້, ຊ່ວຍປະເມີນຜົນຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ສຳຄັນທີ່ຜິວພັນກັບທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານ ແລະ ພ້ອມທັງຊ່ວຍຊອກຫາຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕ່າງໆ ໃນການວິເຄາະສະຖານະການໂຄງການ, ການເລືອກໃຊ້ຍຸດທະສາດ, ແລະ/ຫຼື ທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານ. ແຜນຕິດຕາມກວດກາຍັງເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ການກຳນົດຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳເປັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ການກຳນົດໄລຍະເວລາສຳລັບການເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນ, ພ້ອມທັງສະທ້ອນເຖິງຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ທີ່ເຮົາຕ້ອງໄດ້ ເອົາໃຈໃສ່. ລະດັບຄວາມສົມບູນຖືກຕ້ອງ ແລະ ປະເພດຂອງການຕິດຕາມກວດກາທີ່ທ່ານຈະເລືອກນຳໃຊ້ຈະຕ້ອງອີງໃສ່ຄວາມໝັ້ນໃຈ ຂອງທ່ານທີ່ມີຕໍ່ຂໍ້ສົມມຸດຖານສຳຄັນ (ເຊັ່ນວ່າ, ມີຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ພຽງພໍເພື່ອສະໜັບສະໜູນຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງທ່ານແລ້ວຫຼືບໍ່?), ຜົນທີ່ຈະຕາມມາຖ້າຫາກຂໍ້ສົມມຸດຖານບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ຊ່ວງໄລຍະດຳເນີນການຂອງໂຄງການ ຂອງທ່ານ, ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່.

ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ

ເພື່ອລິເລີ່ມຮ່າງແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ທ່ານຄວນກຳນົດຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຂອງທ່ານ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການ. ການຕິດຕາມກວດກາ ທີ່ມີປະສິດທິພາບນັ້ນຈະນຳໃຊ້ເງິນງົບປະມານ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ທ່ານຕ້ອງການໃນການແກ້ໄຂຂັ້ນບັນຫາຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ/ຫຼື ບົ່ງຊີ້ວ່າໂຄງການຂອງທ່ານສາມາດດຳເນີນໄປຕາມແຜນ ແລະ ບັນລຸຈຸດປະສົງຕ່າງໆຕາມວາງໄວ້.

ໃນຂັ້ນຕອນທຳອິດ, ທ່ານຄວນກຳນົດໃຫ້ຊັດເຈນວ່າ ທ່ານຈະຕິດຕາມກວດກາເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນໃດ, ພວກເຂົາຕ້ອງການຮູ້ສິ່ງໃດເພື່ອປະກອບການຕັດສິນໃຈ, ໃນຊ່ວງເວລາໃດທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງ ການຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ, ແລະ ຄວາມສົມບູນຖືກຕ້ອງລະດັບໃດທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນໃດໜຶ່ງອາດຈະເປັນຜູ້ໃຫ້ທຶນແກ່ໂຄງການຂອງທ່ານທີ່ຕ້ອງການຮູ້ວ່າ ທ່ານມີການນຳໃຊ້ເງິນງົບປະມານໄປຢ່າງ ສົມເຫດສົມຜົນ. ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນອື່ນອາດຈະເປັນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນທ່ອງຖິ່ນທີ່ຕ້ອງການຮູ້ວ່າສິດຜົນປະໂຫຍດຂອງພວກເຂົາໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ຫຼືບໍ່. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ເປັນໄປໄດ້ວ່າ ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທີ່ສຸດກໍແມ່ນທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານເອງ. ການຕິດຕາມກວດກາຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອຊ່ວຍທີມງານຂອງທ່ານຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານ ແລະ ການບັນລຸເຊິ່ງເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຕ່າງໆ, ຊ່ວຍພິສູດຂໍ້ສົມມຸດຖານຕາມທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານ, ຫຼຸດຜ່ອນສິ່ງທີ່ບໍ່ແນ່ນອນ, ຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກຂໍ້ມູນທີ່ຮວບຮວມມາ, ແລະ ຊ່ວຍປັບປຸງການວາງແຜນງານໂຄງການໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຕໍ່ໜ້າ. ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ສະແດງຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ມັກພົບເຫັນໄດ້ເລື້ອຍໆ ພ້ອມທັງຂໍ້ມູນທີ່ໄປທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການ.

ຕາຕະລາງທີ 3.

ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຈາກການຕິດຕາມກວດກາໂດຍທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ຜວກເຂົ້າຕ້ອງການ

ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ	ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ/ຈຸດທີ່ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈໂດຍທົ່ວໄປ
ທີມງານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມມືໂຄງການ	ທີມງານຂອງທ່ານມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຕາມທີ່ຄາດໝາຍໄວ້ຢູ່ຫຼືບໍ່? ທີມງານຂອງທ່ານບັນລຸຈຸດປະສົງທີ່ຜວກເຂົ້າມີພາຍໃຕ້ກອບເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້ຫຼືບໍ່, ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານມີຄວາມຖືກຕ້ອງຫຼືບໍ່? ສິ່ງໃດມີຜົນສຳເລັດ, ສິ່ງໃດບໍ່ມີຜົນສຳເລັດ, ແລະ ຍ້ອນສາເຫດອັນໃດ? ທີມງານຂອງທ່ານຈະສາມາດປັບປຸງຍຸດທະສາດຕ່າງໆທີ່ມີໄດ້ແນວໃດ?
ຜູ້ສະໜັບສະໜູນທຶນ	ທີມງານຂອງທ່ານມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຕາມທີ່ຄາດໝາຍໄວ້ຢູ່ຫຼືບໍ່? ທີມງານຂອງທ່ານບັນລຸຈຸດປະສົງທີ່ຜວກເຂົ້າມີພາຍໃຕ້ກອບເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້ຫຼືບໍ່? ຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ໃຊ້ໃນການດຳເນີນໂຄງການນີ້ມີຄວາມຖືກຕ້ອງຫຼືບໍ່?
ຊຸມຊົນ ຫຼື ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ	ທີມງານຂອງທ່ານມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຕາມທີ່ຄາດໝາຍໄວ້ຢູ່ຫຼືບໍ່? ໂຄງການນີ້ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜວກເຂົ້າແນວໃດ?
ອົງການ ແລະ ສະມາຄົມອະນຸລັກ	ສິ່ງໃດມີຜົນສຳເລັດ, ສິ່ງໃດບໍ່ມີຜົນສຳເລັດ, ແລະ ຍ້ອນສາເຫດອັນໃດ? ສິ່ງໃດທີ່ຈະສາມາດຖອດຖອນຈາກໂຄງການນີ້ເພື່ອໄປນຳໃຊ້ໃນສະພາບການອື່ນໆ?
ນັກວິຊາການ ແລະ ນັກສຶກສາ	ສິ່ງໃດມີຜົນສຳເລັດ, ສິ່ງໃດບໍ່ມີຜົນສຳເລັດ, ແລະ ຍ້ອນສາເຫດອັນໃດ?
ຜູ້ກວດສອບ ແລະ ໜ່ວຍງານຍັງຢືນ	ໂຄງການນີ້ປະຕິບັດຕາມກົດໝາຍ ແລະ ຂໍ້ບັງຄັບຢູ່ຫຼືບໍ່? ໂຄງການດຳເນີນຕາມຂໍ້ປະຕິບັດທີ່ເປັນປະໂຫຍດສູງສຸດຢູ່ຫຼືບໍ່?

ໂດຍການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບຄວາມພະຍາຍາມໃນຕິດຕາມກວດກາ ໂດຍກົງຕາມຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ເປັນຫົວໃຈສຳຄັນທີ່ທ່ານໄດ້ວາງອອກ (ທີ່ສະແດງໃນຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການ ແລະ ຕ້ອງໄສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ) ແລະ ຂໍ້ບັນຫາສຳຄັນທີ່ບໍ່ຊັດເຈນ ທີ່ທ່ານພົບພໍ້, ກໍເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ທີ່ທ່ານຈະກັບກຳຂໍ້ມູນ ທີ່ເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ການສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການບາງຢ່າງເທົ່ານັ້ນ (ຕົວຢ່າງ, ສະຖານະພາບຂອງໄພຂົ່ມຂູ່, ການບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບ, ຂົງເຂດຂອງຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ).

ຖ້າຫາກວ່າການຕິດຕາມກວດກາຂອງທ່ານ ມີໄວ້ເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງສາເຫດທີ່ວຽກງານຕ່າງໆສຳເລັດຜົນ ຫຼື ບໍ່ສຳເລັດຜົນ ທ່ານຄວນແນໃຈວ່າບໍ່ໄດ້ຕິດຕາມກວດກາສະເພາະແຕ່ຜົນໄດ້ຮັບ, ຈຸດປະສົງ, ຫຼື ເປົ້າໝາຍສະເພາະໃດ

ໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງລວມໄປເຖິງບັດໄຈສຳຄັນຕ່າງໆທີ່ສິ່ງເສີມ ຫຼື ຖ່ວງດຶງຄວາມສາມາດຂອງທ່ານໃນການບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບທີ່ໜ້າເພິ່ງພໍໃຈ. ໃນການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ, ມັນເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະຄຳນຶງເຖິງຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນກັບໂຄງການຂອງທ່ານຖ້າຫາກຂາດຂໍ້ມູນນີ້ໄປ, ຄຳນຶງເຖິງວິທີການທີ່ທ່ານຈະນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ ເພື່ອການຕັດສິນໃຈຂຶ້ນບໍລິຫານ, ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະຊອກຫາຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການນັ້ນພາຍໃຕ້ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ ແລະ ໄລຍະ ເວລາຂອງໂຄງການ. ຕ້ອງຈື່ໄວ້ວ່າຂະບວນການນີ້ມີລັກສະນະດຳເນີນການແບບວົນຊ້ຳ, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາທີ່ທ່ານຄວນຄຳນຶງເຖິງສະເໝີ ເມື່ອມີການກຳນົດ ແລະ ຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ.

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດທີ 6

ການຕິດຕາມກວດກາຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ຍຸດທະສາດໃນການຮັບມື

ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ສຳຄັນກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ – ຍົກຕົວຢ່າງ, ມີຄຳຖາມໃນລັກສະນະທີ່ວ່າ ສິ່ງໃດທີ່ກຳລັງເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ອາດຈະເກີດກັບຜູ້ມອກອາກາດໂລກ, ສິ່ງໃດເປັນສິ່ງຄົນເຮົາຈະຕ້ອງກະທຳໃນການຮັບມື, ຊະນິດຜັນ ແລະ ລະບົບນິເວດຕ່າງໆຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແນວໃດ, ແລະ ຍຸດທະສາດໃນການຮັບມືຂອງພວກເຮົາຈະມີປະສິດທິພາບພຽງໃດ.

ຍ້ອນວ່າຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຍັງມີຂ້ອນຂ້າງຫຼາຍ, ມັນຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຄຳນຶງວ່າ ມີການຕິດຕາມກວດກາສະເພາະໃດບໍ່ທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດແລ້ວ. ນີ້ອາດຈະລວມເຖິງການສ້າງສະຖານີຕິດຕາມສະພາບອາກາດທາງໄກເພື່ອຕິດຕາມກວດກາຜູ້ມອກອາກາດ ແລະ/ຫຼື ການຕິດຕາມກວດກາຊະນິດຜັນ ແລະ ລະບົບນິເວດຕ່າງໆ ເພື່ອເຝົ້າເບິ່ງວ່າສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນຕອບສະໜອງຕໍ່ກັບການປ່ຽນແປງແນວໃດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ທ່ານອາດຕ້ອງການເຄື່ອງມືເພື່ອກຳນົດຈຸດສະນວນ ຫຼື ຕົວລິເລີ່ມທີ່ຈະຊ່ວຍທ່ານຕັດສິນໃຈວ່າ ເມື່ອໃດເປັນຊ່ວງທີ່ເໝາະສົມທີ່ຈະພິຈາລະນານຳໃຊ້ຍຸດທະສາດທີ່ເຂັ້ມງວດ ຫຼື ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ສູງຂຶ້ນ.

ຕົວຊີ້ວັດ

ເມື່ອຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການຂອງທ່ານ ໄດ້ຖືກກຳນົດເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ, ຂັ້ນຕອນຕໍ່ໄປແມ່ນຈະກຳນົດ ຕົວຊີ້ວັດ ແລະ/ຫຼື ຂໍ້ມູນທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງ ທີ່ທ່ານຄວນເກັບກຳເພື່ອສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ທ່ານຕ້ອງການ. ຕົວຊີ້ວັດທີ່ດີຈະມີເກນຄື *ສາມາດວັດແທກໄດ້, ຖືກຕ້ອງຊັດເຈນ, ສະໜ້າສະເໝີ ແລະ ສະແດງຜົນໄດ້ໄວ* (ໄວຕໍ່ການປ່ຽນແປງ) ແລະ ຄວນກ່ຽວເນື່ອງກັບບັນດາປັດໄຈສຳຄັນ, ຜົນໄດ້ຮັບ, ຫຼື ຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ມີໃນຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການ ຫຼື ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ (ເບິ່ງທີ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2). ໝາຍເຫດ ບາງຕົວຊີ້ວັດອາດຊັບອກດ້ານຄຸນນະພາບ, ໃນຂະນະທີ່ຕົວຊີ້ວັດອື່ນໆ ອາດຊັບອກດ້ານປະລິມານກໍໄດ້. ນອກຈາກນັ້ນຍັງມີວິທີການທີ່ຫຼາກຫຼາຍ ເພື່ອໃຊ້ວັດແທກຕົວຊີ້ວັດໃດໜຶ່ງ, ເຊິ່ງຈະອະທິບາຍທາງດ້ານລຸ່ມ.

ໃນພາກສ່ວນຂອງຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການ, ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ, ພ້ອມທັງເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຕ່າງໆຂອງທ່ານ, ທ່ານໄດ້ຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງຂໍ້ມູນທີ່ທ່ານຕ້ອງການເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍ. ສິ່ງນີ້ເອງຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານສາມາດຄັດຈ້ອນບັນດາຕົວຊີ້ວັດທີ່ເປັນໄປໄດ້ຈຳນວນນັບບໍ່ຖ້ວນໃຫ້ແຄບລົງຈົນເຫຼືອໃນຈຳນວນທີ່ສາມາດຈັດການໄດ້ງ່າຍຂຶ້ນ. ຮູບພາບທີ 16 ສະແດງຕົວຢ່າງຂອງວິທີທີ່ທິດສະດີ ການປ່ຽນແປງສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານສຸມໃສ່ກັບຕົວຊີ້ວັດທີ່ມີ. ທ່ານຄວນແນໃສ່ທີ່ ຈະເກັບກຳຂໍ້ມູນຂັ້ນເບື້ອງຕົ້ນທີ່ຈຳເປັນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາເຊິ່ງຂໍ້ມູນສຳຄັນທີ່ທ່ານຕ້ອງການ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາ,

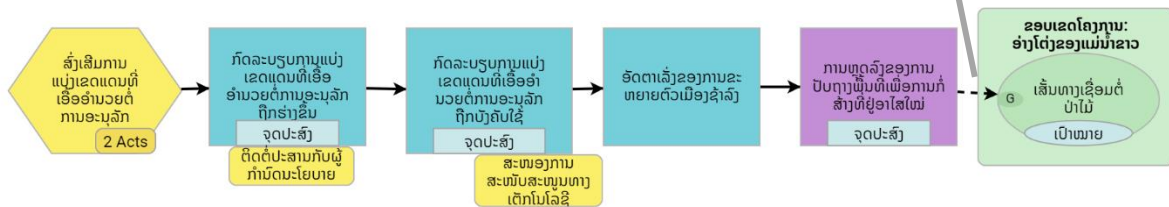
PHOTO: JOHN MORRISON / WWF US

ຂໍ້ມູນສຳຄັນທີ່ຕ້ອງການອາດປະກອບມີ ການແກ້ໄຂຈຸດບົກຜ່ອງໃນຮູບ
ແບບຈຳລອງສະຖານະການຂອງທ່ານ, ການທົດສອບຂໍ້ສົມມຸດຖານ ແລະ
ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ, ພ້ອມທັງການສະແດງຄວາມຄືບໜ້າຕໍ່ການບັນລຸຈຸດ
ປະສົງທີ່ກຳນົດໄວ້. ເມື່ອທ່ານຕິດຕາມກວດກາໂດຍອີງໃສ່ທິດສະດີການປ່ຽນ
ແປງທີ່ມີ, ໃຫ້ຄຳນຶງໄວ້ວ່າອາດຈະມີປັດໄຈສຳຄັນອື່ນໆ ທີ່ຍຸດທະສາດຂອງ
ທ່ານບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ແຕ່ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນອາດມີຜົນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ກັບການບັນລຸ

ຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ (ຕົວຢ່າງ, ສະພາບການທາງການເມືອງ ຫຼື ກົນໄກ
ຕະຫຼາດ). ໃນກໍລະນີແບບນີ້, ທ່ານອາດຈຳເປັນຕ້ອງຕິດຕາມກວດກາປັດ
ໄຈເຫຼົ່ານັ້ນໂດຍໃຊ້ຕົວຊີ້ວັດຈຳນວນໜຶ່ງເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານສາມາດຕີລາຄາ
ໄດ້ວ່າທ່ານຈະສາມາດບັນລຸຜົນທີ່ຄາດໄວ້ ໄດ້ຫຼືບໍ່ (ແລະ ບັນລຸໄດ້ ຫຼື ບັນ
ລຸບໍ່ໄດ້ຍ້ອນສາເຫດອັນໃດ)

ຮູບພາບທີ 16

ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງການແປງເຂດແດນທີ່ເອື້ອອຳນວຍຕໍ່ການອະນຸລັກ ພ້ອມກັບຕົວຊີ້ວັດທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້

ເສັ້ນຈຳເມັດສະແດງເຖິງຄວາມ
ບໍ່ແນ່ນອນກ່ຽວກັບຄວາມ
ສຳຄັນກັນ

ແບບຢ່າງຕົວຊີ້ວັດ

- ການຮັບຮອງເອົາກົດລະບຽບການແປງເຂດແດນເພື່ອຍຸດຕິການອະນຸຍາດສິ່ງປຸກສ້າງໃໝ່ໄວ້ຊື່ຄວາວໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ
- % ການອະນຸຍາດສິ່ງປຸກສ້າງໃໝ່ທີ່ຫຼີກລ່ຽງການພັດທະນາໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ
- # ທີ່ພັກອາໄສໃໝ່ທີ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ, ມີແຜນກໍ່ສ້າງ, ຫຼື ກຳລັງຢູ່ໃນຂະບວນກໍ່ສ້າງໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ
- ຄວາມກວ້າງຂຶ້ນຕໍ່າ (ກິໂລແມັດ) ຂອງເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ປ່າໄມ້ ຫຼື ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນຄວາມເສື່ອມໂຊມຂອງເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ (ຕົວຢ່າງ, ຖະໜົນ, ການປັບຖາງພື້ນທີ່)

ເຄື່ອງໝາຍ			
	ຍຸດທະສາດ		ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ
	ຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະກາງ		ຜົນການຫຼຸດຜ່ອນໄພຂໍ້ມູນ
	ຕົວຊີ້ວັດ		

ວິທີການ

ໃນຂະນະທີ່ທ່ານສ້າງຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ກຳນົດຂໍ້ມູນສຳຄັນທີ່ຕ້ອງການ, ທ່ານຈະຕ້ອງ
ຄຳນຶງວ່າ ທ່ານຈະວັດແທກສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ດ້ວຍ *ວິທີໃດ* (ຕົວຢ່າງ, ວິທີການທີ່ທ່ານ
ຈະນຳໃຊ້). ຕົວຢ່າງຂອງວິທີການຕ່າງໆ ສາມາດສາມາດມີໄດ້ຕັ້ງແຕ່ການດຳເນີນ
ການສຳຫຼວດສັດປ່າ ຜ່ານການດາວໂຫຼດ ພາບຖ່າຍ ລັກສະນະການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ
ຈາກດາວທຽມຈົນຮອດການລົງສຳພາດຫາຂໍ້ມູນສຳຄັນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈທັດສະ
ນະຄະດີ ແລະ ການປະຜິດ ປະຕິບັດຂອງ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ. ວິທີການຄວນຖືກຕ້ອງ
ຕາມເຫນືອເຊັ່ນວ່າ *ຄວາມຖືກຕ້ອງ*, *ຄວາມໜ້າເຊື່ອຖື*, *ຄວາມຄຸ້ມຄ່າ*, *ຄວາມ
ເປັນໄປໄດ້*, ແລະ *ຄວາມໝາະສົມ* (ເບິ່ງໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 2).

ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ມັກຈະມີຂໍ້ທີ່ຕ້ອງແລກປ່ຽນກັນລະຫວ່າງຄຳໃຊ້ຈຳຍຂອງ
ວິທີການໃດໜຶ່ງ ແລະ ຄວາມຖືກຕ້ອງ ພ້ອມກັບຄວາມໜ້າເຊື່ອຖືຂອງວິທີການ
ນັ້ນໆ. ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນຕ້ອງເລືອກ ວິທີການທີ່ມີຄວາມຄຸ້ມຄ່າທີ່ສຸດທີ່ຈະສະ
ໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຕ້ອງ ແລະ ໜ້າເຊື່ອຖືພຽງພໍເພື່ອໃຫ້ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງ

ການດຳເນີນການບໍລິຫານຈັດການຂອງທ່ານ. ສຳລັບການຫາຂໍ້ມູນ ທີ່ຕ້ອງການ
ໃນຫຼາຍໆຄັ້ງ, ທ່ານອາດບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເກັບກຳຂໍ້ມູນປະຖົມພູມທີ່ມີຄວາມສະ
ເພາະເຈາະຈົງສຳຫຼັບໂຄງການນັ້ນໆ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ວິທີການໜຶ່ງທີ່ໃຊ້ໃນການຫາ
ຂໍ້ມູນຂອງກຸ່ມປະຊາກອນ ຂອງປາຊະນິດໃດໜຶ່ງ ອາດຈະໄດ້ມາຈາກການດາວ
ໂຫຼດບົດບັນທຶກການປະມົງທີ່ອົງການທາງພາກລັດໄດ້ເຜີຍ ແຜ່ໄວ້ທາງອິນເຕີ
ເນັດ. ເຖິງຢ່າງນັ້ນ, ໃນບາງກໍລະນີ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນປະຖົມພູມອາດມີຄວາມ
ຈຳເປັນ.

ຫຼາຍຄັ້ງ, ທີ່ທຶກງານຂອງທ່ານອາດຕ້ອງຮັບໜ້າທີ່ໃນການເກັບກຳ ແລະ ສັງ
ລວມຂໍ້ມູນຂອງທ່ານ (ທັງທີ່ເປັນຂໍ້ມູນປະຖົມພູມ ຫຼື ທຸຕິຍະພູມ). ໃນບາງ
ກໍລະນີ, ທ່ານອາດວ່າຈ້າງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ ເພື່ອດຳເນີນການປະຜົນຜົນຈາກ
ພາຍນອກໃຫ້ແກ່ໂຄງການຂອງທ່ານ. ເຖິງແມ່ນວ່າ, ແບບຈຳລອງສະຖານະ
ການ ແລະ ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ ໄດ້ວ່າງແຜນຍຸດທະສາດທີ່ຮັດກຸມ
ຊັດເຈນທີ່ສາມາດຊີ້ນຳການເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນແລ້ວ ກໍຕາມ.

ມັນຖືວ່າເປັນປະໂຫຍດອີກດ້ວຍ ທີ່ຈະບັນທຶກເກັບກຳມາດຕະການສະເພາະ ທີ່ທ່ານໃຊ້ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິທີການຕ່າງໆທີ່ທ່ານມີ. ການບັນທຶກ ເກັບກຳມາດຕະການຈະຊ່ວຍໃນການຕີຄວາມໝາຍຂອງຂໍ້ມູນ, ພ້ອມທັງ ຊ່ວຍໃນການຕິດຕາມກວດກາຕົວຊີ້ວັດດຽວກັນໃນອະນາຄົດ ເພື່ອຄົ້ນຫາ ຮູບແບບຂອງສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນຕະຫຼອດຊ່ວງເວລາ. ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ທີມ ງານຂອງທ່ານຄວນທົດສອບ ແລະ ປັບປຸງຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ວິທີການຕ່າງໆ ກ່ອນມີການນຳໃຊ້ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ທ່ານຄວນເລີ່ມຕົ້ນຈາກການ

ທົດສອບເຄື່ອງມືການສຳຫຼວດ ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນຈະຊ່ວຍໃຫ້ ທ່ານໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ ແລະ ບໍ່ນຳໄປສູ່ການຕີຄວາມໝາຍທີ່ຄາດ ເຄື່ອນ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ການຫາຂໍ້ມູນພື້ນຖານໄວ້ກ່ອນອາດຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານ ສາມາດທົດສອບວິທີການຂອງທ່ານໄດ້. ຖ້າຫາກທ່ານບໍ່ສາມາດເກັບຂໍ້ມູນ ພື້ນຖານໄດ້ໃນຊ່ວງສອງສາມເດືອນທຳອິດຂອງໂຄງການ, ສິ່ງທີ່ທ່ານຈຳ ເປັນຕ້ອງເຮັດຫຼາຍທີ່ສຸດແມ່ນການທົບທວນຄືນວິທີການ ຫຼື ຕົວຊີ້ວັດ ນັ້ນໆຂອງທ່ານ.

ໂຮມທຸກຢ່າງເຂົ້າໄວ້ນຳກັນ

ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ, ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ, ຕົວຊີ້ວັດ, ແລະ ວິທີການຂອງທ່ານແມ່ນອົງປະກອບທັງໝົດຂອງແຜນຕິດຕາມກວດກາຂອງທ່ານ. ແຜນຂອງທ່ານຄວນມີການລະ ບຸເບື້ອງຕົ້ນກ່ອນວ່າ ເມື່ອໃດ, ສະຖານທີ່ໃດ, ແລະ ພາກສ່ວນໃດທີ່ຈະເກັບກຳຂໍ້ມູນ (ເບິ່ງຕາຕະລາງທີ 4 ສຳລັບຕົວຢ່າງແຜນຕິດຕາມກວດກາ). ສຸດທ້າຍນີ້, ແລະ ເພື່ອປັນການກະກຽມສຳລັບ ບາດກ້າວທີ 3 (ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ) ແລະ 4 (ວິເຄາະ & ປັບປຸງ), ທີມງານຂອງທ່ານຄວນພິຈາລະນາມາດຕະການທີ່ວ່າ ທ່ານຈະຈັດ ເກັບ, ສັນຈັດ, ແລະ ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນໄດ້ແນວໃດ ພ້ອມທັງທ່ານຈະມີການວິເຄາະ ແລະ ການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນໃນລັກສະນະໃດ ເພື່ອໃຫ້ຕອບສະໜອງກັບຂໍ້ມູນທີ່ຜູ້ຮັບຂໍ້ ມູນສຳຄັນຂອງທ່ານຕ້ອງການ. ໃນພາກສ່ວນການວາງແຜນວຽກ ແລະ ຕັ້ງງົບປະມານຂອງທ່ານ (ບາດກ້າວທີ 3), ທີມງານຂອງທ່ານຄວນລະບຸໄປເຖິງເວລາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທາງການເງິນ ເພື່ອໃຊ້ສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳຕ່າງໆໃນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການບໍລິຫານຈັດການຂໍ້ມູນ.

ຕາຕະລາງທີ 4

ການແຈກແຈງແຜນຕິດຕາມກວດກາ

ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ	ຕົວຊີ້ວັດ / ຕົວປຽນ	ກິດຈະກຳການຕິດຕາມກວດກາ	ຜູ້ຮັບຜິດຊອບ	ຂອບເຂດເວລາ
ຈຸດປະສົງ LUP (ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ) 1. ☐ ພາຍໃນທ້າຍປີ 2022 ສະພາເທດສະບານເມືອງຈະຕ້ອງຮັບຮອງເອົາກົດລະບຽບການແບ່ງເຂດແດນ ເພື່ອຍຸດຕິການອະນຸຍາດສິ່ງປຸກສ້າງ ໃໝ່ໄວ້ຊົ່ວຄາວໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ	ໃບຮັບຮອງ ກົດລະບຽບການແບ່ງເຂດແດນເພື່ອຍຸດຕິການອະນຸຍາດສິ່ງປຸກສ້າງໃໝ່ໄວ້ຊົ່ວຄາວໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ	ທົບທວນບົດລາຍງານການປະຊຸມສະພາເທດສະບານເມືອງ ☐ ທົບທວນລະບຽບການລ່າສຸດທີ່ມີການເຜີຍແຜ່ ☐	ລສ (LS)	ໄຕມາດທີ 4, 2022
ຈຸດປະສົງ LUP (ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ) 2. ☐ ພາຍໃນກາງປີ 2024, ທຸກໆການອະນຸຍາດ ສິ່ງປຸກສ້າງໃໝ່ຈະຕ້ອງຫຼີກລ້ຽງການພັດທະນາໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ	% ການອະນຸຍາດສິ່ງປຸກສ້າງໃໝ່ຈະຕ້ອງຫຼີກລ້ຽງການພັດທະນາໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ	ປຶກສາກັບນັກວາງແຜນທີ່ດິນທ້ອງຖິ່ນ ☐	ລສ (LS)	2023, 2024 ຊ່ວງກາງປີ
ຈຸດປະສົງ LUP (ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ) 3. ☐ ພາຍໃນປີ 2028, ຈະຕ້ອງບໍ່ມີການດຳເນີນການກໍ່ສ້າງ, ການອະນຸຍາດກໍ່ສ້າງ, ຫຼື ແຜນ ກໍ່ສ້າງທີ່ພັດທະນາໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ	# ທີ່ພັດທະນາໃໝ່ໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ, ມີແຜນກໍ່ສ້າງ, ຫຼື ກຳລັງຢູ່ໃນຂະບວນກໍ່ສ້າງໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດ	ປຶກສາກັບນັກວາງແຜນທີ່ດິນທ້ອງຖິ່ນ ☐ ລົງຢ້ຽມຢາມພື້ນທີ່ຕົວຈິງ ☐	ລສ (LS)	2025, 2028
ເປົ້າໝາຍ. ☐ ພາຍໃນປີ 2035, ຄວາມກວ້າງຂອງເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ຈາກປ່າໄມ້ໄປສູ່ ອ່າງໂຕ່ງແມ່ນ້ຳຂາວຈີນຮອດລອດສ໌ກຣິວລອດສ໌ (Los Grillos) ແມ່ນຕ້ອງມີຄວາມກວ້າງຢ່າງໜ້ອຍ 5 ກິໂລແມັດ ແລະ ຍັງບໍ່ເປ່ເສຍຫາຍ	ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນຄວາມເສື່ອມໂຊມຂອງເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ຄວາມກວ້າງຂັ້ນຕໍ່າ (ກິໂລແມັດ) ຂອງເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ປ່າໄມ້	ວິເຄາະພາບຖ່າຍຈາກດາວທຽມ ☐	ອມ, ຈບ (AM, JB)	2020-2040 ທຸກໆຫ້າປີ
ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ? ການຍຸດຕິການກໍ່ສ້າງທີ່ພັດທະນາໃໝ່ໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ພາກລັດກຳນົດຈະພຽງພໍທີ່ຈະຮັກສາເສັ້ນທາງເຊື່ອມຕໍ່ທີ່ມີຄວາມກວ້າງຢ່າງໜ້ອຍ 5 ກິໂລແມັດ ໂດຍທີ່ບໍ່ເປ່ເສຍຫາຍໄດ້ຫຼືບໍ່? ຍັງມີໄພຂົ່ມຂູ່ສຳຄັນອື່ນອີກບໍ່ທີ່ພວກເຮົາຍັງບໍ່ທັນຮັບຮູ້?	ຕົວຊີ້ວັດຈາກຈຸດປະສົງ LUP3 ແລະ ເປົ້າໝາຍການລະບຸສາເຫດຫຼັກອື່ນໆທີ່ມີຜົນ ເຮັດໃຫ້ເກີດການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ	ປຶກສາກັບນັກວາງແຜນທີ່ດິນທ້ອງຖິ່ນ ☐ ລົງຢ້ຽມຢາມພື້ນທີ່ຕົວຈິງ ☐ ວິເຄາະພາບຖ່າຍຈາກດາວທຽມ ☐	ລສ, ອມ, ຈບ (LS AM, JB)	2021

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ

- ◆ ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການ ພ້ອມທັງວິທີການຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ພວກເຂົາເຫັນດີໄດ້ຮັບການກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງ
- ◆ ຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ວິທີການໄດ້ຮັບການກຳນົດ
- ◆ ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ແຜນການປະເມີນຜົນ, ແລະ ແຜນຮຽນຮູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍ

2ຄ. ສ້າງແຜນດຳເນີນງານ

ໃນທ້າຍທີ່ສຸດທຸກໆໂຄງການອະນຸລັກແມ່ນຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍຜູ້ຄົນ ແລະ ສະຖາບັນຕ່າງໆ. ເຖິງຈະມີການປະຕິບັດ ແລະ ແຜນຕິດຕາມກວດກາທີ່ດີທີ່ສຸດແລ້ວ ກໍຕາມຖ້າຫາກທ່ານບໍ່ສາມາດນຳສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນໄປສູ່ປະຕິບັດການໄດ້ມັນກໍຈະເກີດປະໂຫຍດພຽງເລັກນ້ອຍ. ເມື່ອເຂົ້າໃຈແລ້ວແບບນີ້, ໃນບາດກ້າວຍ່ອຍນີ້ຈຶ່ງກວມເອົາ ການຮ່າງແຜນດຳເນີນງານ ສຳລັບໂຄງການຂອງທ່ານ. ອົງປະກອບສຳຄັນຂອງແຜນດຳເນີນງານປະກອບມີການວິເຄາະດ້ານຕ່າງໆດັ່ງນີ້:

- **ເງິນທຶນ** ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ບັນທຶກບັນຊີຂອງບັນດາແຫຼ່ງທຶນທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ ແລະ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້. ເພື່ອກຳນົດເງິນທຶນທີ່ຕ້ອງການ, ທີ່ມາງານຂອງທ່ານຄວນຮ່າງຂໍ້ຄາດຄະເນໃນພາບລວມກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ຕ້ອງການເພື່ອລົງມືປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ແລະ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຕິດຕາມກວດກາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຜົນໄດ້ຮັບອອກໄປສູ່ວົງກວ້າງ. ບັນດາທິດສະດີການປ່ຽນແປງຂອງທ່ານພ້ອມທັງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ກິດຈະກຳການຕິດຕາມກວດກາຫຼັກທີ່ທ່ານໄດ້ລະບຸໄວ້ນັ້ນສາມາດເຮັດໃຫ້ທ່ານມີແຜນຍຸດທະສາດທີ່ດີໃນການສ້າງຂໍ້ຄາດຄະເນໃນພາບລວມ.
- **ຂີດຄວາມສາມາດຂອງບຸກຄະລາກອນ, ທັກສະ, ແລະ ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆທີ່ບໍ່ແມ່ນທາງການເງິນ** ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ແລະ ສິ່ງທີ່ທ່ານຕ້ອງເຮັດເພື່ອສ້າງຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້, ເຊັ່ນວ່າການກໍ່ສ້າງຄວາມຮ່ວມມືຂອງແຕ່ລະພາກສ່ວນ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ທ່ານສາມາດນຳໃຊ້ທິດສະດີການປ່ຽນແປງ ແລະ ກິດຈະກຳຂອງທ່ານເພື່ອຮ່າງຂໍ້ຄາດຄະເນທາງດ້ານເວລາໂດຍລວມ ແລະ ເພື່ອກຳນົດທັກສະທີ່ຈຳເປັນໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ທ່ານອາດຍັງຕ້ອງອ້າງອີງກັບໄປຫາວຽກງານກ່ອນໜ້າກ່ຽວກັບການກຳນົດທີ່ມາງານຂອງທ່ານພ້ອມທັງທັກສະທີ່ຈຳເປັນ ແລະ ທັກສະອື່ນໆທີ່ທີ່ມາງານຂອງທ່ານຍັງຂາດໄປ.
- **ປັດໄຈສ່ຽງ** ທີ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃນໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ແນວທາງເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ. ປັດໄຈສ່ຽງ ໝາຍເຖິງເຫດການ ຫຼື ເງື່ອນໄຂທີ່ມີຄວາມບໍ່ແນ່ນອນເຊິ່ງຖ້າຫາກເກີດຂຶ້ນ, ຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃນທາງລົບຕໍ່ອົງປະກອບໃດໜຶ່ງຂອງໂຄງການເປັນຢ່າງໜ້ອຍ (ຕົວຢ່າງ, ເວລາ, ຄ່າ ໃຊ້ຈ່າຍ, ຂອບເຂດ, ຫຼື ຄຸນນະພາບ). ຄວາມສ່ຽງສາມາດຖືກແຍກຍ່ອຍໃນຮູບແບບຂອງຄວາມສ່ຽງຕໍ່ວຽກງານໂດຍລວມທີ່ສາມາດສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຮູບການຂອງທ່ານ (ຕົວຢ່າງ, ຄວາມບໍ່ມີ ສະຖຽນລະພາບທາງການ ເມືອງ, ໄພແຫ້ງແລງ) ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການດຳເນີນງານທີ່ຈະກະທົບຕໍ່ຄວາມອາດສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຂອງ

ທ່ານ (ຕົວຢ່າງ, ການປ່ຽນ ແປງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງພາຍໃນອົງກອນ, ຂີດຄວາມສາມາດຂອງຄູ່ຮ່ວມມືທີ່ກຳຈັດ). ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຄວນພິຈາລະນາໃນທັງສອງດ້ານຄື ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ປັດໄຈສ່ຽງນັ້ນໆຈະເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຜົນກະທົບ ຫຼື ຄວາມຮ້າຍແຮງຂອງປັດໄຈສ່ຽງດັ່ງກ່າວຖ້າຫາກເກີດຂຶ້ນ. ຈຸດປະສົງຂອງການປະເມີນຄວາມສ່ຽງແມ່ນເພື່ອລະບຸບັນຫາຕ່າງໆທີ່ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບໃນທາງລົບຕໍ່ຄວາມອາດສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດສຳຄັນຕ່າງໆຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ/ຫຼື ບັນລຸເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ, ແລະ ກຳນົດຍຸດທະສາດອື່ນໆທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບ ຫຼື ຫຼີກລ່ຽງຄວາມສ່ຽງເຫຼົ່ານັ້ນ. ເພາະສະນັ້ນ, ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຈຶ່ງເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສຳຄັນຕໍ່ພາກສ່ວນຍຸດທະສາດ (ບາດກ້າວທີ 2ກ). ແບບຮ່າງການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ (ກຳນົດຂຶ້ນໂດຍອົງກອນ ຂອງທ່ານ, ຫາກກ່ຽວຂ້ອງ) ແມ່ນມີປະໂຫຍດເພື່ອບັນທຶກຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຄວາມສ່ຽງທີ່ທ່ານມີພ້ອມທັງຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຄວາມພະຍາຍາມລົງມືແກ້ໄຂຂອງທ່ານ ແລະ ປະເມີນຄວາມສ່ຽງເຫຼົ່ານັ້ນເມື່ອໂຄງການຂອງທ່ານໄດ້ດຳເນີນໄປອີກດ້ວຍ.

- **ຍຸດທະສາດສິ້ນສຸດໂຄງການ** ເພື່ອຊີ້ແຈງໄລຍະເວລາທີ່ໂຄງການຂອງທ່ານຈະດຳເນີນຕໍ່ ແລະ ແນວທາງທີ່ທ່ານຈະສາມາດຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງຂອງຜົນສຳເລັດຂອງໂຄງການຂອງທ່ານພາຍຫຼັງການປະກອບສ່ວນຂອງທີ່ມາງານຂອງທ່ານ. ໃນຂະນະທີ່ພວກເຮົາບັນຈຸອົງປະກອບນີ້ລົງໄປພາຍໃຕ້ບາດກ້າວຍ່ອຍຂອງແຜນດຳເນີນງານ, ມັນຖືເປັນເລື່ອງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ທາງເລືອກໃນການສິ້ນສຸດຕັ້ງແຕ່ຊ່ວງລິເລີ່ມໂຄງການ. ການປະຕິບັດຕາມຂັ້ນຕອນທີ່ວ່າມານັ້ນຈະຊ່ວຍໃຫ້ໝັ້ນໃຈໄດ້ວ່າວຽກງານຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແມ່ນໄດ້ຖືກບັນຈຸລົງໄປ ແລະ ພ້ອມວຽກຂອງທ່ານ ແລະ ຍັງສາມາດປັບປ່ຽນເມື່ອໂຄງການຂອງທ່ານດຳເນີນໄປ. ການບໍ່ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ປັດໄຈເຫຼົ່ານີ້ອາດນຳໄປສູ່ຄວາມຄາດຫວັງທີ່ບໍ່ອົງໃສ່ຄວາມເປັນຈິງພາຍໃນທີ່ມາງານໂຄງການ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຄົນອື່ນໆ, ເຊິ່ງອາດຈະເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດການທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ.

PHOTO: PETER CHIRIA / AFRICAN WILDLIFE

ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ອົງປະກອບສອງຢ່າງທຳອິດຂອງແຜນດຳເນີນງານຈະສ້າງພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ແຜນວຽກ ແລະ ແຜນງົບປະມານ (ໃນພາບລວມ), ເຊິ່ງທັງສອງຢ່າງຈະຖືກກ່າວໂດຍລະອຽດໃນບາດກ້າວທີ 3. ລະດັບທາງດ້ານລາຍລະອຽດ ແລະ ຄວາມເປັນທາງການຂອງແຜນດຳເນີນງານແມ່ນຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ, ຕາມຂະໜາດ ແລະ ລະດັບຄວາມຊັບຊ້ອນຂອງໂຄງການ. ໂຄງການຂະໜາດນ້ອຍອາດພຽງແຕ່ກ່າວເຖິງຫົວຂໍ້ຕ່າງໆໂດຍຫຍໍ້, ໃນອິກດ້ານໜຶ່ງໂຄງການທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ ແລະ ຊັບຊ້ອນອາດຈະມີວິທີການທີ່ລະອຽດ ແລະ ເປັນທາງການໃນແຕ່ລະຫົວຂໍ້.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ການປະເມີນຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ການເງິນ, ແລະ ອື່ນໆ
- ◆ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ວຽກງານໃນການບັນເທົາແກ້ໄຂ
- ◆ ການປະເມີນອາຍຸການໂຄງການ ແລະ ຍຸດທະສາດສິ້ນສຸດໂຄງການ

ໃນຂໍ້ສະຫຼຸບຂອງບາດກ້າວວາງແຜນ, ເມື່ອເຖິງຕອນນີ້ທ່ານກໍຈະມີເຄື່ອງມືທັງໝົດສຳລັບ ແຜນຍຸດທະສາດ (ຮູບພາບທີ 8). ໂດຍອີງຕາມຄວາມຕ້ອງການຂອງທ່ານ, ທ່ານອາດຈະຕ້ອງຮຽບຮຽງຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ເຂົ້າໃນແຜນທາງການ. ຫຼືວ່າ, ຖ້າຫາກທ່ານນຳໃຊ້ ໂປຣແກຣມ ເຊັ່ນ ມີຣາດີ ຢູ່, ທ່ານກໍສາມາດເກັບຮັກສາຂໍ້ມູນນີ້ໄວ້ໃນໂປຣແກຣມນັ້ນ ແລະ ສ້າງແຜນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ພ້ອມທັງວິທີການຈັດການຕາມທີ່ຕ້ອງການ. ສິ່ງນີ້ເຮັດໃຫ້ເກີດມີແຜນ “ທີ່ມີຊີວິດ” ທີ່ສາມາດປັບປ່ຽນ ເມື່ອໂຄງການດຳເນີນໄປ. ມັນຈະເຮັດໃຫ້ເກີດມີການເຊື່ອມຕໍ່ຂອງຂໍ້ມູນ, ເຊັ່ນວ່າ ງົບປະມານ, ກັບລະບົບອື່ນໆພາຍໃນອົງການ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສຳລັບ ບາດກ້າວວາງແຜນ: <http://cmp-openstandards.org/resources/plan/>

ຕົວຢ່າງ ຕົວຈິງຂອງອົງປະກອບຕ່າງໆຕາມ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ: <https://cmp-openstandards.org/cs-examples/>

ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ດ້ວຍເຫດຜົນຫຼາຍໆປະການ, ຈຸດນີ້ຈຶ່ງຖືເປັນບາດກ້າວທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດໃນວຽກງານການອະນຸລັກທັງໝົດທີ່ກ່າວມາ. ບາດກ້າວນີ້ເປັນຈຸດທີ່ທ່ານຈະນຳເອົາແຜນງານທີ່ຖືກຮ່າງຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມເອົາໃຈໃສ່ໃນບັນດາບາດກ້າວທີ່ຜ່ານມາໄປສູ່ການປະຕິບັດວຽກງານ. ບາດກ້າວນີ້ກວມເອົາການພັດທະນາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນວຽກທີ່ມີຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງໃນຂະນະດຽວກັນກໍ່ຍັງຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງຄວາມພ້ອມທາງດ້ານຊັບພະຍາກອນ, ຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານ. ວຽກງານເຫຼົ່ານີ້ຄວນຖືກດຳເນີນການພາຍໃຕ້ແຜນຍຸດທະສາດ ແລະ ຮູບແບບການປະຕິບັດວຽກງານຂອງອົງກອນທີ່ຈະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ພາຍໃຕ້ຂະບວນການໃນການຕັດສິນໃຈເພື່ອຮັບຮອງເອົາແຜນວຽກຕ່າງໆ ແລະ ແຜນງົບປະມານ

ໃນບາງຄັ້ງຄາວ, ບັນດາຜູ້ທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການໃດໜຶ່ງອາດບໍ່ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກໆບາດກ້າວຂອງຂະບວນການວາງແຜນ. ຖ້າຫາກທ່ານໄດ້ບັນທຶກການຕັດສິນໃຈຕ່າງໆຂອງທ່ານຢ່າງຊັດເຈນ, ມັນກໍ່ຈະສະດວກເພີ່ມຂຶ້ນທີ່ຈະຮັບສະມາຊິກໃຫມ່ເຂົ້າຮ່ວມທີມ. ເມື່ອທີມງານຂອງທ່ານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການພວກທ່ານກໍ່ຈະໄດ້ຜ່ານບາດກ້າວທີ 3 (ແລະ ທຸກໆບາດກ້າວ) ຫຼາຍຄັ້ງ, ມີການທົບທວນວິຊາຮອບການເຮັດວຽກເພື່ອປັບປຸງແຜນງານ ແລະ ສືບຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕໍ່ໄປ. ໃນປະເດັນເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການປັບປຸງວຽກງານການອະນຸລັກຂອງທ່ານ, ທ່ານຄວນພິຈາລະນາການທົບທວນຄືນ ແລະ ການປັບປຸງເຄື່ອງມືໃນການວິເຄາະທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ຕົວຢ່າງ, ການວິເຄາະສະຖານະການ, ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ, ການປະເມີນຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທ່ານ). ຍົກຕົວຢ່າງ, ການເຮັດແບບນັ້ນອາດຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານເຫັນໄດ້ວ່າ ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງເພີ່ມກິດຈະກຳໃໝ່ໆໃນແຜນວຽກຂອງທ່ານ ເພື່ອຮັບມືກັບຄວາມສ່ຽງໃໝ່ໆ ຫຼື ເພື່ອເຂົ້າເຖິງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ.

3ກ. ສ້າງແຜນວຽກໄລຍະສັ້ນໂດຍລະອຽດ ແລະ ວາງລຳດັບເວລາປະຕິບັດການ

ໃນບາດກ້າວທີ່ຜ່ານມາຂອງວົງຈອນ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ*, ທີມຂອງທ່ານໄດ້ສ້າງແຜນຍຸດທະສາດ, ທີ່ລວມມີແຜນປະຕິບັດວຽກງານ, ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ແລະ ແຜນດຳເນີນງານຂອງທ່ານ (ຮູບພາບທີ 8). ໃນຂັ້ນຕອນນີ້ຂອງວົງຈອນ, ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງປຸງແຜນທີ່ໄປເຫຼົ່ານີ້ໄປເປັນແຜນວຽກທີ່ມີຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງເພີ່ມຍິ່ງຂຶ້ນແລ້ວຖັດມາຈຶ່ງນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕໍ່.

ພາກສ່ວນທຳອິດຂອງບາດກ້າວນີ້, ທ່ານພ້ອມດ້ວຍທີມງານໂຄງການ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານຂອງທ່ານ, ແມ່ນຈະໄດ້ນຳໃຊ້ແຜນຍຸດທະສາດເພື່ອສ້າງ ແຜນວຽກ ໄລຍະສັ້ນທີ່ມີຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງຫຼາຍຂຶ້ນເຊິ່ງຈະມີການນຳໃຊ້ໃນສອງຫາສາມເດືອນຕໍ່ໜ້າ ຫຼື ໜຶ່ງປີ, ຢ່າງຫຼາຍທີ່ສຸດ. ແຜນວຽກນີ້ຄວນປະກອບມີ:

- ກິດຈະກຳ ແລະ ໜ້າວຽກສະເພາະໜຶ່ງແຕ່ທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດທີ່ຖືກລະບຸໃນແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ. ຕ້ອງແນ່ໃຈວ່າໄດ້ລວມເອົາບັນດາກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຕິດຕາມກວດກາຄວາມຄືບໜ້າ ແລະ/ຫຼື ສິ່ງທີ່ບໍ່ແນ່ນອນທີ່ສຳຄັນ, ພ້ອມທັງກິດຈະກຳທີ່ພົວພັນກັບໜ້າທີ່ຕ່າງໆໃນການດຳເນີນງານ (ຕົວຢ່າງ: ການເຂົ້າຮ່ວມງານປະຊຸມຂອງພະນັກງານປະຈຳອາທິດ);
- ຜູ້ໃດຈະເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຜູ້ໃດຈະເປັນຜູ້ລາຍງານເມື່ອສຳເລັດການປະຕິບັດແຕ່ລະກິດຈະກຳ ແລະ ໜ້າວຽກ;
- ແຕ່ລະໜ້າວຽກຈະຖືກດຳເນີນການເມື່ອໃດ ແລະ ສິ່ງໃດທີ່ຈະດຳເນີນຕໍ່ຈາກກິດຈະກຳ ແລະ ໜ້າວຽກເຫຼົ່ານັ້ນ.
- ແຕ່ລະກິດຈະກຳ ແລະ ແຕ່ລະໜ້າວຽກຈະຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນຝັ່ນທີ່ໃດ.

ອົງກອນຂອງທ່ານອາດມີຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບກຳນົດການດ້ານເວລາທີ່ຕ້ອງລະບຸໄວ້ໃນແຜນວຽກຂອງທ່ານແຕ່ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ, ທ່ານຄວນຈະສ້າງແຜນວຽກໂດຍລະອຽດສຳລັບ 3-12 ເດືອນຂ້າງໜ້າ, ທີ່ປະກອບມີຂໍ້ມູນໂດຍລວມກ່ຽວກັບວຽກງານໃນໄລຍະເວລາທີ່ຍາວກວ່າ. ເມື່ອເວລາດຳເນີນໄປ, ທ່ານກໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ຄາດຄະເນໄວ້ໂດຍລວມນັ້ນ ແລະ ປັບປຸງມັນໃຫ້ເປັນການຄາດຄະເນທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງຂຶ້ນໄດ້.

ແຜນວຽກໂດຍລະອຽດຂອງທ່ານຈະເປັນຝັ່ນຖານສຳຄັນໃຫ້ແກ່ທ່ານໃນການສ້າງແຜນລຳດັບເວລາ ຫຼື ຕາຕະລາງເວລາໂຄງການ. ສິ່ງສຳຄັນຄືຈະຕ້ອງສ້າງແຜນລຳດັບເວລາຂອງທ່ານເພື່ອທີ່ສະມາຊິກໃນທີມງານໂຄງການທຸກຄົນຈະຈັດສັນເວລາຕາມທີ່ໂຄງການນັ້ນໆຕ້ອງການ. ແຜນວຽກຂອງທ່ານຍັງຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານລະບຸໄດ້ວ່າສະມາຊິກໃນທີມງານຄົນໃດທີ່ມີເວລາເຫຼືອທີ່ຈະຮັບວຽກໄດ້ຕື່ມ ຫຼື ສະມາຊິກຄົນໃດທີ່ມີວຽກຫຼາຍເກີນໄປ. ຂໍ້ມູນໃນສ່ວນນີ້ຍັງມີຄວາມສຳຄັນໃນການສ້າງແຜນງົບປະມານໂຄງການຂອງທ່ານອີກດ້ວຍ.

ເມື່ອໂຄງການຂອງທ່ານດຳເນີນໄປ, ທ່ານຄວນທົບທວນຄືນຂໍ້ສົມມຸດຖານ ທີ່ມີໃນໂຄງການນັ້ນ ແລະ ປັບປຸງແຜນວຽກ, ເຊິ່ງຍັງຕ້ອງສຸມໃສ່ກິດຈະກຳ ທີ່ມີໂດຍລະອຽດເພື່ອນຳໃຊ້ໃນສອງຫາສາມເດືອນຂ້າງໜ້າ ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ ນັ້ນ. ຮູບພາບທີ 17 ສະແດງຕົວຢ່າງຂອງຕາຕະລາງກ່ຽວກັບບຸກຄະລາກອນ ທີ່ຖືກມອບໝາຍໃຫ້ຮັບຜິດຊອບວຽກງານ ແລະ ກິດຈະກຳໃນການຕິດ ຕາມກວດກາຕ່າງໆຂອງໂຄງການ. ທ່ານສາມາດບັນທຶກແຜນວຽກຂອງ ທ່ານໃນໂປຣແກຣມ ມິຣາດີ, ຕາຕະລາງ, ແຜນຜັງ Gantt, ແລະ/ຫລື ຕາຕະລາງເວລາໂຄງການ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້

ປະກອບມີ:

- ◆ ແຜນວຽກທີ່ລົງລາຍລະອຽດໃນໜ້າວຽກ, ກິດຈະກຳ, ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຜິວຜັນກັບແຜນປະຕິບັດວຽກງານ, ແຜນ ຕິດຕາມກວດກາ, ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ
- ◆ ລຳດັບເວລາ ແລະ ຕາຕະລາງເວລາໂຄງການ

ຮູບພາບທີ 17.

ການແຈກແຈງແຜນວຽກສຳລັບຂອບເຂດທາງທະເລ, ເຊິ່ງສະແດງຂໍ້ມູນບຸກຄະລາກອນ ແລະ ໜ່ວຍງານຕ່າງໆ

ລາຍການ			ມີນາ	ໄຕມາດທີ 1
ແຜນງານຊຸກຍູ້ການຍຸດຕິການບໍລິໂພກຫຼຸດສະຫຼາມ	7	3,5	24	34,5
ປາສະຫຼາມ 1. ວາງແຜນສ້າງແຜນງານຮ່ວມກັບ ອົງກອນ CAI	7	1,5	1	9,5
ອທ: ແອນນາ ໂທມັສ	5	1	1	7
ອມ: ເອເລນາ ມາຣ໌ຕິນ	2	0,5	-	2,5
ປາສະຫຼາມ 2. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການໂຄສະນາເຜີຍແຜ່	-	-	15	15
ອທ: ແອນນາ ໂທມັສ	-	-	10	10
ອມ: ເອເລນາ ມາຣ໌ຕິນ	-	-	5	5
ປາສະຫຼາມ 3. ທົບທວນບົດບັນທຶກກ່ຽວກັບແຜນງານ	-	-	2	2
ອທ: ແອນນາ ໂທມັສ	-	-	2	2
ປາສະຫຼາມ 4. ດາວໄຫຼດ/ວິເຄາະບົດບັນທຶກຂອງອົງການ FAO	-	-	1	1
ອທ: ແອນນາ ໂທມັສ	-	-	1	1
ປາສະຫຼາມ 5. ຝຶກອົບຮົມ & ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ສັງເກດການທ້ອງຖິ່ນ	-	2	5	7
ອມ: ເອເລນາ ມາຣ໌ຕິນ	-	2	5	7
ນະໂຍບາຍກຳນົດໃຫ້ມີອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູເທິງເຮືອທ້ອງທ່ຽວ	4	2	1	7

ເຄື່ອງໝາຍ

- ຍຸດທະສາດ
- ກິດຈະກຳ
- ການຕິດຕາມກວດກາ

3ຂ. ສ້າງ ແລະ ປັບປຸງແຜນງົບປະມານໂຄງການຂອງທ່ານ

ເມື່ອທ່ານເຂົ້າໃຈຊັດເຈນຫຼາຍຂຶ້ນວ່າໜ້າວຽກ ແລະ ກິດຈະກຳໃດທີ່ທ່ານຈະຕ້ອງໄດ້ລົງປະຕິບັດ, ທ່ານກໍຈະສາມາດກຳນົດຊັບພະຍາກອນທີ່ທ່ານຈຳເປັນຈະຕ້ອງໃຊ້ໄດ້ດີຂຶ້ນ. ທ່ານຄວນດຳເນີນຕໍ່ຈາກການວິເຄາະງົບປະມານທີ່ຕ້ອງການເບື້ອງຕົ້ນທີ່ທ່ານສ້າງໄວ້ໃນແຜນດຳເນີນງານຂອງທ່ານ (ບາດກ້າວທີ 2ຄ). ການເຮັດແບບນີ້ປະກອບກັບແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ ແລະ ແຜນວຽກຂອງທ່ານຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານມີການຄາດຄະເນທີ່ດີຂຶ້ນກ່ຽວກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບກິດຈະກຳສະເພາະໃດໜຶ່ງ ແລະ ສຳລັບຍຸດທະສາດໂດຍລວມທີ່ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງເຮັດວຽກຢ່າງໃກ້ຊິດກັບບຸກຄະລາກອນການເງິນ ຫຼື ບຸກຄະລາກອນບັນຊີພາຍໃນອົງກອນຂອງທ່ານເພື່ອສ້າງແຜນງົບປະມານໂຄງການຂອງທ່ານ. ໃນຫຼາຍໆໂຄງການ, ຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຄ່າຫຼາຍກວ່າໝູ່ທີ່ເປັນທີ່ຕ້ອງການຈະແມ່ນເວລາຂອງບຸກຄະລາກອນນັ້ນເອງ. ນອກຈາກນີ້, ທ່ານຄວນພິຈາລະນາວ່າມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຫຼັກອື່ນໆໃດແດ່ (ຕົວຢ່າງ, ໂຄງສ້າງພື້ນຖານທາງກາຍະພາບ, ຍານພາຫະນະ, ເຮືອ ຫຼື ເຄື່ອງຈັກ) ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້. ທ່ານຍັງຈະຕ້ອງພິຈາລະນາໜ້າວຽກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ

ຮູບຟາບທີ 18.

ຕົວຢ່າງການແຈກແຈງແຜນວຽກທີ່ຂະຫຍາຍອອກເພື່ອກວມເອົາລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບລາຍຈ່າຍ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ

ລາຍການ	ໝວດວຽກງານ				ລາຍຈ່າຍໂຄງການ				ງົບປະມານລວມ ລວມທັງໝົດ
	2017	2018	2019	ລວມ	2017	2018	2019	ລວມ	
ແຜນງານສຸກຍູ້ການບຸກຄົນບໍລິໂພກທຸລະກຳ	36,5	14	9	59,5	5 000	1 250	1 250	8 100	13 625
ປາສະຫຼາມ 1. ອາງແຜນປຸກລະດົມແນວຄິດຮ່ວມກັບ CAI	11,5	-	-	11,5	5 000	-	-	5 000	5 925
ອຫ: ແອນນາ ໂທມັສ	8	-	-	8	-	-	-	-	400
ອມ: ເອເລນາ ມາຣີຕິນ	3,5	-	-	3,5	-	-	-	-	525
ລາຍຈ່າຍການເດີນທາງຮ່ວມກອງປະຊຸມ	-	-	-	-	5 000	-	-	5 000	5 000
ປາສະຫຼາມ 2. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານໂຄສະນາເຜີຍແຜ່	15	5	-	20	-	-	-	-	1 700
ອຫ: ແອນນາ ໂທມັສ	10	3	-	13	-	-	-	-	650
ອມ: ເອເລນາ ມາຣີຕິນ	5	2	-	7	-	-	-	-	1 050
ປາສະຫຼາມ ໓. ຕົບທອນບົດບັນທຶກຈາກການປຸກລະດົມແນວຄິດ	2	4	4	10	-	-	-	-	500
ອຫ: ແອນນາ ໂທມັສ	2	4	4	10	-	-	-	-	500
ປາສະຫຼາມ ໔. ຕາວໂຫຼດວິເຄາະບົດບັນທຶກຂອງ FAO	1	1	1	3	-	-	-	600	750
ອຫ: ແອນນາ ໂທມັສ	1	1	1	3	-	-	-	-	150
ຄ່າຊື້ບົດລາຍງານ	-	-	-	-	-	-	-	600	600
ປາສະຫຼາມ ໕. ມີກອບອິມ & ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຕໍ່ຜູ້ສົ່ງເສີມການທ້ອງຖິ່ນ	7	4	4	15	-	1 250	1 250	2 500	4 750
ອມ: ເອເລນາ ມາຣີຕິນ	7	4	4	15	-	-	-	-	2 250
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບເດີນທາງລົງພື້ນທີ່ເພື່ອຕັ້ງຂໍ້ມູນ	-	-	-	-	-	1 250	1 250	2 500	2 500
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍອື່ນໆ	-	-	-	-	55 000	25 000	20 000	100 000	100 000
ອຸປະກອນ	-	-	-	-	20 000	5 000	-	25 000	25 000
ຄອມພິວເຕີ	-	-	-	-	-	5 000	-	5 000	5 000
ຍານພາຫະນະ	-	-	-	-	20 000	-	-	20 000	20 000
ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນການ	-	-	-	-	35 000	20 000	20 000	75 000	75 000
ຄ່າບໍລິຫານອື່ນໆ	-	-	-	-	35 000	20 000	20 000	75 000	75 000

ຫຼື ຊັບພະຍາກອນອື່ນໆເພີ່ມຕື່ມທີ່ໂຄງການນັ້ນໆຕ້ອງການ, ນັບຕັ້ງແຕ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ໃນການຈັດການໄປຈົນເຖິງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການສະໜັບສະໜູນດ້ານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ຫຼື ດ້ານການເຄື່ອນຍ້າຍຂົນສົ່ງ.

ຮູບຟາບທີ 18 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງແຜນວຽກຈາກ ຮູບຟາບທີ 17, ທີ່ໃນຕອນນີ້ຖືກຂະຫຍາຍອອກເພື່ອກວມເອົາລາຍຈ່າຍທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາວຽກງານ ແລະ ກິດຈະກຳໃນການຕິດຕາມກວດກາທີ່ມີໃນໂຄງການນັ້ນໆ. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຂອງລາຍຈ່າຍເຫຼົ່ານີ້ລວມເອົາເວລາທີ່ນຳໃຊ້ໂດຍບຸກຄະລາກອນທີ່ຖືກມອບໃຫ້ສ້າງແຜນງົບປະມານລວມຂອງແຕ່ລະລາຍການ. ໃນຕົວຢ່າງນີ້, ບຸກຄະລາກອນ ແລະ ລາຍຈ່າຍຕ່າງໆໄດ້ລວມຢູ່ນຳກັນເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕ່າງໆໃນກິດຈະກຳໃດໜຶ່ງ, ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທັງໝົດໃນກິດຈະກຳທີ່ຜ່ວ້ພັນກັບຍຸດທະສາດໃດໜຶ່ງ, ແລະ ຍຸດທະສາດທັງໝົດພາຍໃນໂຄງການໃດໜຶ່ງ. ແຜນງົບປະມານໂຄງການນັ້ນໆຍັງຕ້ອງປະກອບມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການດຳເນີນງານທົ່ວໄປ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຜ່ວ້ພັນກັບການລົງປະຕິບັດຍຸດທະສາດ ຫຼື ກິດຈະກຳສະເພາະໃດໜຶ່ງ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຖືເປັນຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ສຳຄັນທີ່ມີມາຂອງທ່ານຕ້ອງໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າໄດ້ຄຳນວນລວມເຂົ້າໄປໃນແຜນງົບປະມານໂຄງການ.

ເມື່ອທ່ານໄດ້ສ້າງແຜນງົບປະມານຂອງທ່ານແລ້ວ, ທ່ານກໍຈຳເປັນຈະຕ້ອງລະບຸແຫຼ່ງທຶນທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ຜ່ອມທັງສ້າງ ແລະ ຍືນຍົງນຳສະເໜີໄປຫາຜູ້ທີ່ສາມາດໃຫ້ທຶນເຫຼົ່ານັ້ນ. ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮວບຮວມຢູ່ໃນແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານຄວນຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອຮ່າງບົດນຳສະເໜີທາງດ້ານເງິນທຶນທີ່ມີຄວາມຮັດກຸມ. ບັນດາໂຄງການສ່ວນໃຫຍ່ຈະຕ້ອງການຊັບພະຍາກອນທາງການເງິນເພື່ອສະໜອງເປັນເວລາຫຼາຍປີ, ດັ່ງນັ້ນການລະດົມທຶນໃນຫຼາຍຄັ້ງຈຶ່ງເປັນຂະບວນການທີ່ຕໍ່ເນື່ອງເມື່ອທ່ານກ້າວໄປສູ່ຂັ້ນຕອນຕ່າງໆຂອງວົງຈອນໂຄງການແບບວິນຊຳ. ນອກຈາກການນຳໃຊ້ແຜນຍຸດທະສາດເພື່ອປັບປຸງບົດນຳສະເໜີທາງດ້ານເງິນທຶນ, ທ່ານກໍສາມາດປະກອບຜົນໄດ້ຮັບໃນປະຈຸບັນຜ່ອມທັງບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ເຂົ້າໄປໃນບົດນຳສະເໜີ ແລະ ບົດລາຍງານເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມກ້າວໜ້າ, ການຖອດຖອນບົດຮຽນ, ແລະ ການປັບຕົວໃຫ້ແກ່ຜູ້ໃຫ້ທຶນອີກດ້ວຍ. ສິ່ງນີ້ຍັງເປີດໂອກາດໃຫ້ກັບບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນໄດ້ເຂົ້າໃຈເຖິງຄຸນຄ່າໃນການສະໜັບສະໜູນຄວາມພະຍາຍາມໃນການນຳໃຊ້ວິທີການຂອງ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* – ນັບຕັ້ງແຕ່ວິທີການຕັດສິນໃຈທາງຍຸດທະສາດທີ່ຊ່ວຍໃນການອອກແບບ ແລະ ວາງແຜນໂຄງການໄປຈົນເຖິງວິທີການຄິດວິເຄາະ ແລະ ການທົບທວນທີ່ຈະໄດ້ໄປນຳໃຊ້ໃນການຕິດຕາມກວດກາ, ການວິເຄາະ, ແລະ ການປັບຕົວ.

ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ທ່ານຈະຕ້ອງລະດົມຫາທຶນ ແລະ ໄດ້ຮັບທຶນເພື່ອໃຊ້ໃນຍຸດທະສາດທີ່ ເປັນບຸລິມະສິດສູງສຸດຂອງທ່ານຕັ້ງແຕ່ຊ່ວງເລີ່ມຕົ້ນໂຄງການ. ແຕ່ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ທ່ານອາດຈະຕ້ອງປັບປຸງໄປຕາມໂອກາດ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຕ່າງໆ ຜ່ອມກັນນັ້ນກໍອາດຝັບໄດ້ວ່າ ເງິນທຶນໃນສ່ວນທຳອິດຂອງທ່ານເປັນສ່ວນທີ່ສຸມໃສ່ຍຸດທະສາດທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ ປານກາງ ຫຼື ໜ້ອຍກວ່າ. ແຕ່ນັ້ນບໍ່ເປັນບັນຫາແຕ່ຢ່າງໃດ, ເມື່ອໃດທີ່ທ່ານຍັງຄົງໃຫ້ຄວາມສົນໃຈກັບຍຸດທະສາດທີ່ເປັນບຸລິມະສິດສູງຢູ່, ແລະ ທ່ານກໍຍັງຂຶ້ນຂວາຍເພື່ອໃຫ້ສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດເຫຼົ່ານັ້ນໃຫ້ໄວທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້

ປະກອບມີ:

- ◆ ແຜນງົບປະມານໂຄງການ
- ◆ ແຫຼ່ງທຶນທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ໄດ້ຮັບການກຳນົດ
- ◆ ບົດນຳສະເໜີເງິນທຶນໄດ້ຮັບການຮ່າງຂຶ້ນ ແລະ ຍືນສະເໜີ
- ◆ ຊັບພະຍາກອນທາງການເງິນທີ່ໄດ້ຮັບ

3ຄ. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການຂອງທ່ານ

ພາກສ່ວນຕໍ່ໄປ ແລະ ຖືເປັນພາກສ່ວນທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດຂອງບາດກ້າວທີ 3 ແມ່ນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ ແລະ ແຜນວຽກຂອງທ່ານທີ່ມີການລົງລາຍລະອຽດເພີ່ມຂຶ້ນ ໂດຍອີງໃສ່ກຳນົດການ ແລະ ຢູ່ພາຍ

ໃຕ້ແຜນງົບປະມານ. ພາກສ່ວນນີ້ໄດ້ກວມເອົາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທັງວຽກງານຂອງທ່ານ ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາຂອງທ່ານ.

ເພື່ອກ້າວໄປສູ່ຂັ້ນຕອນຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ເຊິ່ງຖືເປັນປະໂຫຍດຢ່າງຍິ່ງທີ່ຈະມີກອງປະຊຸມຂັ້ນຕົ້ນ ຫຼື ກອງປະຊຸມລິເລີ່ມສຳລັບທີມງານໂຄງການ (ໂດຍສະເພາະເມື່ອມີບຸກຄະລາກອນໃໝ່). ນີ້ເປັນໂອກາດໃນການສ້າງຄວາມເປັນທີມ ແລະ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າສະມາຊິກທັງໝົດໃນທີມງານມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບຮູບແບບໂຄງການ, ການຈັດສັນງົບປະມານ, ເງື່ອນໄຂສັນຍາຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ນະໂຍບາຍພາຍໃນ, ແລະ ລາຍລະອຽດອື່ນໆທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ທ່ານຄວນຕັ້ງເປົ້າທີ່ຈະດຶງທີມງານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງທ່ານໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໂດຍກົງຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ຄວນຈັດກອງປະຊຸມລະຫວ່າງທີມງານນັ້ນຢູ່ເປັນປະຈຳຕາມແຕ່ລະຊ່ວງຕະຫຼອດການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ. ການປະຕິບັດໃນລັກສະນະນີ້ຊ່ວຍໃຫ້ທີມງານຂອງທ່ານມີການຕິດຕາມກວດກາຄວາມຄືບໜ້າຂອງໂຄງການຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ, ມີການຕິດຕໍ່ສື່ສານກັນ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຊິ່ງກັນແລະກັນ.

ເພື່ອຕິດຕາມກວດກາການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງທ່ານ, ມັນອາດເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະໃຊ້ເຄື່ອງມືໃນການຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າ. ການສ້າງບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເພື່ອໃຊ້ຕິດຕາມຢ່າງເປັນປະຈຳທີ່ມີຄວາມສັ້ນກະທັດຫັດຈະຊ່ວຍໃຫ້ມີການທົບທວນຄືນທີ່ມີຄວາມລະອຽດຫຼາຍຂຶ້ນໃນຂັ້ນຕອນຕ່າງໄປພ້ອມທັງອໍານວຍຄວາມສະດວກໃນການລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າໃຫ້ກັບຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ຜູ້ສະໜັບສະໜູນອີກດ້ວຍ. ໃນທຸກໆຮອບປີ (ຫຼື ສັ້ນກວ່ານັ້ນ), ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະພິຈາລະນາຄວາມຄືບໜ້າຂອງທ່ານຕາມສະພາບຂອງທິດສະດີການປ່ຽນແປງ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ (ໃນບາດກ້າວທີ 4ຂ ໄດ້ໃຫ້ລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ). ຮູບພາບທີ 19 ແລະ 20 ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຮູບແບບຕ່າງໆທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນການລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງວຽກງານ ທີ່ເໝາະສົມກັບຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນປະເພດຕ່າງ.

ຮູບພາບທີ 19.

ຕົວຢ່າງ ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງວຽກງານໃນຮູບແບບຂອງຕາຕະລາງ

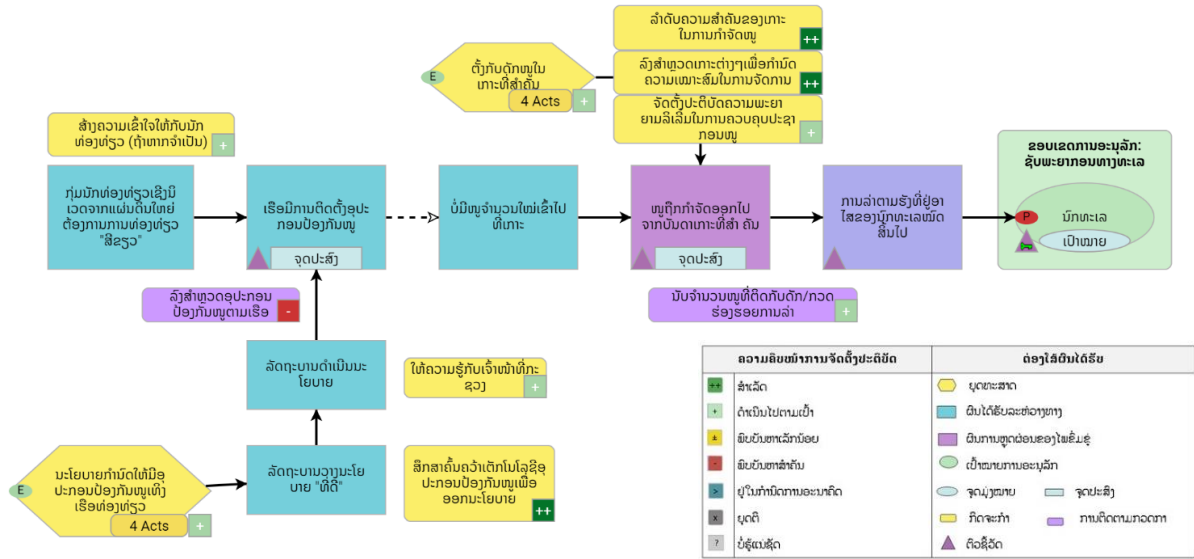
ລາຍການ	ຄວາມຄືບໜ້າ	ລາຍລະອຽດຄວາມຄືບໜ້າ
ແຜນງານຊຸກຍູ້ການຍຸດທິການບໍລິໂພກທຸສະຫຼາມ	ດຳເນີນໄປຕາມເປົ້າ	-
ປາສະຫຼາມ 1. ວາງແຜນປຸກລະດົມແນວຄິດຮ່ວມກັບ CAI	ສຳເລັດ	ການສ້າງແຜນງານປະຈຸບັນສຳເລັດເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍ
ປາສະຫຼາມ 2. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານໂຄສະນາເຜີຍແຜ່	ດຳເນີນໄປຕາມເປົ້າ	ປະຈຸບັນກຳລັງລິເລີ່ມແຕ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການຜັກດັນເພີ່ມເຕີມ
ປາສະຫຼາມ ຕ1. ທົບທວນບົດບັນທຶກຈາກການປຸກລະດົມແນວຄວາມຄິດ	ພົບບັນຫາເລັກນ້ອຍ	ຍັງປະສົບກັບຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດຕັ້ງການດຳເນີນການເກັບຂໍ້ມູນທີ່ມີຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ເຊື່ອຖືໄດ້
ປາສະຫຼາມ ຕ2. ດາວໂຫຼດ/ວິເຄາະ ບົດບັນທຶກຂອງ FAO	ພົບບັນຫາເລັກນ້ອຍ	ຂໍ້ມູນຂອງໄຕມາດທີ່ຜ່ານມາຍັງບໍ່ມີການເກັບກຳ
ປາສະຫຼາມ ຕ3. ຝຶກອົບຮົມ & ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຜູ້ສັງເກດການທ້ອງຖິ່ນ	ຢູ່ໃນກຳນົດການ	-
ການກຳຈັດໜູ	ພົບບັນຫາເລັກນ້ອຍ	ຍຸດທະສາດການນຳໃຊ້ກັບດັກມີຄວາມຄືບໜ້າ ແຕ່ຍັງບໍ່ຊັດເຈນວ່າ ອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູຈະສາມາດສະກັດກັ້ນການເກີດບັນຫາແບບຊ້ຳເຮື້ອໄດ້ ຫຼື ບໍ່
2ກ. ວາງກັບດັກໜູຢູ່ເກາະທີ່ສຳຄັນ	ດຳເນີນໄປຕາມເປົ້າ	-
2ຂ. ນະໂຍບາຍກຳນົດໃຫ້ມີອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູເທິງເຮືອທ່ອງທ່ຽວ	ດຳເນີນໄປຕາມເປົ້າ	-
ໜູ 1-1. ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາເຕັກໂນໂລຊີອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນປະກອບຊ່ວຍໃນການສ້າງນະໂຍບາຍ	ສຳເລັດ	ສຶກສາຄົ້ນຄ້ວາອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູເພື່ອເປັນຂໍ້ມູນປະກອບໃນການສ້າງນະໂຍບາຍ
ໜູ 1-2. ໃຫ້ຄວາມຮູ້ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງກະຊວງ	ດຳເນີນໄປຕາມເປົ້າ	ບັນດາບໍລິສັດທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບສາຍໂທລະສັບ
ໜູ 1-3. ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ແກ່ນັກທ່ອງທ່ຽວ (ຖ້າຫາກຈຳເປັນ)	ດຳເນີນໄປຕາມເປົ້າ	ຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນກະກຽມວຽກງານ

ເຄື່ອງໝາຍ

- ຍຸດທະສາດ
- ກິດຈະກຳ
- ການຕິດຕາມກວດກາ

ຮູບຟາບທີ 20.

ຕົວຢ່າງບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າຂອງວຽກງານໃນຮູບແບບແຜນຜັງຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ

ຕະຫຼອດໄລຍະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທ່ານ (ແລະ/ຫຼື ທີມງານປະເມີນຜົນ) ຈະຕ້ອງເກັບກຳຂໍ້ມູນການຕິດຕາມກວດກາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ. ພາກສ່ວນສຳຄັນຂອງຂັ້ນຕອນນີ້ແມ່ນການຈັດຕັ້ງລະບົບໃນການເກັບກຳ, ການຈັດເກັບ, ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການວິເຄາະໃນອານາຄົດ. ສຳລັບໂຄງການທີ່ມີຂະໜາດນ້ອຍ ນຳໃຊ້ລະບົບເກັບກຳຂໍ້ມູນຜື້ນຖານທີ່ ເປັນແຜນເອກະສານ ອາດຖືໄດ້ວ່າພຽງພໍແລ້ວ. ສຳຫຼັບໂຄງການທີ່ປະກອບໄປດ້ວຍຄົນຈຳນວນຫຼາຍ ຫຼື ມີການດຳເນີນງານເປັນຊ່ວງໄລຍະເວລາທີ່ຍາວນານ, ໃນລັກສະນະນີ້ອາດຈະຕ້ອງມີການປະສານງານກັບພະແນກ ແລະ ກົມກອງອື່ນໆພາຍໃນອົງກອນຂອງທ່ານ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າລະບົບຂໍ້ມູນທີ່ທ່ານນຳໃຊ້ນັ້ນສອດຄ່ອງກັບລະບົບເດີມທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ແລະ ເພື່ອລະບຸຈຸດໃດໆກຳຕາມທີ່ອາດມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງປັບແກ້.

ມັນອາດມີຄວາມເໝາະສົມທີ່ຈະກຳນົດເວລາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຈຳນວນໜຶ່ງໃນແຜນວຽກ ແລະ ແຜນງົບປະມານ ສຳລັບການຈັດຕັ້ງລະບົບດັ່ງທີ່ກ່າວມານີ້. ກ່ອນທີ່ຈະກ້າວໄປສູ່ບາດກ້າວທີ 4 (ວິເຄາະ & ປັບປຸງ) ທ່ານກໍຍັງຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ແນ່ໃຈໄດ້ກ່ອນວ່າຂໍ້ມູນຂອງທ່ານໄດ້ຮັບການລວບລວມ ແລະ ກວດສອບໃນດ້ານຄວາມສົມບູນ ແລະ ຄວາມຖືກຕ້ອງ. ຮູບຟາບທີ 21 ສະແດງໃຫ້ເຫັນຂໍ້ມູນການຕິດຕາມກວດກາທີ່ຖືກປັບປຸງໃຫ້ໃຊ້ໄດ້ໃນ ໂປຣແກຣມມິຣາດີ.

ບາດກ້າວທີ 3 ນີ້ (ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ) ອາດຈະຕ້ອງມີການນຳໃຊ້ຕໍ່ໄປໃນຂະນະທີ່ທ່ານດຳເນີນການໃນບາດກ້າວທີ 4 ແລະ 5 ເປັນບາງຄັ້ງຄາວເພື່ອວິເຄາະຄວາມຄືບໜ້າຂອງທ່ານ ແລະ ປັບປຸງໂຄງການຂອງທ່ານ. ເພາະວ່າໃນທຸກໆບາດກ້າວນັ້ນຖືໄດ້ວ່າເປັນຂະບວນການທີ່ມີລັກສະນະວົນຊື້າ.

ຮູບຜາບທີ 21.

ຕົວຢ່າງ ຂໍ້ມູນການຕິດຕາມກວດກາ

ລາຍການ	ລາຍລະອຽດ	ວັນທີເກັບກຳ	ຄ່າການຈັດ	ແນວໂນ້ມ	ວິທີການ
2. ການຈຳກັດໜູ	ການຕິດຕາມກວດກາໂດຍນັກຄົ້ນຄ້ວາມະຫາວິທະຍາໄລສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ປັດຈຸບັນ, ໝູມີການໃຈມຕີນິກທີ່ອາໄສຢູ່ຕາມທະເລທີ່ເຮັດຮຶງ ແລະ ວາງໄຂ້ໃນບັນດາເກາະສຳຄັນ	-	-	-	-
ຈ. ປະຊາກອນນົກທີ່ອາໄສຕາມເຂດທະເລສາມາດເຮັດຮຶງ ແລະ ວາງໄຂ້ໄດ້ຢ່າງສົມບູນ	ພາຍໃນປີ 2025, ມີບໍ່ປະສົມພັນຂອງນົກຫງ່ອນທັບທີ່ມີຈຳນວນ 750 ຄູ່ ທີ່ອາໄສຕາມເກາະຕ່າງໆຂອງອ່າວຕາເວັນອອກ	-	-	-	-
ຈ1. ຈຳນວນຄູ່ປະສົມພັນຂອງນົກຫງ່ອນທັບທີ່ມີ		19-ມີນາ-2016	210	ຫຼຸດລົງຢ່າງໜັກ	ການປະເມີນຢ່າງເຂັ້ມຊັບ
		02-ມີນາ-2008	1200	ຄົງທີ່	ການປະເມີນຢ່າງເຂັ້ມຊັບ
ໜູ1. ເຮືອທີ່ມີການຕິດຕັ້ງອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູ	ພາຍໃນເດືອນ ມິຖຸນາ 2018, ເຮືອທ່ອງທ່ຽວທຸກລຳທີ່ເຂົ້າໄປຫາເກາະຕ່າງໆຂອງອ່າວຕາເວັນອອກ ພ້ອມດ້ວຍຄັ້ງອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູ	-	-	-	-
ໜູ1. ອັດຕາສ່ວນຮ້ອຍ (%) ຂອງເຮືອທ່ອງທ່ຽວທີ່ຕິດຕັ້ງອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູ	ຈຳນວນສ່ວນຮ້ອຍ (%) ຂອງເຮືອທ່ອງທ່ຽວທັງໝົດທີ່ເຂົ້າໄປໃນເກາະໄດ້ຮັບການຕິດຕັ້ງອຸປະກອນປ້ອງກັນໜູທີ່ທັນສະໄໝທີ່ສຸດ	30-ມິຖຸນາ-2016	0	ບໍ່ມີການປ່ຽນແປງເປັນພິເສດ	ການຄາດເດົາບ້ອງຕົ້ນ
ໜູ 2. ໜູທີ່ຖືກກຳຈັດອອກຈາກບັນດາເກາະທີ່ສຳຄັນ	ພາຍໃນເດືອນ ມິຖຸນາ 2019, ໜູຖືກຈຳກັດອອກໄປຈົນໝົດຈາກທຸກໆເກາະທີ່ເປັນແຫຼ່ງຂະຫຍາຍພັນຂອງນົກ	-	-	-	-
ໜູ 2ກ. ຈຳນວນໜູທີ່ຕິດກັບດັກ	ຈຳນວນທັງໝົດຂອງໜູທີ່ຕິດກັບດັກ ທີ່ຕິດຕັ້ງໄວ້ແຕ່ລະເກາະເປັນເວລາໜຶ່ງອາທິດ. ພວກເຂົາຄາດການວ່າພວກເຂົາຕ້ອງການເວລາສາມອາທິດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າປະຊາກອນຂອງໜູຖືກກຳຈັດໄປຈົນໝົດ	31-ມີນາ-2018	ຫຼາຍໃຫຼ	ຫຼຸດລົງເລັກນ້ອຍ	ການປະເມີນໂດຍໄວ

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດ (ແຜນປະຕິບັດວຽກງານ, ແຜນການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ) ແລະ ແຜນວຽກ, ໂດຍຍັງຄຳນຶງເຖິງງົບປະມານ ແລະ ໄລຍະເວລາຂອງໂຄງການ
- ◆ ການສ້າງລະບົບສຳລັບການຈັດເກັບຂໍ້ມູນ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ
- ◆ ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າສຳລັບອົງກອນ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆໃນໂຄງການ
- ◆ ຂໍ້ມູນການຕິດຕາມກວດກາທີ່ຖືກຈັດເກັບໃນລະບົບ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສຳລັບບາດກ້າວຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ: <http://cmp-openstandards.org/resources/implement/>

ຕົວຢ່າງຕົວຈິງຂອງອົງປະກອບທີ່ຫຼາກຫຼາຍຂອງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ: <https://cmp-openstandards.org/cs-examples/>

4 វិទ្យាសាស្ត្រ & ប្រតិបត្តិការ

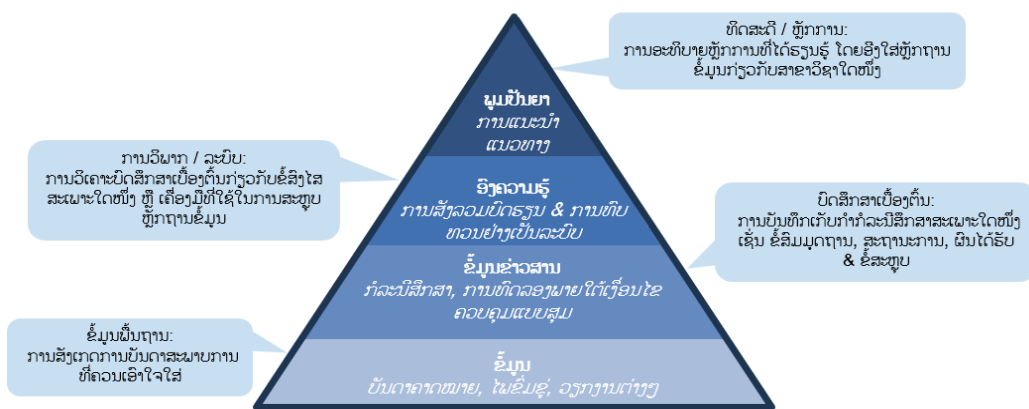

ວິເຄາະ & ປັບປຸງ

ໃນບາດກ້າວນີ້ຂອງ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ປະກອບມີການຈັດການຂໍ້ມູນຂອງທ່ານຕາມທີ່ໄດ້ຮັບມາ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນເປັນປະຈຳເພື່ອຜັນປ່ຽນສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນໃຫ້ເປັນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ອົງຄວາມຮູ້ທີ່ເປັນປະໂຫຍດ (ຮູບພາບທີ 22). ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງວິເຄາະຜົນໄດ້ຮັບ, ຂໍ້ສົມມຸດຖານຫຼັກ, ບັນຫາຄວາມບໍ່ແນ່ນອນທີ່ສຳຄັນ, ພ້ອມທັງຂໍ້ມູນໃນການດຳເນີນງານ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງການເງິນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ຕໍ່ມາກໍປັບປຸງແຜນວຽກຂອງທ່ານຕາມທີ່ເຫັນສົມຄວນ. ໃນຫຼາຍຄັ້ງຜູ້ຈັດການໂຄງການສ່ວນໃຫຍ່ຈະຄາດຄະເນເວລາທີ່ໃຊ້ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບາດກ້າວດັ່ງນີ້ໜ້ອຍເກີນໄປສຸດທ້າຍແລ້ວເຮັດໃຫ້ມີຂໍ້ມູນຈຳນວນຫຼາຍທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກວິເຄາະ ຫຼື ບໍ່ໄດ້ນຳໄປໃຊ້.

ຮູບພາບທີ 22.

ພາບລວມກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານເປັນຫຼັກສຳລັບປະເດັນທີ່ສົນໃຈ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັກແປງມາຈາກ Salafsky et al. 2019. [Defining and Using Evidence in Conservation Practice](#)

ເກນລະດັບຄວາມຊັບຊ້ອນໃນການວິເຄາະແມ່ນເລີ່ມຕັ້ງແຕ່ລະດັບທີ່ເປັນພື້ນຖານ ງ່າຍໆ ແລະ ສາມາດຈັດການໄດ້ໄວໄປຈົນເຖິງລະດັບທີ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາຈຳນວນຫຼາຍ ແລະ ສັບຊ້ອນເປັນຢ່າງຍິ່ງ. ໃນການເລືອກໃຊ້ວິທີການໃນການຕິດຕາກວດກາ, ທ່ານຄວນເຮັດໃຫ້ແນ່ໃຈໄດ້ວ່າເກນລະດັບການວິເຄາະຂອງທ່ານເໝາະສົມກັບເກນລະດັບຂອງຫຼັກຖານຂໍ້ມູນໂດຍອີງໃສ່ສະຖານະການຂອງທ່ານ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຂອງທ່ານຕ້ອງການ.

4ກ.ການກະກຽມຂໍ້ມູນຂອງທ່ານເພື່ອການວິເຄາະ

ການວິເຄາະແມ່ນຂະບວນການໃນການປ່ຽນຂໍ້ມູນດິບໃຫ້ເປັນຂໍ້ມູນທີ່ຢູ່ໃນຮູບແບບທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນບໍ່ຄວນເກີດພຽງຄັ້ງດຽວໃນຕະຫຼອດອາຍຸການຂອງໂຄງການ. ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈເຖິງສະພາບການທີ່ເກີດຂຶ້ນກັບໂຄງການຂອງທ່ານຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດປັບປຸງສິ່ງຕ່າງໆໃຫ້ໄດ້ທັນເວລາ, ມັນຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ການເກັບກຳ ແລະ ວິເຄາະຂໍ້ມູນຈາກການຕິດຕາມກວດກາໃຫ້ເປັນດັ່ງສ່ວນໜຶ່ງໃນກິດຈະວັດຂອງໂຄງການ, ໂດຍນຳໃຊ້ລະບົບໃນການຈັດການຂໍ້ມູນທີ່ທ່ານໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນບາດກ້າວທີ 3.

ການກະກຽມຂໍ້ມູນຂອງທ່ານເພື່ອການວິເຄາະແມ່ນຂະບວນການທີ່ຕໍ່ເນື່ອງລະຫວ່າງບາດກ້າວທີ 3 ແລະ 4. ທີ່ມຽນຂອງທ່ານຄວນບັນທຶກ, ຈັດເກັບ, ປະມວນຜົນ, ແລະ ສຳຮອງຂໍ້ມູນທັງໝົດທີ່ພວກທ່ານມີເປັນປະຈຳ, ເຊັ່ນວ່າຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບແຜນງານ, ການດຳເນີນງານ, ແລະ ຂໍ້ມູນທາງດ້ານການເງິນ. ວຽກງານນີ້ຈະມີຄວາມສະດວກຫຼາຍຢູ່ຂຶ້ນຖ້າຫາກທ່ານກວດກາ, ຄັດແຍກ, ແລະ ເຂົ້າລະຫັດຂໍ້ມູນດິບຂອງທ່ານຢ່າງເປັນລະບົບໃນຂະນະທີ່ທ່ານເກັບກຳຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນ. ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ລະບົບຂອງທ່ານຄວນຈັດສັນ ແລະ ນຳສະເໜີຂໍ້ມູນທີ່ທ່ານມີເພື່ອໃຫ້ງ່າຍຕໍ່ການສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການຕາມທີ່ລະບຸໃນແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ. ຕົວຢ່າງ: ຖ້າຫາກທ່ານກຳລັງເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຈຳນວນໜັງສືອະນຸຍາດສິ່ງປຸກສ້າງໃໝ່ທີ່ຖືກອະນຸມັດໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ລັດກຳນົດ (ເບິ່ງຄືນໃນຮູບພາບທີ 12 ແລະ ຮູບພາບທີ 16), ລະບົບຂໍ້ມູນຂອງທ່ານຄວນເຮັດໃຫ້ທ່ານສາມາດກວດ ສອບຈຸດປະສົງຂອງທ່ານໄດ້ໂດຍສະດວກ (ພາຍໃນກາງປີ 2024, ການອະນຸຍາດສິ່ງປຸກສ້າງໃໝ່ທັງໝົດຕ້ອງຫຼີກລ້ຽງການກໍ່ສ້າງໃນພື້ນທີ່ຈຳເພາະທີ່ລັດກຳນົດ).

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

ຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນຂອງໂຄງການໄດ້ຖືກບັນທຶກ, ຈັດເກັບ, ປະມວນຜົນ, ແລະ ສຳຮອງໄວ້ເປັນປະຈຳ

4ຂ. ວິເຄາະ ແລະ ທົບທວນຄືນຜົນໄດ້ຮັບ

ສິ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກທີ່ດີ (ດັ່ງທີ່ລະບຸໄວ້ໃນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ) ແມ່ນການປະເມີນຢ່າງເປັນລະບົບເປັນປະຈຳ ວ່າທ່ານກຳລັງດຳເນີນຕາມແນວທາງເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງ ທີ່ທ່ານຕັ້ງໄວ້ຫຼືບໍ່. ຂໍ້ມູນຈາກການຕິດຕາມກວດກາຂອງທ່ານຄວນຊ່ວຍໃຫ້ ທ່ານເຕີມເຕັມຊ່ອງວ່າງໃນດ້ານອົງຄວາມຮູ້, ກວດສອບວ່າທ່ານບັນລຸຜົນ ໄດ້ຮັບໄລຍະກາງຕາມທີ່ຄາດໄວ້ແລ້ວຫຼືຍັງ ແລະ ປະເມີນວ່າທ່ານກຳລັງດຳ ເນີນຕາມແນວທາງເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຜົນສຳເລັດໃນໄລຍະຍາວຫຼືບໍ່. ນອກຈາກ ຂໍ້ມູນຈາກການຕິດຕາມກວດກາທີ່ທ່ານມີແລ້ວນັ້ນ, ທີມງານຂອງທ່ານ ຄວນພິຈາລະນາຂໍ້ມູນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການປະເມີນຜົນໂຄງການອັນ ອື່ນໆອີກ. ການວິເຄາະຂໍ້ມູນຈາກການຕິດຕາມກວດກາ (ລວມທັງຂໍ້ມູນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການປະເມີນຜົນ) ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານກວດສອບ ໄດ້ວ່າຂໍ້ສົມມຸດຖານຫຼັກທີ່ທ່ານກຳນົດໄວ້ໃນແຕ່ລະຂັ້ນຕອນຂອງການວາງ ແຜນ (ໂດຍສະເພາະທີ່ຢູ່ໃນການວິເຄາະສະຖານະການ ແລະ ທິດສະດີ ການປ່ຽນແປງ) ສອດຄ່ອງກັບຄວາມເປັນຈິງຫຼືບໍ່. ຄວາມຮູ້ເຫຼົ່ານີ້ສາມາດ ຊ່ວຍໃຫ້ທີມງານຂອງທ່ານເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າຍ້ອນສາເຫດອັນໃດວຽກງານ ໃດໜຶ່ງຈຶ່ງສຳເລັດ ຫຼື ຫຼົ້ມເຫລວ. ໂດຍການທົດສອບ ແລະ ທົບທວນຂໍ້ ສົມມຸດຖານຫຼັກຂອງທ່ານ, ທ່ານກໍຈະຢູ່ຈຸດທີ່ໄດ້ປຽບທີ່ຈະປັບປ່ຽນ ແລະ ປັບແກ້ວຽກງານໂຄງການຂອງທ່ານຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ທ່ານຍັງຈະຮັບ ໄດ້ຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການທີ່ສາມາດປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຖານຂອງ ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ກວ້າງຂຶ້ນທີ່ຈະຊ່ວຍປັບປຸງວຽກງານການອະນຸລັກອື່ນໆ ອີກ.

ເພື່ອໃຫ້ແນ່ໃຈໄດ້ວ່າທີມງານຂອງທ່ານຈະນຳໃຊ້ແຜນການ ແລະ ຂໍ້ມູນຈາກ ການຕິດຕາມກວດກາທີ່ທ່ານມີເພື່ອຮຽນຮູ້ ແລະ ປັບຕົວ, ທ່ານຄວນທວນ ຄືນ ແລະ ທົບທວນກ່ຽວກັບໂຄງການຂອງທ່ານຢ່າງເປັນປະຈຳ (ປະມານ ທຸກໆ 6-12 ເດືອນ). ໃນການທົບທວນເຫຼົ່ານັ້ນ, ທ່ານ ແລະ ທີມງານ ຂອງທ່ານຄວນນຳໃຊ້ການວິເຄາະທີ່ທ່ານມີເພື່ອຕອບປະເດັນຕ່າງໆດັ່ງນີ້:

- ທ່ານກຳລັງດຳເນີນຕາມແນວທາງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຂອງ ທ່ານຢູ່ຫຼືບໍ່? ຖ້າຄຳຕອບແມ່ນ ບໍ່, ເປັນຍ້ອນສາຍເຫດ

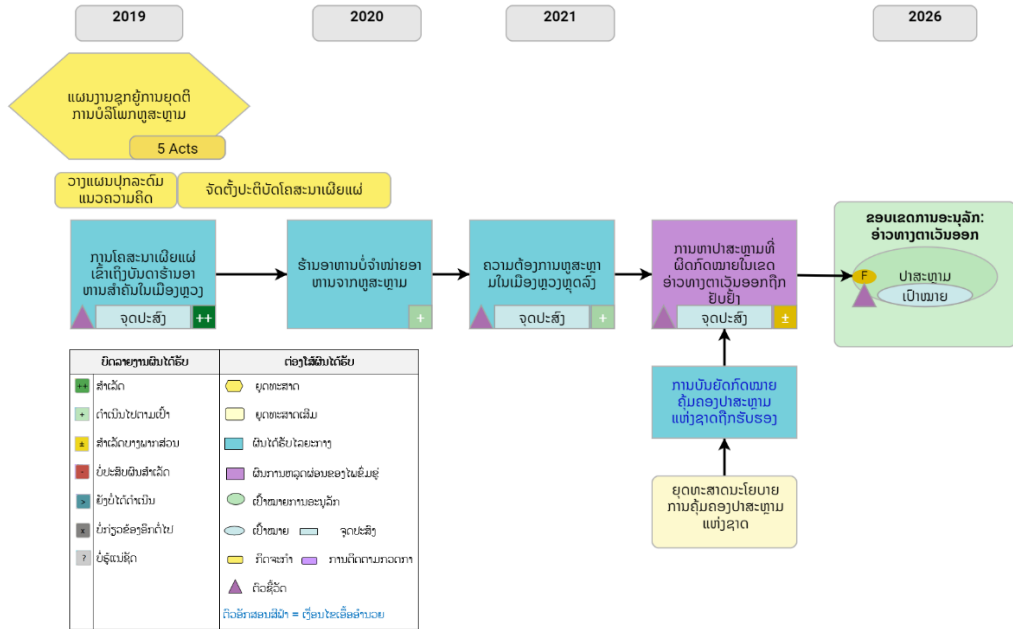
ອັນໃດ? ທ່ານຈະຕ້ອງມີການປັບປ່ຽນແບບໃດແດ່? (ເບິ່ງຄືນ ທີ່ຮູບພາບທີ 19 ແລະ ຮູບພາບທີ 20)

- ທ່ານກຳລັງບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບທີ່ທ່ານຄາດຫວັງວ່າຈະບັນລຸຜ່ອມທັງບັນລຸ ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ມີຄວາມຕິດພັນກັບຜົນ ໄດ້ຮັບທີ່ສຳຄັນຫຼືບໍ່? ຖ້າຄຳຕອບແມ່ນ ບໍ່, ເປັນຍ້ອນສາຍເຫດອັນໃດ? ມີປັດໃຈປ່ຽນແປງດ້ານບໍລິບົດອື່ນໆທີ່ກຳລັງກະທົບຕໍ່ຜົນໄດ້ຮັບຂອງ ໂຄງການຂອງທ່ານຢູ່ຫຼືບໍ່? ທ່ານຈະຕ້ອງມີການປັບປ່ຽນແບບໃດແດ່? (ຮູບພາບທີ 23)
- ທ່ານໄດ້ຈັດການກັບຂໍ້ມູນອື່ນໆທີ່ຕ້ອງການທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ ຫຼື ບໍ່ (ເຊັ່ນວ່າ ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ ແລະ ການປ່ຽນແປງທີ່ສຳຄັນຕາມສະພາບ ການຂອງໂຄງການທ່ານ – ດັ່ງທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນໂດຍເສັ້ນຈຳເມັດ ແລະ ເຄື່ອງໝາຍຄຳຖາມໃນແຜນວາດຮູບແບບຈຳລອງສະຖານະການ ແລະ ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ)? ຖ້າເປັນແບບນັ້ນ, ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ບອກຫຍັງແດ່ ກ່ຽວກັບໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ທ່ານຈະຕ້ອງມີການປັບປ່ຽນແບບ ໃດແດ່? ຖ້າຫາກທ່ານບໍ່ໄດ້ຈັດການກັບຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການເຫຼົ່ານັ້ນ, ຂໍ້ ມູນດັ່ງກ່າວຍັງເປັນບຸລິມະສິດຢູ່ຫຼືບໍ່? ແລະ ຖ້າເປັນແບບນັ້ນ, ທ່ານຈະ ຈັດການກັບຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນແນວໃດໃນອະນາຄົດ?

ຮູບພາບທີ 23.

ຕົວຢ່າງຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ ພ້ອມກັບສັນຍາລັກຕົວຊີ້ວັດຜົນໄດ້ຮັບຄວາມຄືບໜ້າ

ມັນຍັງເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະລະບົບວ່າຂະບວນການດຳເນີນງານທັງໝົດກຳລັງຊ່ວຍໃຫ້ໂຄງການຂອງທ່ານດຳເນີນວຽກງານໄປຢ່າງຖືກຕ້ອງຫຼືບໍ່. ທ່ານອາດມີໂຄງການທີ່ນຳໃຊ້ຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມເພື່ອຮັບມືກັບໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ໂອກາດຕ່າງໆທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍໃນການອະນຸລັກ, ແຕ່ເປັນໄປໄດ້ວ່າທີມງານຂອງທ່ານອາດຈະບໍ່ໄດ້ດຳເນີນວຽກງານຢ່າງມີປະສິດທິພາບພຽງພໍ ຫຼື ຂາດການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການບໍລິຫານ ຫຼື ທາງດ້ານການເງິນຕາມທີ່ຄວນຈະເປັນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນທີ່ດີໃນວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ການວິເຄາະຂອງທ່ານອາດຈະຕ້ອງເບິ່ງໃນດ້ານຕ່າງໆດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- ທ່ານມີຊັບພະຍາກອນທີ່ພຽງພໍ (ຕົວຢ່າງ, ທາງດ້ານການເງິນ, ບຸກຄະລາກອນ, ການບໍລິຫານ, ການເມືອງ) ເພື່ອປະຕິບັດໂຄງການຂອງທ່ານ;
- ທ່ານມີທັກສະທີ່ເໝາະສົມພາຍໃນທີມງານຂອງທ່ານໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຂອງທ່ານໃຫ້ເປັນໄປດ້ວຍດີ;
- ທ່ານມີພື້ນຖານໂຄງຮ່າງ ແລະ ເຄື່ອງມືອຳນວຍຄວາມສະດວກ (ຕົວຢ່າງ, ພື້ນທີ່ທ້ອງຖານ, ຍານພາຫະນະ, ຄອມພິວເຕີ) ທີ່ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ໃນປະຕິບັດໜ້າທີ່ຂອງທ່ານ; ແລະ/ຫຼື
- ທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານປະຕິບັດວຽກງານໄດ້ຢ່າງລາບລືນ (ຕົວຢ່າງ, ການສື່ສານ, ການມອບໝາຍໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ).

ສຳລັບການຮຽນຮູ້ ແລະ ການສື່ສານທີ່ມີປະສິດທິພາບນັ້ນ, ມັນເປັນເລື່ອງສຳຄັນທີ່ຈະດຶງເອົາກຸ່ມຄົນທີ່ເໝາະສົມເຂົ້າມາໃນການວິເຄາະ ແລະ/ຫຼື ແບ່ງປັນການວິເຄາະເບື້ອງຕົ້ນໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາເຫຼົ່ານັ້ນ. ຕາມຫຼັກການ ທົ່ວໄປແລ້ວ, ການວິເຄາະຄວນປະກອບມີສະມາຊິກພາຍໃນທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານເພາະພວກເຂົາຈະມີຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງເລິກເຊິ່ງກ່ຽວກັບໂຄງການ ແລະ ສະຖານະການໂດຍລວມ. ໂດຍອີງຕາມບໍລິບົດ ແລະ ຄວາມເໝາະສົມ, ສະມາຊິກໃນທີມອາດຈະດຳເນີນການວິເຄາະໂດຍພວກເຂົາເອງ, ຫຼື ພວກເຂົາສາມາດຊ່ວຍທົບທວນ ແລະ ວິພາກບົດວິເຄາະ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ບັນດາທີມງານບໍ່ຄວນທີ່ຈະຊີ້ນຳຜົນການຄົ້ນພົບໂດຍບໍ່ສົມເຫດສົມຜົນ. ໃນຂະນະທີ່ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທີມງານເປັນເລື່ອງທີ່ສຳຄັນ, ຄວາມຄິດເຫັນຈາກຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງທ່ານ, ຜູ້ຊ່ຽວຊານຈາກພາຍນອກ, ຫຼື ຈາກບຸກຄົນອື່ນໆທີ່ມີຫຼາຍມຸມມອງກໍມີປະໂຫຍດ ແລະ ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ເກີດມີການຕີຄວາມໝາຍຜົນໄດ້ຮັບຈາກການຕິດຕາມກວດກາໃຫ້ມີຄວາມດຸ່ນດ່ຽງ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ບົດວິເຄາະຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງໂຄງການ
- ◆ ບົດວິເຄາະຂໍ້ມູນໃນການດຳເນີນງານ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງດ້ານການເງິນ
- ◆ ບົດບັນທຶກການໂອ້ລົມສົນທະນາ ແລະ ການຕິດສິນໃຈ

4ຄ. ປັບປຸງແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ

ການເກັບກຳ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນເຊິ່ງເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງກິດຈະກຳປະຈຳໃນການຕິດຕາມກວດກາຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານສາມາດຮູ້ວ່າການເຂົ້າໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງທ່ານມີປະສິດທິພາບພຽງໃດ ແລະ ຮູ້ວ່າການປັບປຸງແບບໃດທີ່ທ່ານຕ້ອງມີເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງທ່ານໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ. ມາເຖິງພາກສ່ວນສຸດທ້າຍຂອງບາດກ້າວນີ້, ທ່ານຄວນນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້ໃນໄລຍະເວລາຂອງການວິເຄາະ ແລະ ສົນທະນາເພື່ອໃຊ້ແກ້ໄຂ ແລະ ປັບປຸງບົດສັງລວມຍຸດທະສາດ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆຂອງທ່ານ, ຕາມເຫັນສົມຄວນ. ສິ່ງນີ້ເປັນຫົວໃຈສຳຄັນ ຂອງການປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກທີ່ດີ.

ການວາງແຜນທັງໝົດທີ່ໄດ້ເຮັດໄປກ່ອນໜ້ານີ້ ບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນພຽງແຕ່ຄັ້ງດຽວໂດຍທີ່ບໍ່ໄດ້ທວນຄືນ ຫຼື ຖືກນຳມາໃຊ້ອີກເລີຍ. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ເພື່ອໃຫ້ເກີດມີການຮຽນຮູ້ຕະຫຼອດເວລາ ແລະ ເພື່ອສືບຕໍ່ພັດທະນາປັບປຸງປະສິດທິພາບຂອງໂຄງການຂອງທ່ານ, ທ່ານຄວນຈະທວນຄືນເມື່ອເຫັນວ່າຈຳເປັນ ແລະ ປັບແກ້ຕົວກຳນົດພ້ອມທັງຂໍ້ສົມມຸດຖານຫຼັກ, ແຜນປະຕິບັດວຽກງານ, ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ແຜນດຳເນີນງານ, ແຜນວຽກ ແລະ ແຜນງົບປະມານໃນໂຄງການຂອງທ່ານ, ຕາມເຫັນສົມຄວນ. ດັ່ງນັ້ນ, ທ່ານອາດຈະຕ້ອງແກ້ໄຂຫຼາຍໆພາກສ່ວນ ຫຼື ພາກສ່ວນທັງໝົດໃນແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້ຜ່ານມາ. ບົດຮຽນ ແລະ ແນວຄວາມຄິດຕ່າງໆເພື່ອການພັດທະນາປັບປຸງອາດເກີດຈາກການສົນທະນາກັນພາຍໃນຮ່ວມກັບທີມງານຂອງທ່ານ, ຜົນການຄົ້ນພົບຈາກການປະເມີນຜົນ ຫຼື ການກວດສອບທີ່ເປັນທາງການ, ຄວາມຄິດເຫັນຈາກຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຈາກພາຍນອກທີ່ເຂົ້າໃຈວຽກງານຂອງທ່ານ, ແລະ/ຫຼື ຜົນການຄົ້ນພົບຈາກງານວິໄຈທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບໍລິບົດຂອງໂຄງການທ່ານ.

ເມື່ອທ່ານຈະມີການປ່ຽນແປງໃດໆກໍຕາມ, ທ່ານກໍຄວນຈະບັນທຶກເຫດຜົນ ແລະ/ຫຼື ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ສະໜັບສະໜູນໃນການປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານັ້ນເພື່ອໃຫ້ ບຸກຄົນອື່ນໆເຂົ້າໃຈສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້ ແລະ ສາເຫດຂອງການປ່ຽນແປງ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ. ສິ່ງນີ້ຍັງຈະເປັນເຄື່ອງມືທີ່ສຳຄັນສຳລັບບາດກ້າວທີ 5 (ແປງ ບັນ). ສຸດທ້າຍນີ້, ຈົ່ງຄຳນຶງໄວ້ສະເໝີວ່າທ່ານອາດເຫັນໄດ້ວ່າສິ່ງທີ່ທ່ານກຳ ລັງເຮັດຢູ່ນັ້ນດຳເນີນໄປໄດ້ດີແລ້ວ ແລະ ບໍ່ມີສິ່ງໃດທີ່ຕ້ອງໄດ້ປັບປ່ຽນ. ແຕ່ສິ່ງທີ່ສຳຄັນແມ່ນຈະຕ້ອງເຫຼືອເວລາໄວ້ສຳລັບການເບິ່ງກັບຄືນເພື່ອທົບ ທວນ ແລະ ວິເຄາະເພື່ອທີ່ທ່ານຈະສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ວ່າຈຸດໃດທີ່ທ່ານ ຕ້ອງໄດ້ດັດປັບ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຈາກບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ເອກະສານຕ່າງໆຂອງໂຄງການໄດ້ຮັບການປັບປຸງແກ້ໄຂ, ເຊັ່ນ ແຜນປະຕິບັດວຽກງານ, ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ແຜນດຳເນີນງານ, ແຜນວຽກ ແລະ ແຜນງົບປະມານຂອງທ່ານ
- ◆ ການບັນທຶກເກັບກຳຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ, ການໂອ້ລົມສົນທະນາ, ແລະ ການຕັດສິນໃຈ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສຳລັບບາດກ້າວ ວິເຄາະ ແລະ ປັບຕົວ: <https://cmp-openstandards.org/resources/analyze-adapt/>

ຕົວຢ່າງຕົວຈິງຂອງອົງປະກອບທີ່ຫຼາກຫຼາຍຂອງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ: <https://cmp-openstandards.org/cs-examples/>

PHOTO: LUIS BARRETO/WWW.FUJ

ແປງປັນບົດຮຽນ

ບາດກ້າວສຸດທ້າຍໃນວົງຈອນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ນີ້ປະກອບມີການແປງປັນບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ແລະ ຜົນງານທີ່ເປັນທາງການໃຫ້ກັບຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ. ບາດກ້າວນີ້ຍັງກ່ຽວຂ້ອງກັບການໃຫ້ ແລະ ການຮັບຄຳຕຳນິຕິຊົມຜ່ອມທັງການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳຂອງການຮຽນຮູ້. ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະສົ່ງເສີມການຮຽນຮູ້ພາຍໃນທີ່ມີມູນຄ່າ ການຂອງທ່ານ ແລະ ສົ່ງເສີມການຮຽນຮູ້ຮ່ວມກັບຄູ່ຮ່ວມງານ ແລະ ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເນື່ອງຈາກວ່າບັນດາບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຈາກວຽກທີ່ທ່ານເຮັດສຳເລັດໄປຈະກາຍເປັນຂໍ້ມູນ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ສຳຄັນໃຫ້ກັບແຕ່ລະບາດກ້າວໃນການດຳເນີນການຜ່ານວົງຈອນຂອງໂຄງການຕໍ່ໄປ. ມັນຍັງເປັນສິ່ງສຳຄັນໃນການສົ່ງເສີມການຮຽນຮູ້ໃນລະດັບສະຖາບັນ ແລະ ໂດຍສະເພາະກໍແມ່ນບັນດາອົງການນັກອະນຸລັກຕ່າງໆ. ເມື່ອຮູ້ແບບນີ້, ມາດຕະຖານການອະນຸລັກຈຶ່ງລວມເອົາ ບັນດາແນວທາງການປະຕິບັດທີ່ໂຄງການ ແລະ ອົງການຂອງທ່ານສາມາດເອົາໄປນຳໃຊ້ເພື່ອຊ່ວຍ ສົ່ງເສີມການຖອດຖອນບົດຮຽນ ແລະ ການແປງປັນທີ່ຖອດຖອນໄດ້.

5ກ. ບັນທຶກເກັບກຳສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້

ເມື່ອທ່ານດຳເນີນການຕາມຂະບວນການອະນຸລັກໃນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ, ທ່ານຄວນບັນທຶກຜົນສຳເລັດໃນການດຳເນີນງານທີ່ທ່ານໄດ້ບັນລຸ ແລະ ຄວາມຮູ້ທີ່ທ່ານຂອງທ່ານໄດ້ຮັບຈາກດຳເນີນງານເປັນປົກກະຕິ ແລະ ນຳໃຊ້ບັນດາຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ ເພື່ອເປົ້າໝາຍການດຳເນີນວຽກງານຕາມຫຼັກຖານ. ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່, ທ່ານຈະມີຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ບົດຮຽນຫຼາຍໆຢ່າງ ແລ້ວໃນບາດກ້າວທີ 4 ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນ ທີ່ທ່ານຕ້ອງການທີ່ທ່ານໄດ້ກຳນົດ ໃນບາດກ້າວ 2ຂ. ໃນຈຸດນີ້, ທ່ານຄວນເຮັດໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ທ່ານໄດ້ບັນທຶກ ບົດຮຽນເຫຼົ່ານັ້ນ ແລະ ຕິດຕາມຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການທີ່ຍັງບໍ່ມີຄຳຕອບໃນລະ ບົບທີ່ເໝາະສົມເຂົ້າຖົງໄດ້ໃນອະນາຄົດສຳລັບທຶມງານຂອງທ່ານ, ອົງການຂອງທ່ານ ແລະ ສະມາຄົມນັກອະນຸລັກ.

ທ່ານສາມາດຮວບຮວມບົດຮຽນ ແລະ ຄວາມຮູ້ເຫຼົ່ານີ້ໄວ້ໃນຮູບແບບຂອງ ວາລະສານທາງວິຊາການທີ່ໄດ້ຮັບການກວດສອບ (peer-reviewed), ລະບົບຂໍ້ມູນອອນລາຍ ຫຼື ບົດບັນທຶກຂຽນດ້ວຍມືທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ. ໜຶ່ງ ຕົວເລືອກທີ່ງ່າຍດາຍສຳລັບທຶມງານທ່ານແມ່ນການນຳໃຊ້ເອກະສານທາງອອນລາຍ ແລະ ໂປຣແກຣມທີ່ເປັນຕາລາງຈັດການງານ (spreadsheets) ເພື່ອຈັດເກັບລາຍການບັນດາບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ທີ່ສະມາຊິກທັງໝົດ ຂອງທຶມງານໂຄງການສາມາດເຂົ້າຖົງ ແລະ ແກ້ໄຂໄດ້ຕະຫລອດ. ການບັນທຶກເກັບກຳລັກສະນະນີ້ມັກມີຄວາມທ້າທາຍພາຍໃຕ້ສະພາບແວດລ້ອມວຽກງານປະຈຳວັນທີ່ກົດດັນ ແລະ ວຽກດ່ວນເລື້ອຍໆ. ດັ່ງນັ້ນ, ສິ່ງສຳຄັນແມ່ນທຶມງານ ຫຼື ອົງການຂອງທ່ານຕ້ອງສະໜອງທັງເວລາ ແລະ ແຮງຈູງໃຈໃນການເຮັດໜ້າວຽກນີ້.

5ຂ. ແປງປັນບົດຮຽນທີ່ທ່ານຖອດຖອນໄດ້

ຖ້າທ່ານບັນທຶກຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ທ່ານໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້, ທ່ານຈະສາມາດຈົດຈຳສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ດຳເນີນຈາກປີຕໍ່ປີ, ສິ່ງທີ່ເຮັດໄດ້ຜົນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຜົນ ແລະ ສິ່ງທີ່ທ່ານວາງແຜນທີ່ຈະດຳເນີນໃນອານາຄົດໄດ້ຄືຂຶ້ນ. ສິ່ງນີ້ຈະຊ່ວຍທຶມງານໂຄງການປະຈຸບັນຂອງທ່ານໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ຈະຮັບປະກັນວ່າພະນັກງານໃໝ່ຂອງໂຄງການຈະມີຂໍ້ມູນບັນທຶກກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ທ່ານເຄີຍດຳເນີນ ແລະ ສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຖອນຖອດບົດຮຽນ. ສິ່ງສຳຄັນ, ມັນຈະເປັນການຊ່ວຍໃຫ້ທຶມງານ ສາມາດຫຼີກລ່ຽງການດຳເນີນງານທີ່ຜິດພາດຊ້ຳຮອຍແບບທີ່ຜ່ານມາ. ຖ້າຫາກທ່ານນຳໃຊ້ຊອຟຸດແວຣ໌ສຳລັບ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງໂຄງການເຊັ່ນ ມີຣາດີ (Miradi) ແລະ ມີຣາດີແຊຣ໌ (Miradi Share), ທ່ານສາມາດບັນທຶກບັນດາຄຳຄິດເຫັນຕ່າງໆໃສ່ໃນບັນດາບາດກ້າວທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງຂະບວນການ ແລະ ກວດສອບໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ບັນດາຄຳຄິດເຫັນເຫຼົ່ານັ້ນຈະເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງບັນທຶກປະຫວັດວຽກງານສຳລັບເອກະສານໂຄງການ.

ເຄື່ອງມືໃນການສື່ສານທາງການທີ່ຕັ້ງເປົ້າໄວ້ຈະຊ່ວຍທ່ານແປງປັນຜົນການຄົ້ນພົບກັບບັນດານັກອະນຸລັກທົ່ວໂລກ. ການບັນທຶກ ແລະ ການແປງປັນບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຂອງທ່ານຈະຊ່ວຍນັກອະນຸລັກໃນການເຮັດວຽກພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂທີ່ຄ້າຍຄືກັນ ຫຼື ໃນການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ຄ້າຍຄື ກັນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກປະສົບການຂອງທ່ານ, ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນບັນຫາທີ່ທ່ານເຄີຍພົບພໍ້ ແລະ ທ້າຍທີ່ສຸດກໍແມ່ນການບັນລຸເປົ້າໝາຍຂອງວຽກງານການອະນຸລັກຢ່າງມີປະສິດທິພາບຫລາຍຂຶ້ນ. ມີຫລາຍໆທາງເລືອກທີ່ທ່ານຈະແປງປັນບົດຮຽນທີ່ທ່ານຖອດຖອນໄດ້ອອກໄປສູ່ວົງກ້ວາງ ຫລາຍຂຶ້ນ, ເຊັ່ນວ່າການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນສູນຈັດເກັບຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ, ການຕິຜົມວາລະສານທາງວິທະຍາສາດ, ການເຜີຍແຜ່ບັນດາບົດຮຽນລົງໄປໃນເວັບໄຊທ໌ຂອງທ່ານ, ການແປງປັນບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຜ່ານທາງສື່ສັງຄົມຕ່າງໆ ແລະ ການບອກເລົ່າເລື່ອງລາວການປະຕິບັດງານຂອງທ່ານທີ່ງານຝຶກອົບຮົມ ແລະ ກອງປະຊຸມຕ່າງໆ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບສຳລັບບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ♦ ການບັນທຶກເກັບກຳຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຄວາມຮູ້ທີ່ສຳຄັນ

ເຖິງແມ່ນວ່າພວກເຮົາຈະນຳສະເໜີການສື່ສານເປັນບາດກ້າວສຸດທ້າຍໃນວົງ
ຈອນວຽກງານອະນຸລັກ, ທ່ານຄວນຈະກະກຽມສື່ສານຜົນໄດ້ຮັບຂອງທ່ານ
ແລະ ຂໍ້ມູນອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໂຄງການເອົາໄວ້ກ່ອນໜ້າ. ຍົກຕົວຢ່າງ,
ໃນບາດກ້າວ 2ຂ, ທ່ານຄວນຈະຕ້ອງໄດ້ມີການກຳນົດຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຂອງ
ທ່ານສຳລັບຜົນໄດ້ຮັບໃນການຕິດຕາມກວດກາຂອງທ່ານ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່
ພວກເຂົາຕ້ອງການ. ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຖິງຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ຢ່າງມີປະສິດ
ທິພາບ, ທ່ານຕ້ອງມີຍຸດທະສາດໃນການສື່ສານ ແລະ ເຜີຍແຜ່ທີ່ຊັດເຈນ.
ສິ່ງນີ້ປະກອບດ້ວຍການຕັດສິນໃຈວ່າຂໍ້ມູນຫຼັກຖານໃດ ແລະ ບົດຮຽນໃດທີ່
ທ່ານຕ້ອງການຈະສື່ສານໃຫ້ກັບຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ເປັນບຸລິມະສິດເຫຼົ່ານັ້ນ (ໂດຍ
ອີງຕາມຄວາມສົນໃຈຂອງພວກເຂົາ), ການກຳນົດຮູບແບບວິທີການທີ່
ເໝາະສົມໃນການເຂົ້າເຖິງຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນແຕ່ລະກຸ່ມ, ແລະ ຕໍ່ຈາກນັ້ນ
ຈຶ່ງແມ່ນການສ້າງ ແລະ ແຈກຍາຍເຄື່ອງມືໃນການສື່ສານຂອງທ່ານ. ຍົກ
ຕົວຢ່າງ, ທ່ານອາດນຳໃຊ້ວິທີທາງໃນການສື່ສານທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ (ເຊັ່ນ,
ທາງອີເມວ, ທາງໂທລະສັບ,) ເພື່ອແບ່ງປັນບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ກັບຜູ້
ຮັບຂໍ້ມູນພາຍໃນຢ່າງເປັນປະຈຳ (ເຊັ່ນ, ພະນັກງານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານໂຄງ
ການ). ເມື່ອແບ່ງປັນບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້, ທ່ານຄວນສະໜອງ:

- ຄຳແນະນຳໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ຊັດເຈນ (ອີງຕາມການ
ວິເຄາະຂອງທ່ານ) ຕໍ່ກຸ່ມບຸກຄົນທີ່ເໝາະສົມ;
- ລາຍລະອຽດທີ່ສຳຄັນເພື່ອຊ່ວຍອະທິບາຍຄຳແນະນຳທ່ານ ແລະ
ຕີຄວາມໝາຍຜົນໄດ້ຮັບ; ແລະ
- ບັນດາທາງເລືອກ ແລະ ເຫດການທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນ
ໂດຍອີງຕາມຜົນໄດ້ຮັບ

ໃນການສື່ສານ ແລະ ແບ່ງປັນບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ກັບຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນພາຍ
ນອກ (ເຊັ່ນ, ຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ນັກອະນຸລັກ, ສາທາລະນະໃນວົງກ່ວາງ), ທ່ານ
ອາດຈະຕ້ອງໃຊ້ວິທີທາງໃນການສື່ສານທີ່ເປັນທາງການຫຼາຍຂຶ້ນ, ເຊັ່ນ ກະ
ດານຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ບົດລາຍງານ, ບົດນຳສະເໜີ, ວິດີໂອ, ເອກະສານທາງ
ວິຊາການຕ່າງໆ. ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ທ່ານຕ້ອງປະເມີນເຄື່ອງມືແຕ່ລະຢ່າງ
ເພື່ອປະເມີນວ່າສິ່ງນັ້ນໆສາມາດສື່ສານຂໍ້ຄວາມຕ່າງໆຂອງທ່ານໄດ້ຢ່າງມີປະ
ສິດທິພາບຫຼືບໍ່ ແລະ ເພື່ອຮຽນຮູ້ວ່າທ່ານຄວນຈະປັບປຸງການສື່ສານ ຂອງ
ທ່ານແນວໃດ. ຍ້າອີກຄັ້ງໜຶ່ງ, ການຕິດຕາມກວດກາ, ການຮຽນຮູ້, ແລະ
ການປັບປຸງເກີດຂຶ້ນໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນຂອງວົງຈອນໂຄງການ.

ເພື່ອເປັນການຍ້າຕ້ອນ, ທ່ານຍັງຄວນສຶກສາຈາກຄົນອື່ນໆໃນສະມາຄົມ
ນັກອະນຸລັກເພື່ອເປັນແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ ແລະ ບ່ອນຮຽນຮູ້ສຳລັບໂຄງການຂອງ
ທ່ານ. ແຫຼ່ງສະສົມບົດຮຽນທີ່ດີທີ່ສຸດບາງຄັ້ງກໍແມ່ນປະສົບການຈາກຄົນອື່ນ.

PHOTO: PHYLLIS BACHLER / WWF-INTERNATIONAL

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບສຳລັບບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ການກັນກອງບັນດາຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການ ແລະ ຮູບແບບການສື່ສານທີ່ຕ້ອງການ, ຕາມທີ່ຈຳເປັນ.
- ◆ ການສື່ສານກັບສະມາຊິກທີມງານໂຄງການ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ສຳຄັນ ຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ
- ◆ ການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການຂະຫຍາຍຂໍ້ມູນຫລັກຖານ
- ◆ ການສ້າງ ແລະ ການແຈກຢາຍເຄື່ອງມືໃນການສື່ສານທີ່ເໝາະສົມ

5ຄ. ສິ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມການຮຽນຮູ້

ບາດກ້າວຢ່ອຍສຸດທ້າຍໃນການປະຕິບັດວຽກງານການອະນຸລັກທີ່ດີນີ້ປະກອບດ້ວຍ ການສິ່ງເສີມວັດທະນະທຳການເຮັດວຽກ ແລະ ການຮຽນຮູ້ພາຍໃນທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານ, ລະຫວ່າງອົງກອນຂອງທ່ານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ ພ້ອມທັງລະຫວ່າງນັກປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກນຳກັນໃນທົ່ວໂລກ. ວັດທະນະທຳການເຮັດວຽກ ແລະ ການຮຽນຮູ້ໃນລະດັບເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມສຳຄັນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າທຸກຝ່າຍໄດ້ຮຽນຮູ້ ແລະ ໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກປະສົບການຂອງທີມງານທ່ານ. ເຖິງແມ່ນວ່າບາດກ້າວນີ້ຖືກວາງໃຫ້ເປັນບາດກ້າວສຸດທ້າຍ, ແທ້ຈິງແລ້ວມັນເປັນສິ່ງທີ່ທ່ານ ແລະ ອົງກອນຂອງທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ (ທ່ານອາດຈື່ໄດ້ວ່າ ພວກເຮົາໄດ້ກຳນົດແນວຄວາມຄິດນີ້ວ່າເປັນຫຼັກການລວມໄວ້ກ່ອນໜ້ານີ້ ແລ້ວ). ເພື່ອໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ, ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດວຽກໃນສະພາບແວດລ້ອມໂຄງການທີ່ສິ່ງເສີມການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແບບປັບຕົວຕາມສະພາບຄວາມເປັນຈິງ. ເຊິ່ງນີ້ໝາຍຄວາມວ່າທ່ານ, ທີມງານຂອງ ທ່ານ ແລະ ອົງກອນຂອງທ່ານຄວນຈະມີການທົບທວນ, ການຊອກຫາຄຳຕຳນິຕິຊີມ, ແລະ ການໃຫ້ຄຳຕຳນິຕິຊີມຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ. ຄຳຕຳນິຕິຊີມນັ້ນອາດມີລັກສະນະທີ່ເປັນທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ ແລະ ອາດໄດ້ມາຈາກສະມາຊິກໃນທີມງານຂອງທ່ານ ແລະ ຜະນັກງານຄົນອື່ນໆທີ່ເປັນສະມາຊິກຂອງອົງກອນຂອງທ່ານ. ອີກທາງໜຶ່ງ, ມັນອາດມາຈາກກົນໄກ ພາຍນອກ, ເຊັ່ນ ການປະເມີນ, ເຊິ່ງປະເມີນໂຄງການໃນດ້ານເປົ້າ ໝາຍ ແລະ ວັດຖຸປະສົງທີ່ລະບຸໄວ້, ແລະ ການກວດສອບ, ເຊິ່ງປະເມີນການປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານຂອງຂະບວນການທີ່ຕັ້ງໄວ້, ເຊັ່ນວ່າຂະບວນ ການ ແລະ ຂັ້ນ ຕອນທີ່ກຳນົດໄວ້ໃນເອກະສານສະບັບນີ້. ໃນການສ້າງສະພາບ ແວດລ້ອມເພື່ອການຮຽນຮູ້, ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງເປີດຮັບຄວາມ ຄິດເຫັນຈາກພາຍນອກ ທີ່ສາມາດໃຫ້ມຸມມອງທີ່ສິດໃໝ່ ແລະ ລຶກຊຶ້ງແກ່ ທ່ານໄດ້.

ການສິ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມເພື່ອການຮຽນຮູ້ເປັນສິ່ງບໍ່ງ່າຍ. ມັນຈຳເປັນມີຜູ້ນຳ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນທີ່ເຂົ້າໃຈຄວາມຕ້ອງການໃນການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນທີ່ມີຢູ່ຢ່າງຈັດຄືນໃໝ່ຈາກວຽກງານໃນຂະນະນັ້ນໄປສູ່ວຽກງານໃນໄລຍະຍາວຂອງການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວ. ການເຮັດແບບນັ້ນມັກຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບການເປີດໂອກາດໃຫ້ກັບຜູ້ປະຕິບັດງານ ແລະ ຕັ້ງຄຳຖາມກ່ຽວກັບຮູບແບບດັ້ງເດີມທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບວິທີການ ແລະ ຍຸດທະສາດການອະນຸລັກສະເພາະໃດໜຶ່ງ. ສິ່ງນີ້ນຳໄປສູ່ການຊ່ວຍໃຫ້ທີມງານໂຄງການມີ ຄວາມໝັ້ນໃຈວ່າການຄິດແບບໃໝ່ ແລະ ການຕັ້ງຄຳຖາມຕໍ່ກັບຂໍ້ສົມມຸດຕາຖານຕ່າງໆແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ປະໂຫຍດຕໍ່ອົງການຂອງພວກເຂົາ. ແລະ ມັນກໍຕ້ອງປະກອບມີການແບ່ງປັນທັງສິ່ງທີ່ປະສິດຜົນສຳເລັດ ແລະ ສິ່ງທີ່ເຮັດບໍ່ໄດ້ດີກັບຜູ້ປະຕິບັດວຽກອະນຸລັກຄົນອື່ນໆໃນທົ່ວໂລກ - ເພື່ອສ້າງບັນດາຊຸມຊົນແຫ່ງການປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກທີ່ໄດ້ຜົນຢ່າງແທ້ຈິງ. ເມື່ອຄຳນຶງເຖິງສິ່ງນີ້, ກຸ່ມ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ເອງກໍຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການແບ່ງປັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນຂອງປະສົບການ, ສິ່ງທຳທາຍ ແລະ ຜົນສຳເລັດຂອງພວກເຮົາໃນການປະຍຸກໃຊ້ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ພາຍໃນອົງກອນ ແລະ ໜ່ວຍງານຂອງພວກເຮົາເອງ. ການເຮັດແບບນີ້ ຈະຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາຮຽນຮູ້ທີ່ຈະສ້າງຄວາມເປັນສະຖາບັນ, ປັບປຸງ ແລະ ປັບໃຊ້ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ດີຂຶ້ນ.

ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບສຳລັບບາດກ້າວນີ້ປະກອບມີ:

- ◆ ຄຳຕຳນິຕິຊົມທີ່ແລກປ່ຽນກັນແບບທາງການ ຫຼື ບໍ່ເປັນທາງການ ຢ່າງສະໜ້າສະໜີ
- ◆ ການກວດສອບ ເພື່ອປະເມີນການຍຶດຖືເອົາການປະຕິບັດການອະນຸລັກທີ່ດີ ຕາມຄວາມເໝາະສົມ
- ◆ ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນທີ່ສະແດງອອກມາຈາກຜູ້ນຳ ແລະ ພະນັກງານເພື່ອການຮຽນຮູ້ ແລະ ສິ່ງເສີມແນວຄິດນະວັດຕະກຳ
- ◆ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປອດໄພເພື່ອຊຸກຍູ້ໃນການທົດລອງ ແລະ ການຕັ້ງຄຳຖາມກ່ຽວກັບສະຖານະພາບທີ່ເປັນຢູ່
- ◆ ຄວາມມຸ່ງໝັ້ນທີ່ຈະແປງປັນບົດຮຽນຄວາມສຳເລັດ ແລະ ຄວາມຜິດພາດກັບຜູ້ປະຕິບັດງານວຽກອະນຸລັກໃນທົ່ວໂລກ.

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນສຳລັບບາດກ້າວແປງປັນບົດຮຽນ: [HYPERLINK "http://cmp-openstandards.org/resources/share/"](http://cmp-openstandards.org/resources/share/) <http://cmp-openstandards.org/resources/share/>

ຕົວຢ່າງຈາກການປະຕິບັດໂຕຈິງຂອງອົງປະກອບມາດຕະຖານການອະນຸລັກຕ່າງໆ [HYPERLINK "https://cmp-openstandards.org/cs-examples/"](https://cmp-openstandards.org/cs-examples/) <https://cmp-openstandards.org/cs-examples/>

PHOTO: NATURE CONSERVANCY CANADA

ປີດວົງຈອນ

ປິດວົງຈອນ

ໃນເອກະສານສະບັບນີ້, ພວກເຮົານຳສະເໜີ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ທີ່ເປັນຮູບແບບວົງຈອນ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ທີມງານສາມາດເລືອກລິເລີ່ມຈາກບາດກ້າວທີ່ເໝາະສົມກັບສະຖານະການຂອງພວກເຂົາທີ່ສຸດ. ທີມງານທີ່ເລີ່ມຕົ້ນໂຄງໃໝ່ອາດຈະດຳເນີນຜ່ານບາດກ້າວທີ 1 ແລະ 2 ຂ້ອນຂ້າງໄວວາ (ໂດຍຜ່ານການຝຶກອົບຮົມປະມານ 4 – 5 ວັນ) ເພື່ອຮ່າງແຜນຍຸດທະສາດຂັ້ນພື້ນຖານສຳລັບໂຄງການຂອງພວກເຂົາ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ພວກເຂົາອາດຈະກັບຄືນມາຕື່ມຂໍ້ມູນລາຍລະອຽດໃສ່ບາດກ້າວທີ 1 ແລະ 2 ຫຼັງຈາກຜ່ານໄປສອງສາມເດືອນ ໃນຂະນະທີ່ພວກເຂົາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານໃນບາດກ້າວທີ 3. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ທີມງານອາດຈະດຳເນີນການວິເຄາະຄັ້ງທຳອິດ ໃນຂັ້ນຕອນທີ 4 ຫຼັງຈາກ 6-12 ເດືອນ ແລະ ນຳໃຊ້ວຽກງານນີ້ເພື່ອສ້າງເຄື່ອງມືໃນການສື່ສານຊຸດທຳອິດຂອງພວກເຂົາໃນຂັ້ນຕອນທີ 5. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ ຫຼາຍໆທີມງານອາດລິເລີ່ມວົງຈອນທີ່ຂັ້ນຕອນທ້າຍໆກ່ອນ (ຕົວຢ່າງ, ບາດກ້າວວິເຄາະ ແລະ ປັບປຸງ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການທຳຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າສິ່ງທີ່ພວກເຂົາກຳລັງດຳເນີນຢູ່ໄດ້ຜົນຫຼືບໍ່). ຜ່ານຊ່ວງໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງ, ທີມງານອາດຈະກັບມາເບິ່ງບາດກ້າວຕົ້ນໆຄືນ ແລະ ທົບທວນຄືນ ການຕັດສິນໃຈ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຕິຖານເພື່ອເຮັດໃຫ້ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນມີຄວາມຈະແຈ້ງຂຶ້ນ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນວົງຈອນ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ*, ພາຍຫຼັງທີ່ສຳເລັດບາດກ້າວທີ 5, ທ່ານຈະກັບຄືນໄປຫາບາດກ້າວທີ 1. ເຫດຜົນເບື້ອງຫຼັງຂອງວົງຈອນນີ້ບໍ່ແມ່ນການເອົາທ່ານ ແລະ ທີມງານຂອງທ່ານເຂົ້າໄປໃນວົງຮອບຂອງວຽກງານທີ່ບໍ່ຈົບບໍ່ສິ້ນ. ແຕ່ເພື່ອເປັນການເຕືອນທ່ານວ່າ, ການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບໂຕເປັນຂະບວນການຂັບເຄື່ອນທີ່ທ່ານຕ້ອງມີການຮຽນຮູ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ປັບປຸງຕະຫຼອດເວລາ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ທ່ານຕ້ອງພະຍາຍາມຕອບຄຳຖາມເຊັ່ນວ່າ: ໂດຍອີງໃສ່ການວິເຄາະຂໍ້ມູນຂອງທ່ານ ແລະ ອີງໃສ່ຖານຂອງຫຼັກຖານຂໍ້ມູນໂດຍລວມ, ທ່ານຄວນຈະກັບ ໄປເບິ່ງວິໄສທັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກຂອງທ່ານຄືນຫຼືບໍ່? ມີປັດໄຈ ຫລື ຄວາມສຳພັນໃໝ່ ທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ຖືກພິຈາລະນາມາກ່ອນທີ່ທ່ານເຊື່ອວ່າຄວນ ຈະຖືກມາປະກອບເຂົ້າໃນແບບຈຳລອງສະຖານະການຂອງທ່ານ ຫລື ຄວນຈະມີເປົ້າໝາຍ ຫລື ຈຸດປະສົງສະເພາະເພື່ອຮັບມືຫຼືບໍ່? ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນຂອງທ່ານ ຫລື ຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການມີການປັບປຸງຫຼືບໍ່? ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງປ່ຽນແຜນການ ຕິດຕາມກວດກາຂອງທ່ານຫຼືບໍ່? ທ່ານຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງແຜນດຳເນີນງານຂອງ ທ່ານ ເຊັ່ນແຜນອື່ນໆ ເພື່ອຈົບໂຄງການ ແລະ ສ້າງຄວາມຍືນຍົງຂອງຜົນໄດ້ຮັບຫຼືບໍ່? ການປິດວົງຈອນແມ່ນກ່ຽວກັບການເຮັດຕາມຂັ້ນຕອນຊ້າໆໃນວົງຈອນໂຄງການເພື່ອພິຈາລະນາວ່າທ່ານຕ້ອງເພີ່ມ ຫລື ສ້າງເຄື່ອງມື ຫລື ຂະບວນການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພີ່ມເຕີມເມື່ອເວລາຜ່ານໄປຫລືບໍ່. ມັນເປັນຫົວໃຈຂອງການຫັນປ່ຽນຈາກ ການບໍລິຫານແບບທົ່ວໄປເຂົ້າໄປສູ່ການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວຢ່າງແທ້ຈິງ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1. ຄຳແປສັບ

ມີການຖືກຖຽງກັນຢ່າງບໍ່ຈົບບໍ່ສິ້ນໃນກຸ່ມຂອງນັກວາງແຜນການ ເຖິງຄວາມໝາຍຂອງບັນດາຄຳສັບວິຊາການ ດັ່ງເຊັ່ນວ່າ ເປົ້າໝາຍ, ຈຸດປະສົງ, ກິດຈະກຳ, ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ, ບາດກ້າວສຳຄັນ, ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບ, ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ. ເບິ່ງຄືວ່າແຕ່ລະອົງການ, ໜ່ວຍງານ, ໂຄງການ, ແລະ ແຕ່ລະບຸກຄົນຕ່າງກໍມີໝວດຄຳສັບທີ່ ເລືອກນຳໃຊ້ແຕ່ສະເພາະຕົນເອງ. ບໍ່ມີຄຳຕອບທີ່ຖືກຕ້ອງຕາຍໂຕ – ສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນການທີ່ສະມາຊິກ ທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ຜູ້ຄົນທີ່ພວກທ່ານ ເຮັດວຽກນຳມີຄວາມເຂົ້າໃຈໃນບັນດາຄຳສັບໃດໆກໍຕາມ ທີ່ພວກທ່ານຕັດສິນໃຈນຳໃຊ້ຢ່າງແຈ່ມແຈ້ງ ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງນັ້ນ, ການມີຄຳແປສັບ ທີ່ເປັນມາດຕະຖານແມ່ນມີຜົນດີຫຼາຍຢ່າງ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍນີ້, ບັນດາຄຳສັບວິຊາການໃນເອກະສານ ສະບັບນີ້ຈຶ່ງໄດ້ຖືກຄັດເລືອກມາຢ່າງລະອຽດ, ຂີດກ້ອງໄວ້ເມື່ອຖືກນຳໃຊ້ຄັ້ງທຳອິດ, ຕໍ່ຈາກນັ້ນກໍໄດ້ນຳໃຊ້ໃຫ້ ຖືກຕ້ອງກົງກັນຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ, ແລະ ກຳນົດນິຍາມໃນພາກຄຳແປສັບນີ້.

ການປະຕິບັດ – ຄຳສັບທົ່ວໄປ ທີ່ໃຊ້ເພື່ອອ້າງເຖິງວຽກງານຂອງທີມງານອະນຸລັກ. ຄຳນີ້ກວມເອົາ ບັນດາຍຸດທະສາດ, ກິດຈະກຳ, ແລະ ໜ້າວຽກຕ່າງໆ.

ແຜນປະຕິບັດວຽກງານ – ຄຳອະທິບາຍກ່ຽວກັບບັນດາເປົ້າໝາຍ, ຈຸດປະສົງ, ແລະ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆຂອງໂຄງການໃນການຍັບຍັ້ງບັນດາໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ພົບພໍ້ ແລະ ສວຍໃຊ້ທ່າແຮງຕ່າງໆທີ່ມີ.

ກິດຈະກຳ – ການປະຕິບັດໃດໜຶ່ງ ຫຼື ໝວດຂອງວຽກງານທີ່ພະນັກງານ ແລະ/ຫຼື ຄູ່ຮ່ວມງານເພື່ອບັນລຸຈຸດປະສົງໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຈຸດປະສົງ. ໃນບາງຄັ້ງກໍເອີ້ນວ່າວຽກງານ, ການຕອບສະໜອງ, ຫຼື ວຽກງານທາງ ຍຸດທະສາດ. (ເບິ່ງທີ່ສາຍພົວພັນຕໍ່ກັບຍຸດທະສາດ.)

ການຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວ – ການລວມເອົາບົດຮຽນທີ່ເລິກເຊິ່ງເຂົ້າໃນການປະຕິບັດ ແບບມີອາຊີບເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມບໍ່ແນ່ນອນໃນການຕັດສິນໃຈ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ນີ້ເປັນການປະສົມປະສານຂອງການ ອອກແບບ, ການບໍລິຫານຈັດການ, ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາໂຄງການເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ປະຕິບັດວຽກງານທົດສອບຂໍ້ສົມມຸດຖານສຳຄັນ, ປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບ, ປັບປຸງການຕັດສິນໃຈໃນການບໍລິຫານຈັດການ, ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນໄດ້ຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີປະສິດທະພາບ. *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ຊ່ວຍນຳເອົາຫຼັກການຕ່າງໆໃນການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວໄປນຳໃຊ້ກັບການປະຕິບັດການອະນຸລັກຢ່າງຊັດເຈນ.

ຂໍ້ສົມມຸດຖານ – ຄຳກ່າວ ຫຼື ຖະແຫຼງການທີ່ຊັດເຈນຂອງສິ່ງທີ່ທີມງານຕັ້ງຂໍ້ສັນນິຖານວ່າສິ່ງນັ້ນເປັນຈິງຕາມນັ້ນ. ລຳດັບຂອງສິ່ງຕ່າງໆ

ຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບຍຸດທະສາດໂຄງການກັບເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍເປົ້າໝາຍດັ່ງທີ່ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຜ່ານທິດສະດີການປຽນແປງ. ຂໍ້ສົມມຸດຖານ ຍັງອາດກວມເອົາຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງທີມງານທີ່ວ່າພວກເຂົາຄາດຄະເນວ່າຕົວແປຈາກພາຍນອກອາດສົ່ງຜົນຕໍ່ກັບການບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບແນວໃດ (ເບິ່ງທີ່ປັດໄຈສ່ຽງຕົ້ມອີກ). ຂໍ້ສົມມຸດຖານຍັງຢາກຶດຢູ່ໃນແບບຈຳລອງສະຖານະການທີ່ເຊື່ອມໂຍງກັບປັດໄຈທີ່ສັນນິຖານວ່າມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບປັດໄຈອື່ນໆ.

ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ – ບັນດາບຸກຄົນ ຫຼື ກຸ່ມບຸກຄົນ ທີ່ທີມງານຂອງທ່ານພະຍາຍາມເຂົ້າເຖິງ, ໂດຍມີວັດຖຸປະສົງໃນການຕິດຕໍ່ສື່ສານ ຫຼື ເພື່ອໂນ້ມນ້ຳວໃຫ້ເກີດພຶດຕິກຳໃດໜຶ່ງສະເພາະ.

ການກວດສອບ – ການປະເມີນກວດສອບໂຄງການ ຫຼື ແຜນງານຕາມໝວດຂອງເກນວັດແທກພາຍນອກ, ເຊັ່ນ ຫຼັກການທາງບັນຊີທີ່ມີການຍອມຮັບທົ່ວໄປ, ຫຼັກການໃນການເກັບກ່ຽວທີ່ຍືນຍົງ, ຫຼື ມາດຕະຖານຕ່າງໆທີ່ວາງອອກໃນເອກະສານສະບັບນີ້. (ສົມທຽບກັບການປະເມີນຜົນ.)

ເປົ້າໝາຍຊີວະນາໆຜົນ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງ ເປົ້າໝາຍດ້ານການອະນຸລັກ

ກຸ່ມຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ – ກຸ່ມຂອງຜູ້ປະຕິບັດທີ່ຮ່ວມແບ່ງບັນຊີກຽວ, ບັນດາບັນຫາ, ຫຼື ຄວາມຫຼົງໄຫຼໃນຫົວຂໍ້ໃດໜຶ່ງຮ່ວມກັນ, ແລະ ເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ເລິກເຊິ່ງ ແລະ ຊຳນິຊຳນານໃນຂົງເຂດນັ້ນໆ ຈາກການປະຕິສຳພັນເຊິ່ງກັນແລະກັນຢ່າງເປັນປະຈຳ.

ຮູບແບບຈຳລອງແນວຄວາມຄິດ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງແບບຈຳລອງ
ສະຖານະການ.

ຈຸດສຸມໃນການອະນຸລັກ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງ ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ.

ການປະຕິບັດດ້ານວຽກງານການອະນຸລັກ – ຂະບວນການທີ່ປະກອບມີ
ກຸ່ມຜູ້ປະຕິບັດທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ໂດຍມີການຕົກລົງເຫັນດີກ່ຽວກັບຜົນໄດ້
ຮັບທີ່ຕ້ອງການຈາກສະຖານະການໃດໜຶ່ງທີ່ວາງໃຫ້ ແລະ ດຳເນີນວຽກ
ງານ(ຕ່າງໆ) ທີ່ອອກແບບມາເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ບັນລຸສິ່ງທີ່ຈະໄດ້ຮັບເຫຼົ່ານັ້ນ.
ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສະໜອງຂອບຂ່າຍໂດຍລວມ ແລະ ໝວດ
ໝູ່ຂໍ້ປະຕິບັດ “ທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດ” ທີ່ປະກອບກັບຫຼັກການໃນການຮ່ວມ
ມື, ການອະນຸລັກທີ່ອ້າງອີງຫຼັກການຂໍ້ມູນ, ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ
ແບບປັບຕົວຢ່າງຊັດເຈນ. ຫຼາຍໄປກວ່ານັ້ນ, ກໍຍັງເປັນລະບຽບການທີ່ກວມ
ເອົາຄວາມໝາຍໄປເຖິງກຸ່ມຜູ້ຄົນ, ສະຖາບັນ, ອົງຄວາມຮູ້ທັງໝົດຂອງສະ
ມາຄົມນັກອະນຸລັກລະດັບໂລກ.

ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ – ອົງປະກອບທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ (ຊະນິດພັນ,
ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສ, ຫຼື ລະບົບນິເວດ) ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການທີ່ໂຄງການໃດໜຶ່ງ
ເລືອກທີ່ຈະສຸມໃສ່. ທຸກໆເປົ້າໝາຍຄວນຮ່ວມກັນສະແດງເຖິງຊີວະນາໆ
ພັນທີ່ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ. (ຄຳສັບຄ້າຍຄືກັນກັບ ເປົ້າໝາຍ
ດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ຈຸດສຸມໃນການອະນຸລັກ, ຫຼື ຄຸນຄ່າໃນການອະນຸລັກ.)

ຄຸນຄ່າໃນການອະນຸລັກ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງ ເປົ້າໝາຍໃນການອະນຸລັກ.

ໄພຂົ່ມຂູ່ຮ້າຍແຮງ – ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງທີ່ຈັດເປັນບັນຫາສຳຄັນທີ່ສຸດ
ທີ່ຕ້ອງແກ້ໄຂ.

ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ – ໂດຍຫຼັກໆແລ້ວແມ່ນການກະທຳຂອງມະນຸດ
ທີ່ສ້າງຄວາມເສື່ອມໂຊມໃຫ້ກັບເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍ
ເປົ້າໝາຍໃນທັນທີທັນໃດ (ຕົວຢ່າງ, ການຕັດໄມ້ຜິດກົດໝາຍ ຫຼື ການຫາ
ປາແບບບໍ່ຍືນຍົງ). ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງຍັງອາດໝາຍເຖິງປະກົດທາງທຳມະ
ຊາດທີ່ປ່ຽນແປງໄປຍ້ອນກົດຈະກຳຕ່າງໆຂອງມະນຸດ (ຕົວຢ່າງ, ປາກົດ
ການລົມພາຍຸຮຸນແຮງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຍ້ອນການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດ). ໂດຍ
ປົກກະຕິແມ່ນກ່ຽວພັນກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍພາກສ່ວນ. (ບາງຄັ້ງ
ກໍໝາຍເຖິງ ແຮງກົດດັນ ຫຼື ຕົ້ນເຫດຂອງຄວາມເຄັ່ງຕຶງ. ສົມທຽບກັບ
ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງອ້ອມ.)

ປັດໄຈຂັບເຄື່ອນ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງປັດໄຈ.

ບໍລິການທາງລະບົບນິເວດ - ບໍລິການຕ່າງໆ ທີ່ລະບົບນິເວດ, ຊະນິດພັນ,
ແລະ ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ມີປະສິດທິພາບມອບໃຫ້
ແລະ ທີ່ສ້າງປະໂຫຍດແກ່ຄົນເຮົາ.

ເງື່ອນໄຂອຳນວຍ – ທ່າແຮງໃນວົງກວ້າງ ຫຼື ທ່າແຮງໃນຂັ້ນທີ່ສູງທີ່ມີໃນ
ການວິເຄາະສະຖານະການ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ຂອບຂ່າຍດ້ານກົດໝາຍ ຫຼື ດ້ານ
ນະໂຍບາຍພາຍໃນປະເທດ.

ການປະເມີນຜົນ – ການປະເມີນໂຄງການ ຫຼື ວຽກງານໂດຍກ່ຽວຂ້ອງ
ກັບເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງສິ່ງນັ້ນໆທີ່ລະບຸໄວ້ກ່ອນໜ້າ. (ເບິ່ງທີ່
ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ສົມທຽບກັບການກວດສອບ.)

ຫຼັກການຂໍ້ມູນ – ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (ຂໍ້ມູນ, ບົດການສຶກສາ,
ບົດວິພາກ, ຫຼື ທິດສະດີ) ນຳໃຊ້ເພື່ອປະເມີນຂໍ້ສົມມຸດຖານໃດໜຶ່ງ ຫຼື
ຫລາຍຂໍ້ (ຂໍ້ສັນນິຖານ) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປະເດັນທີ່ສົນໃຈ.

ຖານຂອງຫຼັກການຂໍ້ມູນ – ຖານຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັງໝົດ (ຂໍ້ມູນ, ບົດ
ການສຶກສາ, ສັງເຄາະ(syntheses), ແລະ ທິດສະດີ) ນຳໃຊ້ເພື່ອປະເມີນ
ໝວດໝູ່ ຂໍ້ສົມມຸດຖານໃດໜຶ່ງ.

ການອະນຸລັກທີ່ອ້າງອີງ (ຫຼື ໂດຍມີ) ຫຼັກການຂໍ້ມູນ – ການນຳໃຊ້ ແລະ
ການສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງແບບຊັດເຈນໃນບາດກ້າວທັງໝົດໃນ
ການປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກ. ໂດຍສະເພາະແລ້ວ, ຜູ້ປະຕິບັດຕັດສິນໃຈ
ແລະ ລົງມືປະຕິບັດວຽກງານ ຕາມທີ່ຮູ້ມາຈາກການວິເຄາະປະສົບການຕ່າງໆ
ທີ່ຜ່ານມາຂອງຕົນເອງ ແລະ ອົງຄວາມຮູ້ທີ່ມີໃນໂລກຢ່າງເປັນລະບົບ. ຜູ້ປະ
ຕິບັດຍັງບັນທຶກຜົນໄດ້ຮັບຂອງຕົນ ແລະ ປະກອບສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບເຫຼົ່ານັ້ນກັບ
ຄົນໄປທີ່ຖານຂອງຫຼັກການຂໍ້ມູນ. *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ນຳເອົາຫຼັກ
ການໃນການອະນຸລັກທີ່ອ້າງອີງຫຼັກການ ຂໍ້ມູນໄປໃຊ້ກັບການປະຕິບັດວຽກ
ງານອະນຸລັກຢ່າງຊັດເຈນ.

ປັດໄຈ – ຄຳສັບທົ່ວໄປທີ່ໝາຍເຖິງອົງປະກອບໃດໜຶ່ງໃນແບບຈຳລອງສະ
ຖານະການ, ເຊັ່ນວ່າ ບັນດາໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງອ້ອມ,
ແລະ ບັນດາໂອກາດທີ່ເໝາະສົມ. ການນຳໃຊ້ຄຳສັບທົ່ວໄປນີ້ໃນຫຼາຍໆຄັ້ງ
ແມ່ນມີປະໂຫຍດຍ້ອນວ່າຫຼາຍປັດໄຈ – ຍົກຕົວຢ່າງ, ການທ່ອງທ່ຽວ – ສາ
ມາດເປັນທັງໄພຂົ່ມຂູ່ ແລະ ໂອກາດທີ່ເໝາະສົມໄດ້ເຊັ່ນດຽວກັນ. (ເບິ່ງທີ່
ສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຫຼື ປັດໄຈຂັບເຄື່ອນນຳຕົ້ມ.)

ເປົ້າໝາຍ – ຄຳກ່າວ/ຄຳຖະແຫຼງການທາງການໂດຍລະບຸລາຍລະອຽດຜົນ
ກະທົບຂອງໂຄງການທີ່ຕ້ອງການ, ເຊັ່ນວ່າ ສະພາບການຂອງເປົ້າໝາຍອະນຸ
ລັກທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ເປັນໃນອະນາຄົດ. ເປົ້າໝາຍທີ່ດີປະກອບມີເກນວັດ

ແທກຂອງຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງ, ສາມາດວັດແທກໄດ້, ສາມາດບັນລຸໄດ້, ມຸ່ງເນັ້ນຜົນໄດ້ຮັບ, ແລະ ມີກອບເວລາຈຳກັດ (SMART).

ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ - ໃນບໍລິບົດຂອງໂຄງການອະນຸລັກ ໃດໜຶ່ງ, ບັນດາຄາດໝາຍຕໍ່ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດແມ່ນ ບັນດາອົງ ປະກອບຕ່າງໆຂອງຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ສະຖານະພາບຂອງບັນດາເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ. ທຸກໆເປົ້າໝາຍຕໍ່ຄວາມ ເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດໃນພື້ນທີ່ຂອງຮ່ວມກັນ ສະແດງເຖິງລຳດັບ ຄວາມ ຕ້ອງການເພື່ອຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ທີ່ຂຶ້ນຢູ່ກັບບັນ ດາເປົ້າໝາຍ ການອະນຸລັກ.

ຜົນກະທົບ – ສະພາບການຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ ເປັນໃນອະນາຄົດ. ເປົ້າໝາຍແມ່ນການຖະແຫຼງການທາງການຂອງຜົນ ກະທົບທີ່ຕ້ອງການ.

ຕົວຊີ້ວັດ – ເອກະລັກທີ່ສາມາດວັດແທກໄດ້ເຊິ່ງມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ ມູນສະເພາະທີ່ຕ້ອງການໃດໜຶ່ງ, ເຊັ່ນວ່າ ສະຖານະພາບຂອງເປົ້າໝາຍ, ການປ່ຽນແປງກ່ຽວກັບໄພຂົ່ມຂູ່, ຄວາມຄົມໜ້າຕໍ່ກັບຈຸດປະສົງ, ຫຼື ຄວາມ ກ່ຽວຂ້ອງກັນລະຫວ່າງໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຕົວແປ. ເກນຊີ້ວັດທີ່ດີ ມີຄຸນສົມບັດຄື *ສາມາດວັດແທກໄດ້, ຊັດເຈນ, ສະໝໍ່າສະເໝີ, ແລະ ສະແດງຜົນໄດ້ໄວ.*

ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງອ້ອມ – ປັດໄຈໃດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນການວິເຄາະສະຖານະ ການຂອງໂຄງການເຊິ່ງເປັນປັດໄຈຂັບເຄື່ອນຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ. ໂດຍປົກ ກະຕິຈະເປັນຈຸດລິເລີ່ມຂອງວຽກງານອະນຸລັກ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ນະໂຍບາຍໃນ ການຕັດໄມ້ ຫຼື ຄວາມຕ້ອງການປາ. (ບາງຄັ້ງເອີ້ນວ່າ ສາເຫດຕົ້ນຕໍ ຫຼື ສາ ເຫດເບື້ອງຫຼັງ. ສົມທຽບກັບ ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ.)

ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ຕ້ອງການ – ບາງສິ່ງທີ່ທຶນງານໂຄງການ ແລະ/ຫຼື ຄົນອື່ນໆ ຈຳເປັນຕ້ອງຮູ້ກ່ຽວກັບໂຄງການ. ເປັນພື້ນຖານສຳລັບການອອກແບບແຜນ ການຕິດຕາມກວດກາ.

ຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະກາງ – ຜົນໄດ້ຮັບສະເພາະທີ່ໂຄງການໃດໜຶ່ງກຳລັງດຳ ເນີນໄປເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເຊິ່ງຢູ່ລະຫວ່າງທາງຂອງການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ຫຼື ຈຸດປະສົງທ້າຍສຸດ (“ໄລຍະກາງ” ໂດຍປົກກະຕິ ສື່ເຖິງອົງປະກອບດ້ານ ເວລາ).

ມາດຕະການແຊກແຊງ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງຍຸດທະສາດສະເພາະ ຫຼື ທີ່ຄາດເອົາໄວ້ໃດໜຶ່ງ.

ຄຸນລັກສະນະສຳຄັນ – ອົງປະກອບຕ່າງໆທາງຊີວະສາດ ແລະ ລະບົບນິເວດ ຂອງເປົ້າໝາຍເຊິ່ງເມື່ອປະກົດຢູ່ຈະບົ່ງບອກເຖິງ ຄວາມສົມບູນຂອງເປົ້າ

ໝາຍ ແລະ ຖ້າຫາກຂາດຫາຍໄປ ຫຼື ປ່ຽນແປງໄປ ອາດນຳໄປສູ່ການສູນ ເສຍໂດຍສິ້ນເຊີງ ຫຼື ການຊຸດໂຊມລົງຢ່າງຮຸນແຮງຂອງ ເປົ້າໝາຍນັ້ນໆຢູ່ ເລື້ອຍໆ. (ຍັງຮັບຮູ້ວ່າເປັນ ຄຸນລັກສະນະທາງນິເວດທີ່ສຳຄັນ).

ຄຸນລັກສະນະທາງນິເວດທີ່ສຳຄັນ (KEA)– ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງຄຸນລັກສະ ນະສຳຄັນ.

ມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ– ປັດໄຈບຸລິມະສິດ (ໄພຂົ່ມຂູ່, ໂອກາດ ເໝາະສົມ, ຫຼື ເປົ້າໝາຍ) ໃນແບບຈຳລອງສະຖານະການ ເຊິ່ງເປັນຈຸດທີ່ ທຶນງານຄວນເຂົ້າໄປແກ້ໄຂ.

ການຮຽນຮູ້ - ຂະບວນການໃນການຖອດຖອນເອົາຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ.

ໂຄງຮ່າງວຽກງານທີ່ຖືກຕ້ອງ (logframe) – ຕາຕະລາງຜົນໄດ້ຮັບຈາກ ການ ວິເຄາະໂຄງຮ່າງວຽກງານທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອສະແດງເປົ້າໝາຍ, ຈຸດປະສົງ, ແລະ ຕົວຊີ້ວັດຕ່າງໆຂອງໂຄງການໃນຮູບແບບຂອງຕາຕະລາງ, ເຊິ່ງສະ ແດງເຖິງ ຫຼັກການເຫດຜົນຂອງໂຄງການ.

ການຕິດຕາມກວດກາ – ການເກັບກຳ ແລະ ປະເມີນຜົນຢ່າງເປັນໄລຍະໆ ຂອງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວເນື່ອງກັບເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການທີ່ໄດ້ ລະບຸໄວ້. (ຍັງສື່ເຖິງການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ (M&E) ຫຼື ການຕິດຕາມກວດກາ, ປະເມີນຜົນ ແລະ ຮຽນຮູ້ (MEL).

ແຜນຕິດຕາມກວດກາ – ແຜນການໃນການຕິດຕາມກວດກາໂຄງການ ຂອງທ່ານ. ນີ້ລວມໄປເຖິງບັນດາຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການ, ຕົວຊີ້ວັດ, ແລະ ວິທີ ການຕ່າງໆ, ຂອບເຂດເວລາ, ແລະ ບັນດາບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ ຕ່າງໆໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນ.

ວິທີການ – ເຕັກນິກສະເພາະທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອເກັບຂໍ້ມູນສຳລັບການວັດແທກ ຕົວຊີ້ວັດ. ວິທີການທີ່ດີມີເກນຊີ້ວັດຂອງ *ຄວາມແນ່ນອນ, ໜ້າເຊື່ອຖື, ຄຸ້ມຄ່າ, ເປັນໄປໄດ້, ແລະ ເໝາະສົມຕາມສະພາບການ.*

ຈຸດປະສົງ – ຄຳກ່າວທາງການທີ່ໃຫ້ລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຕ້ອງການ ຈະໄດ້ຮັບຈາກໂຄງການ, ເຊັ່ນວ່າ ການຫຼຸດລົງຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ຮ້າຍແຮງຈຸດ ປະສົງທີ່ດີມີເກນຊີ້ວັດຂອງ *ຄວາມສະເພາະເຈາະຈົງ, ສາມາດວັດແທກໄດ້, ສາມາດບັນລຸໄດ້, ມຸ່ງເນັ້ນຜົນໄດ້ຮັບ, ແລະ ມີກຳນົດເວລາ (SMART).* ຖ້າຫາກໂຄງການຖືກຄິດ ແລະ ອອກແບບມາເປັນຢ່າງດີ, ການເຂົ້າໃຈເຖິງ ຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການຄວນນຳໄປສູ່ ຄວາມສຳເລັດຜົນ ຕາມເປົ້າໝາຍ ແລະ ວິໄສທັດຂອງໂຄງການໃນທ້າຍທີ່ສຸດ. ສົມທຽບກັບ ວິໄສທັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍ.

ແຜນດຳເນີນງານ – ແຜນການທີ່ກວມເອົາບັນດາການວິເຄາະທາງດ້ານ ເງິນທຶນທີ່ຕ້ອງການ, ຂີດຄວາມສາມາດ ແລະ ທັກສະຂອງບຸກຄະລາ ກອນ, ແລະ ຊັບພະຍາກອນຈຳເປັນອື່ນໆທີ່ຢູ່ໃນຮູບແບບຂອງເງິນ, ການ ປະເມີນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ແລະ ການຄາດຄະເນ ອາຍຸການ ແລະ ຍຸດທະສາດສິ້ນສຸດຂອງໂຄງການ.

ທ່າແຮງ/ໂອກາດ – ປັດໄຈທີ່ລະບຸໄວ້ໃນການວິເຄາະຂອງສະຖານະການ ໂຄງການທີ່ອາດສົ່ງຜົນທາງບວກຕໍ່ກັບໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍເປົ້າໝາຍ, ທັງທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ. ຫຼາຍຄັ້ງກໍເປັນຈະເປັນຈຸດລິເລີ່ມຂອງວຽກງານອະນຸລັກ – ອີກຕົວຢ່າງ, ຄວາມຕ້ອງການໄມ້ທອນທີ່ມີການຈັດ ການທີ່ຍືນຍົງ. (ໃນ ບາງຄວາມໝາຍ, ກໍເປັນສິ່ງກົງກັນຂ້າມກັບໄຟຂົ່ມຂູ່.)

ຜົນໄດ້ຮັບທີ່ຕ້ອງການ – ສະພາບການທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ເປັນໃນອະນາຄົດ ຂອງປັດໄຈທາງໄຟຂົ່ມຂູ່ ຫຼື ໂອກາດເໝາະສົມ. ຈຸດປະສົງແມ່ນການຖະ ແຫຼງການທາງການຂອງສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ເປັນ. (ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງ ຜົນໄດ້ຮັບ.)

ຜູ້ປະຕິບັດ – ທຸກໆຄົນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການອອກແບບ, ບໍລິຫານຈັດ ການ, ແລະ ຕິດຕາມກວດກາ ໂຄງການ ແລະ ແຜນງານການອະນຸລັກ.

ແຮງກົດດັນ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງໄຟຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ.

ຄວາມສົນໃຈຫຼັກ – ສິ່ງທີ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃຫ້ຄວາມໃສ່ໃຈ ຫຼື ໃຫ້ຄຸນຄ່າ ສູງສຸດ. ໂດຍຈະຂຶ້ນຢູ່ກັບປະເພດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນອາດໝາຍ ເຖິງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ ຫຼື ປັດໄຈປະກອບ (ໄຟຂົ່ມທາງອ້ອມ ແລະ ໂອກາດເໝາະສົມ) ໃນແບບຈຳລອງສະຖານະການ.

ແຜນງານ – ກຸ່ມໂຄງການທີ່ຕັ້ງເປົ້າຮ່ວມກັນເພື່ອບັນລຸວິໄສທັດໂດຍລວມ ທີ່ເຫັນເປັນເອກະພາບກັນ. ເພື່ອໃຫ້ງ່າຍດາຍ, ເອກະສານສະບັບນີ້ຈຶ່ງນຳໃຊ້ ຄຳວ່າ “ໂຄງການ” ເພື່ອແທນໃຫ້ຄວາມໝາຍຂອງທັງບັນດາໂຄງການ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆຍ້ອນມາດຕະຖານໃນການປະຕິບັດເຫຼົ່ານີ້ອອກແບບມາໃຫ້ ນຳໃຊ້ກັບທັງສອງຢ່າງໄດ້ດີເທົ່າໆກັນ.

ໂຄງການ – ຊຸດຂອງກິດຈະກຳທີ່ດຳເນີນໂດຍກຸ່ມຂອງຜູ້ປະຕິບັດທີ່ກຳນົດ ໄວ້ - ເຊັ່ນວ່າ ບັນດາຜູ້ບໍລິຫານ, ນັກຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ, ສະມາຊິດຊຸມຊົນ, ຫຼື ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ – ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ກຳນົດໄວ້. ຫົວໜ່ວຍພື້ນຖານຂອງວຽກງານອະນຸລັກ. (ສົມທຽບກັບ ແຜນວຽກງານ.)

ຜືນທີ່ໂຄງການ – ສະຖານທີ່ ເຊິ່ງເປັນທີ່ຕັ້ງຂອງຊີວະນາໆພັນທີ່ໂຄງການ ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ. ມັນອາດກວມເອົາໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຜືນທີ່ອະນຸລັກ ຫຼື ບັນ ດາຜືນທີ່ ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານຊີວະນາໆພັນ, ເຊິ່ງຖືກລະບຸໂດຍການ

ປະເມີນຜູ້ມີພາກນິເວດວິທະຍາ. ໝາຍເຫດ ໃນບາງກໍລະນີ, ບັນດາວຽກ ງານໂຄງການອາດປະຕິບັດນອກເຂດຜືນທີ່ໂຄງການທີ່ກຳນົດໄວ້.

ທີມງານໂຄງການ – ກຸ່ມຜູ້ປະຕິບັດຫຼັກສະເພາະ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບການ ອອກແບບ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ແລະ ຕິດຕາມກວດກາໂຄງການ. ກຸ່ມນີ້ອາດ ລວມໄປເຖິງ ຜູ້ບໍລິຫານ, ນັກຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ, ພະນັກງານດຳເນີນການ, ແລະ ບັນດາຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆທີ່ສຳຄັນ.

ຜົນໄດ້ຮັບ – ສະພາບການຂອງເປົ້າໝາຍ ຫຼື ປັດໄຈທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ເປັນ ໃນອະນາຄົດ. ຜົນໄດ້ຮັບກວມເອົາບັນດາຜົນກະທົບ, ເຊິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບ ບັນດາເປົ້າໝາຍ ແລະ ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໄຟຂົ່ມຂູ່ ແລະ ໂອກາດ ເໝາະສົມ.

ຕ້ອງໄດ້ຜົນໄດ້ຮັບ – ແຜນຜັງສະແດງພາບທິດສະດີການປ່ຽນແປງ ຂອງ ໂຄງການ. ຕ້ອງໄດ້ຜົນໄດ້ຮັບກວມເອົາຂໍ້ສົມມຸດຖານສຳຄັນ ແລະ ລຳດັບ ເຫດ ແລະ ຜົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນດາຍຸດທະສາດໂຄງການຕໍ່ກັບໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍເປົ້າໝາຍ. ໃນດ້ານຂອງວິທະຍາສາດ, ສິ່ງນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ ຄວາມສຳພັນທີ່ສົມມຸດຂຶ້ນມາ ຫຼື ທິດສະດີການປ່ຽນແປງ.

ປັດໄຈສ່ຽງ – ເງື່ອນໄຂທີ່ໂຄງການຄາດວ່າຈະຕ້ອງດຳເນີນຕາມແຕ່ສາມາດ ກໍໃຫ້ເກີດບັນຫາຕ່າງໆຕໍ່ໂຄງການໄດ້. ເງື່ອນໄຂທີ່ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວໂຄງ ການບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ໂດຍກົງ. ຄວາມສ່ຽງທີ່ເປັນ *ເພັດຊະຄາດ* ໝາຍເຖິງບັນດາຄວາມສ່ຽງທີ່ເມື່ອບໍ່ສາມາດຮັບມືໄດ້ ກໍຈະຍັບຍັ້ງໂຄງການ ບໍ່ໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ມີໄປໂດຍສິ້ນເຊີງ.

ສາເຫດຕົ້ນຕໍ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງປັດໄຈ.

ຂອບເຂດ – ຈຸດສຸມໃສ່ໂດຍລວມທາງດ້ານຜືນທີ່ ຫຼື ຫົວຂໍ້ຂອງໂຄງການ.

ການວິເຄາະສະຖານະການ – ຂະບວນການທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານ ແລະ ທີມ ງານໂຄງການເກີດຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງບໍລິບົດຂອງໂຄງການຢ່າງເປັນເອກະ ພາບກັນ – ເຊັ່ນວ່າ ການອະທິບາຍເຖິງຄວາມສຳພັນກັນຂອງສະພາບແວດ ລ້ອມທາງດ້ານຊີວະພາບ ແລະ ບັນດາລະບົບໂຄງສ້າງທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດ ຖະກິດ, ການເມືອງການປົກຄອງ, ແລະ ສະຖາບັນຕ່າງໆ ພ້ອມທັງອະທິບາຍ ກ່ຽວກັບບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ເປົ້າໝາຍອະນຸລັກທີ່ທ່ານ ຕ້ອງການອະນຸລັກ. ໂດຍຈະຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງໂຄງການ ແລະ ຊັບພະຍາ ກອນທີ່ມີ, ການວິເຄາະສະຖານະການສາມາດເປັນບົດທົບທວນຫຼັກຖານຂໍ້ ມູນທາງການທີ່ວິເຄາະລົງເລິກ ແລະ ເປັນບົດສຶກສາຜືນທີ່ບັນຫາໃນການອະ ນຸລັກ ຫຼື ການອະທິບາຍທີ່ມີຄວາມເປັນທາງການໜ້ອຍກວ່າໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ ມູນປະກອບຈາກສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜືນທີ່/ບັນຫາໃນການອະນຸລັກ.

ແບບຈຳລອງສະຖານະການ – ແຜນຜັງສະແດງພາບບົດວິເຄາະສະຖານະການ. ແບບຈຳລອງສະຖານະການ (ແຜນຜັງ) ສະແດງເຖິງບັນດາຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງບັດໄຈສຳຄັນທີ່ລະບຸໄວ້ໃນບົດວິເຄາະສະຖານະການທີ່ເຊື່ອວ່າຈະສົ່ງຜົນກະທົບ ຫຼື ນຳໄປສູ່ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍເປົ້າໝາຍ. ຮູບແບບທີ່ດີຄວນເຊື່ອມເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກເຂົ້າໄພຂົ່ມຂື່ມ, ໂອກາດເໝາະສົມ, ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ, ແລະ ມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ. (ເບິ່ງໄດ້ຕື່ມທີ່ ຮູບແບບແນວຄວາມຄິດ.)

ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ – ບຸກຄົນ, ກຸ່ມ, ຫຼື ສະຖາບັນໃດກໍຕາມທີ່ມີສິດຜົນປະໂຫຍດຈາກ ຫຼື ສາມາດສົ່ງຜົນຕໍ່ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ ແລະ/ຫຼື ທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ແລະ ໄດ້ຮັບ ຫຼື ສູນເສຍບາງສິ່ງຖ້າຫາກເງື່ອນໄຂຕ່າງໆແປງປ່ຽນໄປ ຫຼື ເປັນເຊັ່ນເດີມ. ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນທຸກໆພາກສ່ວນທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງນຳໄປພິຈາລະນາເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍໂຄງການ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຂອງພວກເຂົາເປັນສິ່ງຈຳເປັນຕໍ່ຜົນສຳເລັດຂອງໂຄງການ.

ແຜນຍຸດທະສາດ – ແຜນລວມຂອງໂຄງການ. ແຜນຍຸດທະສາດທີ່ສົມບູນປະກອບດ້ວຍການອະທິບາຍຂອບເຂດ, ວິໄສທັດ, ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ; ການວິເຄາະສະຖານະການຂອງໂຄງການ, ແຜນວຽກ, ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ.

ຍຸດທະສາດ – ໝວດໜຸ່ມກິດຈະກຳທີ່ມີຈຸດສຸມໃສ່ເປັນເອກະພາບກັນທີ່ປະຕິບັດໄປພ້ອມໆກັນເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງສະເພາະເຈາະຈົງໂດຍເນັ້ນໜັກໃສ່ມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ, ສ້າງໂອກາດທີ່ເໝາະສົມ, ແລະ ຈຳກັດຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກ. ຍຸດທະສາດທີ່ດີມີເກນຊີ້ວັດຂອງ ຄວາມເຊື່ອມໂຍງ, ມີຈຸດສຸມ, ເປັນໄປໄດ້, ແລະ ເໝາະສົມຕາມສະພາບການ. (ເບິ່ງໄດ້ຕື່ມທີ່ ມາດຕະການແຊກແຊງ.)

ຄວາມກົດດັນ – ຈຸດບົກຜ່ອງຂອງເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກກິດຈະກຳຂອງມະນຸດໂດຍທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ຈຳນວນຂອງປະຊາກອນທີ່ໜ້ອຍ, ກະແສການໄຫຼຂອງສາຍນ້ຳຫຼຸດລົງ, ການຕົກຕະກອນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ, ລະດັບຊັ້ນນ້ຳບາດານຕ່ຳລົງ. ໂດຍທົ່ວໄປ ຈະທຽບເທົ່າກັບຄຸນລັກສະນະສຳຄັນທີ່ຊຸດໂຊມ (ຕົວຢ່າງ, ການສູນເສຍຖິ່ນທີ່ຢູ່).

ເປົ້າໝາຍ – ຄຳສັບຄ້າຍຄືຂອງ ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ.

ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນເປົ້າໝາຍ – ກຸ່ມບຸກຄົນສະເພາະທີ່ໂຄງການຕ້ອງການຈະຊັກຈູງ ຫຼື ແຈ້ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນເປົ້າໝາຍອາດເປັນບັນດາຜູ້ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດ ຫຼື ມີສ່ວນຮ່ວມໃນໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ (ຍົກຕົວຢ່າງ, ຊາວປະມົງທີ່ຜິດກົດໝາຍ, ຊາວກະສິກອນແງ່ງການຄ້າ, ຜູ້ວາງນະໂຍບາຍ) ແລະ/ຫຼື ພວກເຂົາອາດຈະເປັນບັນດາຜູ້ທີ່ສະໜັບສະໜູນ ຫຼື ມີສ່ວນຮ່ວມໃນໂຄງການ (ຕົວຢ່າງ: ຄູ່ຮ່ວມມື, ຜູ້ໃຫ້ທຶນ, ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ).

ໜ້າວຽກ – ວຽກງານໃດໜຶ່ງສະເພາະໃນແຜນວຽກເຊິ່ງຈຳເປັນຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ, ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ຫຼື ອົງປະກອບອື່ນໆຂອງແຜນຍຸດທະສາດ.

ທິດສະດີການປ່ຽນແປງ – ບັນດາຂໍ້ສົມມຸດຖານທີ່ເຊື່ອມໂຍງຢ່າງເປັນເຫດເປັນຜົນກ່ຽວກັບຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງທິມງານວ່າວຽກງານຕ່າງໆທີ່ມີຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນລຸທັງຜົນໄດ້ຮັບໄລຍະກາງ ແລະ ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກໃນໄລຍະຍາວຂັ້ນ ແລະ ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດໄດ້ແນວໃດ. ທິດສະດີການປ່ຽນແປງອາດສະແດງໃນຮູບແບບຂໍ້ຄວາມ, ແຜນພາບ (ຕົວຢ່າງ, ຕ່ອງໂສ້ຜົນໄດ້ຮັບ), ຫຼື ຮູບແບບອື່ນໆ.

ໄພຂົ່ມຂູ່ – ກິດຈະກຳຂອງມະນຸດທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມເຊື່ອມໂຊມທັງທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມຕໍ່ກັບໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍເປົ້າໝາຍ. ໂດຍປົກກະຕິຈະຕິດພັນກັບໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ (ເບິ່ງຕື່ມໄດ້ທີ່ ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ແລະ ໄພຂົ່ມຂູ່ທາງອ້ອມ.)

ວິໄສທັດ – ຄຳອະທິບາຍກ່ຽວກັບສະພາບການທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ເປັນ ຫຼື ເງື່ອນໄຂສູງສຸດທີ່ໂຄງການດຳເນີນໄປເພື່ອໃຫ້ບັນລຸ. ວິໄສທັດທີ່ສົມບູນອາດກວມເອົາຄຳອະທິບາຍກ່ຽວກັບຊີວະນາໆພັນໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ ແລະ/ຫຼື ແຜນທີ່ຂອງພື້ນທີ່ໂຄງການ, ພ້ອມທັງການຖະແຫຼງການສະຫຼຸບວິໄສທັດ.

ແຜນວຽກ – ກຳນົດການໄລຍະສັ້ນສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນປະຕິບັດວຽກ ຫຼື ແຜນຕິດຕາມກວດກາ. ໂດຍປົກກະຕິບັນດາແຜນວຽກຈະລະບຸລາຍການກິດຈະກຳ ແລະ/ຫຼື ໜ້າວຽກທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດ, ຜູ້ຮັບຜິດຊອບໜ້າວຽກ, ແລະ ກຳນົດເວລາຂອງກິດຈະກຳ ຫຼື ໜ້າວຽກນັ້ນໆ. ໃນຫຼາຍໆຄັ້ງແຜນເຫຼົ່ານີ້ຈະເຊື່ອມໂຍງໃສ່ກັບປະມານເຊິ່ງສະແດງໃຫ້ຈຳນວນເງິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ຕ້ອງການເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນວຽກ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ຄຳນິຍາມ ແລະ ເກນສຳລັບຄຳສັບ ສຳຄັນ

ຄຳກ່າວວິໄສທັດ: ຄຳກ່າວທົ່ວໄປຂອງສະຖານະການທີ່ຕ້ອງການ ຫຼື ເງື່ອນໄຂທີ່ສຸດທ້າຍທີ່ໂຄງການກຳລັງເຮັດເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຜົນ

- **ມີຄວາມທົ່ວໄປ**- ກຳນົດກ່ວາງໆເພື່ອຄວບຄຸມກິດຈະກຳໂຄງການທັງໝົດ
- **ມີວິໄສທັດ**- ການສ້າງແຮງບັນດານໃຈໃນການສະຫຼຸບຜົນການປ່ຽນແປງທີ່ຕ້ອງການຂອງບັນດາເປົ້າໝາຍທີ່ໂຄງການກຳລັງດຳເນີນການຢູ່
- **ກະທັດຮັດ** - ງ່າຍດາຍ ແລະ ກະທັນຮັດເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການທຸກຄົນສາມາດຈື່ຈຳໄດ້.

ເປົ້າໝາຍ: ຄຳກ່າວທີ່ເປັນທາງການກຳນົດໄວ້ລະອຽດກ່ຽວຄວາມປາຖະນາຕໍ່ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ ເຊັ່ນ ສະຖານະພາບໃນອານາຄົດຂອງເປົ້າໝາຍທີ່ຕ້ອງການ.

ຈຸດປະສົງ: ຄຳກ່າວການຢ່າງເປັນທາງການທີ່ກຳນົດໄວ້ຢ່າງລະອຽດຕໍ່ກັບຄວາມຕ້ອງການສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບຂອງໂຄງການ. ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງທີ່ດີຄວາມເປັນໄປຕາມເກນ SMART ຕໍ່ໄປນີ້:

- **ສະເພາະຈະຈົງ**- ກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງເພື່ອໃຫ້ທຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນໂຄງການມີຄວາມເຂົ້າໃຈຄືກັນວ່າເປົ້າໝາຍ ຫຼື ຈຸດປະສົງໝາຍ ເຖິງຫຍັງ.
- **ສາມາດວັດໄດ້**- ກຳນົດໄດ້ໂດຍການພົວພັນກັບບາງມາດຕາສ່ວນ (ຕົວເລກ, ເບີເຊັ່ນ, ເສດສ່ວນ ຫຼື ສະຖານະທັງໝົດ/ບໍ່ມີຫຍັງ)
- **ສາມາດບັນລຸໄດ້** - ໃຊ້ງານໄດ້ຈິງ ແລະ ເໝາະສົມກັບສະພາບການຂອງສະຖານທີ່ໂຄງການ, ແລະ ໃນແງ່ສະພາບການຂອງການເມືອງ, ສັງຄົມ ແລະ ການເງິນ (ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບຈຸດປະສົງ, ເປົ້າໝາຍອາດເຮັດໃຫ້ເປັນແຮງບັນດານໃຈຫລາຍຂຶ້ນ).
- **ມຸ່ງເນັ້ນ-ທີ່ໄດ້ຜົນຮັບ**-ສະແດງເຖິງການປ່ຽນແປງທີ່ຈຳເປັນໃນ ສະພາບເປົ້າໝາຍ, ການຫຼຸດຜ່ອນໄພຂໍ້ມູນ, ແລະ/ຫຼື ຜົນທີ່ຄາດຫວັງສຳຄັນອື່ນໆ.
- **ຈຳກັດໄລຍະເວລາ** - ສາມາດບັນລຸໄດ້ໃນໄລຍະເວລາທີ່ກຳນົດໄວ້, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ 1-10 ປີສຳລັບ ຈຸດປະສົງ ແລະ 10-20 ປີ ສຳລັບເປົ້າໝາຍ.

ຍຸດທະສາດ: ແມ່ນຊຸດບັນດາກິດຈະກຳທີ່ມີຈຸດມຸ່ງເນັ້ນຮ່ວມກັນທີ່ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເພື່ອການບັນລຸເປົ້າໝາຍ ແລະ ຈຸດປະສົງສະເພາະໂດຍຈຸດມຸ່ງໝາຍທີ່ມີມາດຕະການ, ເພີ່ມປະສິດທິພາບໂອກາດ ແລະ ການຈຳກັດຂໍ້ ຈຳກັດທີ່ສຳຄັນ.

- **ເຊື່ອມໂຍງ**- ສົ່ງຜົນກະທົບທາງກົງຕໍ່ໜຶ່ງ ຫຼື ຫລາຍບັດໄຈທີ່ສຳຄັນໃນການວິເຄາະສະຖານະການ (ຫຼື ຕົວແບບຈຳລອງ)

- **ມຸ່ງເນັ້ນ**- ສະຫຼຸບແນວທາງການດຳເນີນການສະເພາະທີ່ຕ້ອງດຳເນີນການ
- **ເປັນໄປໄດ້**- ສາມາດສຳເລັດໄດ້ເມື່ອພິຈາລະນາຊັບພະຍາກອນ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຂອງໂຄງການ
- **ເໝາະສົມ** - ເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ ແລະ ເໝາະສົມເຂົ້າກັບບັດທັດຖານທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ສັງຄົມ ແລະ ຊີວະພາບສະເພາະພື້ນທີ່ (ລວມເຖິງຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ມາດຕະການປ້ອງກັນສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ).

ຕົວຊີ້ວັດ: ສິ່ງທີ່ສາມາດວັດແທກໄດ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງຂໍ້ມູນທີ່ສະເພາະຈະຈົງ, ເຊັ່ນວ່າ ສະຖານະພາບຂອງເປົ້າໝາຍ, ການປ່ຽນແປງຂອງໄພຂໍ້ມູນ, ຄວາມຄືບໜ້າໄປສູ່ຈຸດປະສົງ, ຫຼື ຄວາມກ່ຽວຂ້ອງລະຫວ່າງໜຶ່ງ ຫຼື ຫລາຍຕົວແປ.

- **ສາມາດວັດຜົນໄດ້**- ສາມາດບັນທຶກ ແລະ ວິເຄາະທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບໄດ້
- **ມີຄວາມແມ່ນຢ່າ**-ທຸກຄົນນິຍາມໃນລັກສະນະດຽວກັນ
- **ຄວາມສອດຄ່ອງ**-ບໍ່ປ່ຽນແປງຕະຫຼອດເວລາເພື່ອໃຫ້ມີການວັດແທກສິ່ງດຽວກັນ.
- **ຄວາມລະອຽດອ່ອນ**- ການປ່ຽນແປງຕາມສັດສ່ວນເພື່ອຕອບສະໜອງຕໍ່ການປ່ຽນແປງຕາມຕົວຈິງ ໃນສະພາບທີ່ຖືກວັດແທກ

ວິທີການ: ເຕັກນິກສະເພາະທີ່ໃຊ້ໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນເພື່ອວັດແທກຕົວຊີ້ວັດ

- **ຄວາມຖືກຕ້ອງ**- ວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນມີຂໍ້ຜິດພາດພຽງເລັກນ້ອຍ ຫຼື ບໍ່ມີຂໍ້ຜິດພາດເລີຍ.
- **ເຊື່ອຖືໄດ້**- ຜົນໄດ້ຮັບແມ່ນສາມາດປະຕິບັດຊຳ-ທຸກຄັ້ງທີ່ໃຊ້ເຄື່ອງມືຈະໃຫ້ຜົນໄດ້ຮັບດຽວກັນ.
- **ປະຫຍັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ**-ວິທີການນີ້ບໍ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ແພງເກີນໄປເມື່ອທຽບກັບຂໍ້ມູນທີ່ຜິດພາດ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທີ່ໂຄງການມີ.
- **ເປັນໄປໄດ້**-ວິທີການສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍສະມາຊິກໃນທີມງານຂອງໂຄງການ.
- **ເໝາະສົມ**-ຍອມຮັບໄດ້ ແລະ ເໝາະສົມກັບບັນທັດຖານວັດທະນະທຳ, ສັງຄົມ, ແລະ ຊີວະພາບສະເພາະພື້ນທີ່

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 3. ບັນດາຫຼັກການທົ່ວໄປ ແລະ ຂໍ້ ຄວນພິຈາລະນາ

ມີຫຼັກການທີ່ສຳຄັນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນທຸກໆບາດກ້າວໃນ *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ*. ພວກເຮົາເລືອກອະທິບາຍຫຼັກການເຫຼົ່ານັ້ນໄວ້ໃນທີ່ນີ້ ແທນການໃສ່ເຂົ້າໄປໃນແຕ່ລະບາດກ້າວ.

ຫຼັກການທົ່ວໄປ

- **ການເຮັດວຽກກັບຄູ່ຮ່ວມງານ** – ໜຶ່ງອົງການເພື່ອການອະນຸລັກອາດຈະບໍ່ມີຄວາມຊຽວຊານ ຫຼື ຊັບພະຍາກອນພາຍໃນທີ່ພຽງພໍເພື່ອດຳເນີນວຽກງານທີ່ສຳຄັນທັງໝົດໃນໂຄງການມີໃດໜຶ່ງທີ່ມີໄດ້. ຫຼາຍໄປກວ່ານັ້ນ, ໃນຫຼາຍໆຄັ້ງ ມັນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ໝັ້ນໃຈວ່າ ວຽກງານທີ່ລິເລີ່ມໄປແລ້ວໃນໂຄງການສາມາດດຳເນີນຕໍ່ໄປພາຍຫຼັງໂຄງການທຳອິດສິ້ນສຸດລົງ. ສະນັ້ນ, ທ່ານຄວນກຳນົດ ແລະ ຮ່ວມເຮັດວຽກກັບຄູ່ຮ່ວມງານທີ່ສຳຄັນເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການຂອງທ່ານໂດຍການມີບຸກຄະລາກອນຈາກບັນດາອົງການທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມງານເຝົ້າຊ່ວຍເລືອກກິດຈະການໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ / ຫຼື ໂດຍທາງສາຍສຳພັນທາງການ ຫຼື ບໍ່ເປັນທາງການກັບບັນດາອົງການເຫຼົ່ານັ້ນ. *ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ* ສະໜອງກອບວຽກທີ່ໂປ່ງໃສເປັນເອກະພາບກັນຢ່າງຊັດເຈນທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ເກີດການແບ່ງປັນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ມີປະສິດທິພາບ ແລະ ການຮ່ວມງານລະຫວ່າງຄູ່ຮ່ວມງານມີໃນວົງກວ້າງ.
- **ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ**– ມັນເປັນສິ່ງສຳຄັນເຊັ່ນດຽວກັນທີ່ຈະລະບຸ ແລະ ໃຫ້ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມມີສ່ວນຮ່ວມໃນທຸກໆຂັ້ນຕອນໃນບໍລິບົດຂອງໂຄງການຂອງທ່ານ. ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແມ່ນບັນດາບຸກຄົນ, ກຸ່ມ, ສະຖາບັນຕ່າງໆທີ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຫຼື ອາດຈະໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການພວກເຂົາສາມາດສະໜອງຫຼັກຖານຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ກິດຈະກຳ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຂອງໂຄງການ ແລະ/ຫຼື ມີອິດທິພົນຕໍ່ກັບສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ. ນອກຈາກສະມາຊິກທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານໃນຂະນະນັ້ນແລ້ວຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຍັງອາດກວມໄປເຖິງ ບັນດາຜູ້ທີ່ທ່ານຕ້ອງການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳຂອງພວກເຂົາ, ບັນດາຜູ້ທີ່ທ່ານຕ້ອງການຊ່ວຍເຫຼືອ, ບັນດາຜູ້ທີ່ອາດຈະຂັດຂວາງວຽກງານຂອງທ່ານ, ແລະ ບັນດາຜູ້ທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກຍຸດທະສາດຂອງທ່ານອີກດ້ວຍ. ນອກເໜືອຈາກນັ້ນ,

ອາດໝາຍເຖິງຜູ້ທີ່ເປັນຄົນຕັດສິນໃຈສຳຄັນເຊິ່ງສາມາດມີອິດທິພົນຕໍ່ທິດທາງຍຸດທະສາດ ແລະ/ຫຼື ຊັບພະຍາກອນທາງການເງິນທີ່ມີໃນໂຄງການຂອງທ່ານ. ບົດບາດຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອາດປ່ຽນແປງໃນລະຫວ່າງຂະບວນການຂອງໂຄງການໄດ້ຕະຫຼອດເວລາ. ບັນດາທີມງານໂຄງການຄວນສື່ສານກັບຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ດຶງໃຫ້ພວກເຂົາມີສ່ວນໃນການອອກແບບໂຄງການ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ ເພື່ອຮັບປະກັນການມີຕົວແທນຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມສຳຄັນໃນໂຄງການ ແລະ ໄດ້ຮັບຄວາມຍິນຍອມຈາກພວກເຂົາ (ເບິ່ງທີ່ ບາດກ້າວ 1໘ ສຳລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບການວິເຄາະຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ). ເຄື່ອງມືໃນການສ້າງການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ມີປະສິດທິພາບຈະແຕ່ຕ່າງກັນອອກໄປຕາມກຸ່ມຂອງຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມແຕ່ອາດກວມເອົາແຜນຜັງພື້ນທີ່, ບົດວິເຄາະລາຍລະອຽດ, ກະດານລາຍງານຂໍ້ມູນ, ວິດີໂອ, ແລະ ສື່ສັງຄົມອອນລາຍ.

- **ນຳໃຊ້ຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນຖານຂອງຫຼັກຖານຂໍ້ມູນ** – ຈຸດໃດກໍຕາມທີ່ເຫັນວ່າເໝາະສົມ, ທ່ານຄວນນຳໃຊ້ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີໃນລະດັບພາກພື້ນຫຼືສາກົນໃນການຕອບຄຳຖາມສຳຄັນກ່ຽວກັບສະຖານະການ ແລະ ວຽກງານຂອງໂຄງການ. ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ສາມາດເປັນໄດ້ຕັ້ງແຕ່ພູມປັນຍາພື້ນບ້ານຂອງຄົນທ້ອງຖິ່ນກ່ຽວກັບແຫຼ່ງເພາະພັນຂອງຊະນິດພັນໃດໜຶ່ງໄປຈົນເຖິງບົດທົບທວນຢ່າງເປັນລະບົບລະດັບສາກົນກ່ຽວກັບປະສິດທິພາບຂອງວຽກງານອະນຸລັກທີ່ຖືກສະເໜີ. ເມື່ອທ່ານຮຽນຮູ້ຫຼາຍຂຶ້ນຈາກໂຄງການຂອງທ່ານ, ທ່ານຍັງຄວນປະກອບສ່ວນຫຼັກຖານຂໍ້ມູນຂອງທ່ານກັບຄົນເຂົ້າສູ່ຊຸມຊົນໃນວົງທີ່ກວ້າງອອກໄປເພື່ອທີ່ວ່າຄົນອື່ນໆ ຈະສາມາດນຳໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກປະສິດທິການຂອງທ່ານ (ສຳລັບລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມ ເບິ່ງທີ່ຄຳແນະນຳຂອງ CMP ກ່ຽວກັບ [ການລະບຸ ແລະ ນຳໃຊ້ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນໃນການປະຕິບັດວຽກງານອະນຸລັກ \(Defining and Using Evidence in Conservation Practice\)](#)).

- **ນຳໃຊ້ການຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວເມື່ອພົບພໍ້ກັບຄວາມບໍ່ແນ່ນອນ** – ເຖິງແມ່ນວ່າ ຕາມຫຼັກການແລ້ວ, ທ່ານຈະຕ້ອງອ້າງອີງບົດວິເຄາະສະຖານະການ ແລະ ວຽກງານຂອງທ່ານໃສ່ຫຼັກການຂໍ້ມູນທີ່ມີຢູ່, ໃນຫຼາຍໆກໍລະນີທ່ານອາດຈຳເປັນລົງມືປະຕິບັດຢ່າງຮີບດ່ວນໂດຍປາສະຈາກຂໍ້ມູນທີ່ສົມບູນ. ໃນກໍລະນີແບບນີ້ ມັນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະອ້າງເຖິງຂໍ້ສົມມຸດຖານທ່ານມີ ແລະ ຕໍ່ມາກໍເກັບກຳ ແລະ ປະເມີນຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນເພື່ອທົດສອບຂໍ້ສົມມຸດຖານເຫຼົ່ານັ້ນເພື່ອທີ່ທ່ານຈະສາມາດປັບຕົວ ແລະ ຮຽນຮູ້ຕໍ່ໄປ.
- **ບັນທຶກເກັບກຳການຕັດສິນໃຈຂອງທ່ານ** – ຫຼັກການສຳຄັນຂອງທັງການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກການຂໍ້ມູນ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວແມ່ນການບັນທຶກເກັບກຳເຫດຜົນ ແລະ ຫຼັກການຂໍ້ມູນທີ່ຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈຂອງທ່ານໃນແຕ່ລະບາດກ້າວຕາມເຫັນສົມຄວນ. ການບັນທຶກເກັບກຳແບບນີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ຊ່ວຍທ່ານວິເຄາະວ່າສິ່ງໃດແນ່ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຜົນຫຼືບໍ່ໄດ້ຜົນ ແຕ່ມັນຍັງຊ່ວຍເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກຄົນອື່ນໆໄປນຳໃຊ້ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈ, ກວດສອບ ແລະ ສະໜອງຂໍ້ມູນປະກອບໃຫ້ແກຫຼັກເຫດ ແລະ ຜົນໃນສິ່ງທີ່ທ່ານຕັດສິນໃຈເລືອກ. ການບັນທຶກເກັບກຳການຕັດສິນໃຈ ແລະ ນຳໃຊ້ຫຼັກການຂໍ້ມູນເພື່ອສະໜັບສະໜູນຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງທ່ານຍັງຊ່ວຍເພີ່ມຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນວຽກງານຂອງທ່ານ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທ່ານບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ເວລາທີ່ຫຼາຍໄປກັບການບັນທຶກເກັບກຳທຸກໆລາຍອະນຸລັກເຊິ່ງຈະເຮັດໃຫ້ທີມງານຂອງທ່ານຮູ້ສຶກວ່າມັນຫຼາຍເກີນໄປ. ໂດຍຫຼັກການທົ່ວໄປແລ້ວ, ໃຫ້ສຸມໃສ່ການບັນທຶກເກັບກຳໃຫ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ທີມງານຂອງທ່ານສາມາດປະເມີນຜົນ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກວຽກງານຂອງພວກທ່ານໄດ້ຢ່າງເໝາະສົມພ້ອມທັງສາມາດແບ່ງປັນສິ່ງທີ່ໄດ້ຮຽນຮູ້ກັບຄົນອື່ນໆໄດ້.
- **ສົ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມເພື່ອການຮຽນຮູ້** – ອີກໜຶ່ງຫຼັກການຂອງທັງການອະນຸລັກທີ່ອີງໃສ່ຫຼັກການຂໍ້ມູນ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງແບບປັບຕົວ ແມ່ນການຖອດຖອນບົດຮຽນຈາກຜົນໄດ້ຮັບເພື່ອທີ່ທ່ານຈະສາມາດປັບປຸງວຽກງານໃຫ້ດີຂຶ້ນຢູ່ເລື້ອຍໆ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍນີ້, ມັນຈຶ່ງເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະເປີດຮັບການຮຽນຮູ້, ຮັບຮູ້ ແລະ ຍອມຮັບໃນຄວາມຜິດພາດ, ບົ່ງຊີ້ຜົນສຳເລັດທີ່ເກີດຂຶ້ນ ແລະ ທຳຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າຍ້ອນສາເຫດອັນໃດທີ່ເຮັດໃຫ້ບາງວຽກງານປະສົບຜົນສຳເລັດໃນຂະນະທີ່ວຽກງານອື່ນບໍ່ປະສົບຜົນແບບດຽວກັນ. ໂຄງການ ແລະ ວັດທະນະທຳອົງກອນທີ່ໃຫ້ຄຸນຄ່າກັບການຮຽນຮູ້ຈະຊ່ວຍເສີມສ້າງສະພາບແວດລ້ອມເພື່ອການຮຽນຮູ້ທີ່ປອດໄພ. ການສ້າງວັດທະນະທຳລັກສະນະນີ້ອາດຈະຕ້ອງການຄວາມທຸ່ມເທ

ແລະ ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນຈາກທັງຜູ້ທີ່ຢູ່ຂັ້ນລຸ່ມ ແລະ ຂັ້ນເທິງຂອງແຕ່ລະອົງການທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ.

ຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາ

ເມື່ອທ່ານທົບທວນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ, ຂໍໃຫ້ນຶກເຖິງຂໍ້ຄວນພິຈາລະນາດ້ານລຸ່ມນີ້ໄວ້ສະເໝີ:

- **ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ນຳໃຊ້ກັບໂຄງການທຸກໆຂະໜາດພື້ນທີ່ ແລະ/ຫຼືທຸກໆຊ່ວງໄລຍະຂອງເວລາ.** – ບັນດາໂຄງການຕ່າງໆສາມາດເປັນໄດ້ຕັ້ງແຕ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ຂະໜາດນ້ອຍໄປຈົນເຖິງພາກພື້ນທາງພູມມິພາກນິເວດວິທະຍາ, ຫຼື ເຂດເຊື່ອມຕໍ່. ໂຄງການເຫຼົ່ານັ້ນອາດຍັງມີການຄຸ້ມຄອງພື້ນທີ່ຂະໜາດຫຼາຍພື້ນທີ່ໄປພ້ອມກັນເພື່ອໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່. ໂຄງການຕ່າງໆອາດເກີດຂຶ້ນຕາມຫຼາຍຊ່ວງໄລຍະຂອງເວລາມີແຕ່ຕັ້ງຫຼາຍມື້ ຈົນໄປເຖິງຫຼາຍທົດສະວັດ. ໃນທຳນອງດຽວກັນ, ບາງໂຄງການອາດມີຂໍ້ຫົວທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງກວ່າປົກກະຕິ, ຍົກຕົວຢ່າງ ເຊັ່ນວ່າ ການຫຼຸດຜ່ອນໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ອີງໃສ່ນະໂຍບາຍ ຫຼື ແຜນລິເລີ່ມທີ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບຊະນິດພັນ. ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນກ່ຽວຂ້ອງກັບສະຖານະການຮູບແບບຕ່າງໆທັງໝົດທີ່ໄດ້ວ່າມາ. ນອກຈາກນັ້ນ, ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ຍັງສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອອອກແບບແຜນງານໃນການໃຫ້ທຶນຕ່າງໆ ແລະ ອະທິບາຍເຖິງຄວາມກ່ຽວພັນກັນລະຫວ່າງ ເປົ້າໝາຍຂອງແຜນງານ ແລະ ເງິນທຶນແຕ່ລະສ່ວນ.
- **ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ມີການປັບປຸງຢູ່ຕະຫຼອດ** – ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ບໍ່ໄດ້ຖືກຮ່າງອອກມາເພື່ອໃຫ້ເປັນມາດຕະຖານທີ່ດີທີ່ສຸດສຳລັບວິທີການໃນການອະນຸລັກໃຫ້ມີປະສິດທິພາບ. ແຕ່ຫາກວ່າ, ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ຖືກວາງໃຫ້ຮວບຮວມເອົາພູມປັນຍາທີ່ມີຢູ່ ກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ການອະນຸລັກປະສົບຜົນສຳເລັດພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂທີ່ແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ. ດັ່ງນັ້ນ, CMP ທີ່ໄດ້ຮວບຮວມເອົາຂໍ້ມູນປະກອບຈາກ ຊຸມຊົນທີ່ກວ້າງຂວາງຂຶ້ນຈຶ່ງມີການປັບປຸງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ຢູ່ເປັນໄລຍະໆ ໂດຍອີງໃສ່ ການປັບໃຊ້ ແລະ ທົດລອງມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ໃນສະຖານທີ່ໃຕ້ຈິງ ແລະ ອີງໃສ່ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ພວກເຮົາມີວ່າສິ່ງໃດປະສົບຜົນ ແລະ ບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ. ຖ້າຫາກຕ້ອງການປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປັບປຸງຄັ້ງຕໍ່ໆໄປ, ກະລຸນາຕິດຕໍ່ຫາພວກເຮົາທີ່ ອີເມລ (E-mail):

CMPIinfo@conservationmeasures.org.

- **ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ສະແດງເຖິງ “ແນວຄິດອຸດົມຂະເຕີ”** – ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ຖືກວາງໃຫ້ສາມາດສະໜອງມູມມອງທີ່ຄອບຄຸມ ຫຼັກປະຕິບັດທັງໝົດ ທີ່ເໝາະສົມແກ່ການອອກແບບ, ບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາໂຄງການ. ມັນເປັນເລື່ອງ ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງເຂົ້າໃຈວ່າ – ຍ້ອນເຫດຜົນຕ່າງໆນາໆ – ມັນອາດ ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະບັນລຸຕາມທຸກໆອົງປະກອບທີ່ມີໃນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສິ່ງທີ່ສຳຄັນກໍຄືທ່ານໃຊ້ຂະບວນການທີ່ເປັນລະບົບ ແລະ ເປັນເຫດເປັນຜົນເຂົ້າໃນການປັບໃຊ້ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານັ້ນ. ຍົກຕົວຢ່າງ, ທ່ານບໍ່ຄວນກຳນົດຕົວຊີ້ວັດຂອງທ່ານ (ບາດກ້າວ 2ຂ) ກ່ອນທີ່ທ່ານຈະລະບຸໃຫ້ຊັດເຈນວ່າສິ່ງໃດທີ່ທ່ານຕ້ອງການຈະອະນຸລັກ (ບາດກ້າວ 1ຂ). ເຊັ່ນດຽວກັນ, ຖ້າຫາກທ່ານບໍ່ສາມາດບັນລຸອົງປະກອບໃດໜຶ່ງໄດ້, ທ່ານຄວນເຂົ້າໃຈໃຫ້ຊັດເຈນວ່າ ສິ່ງນັ້ນຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບວຽກງານອື່ນທີ່ເຫຼືອຂອງທ່ານແນວໃດ.
- **ບາງບຸລິມະສິດແມ່ນໄດ້ຖືກກຳນົດເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍ** – ການເລືອກຂົງເຂດ ຫຼື ຫົວຂໍ້ໃຫຍ່ເພື່ອຈັດປະຕິບັດໂດຍປົກກະຕິແລ້ວແມ່ນຢູ່ໃນການຕັດສິນໃຈຂອງຂັ້ນເທິງ ເຊິ່ງເກີດຂຶ້ນຢູ່ນອກຂະບວນການວາງແຜນໂຄງການຕາມປົກກະຕິ. ເມື່ອເປັນແບບນັ້ນມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ຈຶ່ງຖືເອົາວ່າທ່ານ ແລະ/ຫຼື ອົງກອນຂອງທ່ານໄດ້ດຳເນີນຂັ້ນຕອນໃດໜຶ່ງໃນການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນ ເພື່ອກຳນົດວ່າ (ຢ່າງໜ້ອຍໃຫ້ເປັນແບບບໍ່ລະອຽດກໍໄດ້) ຢູ່ສະຖານທີ່ໃດ ຫຼື ໃນຫົວຂໍ້ໃດທີ່ທີມງານຂອງທ່ານຈະລົງປະຕິບັດວຽກງານ. ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກຊ່ວງໄລຍະຂອງການນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສາມາດນຳໄປປະກອບເຂົ້າໃນຂັ້ນຕອນຂອງການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນໃນອະນາຄົດຕໍ່ໄປໄດ້.
- **ມີໂຄງການພຽງຈຳນວນໜ້ອຍທີ່ນຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກໃນຊ່ວງເລີ່ມຕົ້ນຂອງຂະບວນການໃນການວາງແຜນ** – ຖ້າຫາກວ່າທ່ານຫາກໍເລີ່ມຕົ້ນວາງແຜນກ່ຽວກັບການລິເລີ່ມໂຄງການໃໝ່, ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ທ່ານມີຄວາມເຂົ້າໃຈເຖິງແນວທາງຂອງທ່ານແຕ່ຕັ້ງຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫຼາຍໆໂຄງການທີ່ຈະໄດ້ຮັບປະໂຫຍດຈາກ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ກໍຢູ່ໃນຊ່ວງດຳເນີນການໄປແລ້ວ. ທ່ານສາມາດນຳໃຊ້ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ເຂົ້າໃນໂຄງການຕາມຫຼັງເພື່ອຊ່ວຍລະບຸຊ່ອງວ່າງທີ່ທ່ານຈຳເປັນຕ້ອງແກ້ໄຂເພື່ອປັບປຸງໂຄງການຂອງທ່ານກໍໄດ້.
- **ແຕ່ລະໂຄງການມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງຕ້ອງດັບປັບວິທີການທີ່ພວກເຂົານຳໃຊ້ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ** – ພວກເຮົາ

ຂຽນ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ໃຫ້ຢູ່ໃນລັກສະນະທົ່ວໄປເພື່ອໃຫ້ທີມງານມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເຊິ່ງຈຳເປັນຕໍ່ການປັບປຸງ ແລະ ແກ້ໄຂມາດຕະຖານດັ່ງກ່າວໃຫ້ເຂົ້າກັບເງື່ອນໄຂຕ່າງໆທີ່ພວກເຂົາມີ. ຍ້ອນແບບນັ້ນ, ບັນດາບາດກ້າວທີ່ກ່າວໃນເອກະສານສະບັບນີ້ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ຈຶ່ງເໝາະສົມກັບທຸກໆໂຄງການອະນຸລັກ, ແຕ່ທຸກໆທີມງານຄວນກຳນົດລະດັບຂອງລາຍລະອຽດຂອງຕົນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບລະດັບຂອງຄວາມຊັບຊ້ອນ ແລະ ຂະໜາດການລົງທຶນທີ່ມີໃນໂຄງການ. ນອກຈາກນັ້ນ, ທີມງານໂຄງການຈຳນວນໜຶ່ງອາດພົບວ່າບາງບາດກ້າວກໍບໍ່ເໝາະສົມກັບພວກຕົນເອງ ແລະ ອາດຈຳເປັນຕ້ອງປັບປຸງບາດກ້າວເຫຼົ່ານັ້ນກໍເປັນໄດ້.

- **ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ສຸມໃສ່ການອະນຸລັກເປັນເປົ້າໝາຍຫຼັກແຕ່ກໍສາມາດປັບປຸງໄດ້** - ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍ ແລະ ສ້າງມາເພື່ອບັນດາອົງກອນ ແລະ ໜ່ວຍງານທີ່ມີເປົ້າໝາຍສູງສຸດຄືການອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫຼາຍໆທີມງານກໍຍັງກຳລັງເຮັດໜ້າທີ່ເພື່ອປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການສ້າງຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ, ແລະ ໃນບາງກໍລະນີ, ຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດກໍເປັນເປົ້າໝາຍທຽບເທົ່າ ຫຼື ສູງໄປກວ່າການອະນຸລັກ. ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ມີຄວາມເປັນກາງຕໍ່ກັບເປົ້າໝາຍພື້ນຖານຂອງທີມງານ. ສິ່ງນີ້ຈຶ່ງເປັນການຕັດສິນກ່ຽວກັບການບໍລິຫານຈັດການທີ່ທີມງານຄວນເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຊັດເຈນໃນບັນດາບາດກ້າວທຳອິດຂອງຂະບວນການ. ເຖິງຢ່າງນັ້ນ, ຫຼາຍໆຂະບວນການ ແລະ ເຄື່ອງມືຂອງ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ກໍສາມາດສະໜັບສະໜູນການປົກສາຫາລືທີ່ເປັນໄປຢ່າງເປີດເຜີຍກ່ຽວກັບຂໍ້ແລກປ່ຽນ ແລະ ຜົນທີ່ຕາມມາທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນຈາກການຈັດລຳດັບສຳຄັນຂອງເປົ້າໝາຍຕ່າງໆ ຕະຫຼອດຊ່ວງຮອບວຽນຂອງໂຄງການ.
- **ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ສາມາດນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍຜ່ານເຄື່ອງມື ແລະ ຄຸ້ມຄອງຫຼາຍ**– ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ມີຈຸດປະສົງເພື່ອເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ອົງຄວາມຮູ້ທັງໝົດກ່ຽວກັບຂະບວນການໃນການອອກແບບ, ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ແລະ ການຕິດຕາມກວດກາໂຄງການອະນຸລັກຂອງສະມາຄົມມັກອະນຸລັກທີ່ທັນຍຸກທັນສະໄໝກວ່າໝູ່, ໃນຂະນະດຽວກັນກໍມີການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳຂອງການຮຽນຮູ້ໄປຝ່ອມ. ມາດຕະຖານດັ່ງກ່າວເປັນຄຸ້ມແນະນຳກ່ຽວກັບວິທີໃນການດຳເນີນການອະນຸລັກ. ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ກ່າວເຖິງບັນດາເຄື່ອງມືສະເພາະ ທີ່ຍັງຍືນແລ້ວວ່າມີປະໂຫຍດສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕາມວິທີການຮູບແບບນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ທີມງານຍັງສາມາດທີ່ຈະປະສົມປະສານບັນດາເຄື່ອງມືພື້ນຖານຂອງ ມາດ

ຕະຖານການອະນຸລັກ ເຂົ້າກັບເຄື່ອງມືທີ່ເໝາະສົມຕາມບໍລິບົດອື່ນໆໄດ້ (ຕົວຢ່າງ, ເຄື່ອງມືໃນການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານພື້ນທີ່, ເຊັ່ນ ມາຣ໌ແຊນ (MARXAN), ການວາງແຜນສະຖານະການຈຳລອງ, ແລະ ຕາຕະລາງຜົນທີ່ຕາມມາ).

- **ມາດຕະຖານເຫຼົ່ານີ້ພະຍາຍາມກຳນົດຄວາມໝາຍຄຳສັບທີ່ນຳໃຊ້ໃຫ້ຊັດເຈນ ແລະ ມີຄວາມໝາຍທີ່ສະໝ່ຳສະໝີ** – ມີການຖືກຖຽງກັນຢ່າງບໍ່ສິ້ນສຸດໃນກຸ່ມຂອງນັກວາງແຜນການ ເຖິງຄວາມໝາຍຂອງບັນດາຄຳສັບວິຊາການ ດັ່ງເຊັ່ນວ່າ ເປົ້າໝາຍ, ຈຸດປະສົງ, ກິດຈະກຳ, ຄາດໝາຍ, ບາດກ້າວສຳຄັນ, ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບ, ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ. ແຕ່ລະຫ້ອງການ, ໂຄງການ, ແລະ ລວມເຖິງແຕ່ລະບຸກຄົນຕ່າງກໍ່ມີໝວດຄຳສັບທີ່ເລືອກນຳໃຊ້ແຕ່ສະເພາະຕົນເອງ. ມັນບໍ່ມີຄຳຕອບທີ່ຖືກຕ້ອງຕາຍໂຕ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ຍັງຄົງຍືນຍັນວ່າມັນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສະມາຊິກຂອງທີມງານໂຄງການຂອງທ່ານ ແລະ ບັນດາຜູ້ທີ່ພວກທ່ານຮ່ວມງານນຳຈະຕ້ອງມີຄຳອະ

ທິບາຍຂອງບັນດາຄຳສັບທີ່ພວກທ່ານເລືອກນຳໃຊ້ທີ່ມີຄວາມຈະແຈ້ງ ແລະ ເປັນເອກະພາບກັນ. ໃຫ້ຈື່ໄວ້ວ່າ, ບັນດາຄຳສັບວິຊາການໃນເອກະສານສະບັບນີ້ຈຶ່ງໄດ້ຖືກຄັດເລືອກມາຢ່າງລະອຽດ, ຂຶດກ້ອງໄວ້ເມື່ອຖືກນຳໃຊ້ຄັ້ງທຳອິດ, ຕໍ່ຈາກນັ້ນ ກໍ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃຫ້ຖືກຕ້ອງກົງກັນຢ່າງສະໝ່ຳສະໝີ, ແລະ ກຳນົດນິຍາມໃນພາກຄຳແປສັບນີ້. ການເລືອກໃຊ້ຄຳສັບສະເພາະສຳລັບແນວຄວາມຄິດນັ້ນໆ ແລະ ຄຳອະທິບາຍຂອງຄຳສັບເຫຼົ່ານັ້ນແມ່ນອີງໃສ່ການນຳໃຊ້ຄຳສັບໃນຂະນະນັ້ນໂດຍຜູ້ຊ່ຽວຊານຈາກຫຼາກຫຼາຍຂະແໜງ ທີ່ເຮັດໜ້າທີ່ໃນການວາງແຜນ, ການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ການປະເມີນຜົນ. ເມື່ອ ມາດຕະຖານການອະນຸລັກ ພັດທະນາໄປ, ພວກເຮົາອາດພົບບາງຄຳສັບທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການປັບປຸງແກ້ໄຂໃຫ້ເພີ່ມປະສິດທິພາບໃນການສື່ສານ ແລະ ການນຳເອົາບັນດາຫຼັກການ ແລະ ບາດກ້າວທີ່ສຳຄັນໄປໃຊ້ (ເບິ່ງທີ່ ຕາຕະລາງທີ 1 ສຳລັບຂໍ້ປັບປຸງແກ້ໄຂໃນສະບັບປະຈຸບັນນີ້).

PHOTO: PHYLLIS BACHLER / WWF INTERNATIONAL

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທີ 4. ສະຫຼຸບມາດຕະຖານປະຕິບັດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ

ຕົວເລກເປັນສັນຍາລັກບາດກ້າວ ແລະ ບາດກ້າວຍ່ອຍ, ແລະ ຍໍ້ໜ້າຮູບດອກຈັນ (◇) ເປັນສັນຍາລັກຂອງສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບ. ບໍ່ແມ່ນທຸກມາດຕະຖານ ແລະ ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບທັງໝົດເໝາະສົມໃນທຸກເງື່ອນໄຂ ຫລື ທຸກໂຄງການ, ດັ່ງນັ້ນທ່ານຄວນປັບປ່ຽນຕາມທີ່ຕ້ອງການ.

1. ປະເມີນ

1ກ. ກຳນົດຈຸດປະສົງ ແລະ ທິມງານໂຄງການ

- ◇ ການກຳນົດຈຸດປະສົງ, ຜູ້ມີອຳນາດໃນການຕັດສິນໃຈ ແລະ ການຕັດສິນໃຈທີ່ຈຳເປັນທີ່ວຽກງານນີ້ຈະສະໜັບສະໜູນ
- ◇ ການເລືອກເຜີ້ນເອົາທິມງານເລີ່ມຕົ້ນຂອງໂຄງການ ເຊັ່ນ ຜູ້ນຳໂຄງການ, ສະມາຊິກທີ່ເປັນຫົວໃຈຫຼັກ ແລະ ສະມາຊິກທີ່ປຶກສາ
- ◇ ການລະບຸທັກສະທີ່ມີຢູ່ຂອງສະມາຊິກໃນທິມງານ ແລະ ທັກສະສຳຄັນທີ່ຍັງຂາດທີ່ທ່ານຄວນຫາມາເພີ່ມໃຫ້ທິມງານ
- ◇ ການກຳນົດພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ

1ຂ. ກຳນົດຂອບເຂດ, ວິໄສທັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ

- ◇ ຄຳອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້ຂອງຂອບເຂດໂຄງການ, ລວມເຖິງແຜນທີ່, ຖ້າຫາກເໝາະສົມ
- ◇ ຄຳກ່າວວິໄສທັດຂອງໂຄງການ
- ◇ ການເລືອກເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກ, ລວມເຖິງການອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້ເຖິງເຫດຜົນທີ່ເປົ້າໝາຍ ດັ່ງກ່າວຖືກເລືອກ, ແລະ ຄຳອະທິບາຍ/ຫຼື ການແຜນທີ່ສະແດງເຖິງທີ່ຕັ້ງຂອງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ, ຖ້າເໝາະສົມ.
- ◇ ຄຳອະທິບາຍກຽບກັບສະຖານະພາບຄວາມສົມບູນຂອງແຕ່ລະເປົ້າໝາຍການອະນຸລັກທີ່ເປັນບຸລິມະສິດ
- ◇ ການເລືອກເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ ແລະ ກຳນົດການບໍລິການທາງລະບົບນິເວດ, ລວມເຖິງຄຳອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້ເຖິງເຫດຜົນທີ່ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວຖືກເລືອກ, ຖ້າຫາກມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງ

1ຄ. ກຳນົດບັນດາໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ສຳຄັນ

- ◇ ການກຳນົດໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງ ແລະ ແຜນວາດສະແດງຂອບເຂດທາງດ້ານຜືນທີ່ຂອງໄພຂົ່ມຂູ່ແຕ່ລະອັນຕາມທີ່ກະທົບກັບເປົ້າໝາຍ, ຖ້າຫາກກ່ຽວຂ້ອງ.
- ◇ ການປະເມີນສະພາວະສ່ຽງຕໍ່ການປ່ຽນແປງດິນຟ້າອາກາດໂດຍມີລາຍລະອຽດໃນລະດັບທີ່ເໝາະສົມກັບບໍລິບົດນັ້ນໆ.
- ◇ ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ແຜນການປະເມີນຜົນ, ແລະ ແຜນຮຽນຮູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການຍືນຍັນເປັນທີ່ຮຽບຮ້ອຍ
- ◇ ການໃຫ້ຄະແນນ ຫລື ການຈັດອັນດັບໄພຂົ່ມຂູ່ທາງກົງເພື່ອລະບຸໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ສຳຄັນ

1ງ. ປະເມີນສະຖານະການໃນການອະນຸລັກ

- ◇ ການກຳນົດ ແລະ ວິເຄາະໄພຂົ່ມຂູ່ທາງອ້ອມ ແລະ ໂອກາດເໝາະສົມ
- ◇ ການປະເມີນຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຂັ້ນຜືນຖານຂອງພວກເຂົາ
- ◇ ແບບຈຳລອງສະຖານະການໃນເບື້ອງຕົ້ນ, ຄຳອະທິບາຍເນື້ອເລື່ອງ, ແລະ/ຫຼື ການສະແດງແບບອື່ນໆກ່ຽວກັບຄວາມສຳພັນໃນດ້ານເຫດ ແລະ ຜົນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຂອງປັດໄຈຕ່າງໆທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ບໍລິບົດຂອງໂຄງການຂອງທ່ານ
- ◇ ການກວດສອບຂໍ້ມູນສະພາບຕົວຈິງ ແລະ ການປັບປຸງແກ້ໄຂຮູບແບບຈຳລອງຂອງທ່ານ

2. ວາງແຜນ

2ກ. ຜັດທະນາແຜນປະຕິບັດວຽກງານຢ່າງເປັນທາງການ: ເປົ້າໝາຍລວມ, ຍຸດທະສາດ, ສົມມຸດຖານ ແລະ ຈຸດປະສົງ

- ◇ ເປົ້າໝາຍລວມສຳລັບເປົ້າໝາຍໃນການອະນຸລັກແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ແລະ ເປົ້າໝາຍຄວາມເປັນຢູ່ທີ່ດີຂອງມະນຸດ (ຫາກເໝາະສົມ)
- ◇ ການກຳນົດມາດຕະການແຊກແຊງທີ່ສຳຄັນ ແລະ ແບບຮ່າງຍຸດທະສາດ
- ◇ ການຈັດລຳດັບຄວາມສຳຄັນຂອງແບບຮ່າງຍຸດທະສາດ
- ◇ ທິດສະດີການປ່ຽນແປງທີ່ຊີ້ແຈງເຖິງຂໍ້ສົມມຸດຖານ ແລະ ບັນດາກິດຈະກຳຫຼັກຕ່າງໆພາຍໃນທິມງານທີ່ມີຕໍ່ຍຸດທະສາດສຳຄັນ
- ◇ ຈຸດປະສົງຂອງຜົນໄດ້ຮັບສຳຄັນໃນໄລຍະກາງ
- ◇ ແຜນປະຕິບັດວຽກລຳດັບສຸດທ້າຍທີ່ໄດ້ຮັບການຕົກລົງເຫັນດີ

2ຂ. ສ້າງແຜນການຕິດຕາມກວດກາ, ການປະເມີນຜົນ, ແລະ ການຖອດຖອນບົດຮຽນຕາມທາງການ

- ◇ ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ພວກເຂົາຕ້ອງການພ້ອມທັງວິທີການຕິດຕໍ່ສື່ສານທີ່ພວກເຂົາເຫັນດີໄດ້ຮັບການກຳນົດໃຫ້ຈະແຈ້ງ
- ◇ ຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ວິທີການໄດ້ຮັບການກຳນົດ

2ຄ. ສ້າງແຜນດຳເນີນງານ

- ◇ ການປະເມີນຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ການເງິນ, ແລະ ອື່ນໆ
- ◇ ການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ວຽກງານໃນການແກ້ໄຂ
- ◇ ການປະເມີນ ອາຍຸການໂຄງການ ແລະ ຍຸດທະສາດສິ້ນສຸດໂຄງການ

3. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

3ກ. ສ້າງແຜນວຽກໄລຍະສັ້ນໂດຍລະອຽດ ແລະ

ກຳນົດເວລາໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

- ◊ ແຜນວຽກທີ່ລົງລາຍລະອຽດ ໃນໜ້າວຽກ, ກິດຈະກຳ, ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຜິວພັນກັບແຜນງານ, ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ
- ◊ ລຳດັບເວລາ ແລະ ຕາຕະລາງເວລາໂຄງການ

3ຂ. ສ້າງ ແລະ ປັບປຸງ ງົບປະມານໂຄງການຂອງທ່ານ

- ◊ ແຜນງົບປະມານໂຄງການ
- ◊ ແຫຼ່ງທຶນທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້ ໄດ້ຮັບການລະບຸ
- ◊ ບົດນຳສະເໜີເງິນທຶນທີ່ໄດ້ຮັບການຮ່າງຂຶ້ນ ແລະ ຍືນສະເໜີ
- ◊ ຊັບພະຍາກອນທາງການເງິນທີ່ໄດ້ຮັບ

3ຄ. ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການຂອງທ່ານ

- ◊ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຍຸດທະສາດ (ແຜນງານ, ແຜນການຕິດຕາມກວດກາ, ແລະ ແຜນດຳເນີນງານ) ແລະ ແຜນວຽກ, ໂດຍຍັງຄຳນຶງເຖິງງົບປະມານ ແລະ ກຳນົດການຂອງໂຄງການ
- ◊ ການພັດທະນາ ລະບົບສໍາລັບການຈັດເກັບ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນ
- ◊ ບົດລາຍງານຄວາມຄືບໜ້າ ສໍາລັບອົງກອນ, ຜູ້ມອບທຶນ, ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆໃນໂຄງການຂອງທ່ານ
- ◊ ການຕິດຕາມກວດກາຂໍ້ມູນທີ່ຖືກຈັດເກັບຢ່າງເປັນລະບົບ

4. ວິເຄາະ & ປັບປຸງ

4ກ. ກະກຽມຂໍ້ມູນຂອງທ່ານ ເພື່ອການວິເຄາະ

- ◊ ຂໍ້ມູນທີ່ສໍາຄັນຂອງໂຄງການໄດ້ຖືກບັນທຶກ, ຈັດເກັບ, ປັບແກ້, ແລະ ສໍາຮອງໄວ້ເປັນປະຈຳ

4ຂ. ວິເຄາະ ແລະ ທົບທວນຄືນ ຜົນໄດ້ຮັບ

- ◊ ບົດວິເຄາະຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຂໍ້ສົມມຸດຖານຂອງໂຄງການ
- ◊ ບົດວິເຄາະຂໍ້ມູນໃນການດຳເນີນງານ ແລະ ທາງດ້ານການເງິນ
- ◊ ບົດບັນທຶກການໂອ້ລົມສົນທະນາ ແລະ ການຕິດສິນໃຈ

4. ຄ. ປັບປຸງແຜນຍຸດທະສາດຂອງທ່ານ

- ◊ ເອກະສານຕ່າງໆຂອງໂຄງການໄດ້ຮັບການປັບປຸງແກ້ໄຂ, ເຊັ່ນ ແຜນປະຕິບັດວຽກງານ (ເປົ້າໝາຍຄວາມສາມາດມີຊີວິດຢູ່ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້, ການຈັດລຳດັບໄພຂົ່ມຂູ່, ການວິເຄາະສະຖານະການ, ຕ່ອງໂສ້ຜົນຮັບ) ແຜນຕິດຕາມກວດກາ, ແຜນດຳເນີນງານ, ແຜນວຽກ ແລະ ແຜນງົບປະມານຂອງທ່ານ
- ◊ ການບັນທຶກຫຼັກຖານອ້າງອີງ, ການໂອ້ລົມສົນທະນາ, ແລະ ການຕັດສິນໃຈ

5. ແບ່ງປັນ

5ກ. ເກັບກຳສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຽນຮູ້

- ◊ ການບັນທຶກຜົນໄດ້ຮັບ ແລະ ຄວາມຮູ້ທີ່ສໍາຄັນ

5ຂ. ແບ່ງປັນບົດຮຽນທີ່ທ່ານຖອດຖອນໄດ້

- ◊ ການກັ່ນກອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນທີ່ສໍາຄັນ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ຕ້ອງການຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ຮູບແບບການສື່ສານທີ່ຕ້ອງການ
- ◊ ການສື່ສານທີ່ເປັນປົກກະຕິກັບສະມາຊິກທີມງານໂຄງການ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສໍາຄັນ
- ◊ ການປະກອບສ່ວນຕໍ່ຫຼັກຖານຂໍ້ມູນພື້ນຖານ
- ◊ ການພັດທະນາ ແລະ ການແຈກຢາຍຜະລິດຕະຜົນ ດ້ານການສື່ສານທີ່ເໝາະສົມ

5ຄ. ສົ່ງເສີມສະພາບແວດລ້ອມການຮຽນຮູ້

- ◊ ການໃຫ້ຄຳຕຳນິຕິຊົມຮ່ວມກັນເປັນທາງການ ຫຼື ບໍ່ເປັນທາງຢ່າງການປົກກະຕິ
- ◊ ການກວດສອບ, ຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ເພື່ອປະເມີນການຍຶດໜັ້ນໃນການປະຕິບັດການອະນຸລັກທີ່ດີ
- ◊ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມມຸ່ງໝັ້ນຈາກຜູ້ນຳ ແລະ ພະນັກງານໃນການຮຽນຮູ້ ແລະ ນະວັດຕະກຳ
- ◊ ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ປອດໄພເພື່ອການຊຸກຍູ້ໃນການທົດລອງ ແລະ ການຕັ້ງຄຳຖາມກ່ຽວກັບສະຖານະພາບທີ່ເປັນຢູ່
- ◊ ຄວາມມຸ່ງໝັ້ນທີ່ຈະແບ່ງປັນບົດຖອດຖອນຄວາມສໍາເລັດ ແລະ ຄວາມລົ້ມເຫຼວກັບຜູ້ປະຕິບັດງານໃນທົ່ວໂລກ.

ບົດວົງຈອນ

ມາດຕະຖານເປີດສໍາລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ
ອະນຸລັກ (ໄດ້ຮັບການພັດທະນາ ແລະ ສືບຕໍ່ປັບປຸງ
ໂດຍຄູ່ຮ່ວມງານໃນການສ້າງມາດຕະການສໍາລັບ
ວຽກງານອະນຸລັກ) ເຊິ່ງລວບລວມເອົາແນວຄວາມຄິດ,
ວິທີການ, ແລະ ໝວດຄໍາສັບທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ຄວາມພະຍາຍາມ
ໃນການອະນຸລັກມີປະສິດທິພາບຫຼາຍຂຶ້ນ

ສະມາຊິກຂອງ CMP

